MODERN TILLSKÄRNING

FÖR

HERR- & DAMSKRÄDDERI

UTGIVEN AV:

SKRÄDDARMÄSTARNAS RIKSFÖRBUND

MODERN TILLSKÄRNING

MODERN TILLSKÄRNING

I

HERRSKRÄDDERI

AV

E. RAIML

UTGIVEN AV SKRÄDDARMÄSTARNAS RIKSFÖRBUND

STURETRYCKERIET A/B . STOCKHOLM 1949

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD

Raimls tillskärningslära presenteras härmed i sin tredje fullständigt omarbetade och moderniserade upplaga.

Den första upplagan, som utkom 1944, fick ett mycket gott mottagande och slutsåldes på kort tid. 1946 utkom en andra upplaga som nu är utgången.

Liksom de äldre upplagorna bygger tillskärningsuppställningarna på det system som användes och huvudsakligen utarbetats av tillskärare E. Raiml och som av honom demonstrerats vid talrika kurser.

Modern Tillskärning vill först och främst vara en lärobok i tillskärning, varför man vid uppläggningen tagit hänsyn till att även den i tillskärningskonsten mindre rutinerade yrkesmannen skall få nödig vägledning. Med tanke härpå har kapitlet om tillskärningsteorier upptagits som en fullständig nybörjarkurs, samtidigt som man här lämnar en orientering i "tiondelssystemet" och proportionsläran.

Praktiska rön och erfarenheter, som gjorts under de två senaste åren, har medfört att uppställningarna för de olika plaggen avviker något från de i tidigare upplagor införda.

Avdelningen Uniformer har inte medtagits i denna upplaga, som i stället utökats med ett antal uppställningar av civila plagg, dessutom har större utrymme ägnats åt omställningar, ändringar och tabeller.

Någon annan utförlig handledning i modernt tillskärningssystem finns inte på vårt språk och Skräddarmästarnas Riksförbund, som står som utgivare för denna bok, har därför ansett angeläget att Modern Tillskärning åter blir tillgänglig för alla dem som önskar en vägledning i tillskärningsproblem.

Stockholm i sept. 1949

U T G I V A R E N

Tillskärningskonstens historia

Klädedräktens utveckling från skydd mot hetta och köld till prydnadsändamål har haft avgörande kulturhistorisk betydelse. I likhet med all kulturutveckling har den haft sin början i de enklaste idéer och former.

Genom utgrävningar har man kunnat fastställa, att germanerna redan för 3.500 år sedan buro kläder av ylle och även romare och greker buro kläder av ull, linne och bomull långt före Kristi födelse.

Tillskärningen fordrade emellertid ej så stort kunnande, då alla kulturfolk draperade kläderna i olika former kring kroppen. Den tilltalande stilen i egypternas, romarnas och grekernas dräkter bevisar dock människans inneboende sinne för skönhet i linjerna.

Man vet inget säkert om hur tillskärningskonsten uppstod men en början var dock den parisiska "modedockan", en efter sista modet klädd docka, som år 1530 började sändas till olika länder. Dockan var på sätt och vis en föregångare till våra dagars mannekäng, men den fick samtidigt tjänstgöra som modetidning. För själva tillskärningen var den dock till föga nytta men som modell hade dockan stort värde.

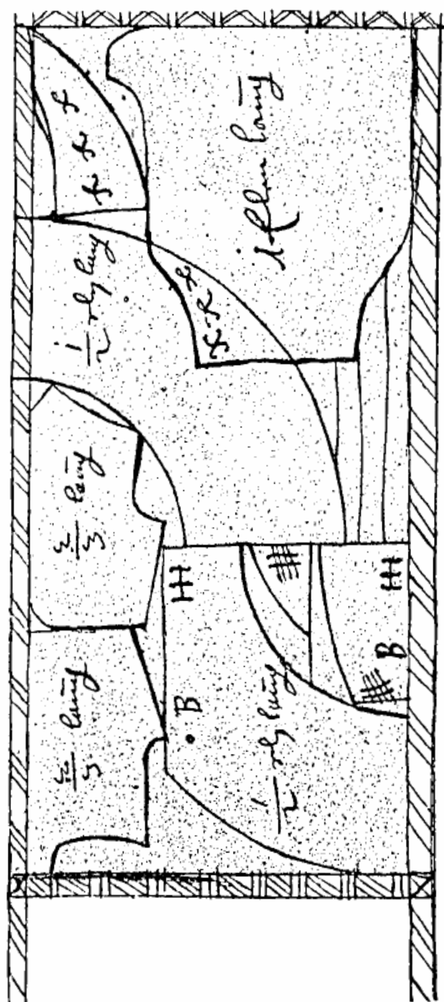
Den äldsta kända och bevarade tillskärningsboken är den i muséet i Innsbruck. Denna bok är skriven mellan åren 1544—1568 av H. Niedermayr. Den innehåller tillskärningsmönster för herr- och damkläder samt några bilder över dåtida moder. Någon tillskärningsuppställning innehåller den dock inte.

Därefter följde tre spanska arbeten. Det första utkom år 1589 av de Alcega, hovskräddare i Madrid, och bokens titel är: "Libro de Geometrica Pratica y Traca de compuesto por Juan de Alcega". Undertiteln lyder i kort översättning: "En avhandling om praktisk geometri och modeller hörande till skrädderiyrket, tygindelning jämte några hemligheter och kuriositeter hörande till denna bransch".

Det andra spanska verket utkom år 1619 i Sevilla. Det var skrivet av Christoper Serrano och hette: "Geometrica del arte de vestir" (geometri passande för skräddaryrket).

Det tredje spanska verket utkom år 1640 i Madrid och utgavs av Melin de Aduscar under liknande titel som de båda föregående arbetena.

Därefter utkom år 1660 ett arbete på tyska i Bregenz som hette: "Verzeichnis des loblichen Schneider- Handwerksh Maister-Stuckh Betreffendt, also hierin begriffen ist". (Förteckning beträffande mästerstycken av det lovliga skrädderihantverket innehållande allting". Boken var skriven av skräddarmästarna Michael Herbst och Leo Reichert, den förstnämnde född i Ungern. Den innehåller 44 st. mönsterritningar, c:a 30

cm. stora teckningar, uppställningsberäkningar, tygindelning, tygförbrukningstabell m. m. Denna bok gällde lång tid som riktlinje vid bedömandet av alla mästerproven i sydtyskland, Schweiz och Österrike.

Fig. 1 i denna märkliga bok visar tygindelningen till en bonderock. Av denna indelning framgår, att man redan på den tiden förstod sig på att skarva, så att det ej syntes på den färdiga rocken.

År 1677 utkom den första modejournalen i Paris under kungl. privilegium och år 1671 kom den första franska läroboken i tillskärning, som bar den stolta titeln "The sincere Tailor (den verklige skräddaren) of Boulay Paris 1671".

Inledningsvis skriver han: "Det första villkoret för ett bra arbete är god och omsorgsfull måttagning. Kundernas uppfattning är, att man vid måttagningen bör hålla sig mera rak än vanligt, och därför blir ofta måttet vilse'edande."

Tyvärr finns det dock ingen anvisning i boken, hur man bör undvika detta fel och för själva tillskärningen betjänade han sig uteslutande av mönster, som fingo tillägg eller avdrag allt efter måtten. Hela tillskärningen avfärdades med orden: "Det är ingen konst, titta endast på figuren och tag mått".

Nu följde flera arbeten men de flesta av dessa äro glömda. Fransmannen de Gay utkom med ett arbete år 1720 och år 1734 följde en ny fransk bok av Rolin. Omkring 1755 utgav Garsoult, även han fransman, ett arbete med titeln: "L'art des tailleurs". Denna bok översattes 1788 till tyska och fick då titeln: "Kunst des Schneidergewerbers".

Ännu hade man inget "system" i tillskärningen, men alla dessa arbeten eggade till eftertanke och år 1786 utkom slutligen den första modejournalen i Weimar.

Efter tyskar, spanjorer och fransmän kommo nu engelsmännen.

Den första engelska läroboken var skriven av M. Cook och utkom år 1787. Innehållet påminner starkt om de sista franska arbetena.

Ett annat engelskt arbete utkom år 1796 och hade titeln: "The Tailors complete guide". Undertiteln var lång och välklingande: "En omfattande undersökning av skönhet och elegans i klädedräkten, inbegripande ledning för tillskärning av alla slags kläder, välsittande och skurna med precision, passande för alla storlekar, framställd på bästa och klaraste sätt för framgång i yrket, undervisning i provning samt med metoden att ändra felaktigt skurna kläder, illustrerad med kopparstick av en skräddarmästareförening i London." Titeln är som synes mycket elegant, men hela idén är endast ett litet försök att uppnå ett system. Grunden till hela systemet är en vinkellinje från axelspetsen till sidsömmen, se fig. 2, men denna enkla idé blev vida känd och användes även i slutet av 1850-talet i Sverige och blev bekant som Norrköpingsmetoden.

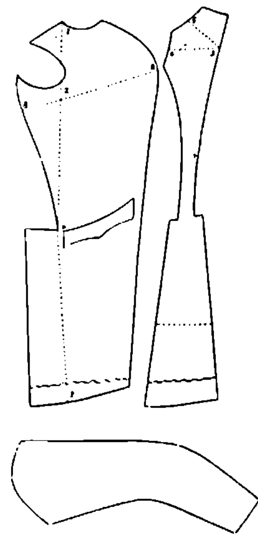

Fig. 2.

Åren 1800—1820 utvecklade sig tillskärningskonsten med rasande fart, den ena uppfinningen avlöste den andra. Största utbredningen fick den s. k. tredjedels-beräkningen. Grundidén för denna beräkning var att dela halva bröstvidden i 3 delar, ⅓ för bröstbredden, ⅓ för ryggbredden och ⅓ för de dåtida stora ärmhålen. Vem som var den verklige uppfinnaren är inte konstaterat. Klemm säger, att tysken Michell först hade kommit med idén men både engelsmännen och fransmännen bestridde detta. I verkligheten torde det nog förhålla sig så, att tysken Michell uppfann metoden omkring 1812—1815 under den tid han arbetade i London. Boken utkom hos Neukirks förlag.

Minister påstod senare, att en tillskärare, Mc Ara, 1815 skar en rock efter "Third", tredjedelssystemet, och att han var uppfinnaren, men man kan nog antaga, att Mc Ara lärde sig systemet av Michell.

Fig. 3 visar en typisk uppställning efter tredjedels-systemet.

Modeutvecklingen föreskrev emellertid snart smalare ärmar och därmed var tredjedelssystemet mer eller mindre "omodernt". Man började dela bröstvidden i 4 delar och därigenom fick man ärmföreträdeslinjen. Ryggbredd och ärmhål började ritas efter mått, som tagits på personen i fråga. Ärmhålsdjupet indelades i vissa delar och vanligen blev den första eller andra tvärlin-

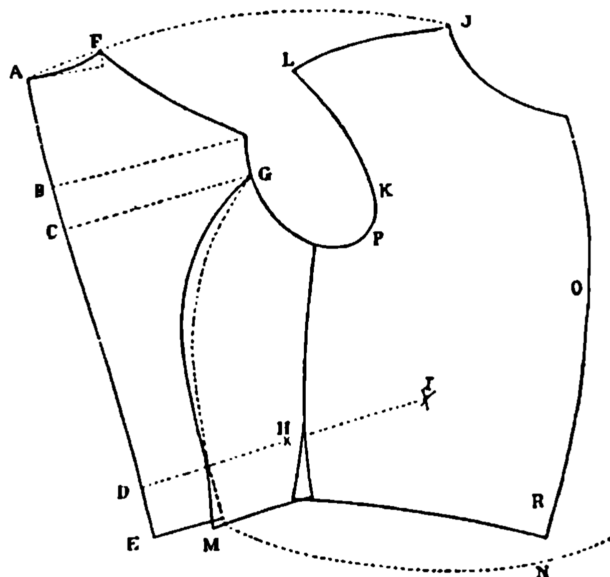

Fig. 3.

jen axelpunkten. Genom denna nya metod flyttades ärmhålet för första gången framåt eller bakåt, och ryggbredden blev smalare eller bredare, se fig. 4.

I England blev det en formlig "vurm" att uppfinna tillskärningssystem. En tid använde man som grundmått en beräkning efter Henrik I:es ärmlängd, indelad i 36 delar. Man upptäckte ett visst samband mellan ärm- och rygglängden. Hearn, som år 1818 utkom med "Rudiments of cutting", kan nog anses vara grundläggare av systematisk tillskärning. Hans system var indelat i $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$ och $\frac{1}{2}$ delar av halva bröstvidden, se fig. 5.

Hearn gjorde även det första försöket att mäta ärmhålsdjupet och år 1823 utgav han ett nytt system med 20 mått.

Måttbandet hade stort inflytande på tillskärningens utveckling. År 1810 införde Bradé, och år 1815 var han färdig med systematiseringen av centimeterskalmetoden. Bardés barnaår voro märkliga och enastående. Han föddes år 1779 och lärde sig vid 11 års ålder skrädderiyrket. Vid 16 år var han tillskärare och vid 18 egen mästare. År 1804 började han bli känd i Paris och i sin affärslokal hade han en offentlig utställning, som kallades Muséen des Modes. Detta var ju en strålande reklam för honom och snart sysselsatte han 150 gesäller. Till sist hade han 2.000 kunder och däribland Napoleon III och 12 andra regerande furstar. År 1834 utgav han sin första bok och kort därefter startade han en facktidning med titeln: "Le Parisien", som även utkom på tyska.

Bardés största förtjänst var dock skalmetoden, som utvecklades mer och mer och framträdde sist under 2 huvudgrupper. Den ena var en skala, som ritades allt eftersom bröstvidden var större eller mindre och därigenom fick man mönstret, se fig. 6. Den andra delen var att mönstret uppställdes med olika måttremsor, som hade större eller mindre indelning, så att man fick större eller mindre mönster. Ställningspunkterna voro alltid desamma. Denna idé användes så sent som 1925—1930, se fig. 7.

En annan stor fransman på detta område var G. Compainy, som härstammade från en adelsfamilj men fick allting berövat av revolutions-

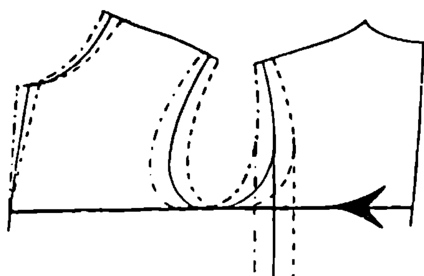

Fig. 4.

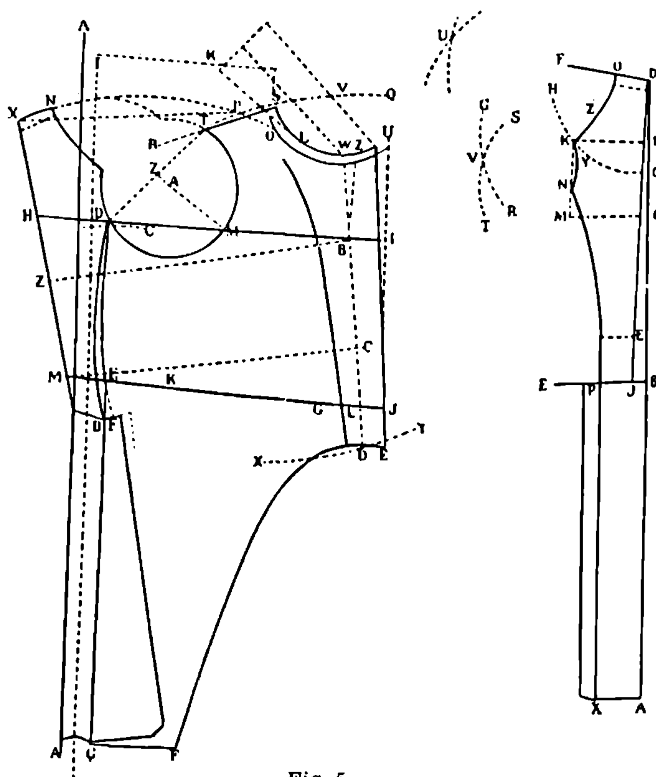

Fig. 5.

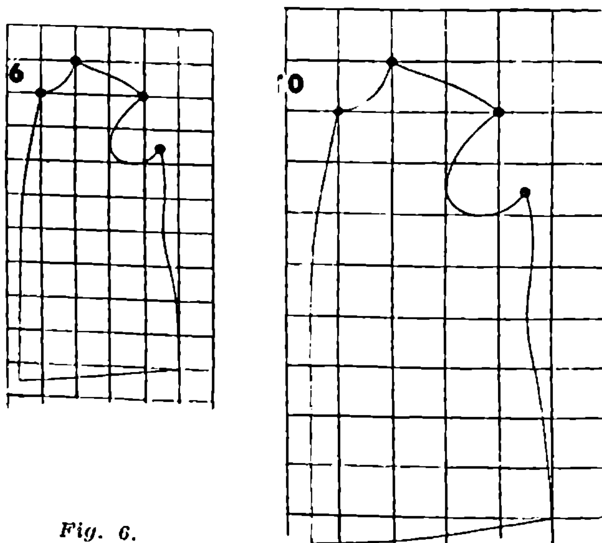

Fig. 6.

regeringen år 1793. Han lärde sig skrädderiyrket och insåg snart, att tillskärningen låg mycket efter. Han anmälde sig hos den berömde matematikprofessorn Dupin och år 1828 var han mästare och utgav boken "L'art du Tailleur", som hade stort inflytande på utvecklingen. Denna bok innehöll en utförlig beskrivning på skalmetoden med personfigurer i alla tänkbara kroppsställningar. Boken ändrades ofta allt efter modet och fick många upplagor. Fig. 8 återger en av hans ritningar. Många ansåg honom som uppfinnare till skalmetoden, men Bardé var 13 år före.

Compainy fortsatte sitt arbete med att gå ut en facktidning, som fick samma namn som hans första bok. Hans stora intresse för yrket avstannade dock inte med detta och år 1846 utgav han ett verk, som kallades för "Centralpunktsystemet", se fig. 9. Idén går ut på att de flesta måtten sammanlöpa vid vissa punkter och var alltså en bättre skalmetod. Tydligen var detta anledningen till att Compainy av många betraktades som den verklige uppfinnaren av Bardés skalmetod. Societé Philantropique de Maitre Tailleur i Paris präglade sin första minnesmedalj till Compainys ära.

Professor Lavignes utgav år 1838 i Paris en lärobok på tyska och franska. På sin tid hade han stort anseende för sin konst och var föregångare till proportionsberäkningen. Fig. 10 visar en uppställning efter hans system. I sin bok angav han även de första omställningarna för olika figurer.

Efter år 1810 utkom varje år i Tyskland en ny fackbok. I. S. Bernharnd utgav åt 1810 2 band och det första innehöll de hittills kända framstegen i tillskärningskonsten, det andra den då vanliga skalmetoden.

År 1818 utkom Michells översättning från engelska.

De mera bemärkta författarna åren 1820—1830 voro: Miller, Berlin; Wissinger, Mannheim; Tieman, Osnabrück; Rehe, Leipzig; Heyde, Ilmenau; Ritzenthaler, Wien; Grosse, Leipzig.

Den sistnämnde blev mest populär och från år 1830 till år 1842 sålde han c:a 20.000 böcker.

År 1834 utkom ett arbete av Dr Wampen. Denne studerade grekisk arkitektur och skulptur i Berlin men genom en slump vann han en pristävlan för tillskärning. Hans intresse för tillskärning blev härigenom väckt och år 1837 utgav han i London en bok på engelska. Som förebild hade han den klassiska apollofiguren och fig. 11 visar en efter hans system gjord uppställning. Wampens teorier äro mycket svåra för skräddare men lämpade sig utmärkt bra för konstnärer.

Klemm utgav år 1846 ett arbete med namnet "Handbuch der Bekleidungskunst". Denna bok hade mycket gemensamt med Compainys "L' art du tailleur", och utkom i 50 upplagor, och Klemm blev en rik man.

År 1854 utgav Mottl i Prag en "reduktionsmaskin" till skalmetoden, en låda som innehöll en med siffror fulltryckt rulle, som kunde ställas in efter bröstvidden, så att alla andra nödvändiga mått framträdde. Mottl hade emellertid ingen framgång med sin maskin.

G. A. Müller i Dresden var i sin ungdom professor Lavignes elev i Paris och år 1841 utgav han i Dresden sin "Antropotrigonometrie". Müller och Klemm grundade senare Dresdener Aka-

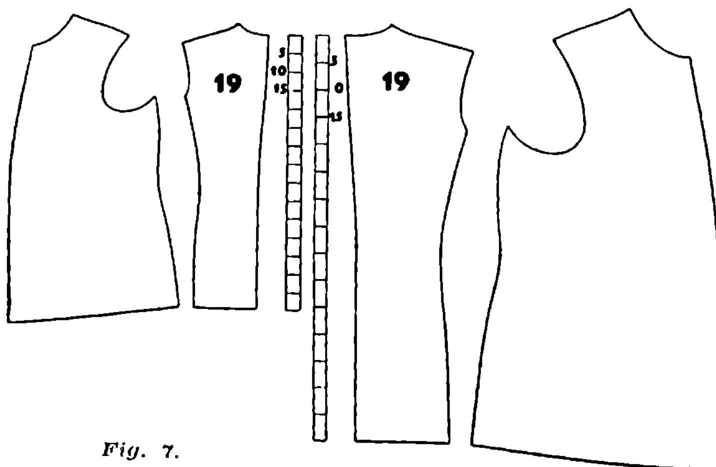

Fig. 7.

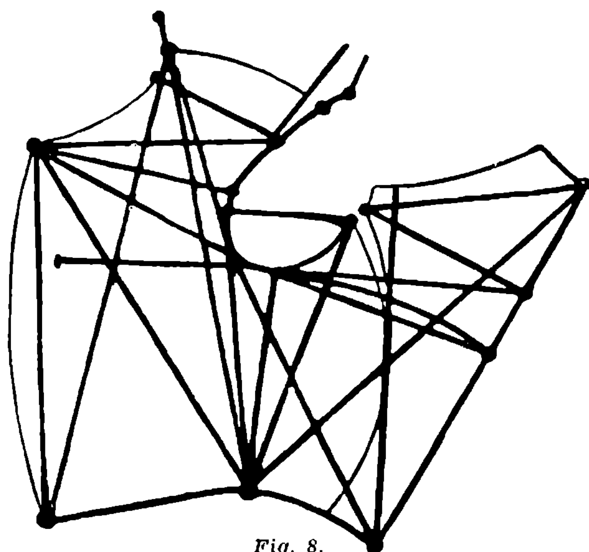

Fig. 8.

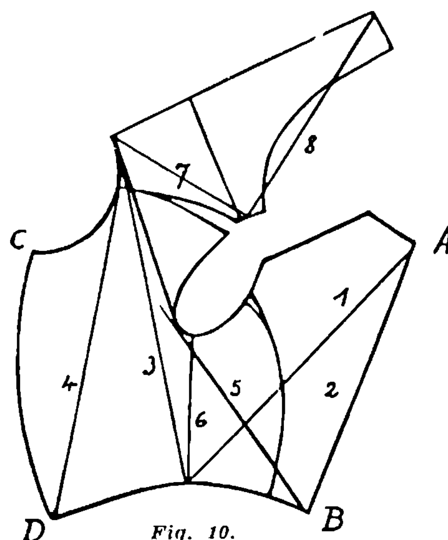

Fig. 10.

demien, som än idag gäller som en av de bästa undervisningsanstalterna i Europa. Müller lanserade senare ett mycket komplicerat måttkonstruktionssystem, kallat de 38 vink'arna, se fig. 12.

Till Dresdener Akademien kom senare en annan lärare, P. A. Schmidt, och han var den förste, som införde sänklodet för kontroll av kroppsställningen. Detta var år 1855.

När tummåttbandet "uppfanns" hade detta stor inverkan på tillskärningens utveckling i

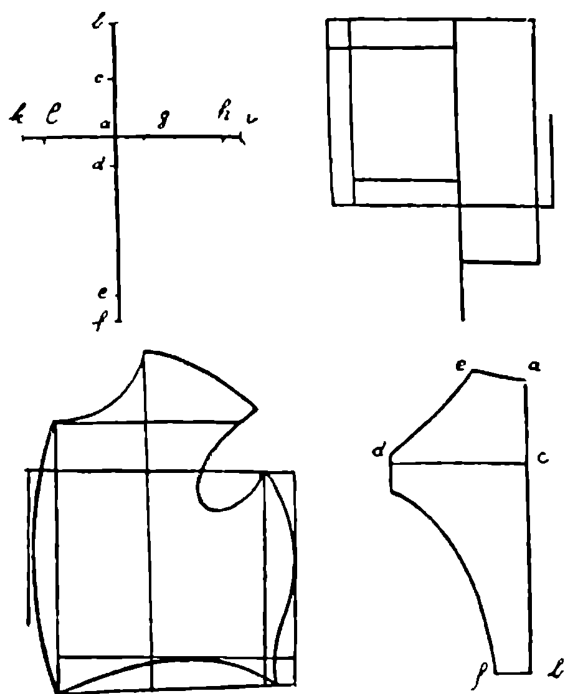

Fig. 9

England. Wyatt tillerkände år 1890 mr B. Read äran för tummåttbandet och vinkeln men då framträdde en mr George Atchinson med ett cirkulär och påstod, att han var den förste, som använt måttband och vinkel. Idén hade han fått av en tillfällighet. Hans hyresgäst fick nämligen år 1799 en räkning från en skofirma i Piverton, som var åtföljd av en avbildad sko och en smal bandremsa med instruktion för gent'emän att själva taga sina mått. De erhållna måtten skulle därefter jämföras på en yardsticka och avläsas.

År 1818 utkom ett delningssystem i tredje- och fjärdedelar av bröstvidden under namnet "Golding Tailors Assistant". Fig. 13 visar en frackuppställning efter detta system, som dock ej var vidare långlivat.

Edvard Minister kom år 1820 med ett system, i vilket bröstvidden var grundregel för indelningen. Minister hade studerat och nu kom detta väl till pass. Han satte igång en tillskärningsskola och utgav en facktidning med modellplanscher. År 1847 utgav han ett nytt verk: "The Complete Guide to Practical Cutting". Hans skola blev en av världens mest besökta läroanstalter och är det än i dag.

Wyatt utgav år 1822 en fackbok, som genom de klara linjerna i hans teckningar hade en viss framgång.

I Amerika trycktes den första fackboken år 1809 i Filadelfia och hade namnet "The Tailors Instruction". Det blev dock snart fastställt, att denna bok var ett eftertryckt engelskt arbete från år 1796.

Det första original-amerikanska arbetet utkom

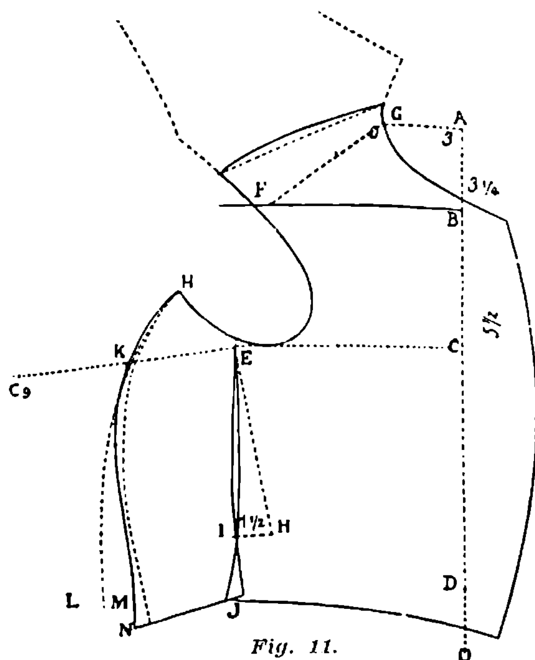

Fig. 11.

1840 i New York av T. Oliver, som på ett verkligt förtjänstfullt sätt införde nya mått, såsom bakre ärmhålsdjupet, skuldermåttet och främre ärmhålsdjupet, se fig. 14 och 15. Han uppfann även graderingsvinkeln, men trots att systemet var mycket invecklat, måste han betraktas som en stor pionjär för yrket.

Den först kända tillskärningsboken på svenska var E. Färnlunds system, som utkom år 1862. Boken innehöll en framställning av skalmetoden med modeller för alla kroppsstorlekar. Han införde även den s. k. lodmetoden och man måste betrakta honom som banbrytare på tillskärningskonstens område här i Svergie.

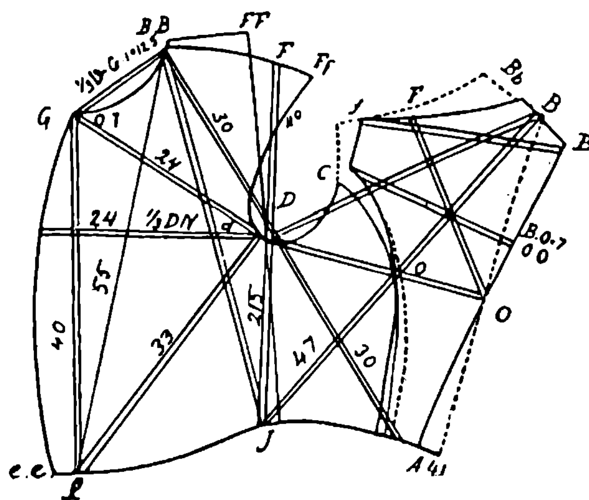

Fig. 12.

Efter år 1870 gjorde tillskärningskonsten nya stora landvinningar. I England publicerades år 1871 West-End-systemet av E. B. Giles och år 1887 hade detta system utgått i 6 upplagor. Systemet var resultatet av 5 skräddares arbete och erfarenheter och som nyhet började man använda ärmhålsomfånget.

År 1880 utgav O. Olander sina första två fackböcker, och dessa följdes av en tredje år 1889. Olanders arbeten gav tillskärningen en kraftig stöt framåt och speciellt hans avlodningsteori var mycket genial. Man kan gott säga, att han var den förste, som kom på idén att fördela vidden fram och bak från ärmföreträdeslinjen, se fig. 16. 1894—1899 inflöt Olanders nya arbete: "Yrkesvetenskap för skräddare" som följetong i Svensk Skrädderitidning. Andra upplagan trycktes år 1910 och många av Olanders idéer ha fortfarande stor aktualitet.

Ministers system förbättrades och år 1893 utkom dess tekniska ledare med en fackbok "Thornstons rocksystem", som gjorde mycket för att Ministers skola blev ännu mer omtyckt.

F. Roussel utgav sin första lärobok år 1871 i Paris och inrättade där en akademi, som senare

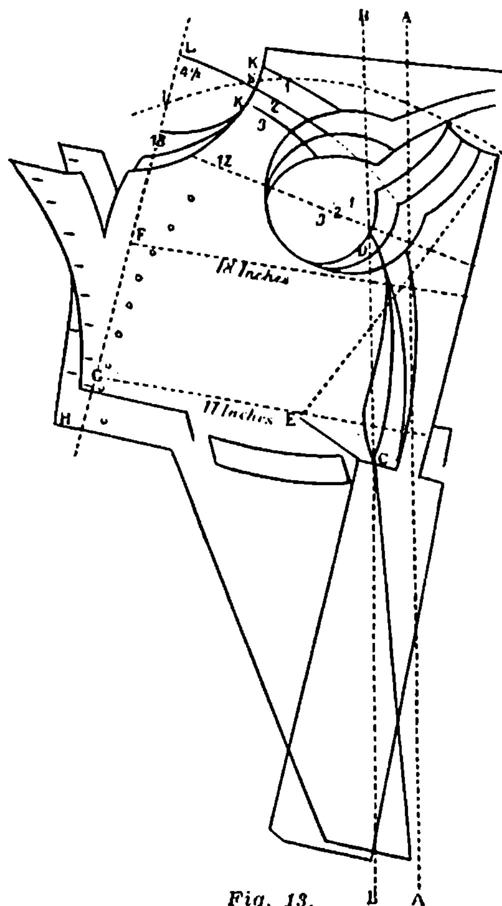

Fig. 13.

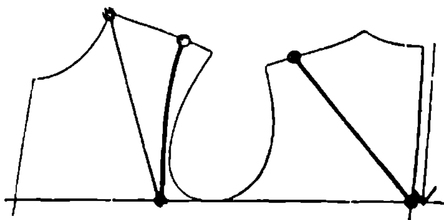

Fig. 14.

vann världsrykte. Han trodde absolut, att tillskärningsproblemet måste lösas genom matematiska beräkningar och hans system "Systeme definitive", fig. 17, är ett försök i denna riktningen. Balansen mellan fram- och ryggpartiet samt ärmhålets form intresserade honom mest, se fig. 18.

Pierre Roudel demonstrerade år 1877 en jacka, som var gjord av gummi och skulle användas vid måttagningen. På jackan voro linjer uppritade, men då gummit allt efter linjens form mer eller mindre sträcktes, blevo linjerna större eller mindre. Idén hjälpte dock tillskärningen framåt, men någon vidare spridning vann den inte.

Omkring år 1880 började i alla länder en mängd nya skolor att uppstå, många voro varandra lika medan en del kommo med nya praktiska idéer.

Zeischkes system år 1880 i Dresden vann gott rykte. Samma år utgav Leopold Müller ett system i Wien. Han beräknade ärmhålsdjupet med ¼ bröstvidd, en metod som några skolor än i dag använda sig av. Den österrikiska regeringen utgav år 1880 en lärobok för skräddare i 8 delar för yrkets främjande. Läroboken innehöll anatomi, tillskärning, geometrisk formlära, varukännedom, symaskinen, bokföring m. m.

Voss i Hamburg och Maurer i Berlin kommo 1890—1900 mycket i ropet, och även Mottl i Prag blev kän. Omkring år 1900 användes i Sartori art journals skola i New York en mätsticka för ärmhålsbredden men mest besökt var dock Michells tillskärarskola.

I England blev The Tailor and Cutter Akademi och Ministers skola de mest berömda och besökta läroanstalterna.

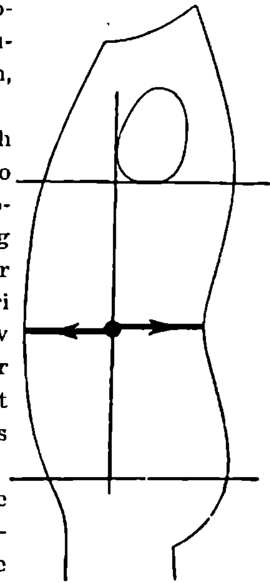

Fig. 16.

Vid början av 1900-talet var det fullt uppsving överallt inom yrket, och den ena förbättringen avlöste den andra.

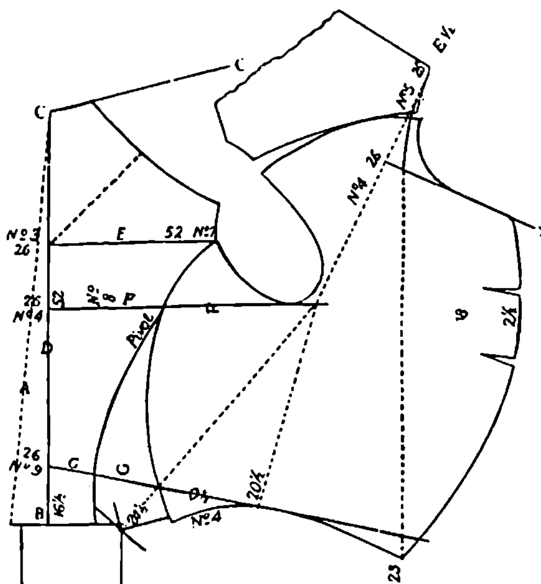

Fig. 15.

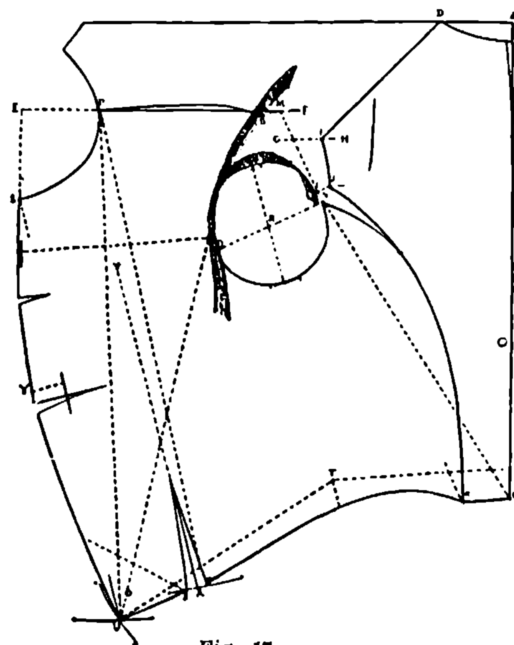

Fig. 17.

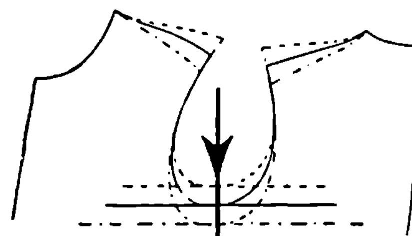
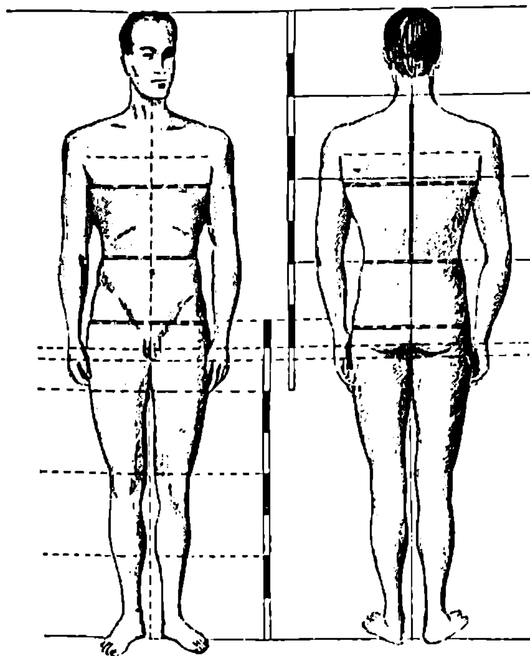

Fig. 18.

Tillskärningsteorier

Praktisk anatomi

Idealtypen för en anatomiskt välproportionerlig kropp är Apollo de Belvederi, den mest kända av antikens skulpturer. Originalet var hugget i marmor omkring 300 år f. Kristus och en kopia finns i Vatikanska muséet. Apollo är en i minsta detalj fulländad mansfigur. En "modernare" Apollo, efter vilken så gott som alla tillskärningsberäkningar utgå och som även konfektionen arbetar efter, har följande mått: bröstvidd 96 cm., livvidd 82 cm., stussvidd 102 cm. och en total kroppslängd av 176 cm.

Indelning i "huvuddelar".

De anatomiska huvuddelarna

Kroppen indelas i s. k. huvuddelar, d. v. s. kroppens längd indelas i 7, 7½ eller 8 delar, vilket underlättar beräkningen. Denna metod användes av alla konstnärer, modetecknare, i tillskärningsskolor m. m. En del system utgå ifrån 7 delar, andra från 7½ och andra åter anse, att indelningen i 8 huvuddelar blir den bästa. I praktiken har det visat sig bäst, om man för normala storlekar använder sig av 8-indelningen och för personer under medellängd av 7½-indelningen. Vi återgiva här 8-indelningen.

Efter denna beräkning skulle vi få följande punkter, passande för praktiken.

Den första åttondelen är alltid huvudets längd, nästa 8-del blir längden från nackpunkten till bröstvårtorna, alltså ej till ärmhålet, som många tro. Ärmhålets djupaste punkt ligger normalt 1/10 av andra huvuddelen nedanför denna längd. Om vi antaga en normalfigur av 176 cm., så blir 1/8 22 cm. Vid tillskärningsberäkningen bortfaller emellertid den första huvuddelen — huvudets längd. En tiondel härav, här 2,5 cm., tillägges för den andra huvuddelen, som vi kallar ärmhålsdjupet eller ryggländgen och blir då 24,2 cm.

Midjelängden blir alltid två huvuddelar, 2×22 cm. = 44 cm. Den tredje huvuddelen, 66 cm., saknar egentligen praktisk betydelse för tillskärningen. Den fjärde, längden, 88 cm, är dock en bra riktpunkt för de olika plaggens längd. För att nämna några exempel: Man räknar 4 huvuddelar eller halva kroppslängden, 88 cm.—10 cm. såsom normal längd på en kavaj eller med ett tillägg av så och så mycket för de olika paletå-, ulster-, fracklängderna m. m.

Ärmens längd slutar normalt på hälften mellan fjärde och femte huvuddelarna. Om man skulle lägga två huvuddelar mot ärmhålan och mäta framåt till tummens början, skulle denna längd vara densamma.

De andra huvuddelarna användas för bestämmande av byxorna. En huvuddel uppåt +1/10 av densamma blir vadpunkten. Två huvuddelar uppåt blir knäpunkten. 3¾ huvuddelar blir grenlängden. Även bredden på kroppen kan kontrolläknas med "huvuddelarna". Detta gäller dock endast normala figurer och har rent kontrollintresse. Bredden från axelpunkt till axelpunkt, d. v. s. det bredaste stället på kroppen, skall vara två huvuddelar, alltså samma avstånd som midjelängden. Bröstbredden på det bredaste stäl-

let är 1½ huvudlängd, midjebredden 1¼ huvuddel samt höftbredden 1½ huvudlängd. Genom diverse mindre indelningar kan man få fram en mycket noggrann indelning och avformning på kroppen, men dessa sakna praktisk betydelse för modern tillskärning.

Indelningen i huvudlängden ger påtagliga fördelar vid rationell tillskärning. Man får även en klar bild över kroppens proportioner. För att förklara detta närmare: en figur med 176 cm. kroppslängd har en uppmätt midjelängd av 48 cm. Enligt beräkningen skulle denna endast bli 44 cm. Man vet, att överkroppen är 4 cm. längre än normalt, och man kan alltså tala om lång överkropp. Dessa 4 cm. övermått för överkroppen fattas för kroppens nedre del. Man får dels en kortare grenlängd och dels är sträckan höftpunkten — grenlängden kortare.

Armens längd och midjelängden följas åt i de allra flesta fall, alltså lång midjelängd = längre armlängd än vanligt. I praktiken använder man sig dock mest av midjelängden tagen på kunden eller efter storlekstabellen. Ärmhålsdjupet beräknas efter bröstvidd och midjelängd, man får därigenom en bättre utjämning och små kroppsfel syns inte. Beräkningsformeln är:

1/10 bröstvidd.
+ ¼ midjelängd.
+ 3,5 cm.

Denna beräkning gäller för kavaj, för överplagg göres dessutom ett tillägg av 1,5—2 cm.

Tillskärning efter beräkning eller mallar

Tillskärningen utföres i vanliga fall efter två huvudprinciper.

Den ena, som användes mest i beställningsskrädderiet, är tillskärning efter uppställning. Man ritar alltså för varje kund en särskild modell, provar en eller två gånger och gör om hela proceduren vid nästa beställning. En modernare art av denna metod är att även ändra pappersmodellen efter provningen och förvara densamma till kundens nästa beställning.

Den andra metoden, den s. k. måttillskärningsmetoden, är den, att man efter kundens mått utsöker den mest passande *utprovade* storleken, lägger till eller drar ifrån för de nödvändiga måtten.

Den första metoden har ju hävd inom beställningsskrädderiet. Beträffande måttillskärningsmetodens användbarhet kan vi bl. a. hänvisa till måttbeställningsskrädderiet.

Konfektionens oerhörda framgång med s. k. måttbeställning är ju bevis nog att metoden måste vara bra, och då en skicklig måttbeställningsskärare skär ut omkring 7—8 beställningar per dag, så måste metoden anses vara synnerligen tidsbesparande.

Måttillskärning förutsätter ett stort kunnande av dess utövare. Man måste ha alla mått så att säga i huvudet och lätt kunna bedöma ur själva måttlistan, om kunden har rak eller böjd hållning, till vilken typ av storlekar den skall räknas, alltså normala, normala långa, normala korta, jämntjocka, magstorlekar o. s. v.

I detta sammanhang påpekas, att en del firmor ha börjat använda sig av s. k. färdiga provet, d. v. s. efter måttagning utprovar man en färdig kavaj på kunden i den storlek man anser ligga bäst till i passform. Man antecknar då noga event. nödvändiga ändringar, som t. ex. ärmarna något kortare, kragen lägre, högra sidan insjunken, kavajen något trång eller något lös o. s. v. Härigenom har man redan en mycket bra kontroll och tillskärningen är synnerligen underlättad.

En annan praktisk provningsmetod är att skaffa sig ett antal kavajer, som endast äro provtråcklade, och prova ut den närmast passande på kunden samt göra samma anteckningar som förut uppskrivna.

Kroppshållningen inverkar i avgörande grad på ett plaggs passform. Alltför ofta observerar man dock inte hållningsfel med resultat att dyrbara ändringar uppstå. Man kan gott och väl påstå, att genom den uppväxande generationen har införts en alldeles ny hållningstyp. Den är den s. k. nonchalanta hållningen, alltså en hållning, som låter kroppen vara något bekvämt insjunken, en typ, som är synnerligen besvärlig i tillskärningen. De vanligaste hållningstyperna äro annars rak och framåtböjd hållning med många olika avarter.

Genom otaliga experiment har man fastställt, att den normala hållningen kan kontrolleras genom att man lägger en vinkel mellan skulderbladen och hårt mot sätet. Härigenom kan man fastställa insvängningen i midjan samt huru långt halspunkten är från vinkeln. Normalt bör den vara 7 cm. därifrån. Är avståndet mindre, så är det rak hållning och är det mera, så har man att göra med en framåtböjd hållning.

Enklast skulle det dock vara, om man kunde göra en avformning av de olika figurerna. Genom avformningen får man en klar bild av figurens egenarter och man har alltså mycket stora möjligheter att därefter uppbygga ett plagg, som eliminerar kundens kroppsfel.

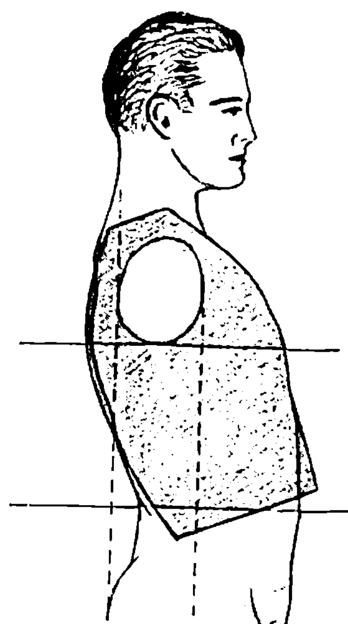

Fig. 3.

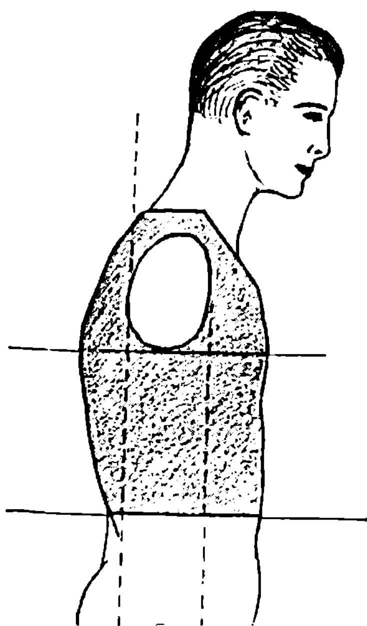

Fig. 1.

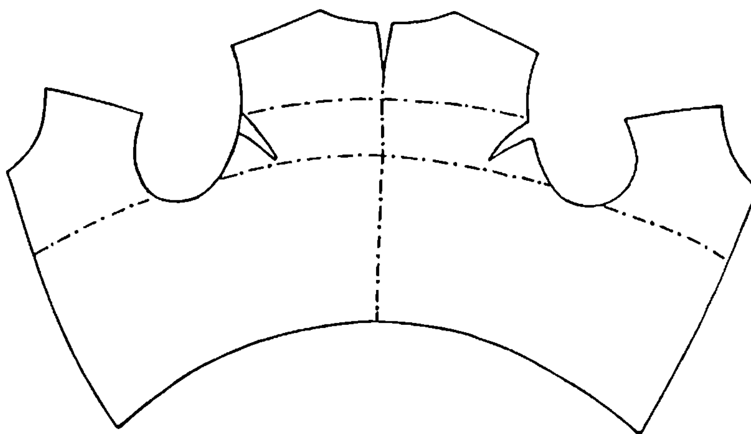

Fig. 4.

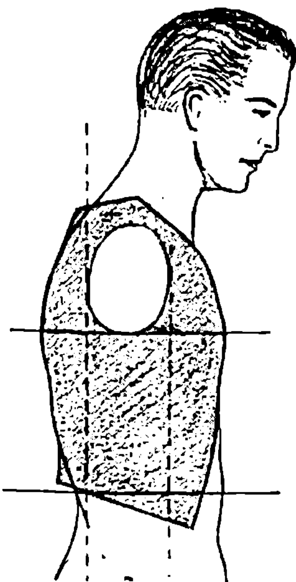

Fig. 2.

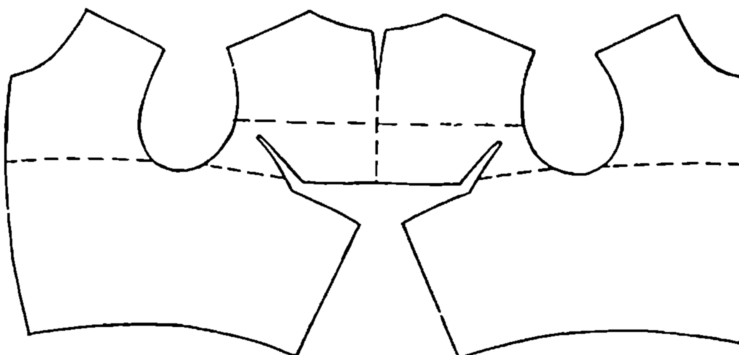

Fig. 5.

Fig. 1 ger en schematisk framställning av en byst för en figur med normal hållning. Om ett plagg utformat efter denna byst skulle påläggas en figur med framåtböjd hållning (se fig. 2) blev resultatet, att plagget fram skulle slå bakåt och vid halsen skulle det slå utåt samt bli för kort, alltså inte räcka upp. Även halspunkten skulle skjutas avsevärt bakåt. Man ser härigenom mycket lätt, vilka ändringar, som äro nödvändiga för att få den rätta passformen, alltså längre i ryggen, intagning vid själva mittsömmen bak samt en kortare balans fram, så att bystens framkant kommer i sitt riktiga läge.

Fig. 3 visar samma plagg men nu påklädd en figur med rak hållning. Man får ett utstående plagg fram och över ryggen blir det hela avsevärt för långt. Med andra ord måste en förlängning över bröstet göras och ryggen måste bli motsvarande kortare. Man kan alltså klart fastställa, att den längd, som framstycket behöver mer, måste kortas på ryggen. Längderna och bredderna äro nog desamma på figurerna, men de skall placeras på ett annat sätt än vid normal figur. Kommer man ihåg detta, så är tillskärningen avsevärt lättare. Från början hade tillskärningskonsten mycket svårt att hitta något system, som kunde tillgodogöra sig dessa nödvändiga ändringar. Man hade över huvud taget mycket besvärligt att lägga ändringarna i ett visst system.

Fig. 4 visar en avformning efter en normal figur. För att kunna göra en planläggning av densamma klippte man upp mitt bak och vid ärmhålorna. Mervidden fick genom inhållning arbetas inåt mot skulderbladet.

Fig. 5 visar en annan metod att få en sådan byst planlagd. Man använder sig av samma metod som fig. 5, men man klipper upp ryggen även vid bröstlinjen. Man får därigenom längden direkt över skulderbladen utan stor inhållning vid ärmhålen och har uppnått en förbättrad förarbetning.

Fig. 6 visar slutligen den idealiska lösningen. Man lägger en mittsöm bak, som låter detta nödvändiga inklipp försvinna, och så gör man en uppskärning från midjan upp mot skulderbladen. På det sättet får man en korrekt planläggning av dessa båda sömmar.

Fig. 5—6 ger en illustration hur man från början genom enkla metoder kommit fram till en praktisk linjeföring. Denna kunde därefter ändras allt efter de olika hållningstyperna, men är ett klart bevis för att man alltid upptäcker den enklare metoden senare än den tillkrånglade och att det i vår bransch finnes mycket att göra ännu för att göra förarbetningsmetoderna enklare.

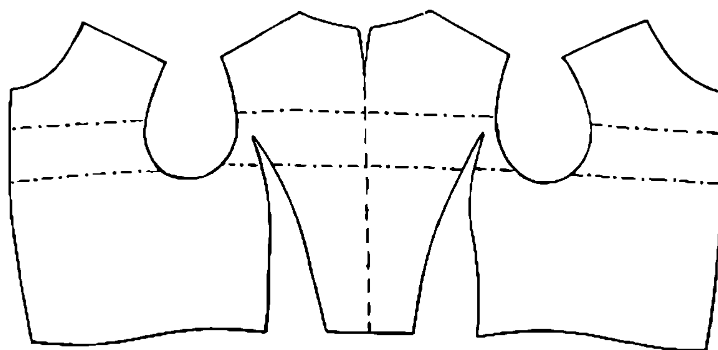

Fig. 6.

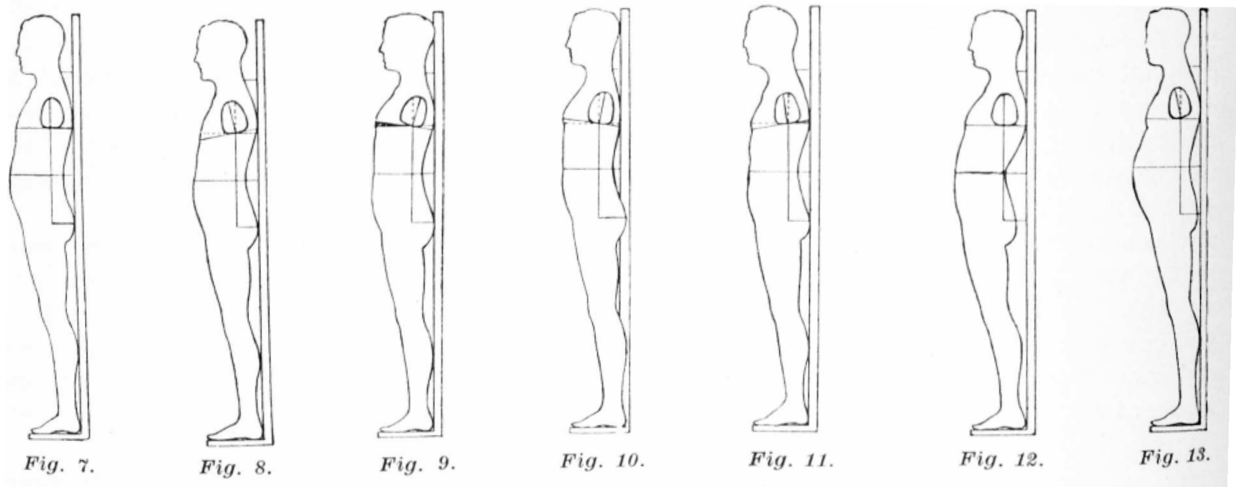

Fig. 7. Fig. 8. Fig. 9. Fig. 10. Fig. 11. Fig. 12. Fig. 13.

De olika figurtyperna

Begreppet normal hållning är synnerligen svårt att exakt bestämma, då uppfattningen därom går mycket isär. En del anse en nonchalant hållning som den normala och en del yrkesmän tycka, att endast den militära givakthållningen kan betecknas som normal hållning.

Man utgår ifrån, att normal hållning är den, när kroppen vid insjunken hållning från skulderbladen över stussen och ner till hälen ligger i linje. Insvängningen i midjan skall då vara 1/30 av hela kroppslängden eller för en normal figur mellan 5 och 6 cm. Tyngden ligger vid normal hållning lika mycket fördelad på hela foten. Däremot ligger tyngden vid framåtböjd hållning mer på tårna och vid rak hållning mer på hälen. Avståndet från denna tänkta vinkellinje till halspunkten skall vara något mer än i midjan, alltså omkr. 7 cm. Observera, att en normal figur, sedd från sidan, alltid har något av en magstorlek över sig, som dock är fullt osynligt framifrån (fig. 7).

Framåtböjt huvud- och skulderparti

Den mest utmärkande ändringen för denna figur är dels en längre rygg, dels ett därigenom kortare framstycke. Avståndet i midjan från vinkellinjen är detsamma. Däremot är avståndet vid halspunkten större, mellan 8 och 10 cm. En ändring för en sådan figur skulle alltså genomföras så, att ryggen förlänges och framstycket förkortas motsvarande (se fig. 8).

Rak hållning

En figur med rak hållning fordrar ett längre bröst- och ett kortare ryggparti. Svängningen i midjan brukar för det mesta vara densamma, men från halspunkten till vinkellinjen är den mindre, mellan 3 5 cm. En ändring för denna figur göres precis tvärtemot ändringen för framåtböjt huvud- och skulderparti, alltså framstycket skäres in och vrides uppåt, och ryggen vikes på motsvarande sätt. Alla dessa ändringar kunna också genomföras genom en enkel vridning av modellen, så att en inklippning ej är nödvändig. Fig. 9 visar ändringen.

Rak hållning och utstående stuss

En figur med en sådan hållning har för det mesta en större insvängning i midjan än en vanlig, rak figur. Man kan även kalla denna hållning den rent militäriska, då man genom en krampaktig bröstutsträckning får denna hållning. Avståndet från nackpunkten är ungefär detsamma som för en vanlig, rak hallning. En sådan figur behöver utom ändringen för rak hållning även en ändring för den kraftigt bakåtpressade stussen. Vidden ligger alltså mycket längre bakåt än normalt. Det är därför nödvändigt, att man lägger till över stussen och även gör en mindre insvängning i ryggmitten. Vad som tillägges i sidsömmarna och mitt bak, skall borttagas från bröstet nedåt vid framkanten (fig. 10).

Framåtböjd hållning, något svankryggig samt framåtskjutande magparti

Denna figur är typisk för medelålders herrar, som intaga en mer eller mindre nonchalant hållning. Rygglinjen motsvarar ungefär en vanlig framåtböjd figur. Genom svankryggen är en större insvängning i midjan nödvändig. Sådana

figurer ha även så mycket livföreträde som insvängningen i midjan är mer än normalt. Vid tillskärningen skall man lägga märke till, att sträckan, som skjutes mer inåt ryggmitten, skall tilläggas från bröstpunkten nedåt vid framkanten, varigenom man får en bra utjämning till stånd. (Fig. 11.)

Normal axel- och huvudhållning, mycket svankryggig, framskjutande magparti och platt stuss

Denna figur är mycket besvärlig. En avsevärt större insvängning i midjan är nödvändig än vid föregående figur. Avståndet från nackpunkten till vinkeln motsvarar mer en rak hållning än en normal och genom denna mycket platta stuss är en utjämning från midjan nedåt nödvändig. Framstycksbalansen är normal. Magpunkten är något framskjuten. Ryggen fordrar en extra insvängning i midjan av omkr. 2 cm. Denna svängning tillägges därefter vid ryggens innersöm med hälften samt resterande hälft vid framkanten. (Fig. 12.)

Jämntjocka figurer

Dessa figurer ha i allmänhet normal hållning och den enda skillnaden är det framskjutande livpartiet. Kavajframstycket och även frambyxan behöver mer längd än normalt. Stusspartiet är för det mesta normalt. I övrigt gör en sådan figurtyp ej några särskilda svårigheter.

Magfigur med framåtböjd hållning samt platt stuss

Denna figur har framåtböjd hållning, svängd midja samt ett mycket platt stussparti. Magpartiet är däremot rätt kraftigt framträdande. Ryggen fordrar mer rundning än normalt och i midjan behöver man ha en större insvängning än vanligt. Sidsömmarna avtagas något nedåt och magförspranget bör vara avsevärt mer än för en normal figur. Man bör inte ändra en modell för en sådan figur, utan i stället göra en direktuppställning för korpulent. Främre längden på kavajframstycket samt frambyxan behöva utökas. (Fig. 13.)

Måttagning

Tag alltid längdmåtten för en kostym eller överrock utanpå kavajen. Alla viddmått däremot, även för överplagg, tagas alltid på västen.

Midjelängden. Lägg måttbandet mot nackpunkten (översta halskotan) och mät rakt ned

Fig. 14. Midjelängden.

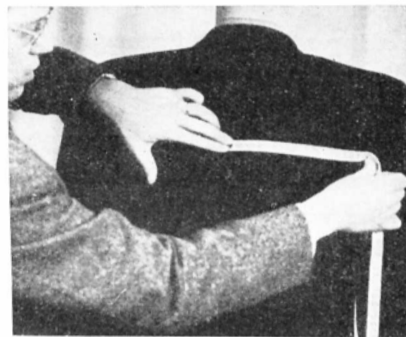

Fig. 15. Ryggbredden.

till midjan, känn med högra handen var själva midjan ligger och håll fast måttet med tummen. Kavaj- eller överplaggslängden mätes så, att man med vänster hand håller fast måttbandet i midjan och mäter rakt ned den önskade längden. (Fig. 14.)

Ryggbredden mätes så, att man lägger måttbandet mot ryggens mitt och mäter sedan ryggbredden efter kavajens ryggbredd där man antingen tillägger eller drar ifrån allt efter vidden man anser riktig. Mäter man på skjortan drar

Fig. 16. Längden till armbågen.

man denna vid axeln uppåt. Därigenom bildar sig ett veck exakt där armen börjar, därifrån mäter man sedan ärmlängden. (Fig. 15.)

Fig. 16 visar måttets fortsättning för ärmlängden. Håll med vänstra handen fast måttbandet vid armens början och för det vidare till armbågen.

Fig. 17 visar mått från armbågen till handleden. Tag alltid måttet rätt, d. v. s. korrigera ifall ärmlängden är för kort eller för lång.

Fig. 18 visar ett bra hjälpmått: ärmlängden från axeln rakt ned till handleden.

Bröstvidden. Lägg först måttbandet hårt och rakt under ärmhålen och håll fast med vänster hand. Se fig. 19. Bäst ställer man sig vid sidan av kunden och för måttbandet upp mot skulderbladens nedre del. Måttet blir då något större och man släpper därför efter något på måttbandet. Det finns många som anse att bröstmåttet skall tagas framifrån, andra återigen tycka att det skall tagas framifrån bakåt, men otaliga försök ha visat, att det blir bäst enligt den beskrivna metoden.

Midjevidden tages enligt fig. 20. Måttet tages ovanpå västen, exakt i midjan och måttet drages lagom hårt åt.

Fig. 21 visar hur man tar stussmåttet. Man lägger måttbandet över det kraftigaste stället på

Fig. 17. Hela ärmlängden.

Fig. 18. Kontrollmåttet hela ärmlängden.

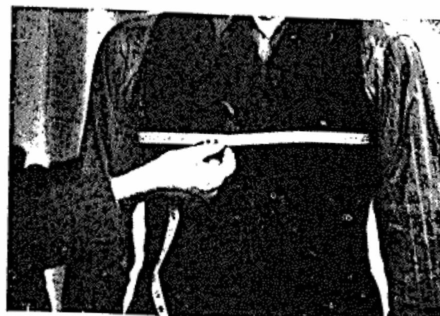

Fig. 19. Bröstvidden.

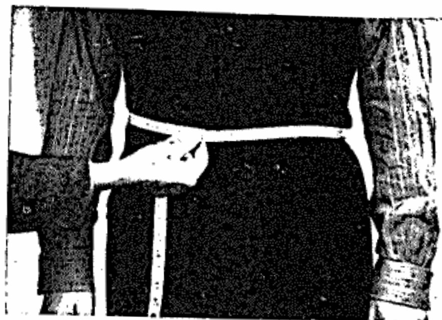

Fig. 20. Midjevidden.

stussen, för det rakt framöver så pass löst, måttbandet "håller" och ej sjunker nedåt. M vecket på byxan drages ihop något.

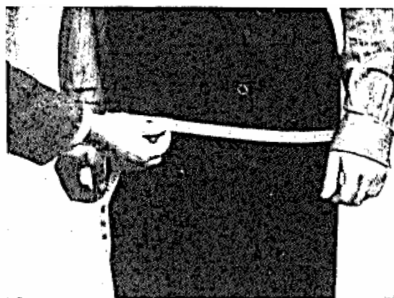

Fig. 21. Sätesvidden.

Måttagningen på västen. Lägg måttbandet med vänstra handen mot nackpunkten och för måttbandet fram till västöppningen. (Fig. 22.)

Fig. 23 visar måttet för hela västlängden. Tag måttet alltid i en rak linje till västspetsen.

Fig. 22. Västöppningen.

Fig. 23. Västens hela längd.

Måttagning för byxor (se sid. 65).

Kontrollmått

De flesta moderna tillskärningssystem ge i vanliga fall framstycket god passform. Besvärligare är det att få ryggen att sitta perfekt. Trots noggranna kontrollmått — speciellt ärmhålsdjupet — förekommer nästan alltid ändringar. Man kan gott påstå att de flesta ändringar förekommer på ryggens halsparti.

Felet består oftast i att man tar ärmhålsdjupet för djupt eller grunt. För djupt taget ärmhålsdjup skapar större ärmhålsomfång samt skjuter balansen nedåt, för grunt taget ärmhålsdjup minskar ärmhålsomfånget, varigenom ärmen får ett "fattigt" utseende och balansen kommer för högt.

I praktiken hade det nu varit mycket bättre att beräkna ärmhålsdjupet. Men även i detta fall förekommer ändringar vid halsen.

Hur uppstår nu dessa fel. Varför stämmer det inte efteråt trots noggranna måttagningar och uträkningar?

För det första har man kanske tagit måttet fel. För det andra är måttet beräknat efter en välvd kropp, men när så mönstret ritas upp har man allting plant och det uppstår alltså delvis överföringsfel. Tillika vet man ju inte hur pass svängd eller böjd kroppen var enligt det tagna måttet.

För kontrollen är endast ett mått nödvändigt. vilken man tar på följande sätt:

Lägg ett måttband från den vänstra till den högra axelns högsta punkt. Se fig. 1. Måttbandet får inte röras i mitten utan endast sträckas från

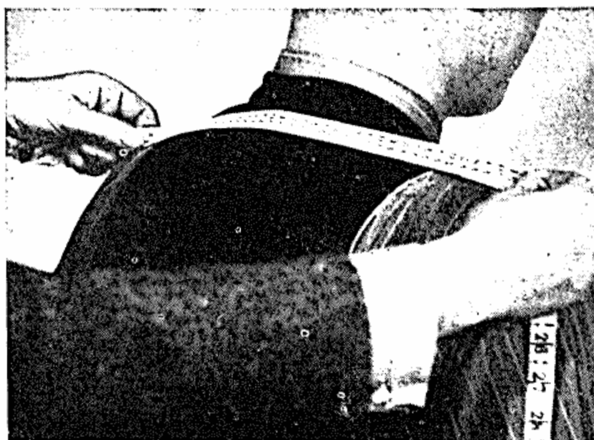

Fig. 1.

axel till axel. I ryggmitten, d. v. s. nedanför nackpunkten, blir det nu en viss skillnad mellan måttbandets *övre* kant och nackpunkten. Vid normal halslängd är detta 5 cm. för en man och 3½ cm. för en kvinna. Är nu skillnaden t.ex. 6 cm så säger oss måttet att figuren drar 1 cm mera längd på ryggen, vilket därför naturligtvis tillägges upptill. Skulle man nu ha gjort på det gamla sättet hade man varit tvungen att flytta upp ryggen, vilken därigenom hade blivit för kort i midjan och, vad farligare varit — framstycket hade därigenom kommit ur balans.

Är måttskillnaden endast 4 cm så visar måttet att halsen är för kort. Man sänker alltså ryggen i detta fall, motsvarande samma mått som man höjde i det förra, d. v. s. 1 cm. Man slipper då sänkningen av kragen efteråt, "nypningen" vid axelsömmen m. m. Vid rationaliseringen av skrädderiet har detta kontrollmått stor betydelse.

Fig. 2 visar ärmhålsdjupet enligt denna teori: Nackpunkten till första tvärlinjen 5 cm. för normal halslängd. Från denna linje till ärmhålsdjupet, normalmått.

Vid axelspetsen får man nu en längd utöver denna linje med, efter dagens mode, omkring 4 cm. För söm och rörlighet kan man räkna 2 cm resten är tillägg för axelvaddar. Föreskriver nu modet rundare och lägre axlar så blir naturligtvis höjden mindre men halslängden berörs inte av detta.

Vi antar nu ett fall där kontrollmåttet visar en halslängd av 4 cm. Ändringen göres enligt fig. 3, man sänker alltså 1 cm vid nackpunkten och drar från den nya punkten nacklinjen. Därifrån mätes nackbredden inåt som vanligt och

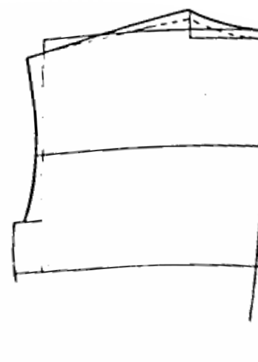

Fig. 3.

halsspetsen uppåt. Från den nya halsspetsen utjämnas till axeln.

Fig. 4 visar ändringen för en figur med lång hals. Kontrollmåttet utvisar här en längd av 6 cm. I detta fall måste man höja d. v. s. förlänga ryggen med 1 cm. Just i detta fall är det lätt att konstatera hur viktigt och värdefullt detta kontrollmått är. Att ryggen var för kort hade kanske inte utan kontrollmåttet blivit upptäckt, man hade då fått de störande tvärstrecken mot ärmhålet och sidsömmen, hela plaggets balans hade för övrigt blivit lidande. Glöm ej att motsvarande kontroll för kvinnlig figur är 3½ cm.

Man har nu en noggrann kontroll för längden mellan ärmhålsdjup och hals, men man vet inte

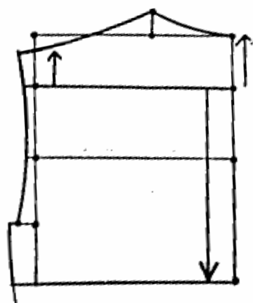

Fig. 2.

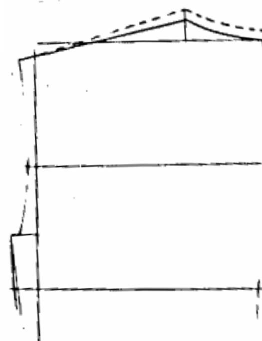

Fig. 4.

ryggens form. Även detta är viktigt. Det händer nämligen ofta att kontrollmåttet för halslängden utvisar normal längd men ryggen kan trots detta vara rak eller böjd. Det är då nödvändigt att rikta den bakre mittsömmen därefter samt även korta, respektive förlänga ryggen.

Fig. 6.

Fig. 6 visar kontrollen för ryggens böjning. Lägg en vinkel mellan skulderbladen på ryggens mitt. Från nackpunkten till vinkelns kant blir nu ett visst avstånd, vilket för en normal figur skall vara, för en man 7 cm och för en kvinna 5½ cm. Avståndet mätes nu, enligt den på fig. 8 visade metoden, d. v. s. från nackpunkten till vinkelns kant. Är avståndet för en man 7 cm och för en kvinna 5½ cm är ryggens form normal. Är avståndet mellan nackpunkten och vinkeln större är ryggen böjd, är det mindre är det fråga om en rak rygg.

Ändringarna utföras på följande sätt:

Vid tillskärningen av herrkläder: Hälften av skillnaden mellan det normala och det uppmätta avståndet tillägges, respektive frândrages i längden och hälften mätes respektive inåt eller utåt.

Som praktiskt exempel tages ett fall där avståndet är 10 cm. Som normalt gäller ju 7 cm. I detta fall är alltså avståndet 3 cm mera än normalt. Hälften, d. v. s. 1½ cm, tillägges på

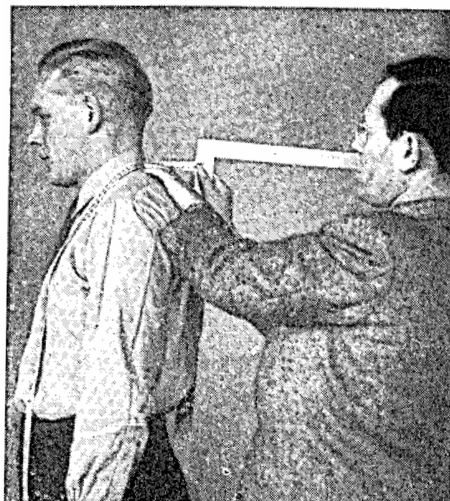

Fig. 8.

ryggen, se fig. 9. För att få en verkligt bra passform behöver dock ryggen en mera böjd mittlinje, avståndet till vinkeln säger detta. Hälften av tillägget, 3/4 cm, mäter man därför inåt. Från denna nya punkt drages nu uppställningslinjen och göres så uppställningen som vanligt. Höjden vid axeln beröres inte av ändringen.

Fig 10 visar en rygg där avståndet mellan vinkeln och nackpunkten endast är 5 cm. Här sänker man nackpunkten med 1 cm, d. v. s. hälften av skillnaden med det normala, vilket ju var 7 cm, och mäter samtidigt hälften av sänkningen utåt. Ryggen blir nu, ovanför halva ärmhålsdjupet antingen något bredare eller något smalare. Detta utjämnas vid axelspetsen, där antingen tillägg eller avdrag göres.

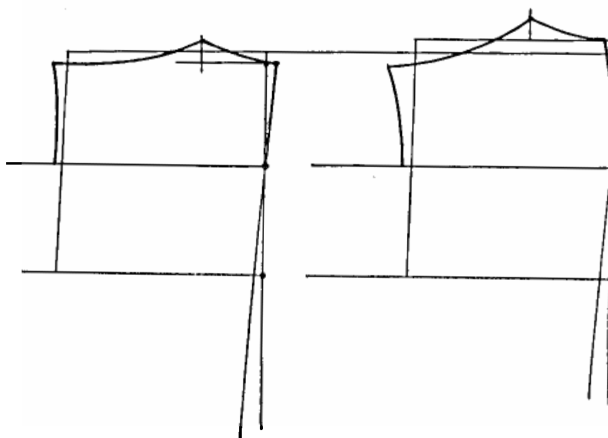

Fig. 10. *Fig. 9.*

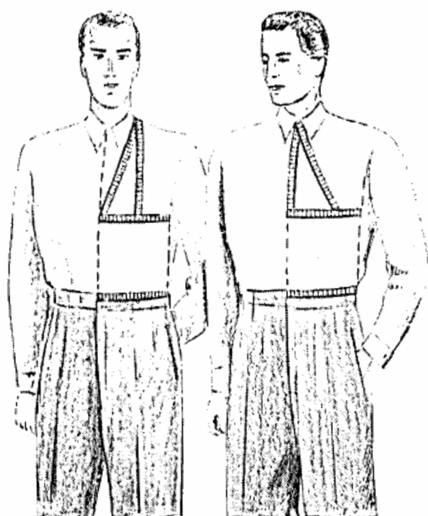

Fig. 1. *Fig. 2.*

Kontrollmått för halsspetsen och halsgropen

Otaliga äro de beräkningar, som finnas för en noggrann kontroll av halsspetsen. Enligt tillgängliga fackböcker lär det finnas ett 100-tal metoder. Många av dessa slå fel, mest beroende på, att man i verkligheten mäter kontrollmåtten från en helt annan utgångspunkt än senare vid överföringen på tillskärningsmönstret. Slutligen kan det ju aldrig vara detsamma, om man mäter på en kropp, som har en viss form, och senare helt enkelt planlägger denna på papperet. Även själva halspunkten, alltså halsgropen, kan kontrollmätas. Vi återgiva här två figurer, som visa hur men tar kontrollmåtten.

Man fäster ett måttband runt bröstet. Därifrån mäter man först från bröstmittpunkten till halsspetsen och därefter från halsspetsen rakt ned till bröstlinjen. Avståndet från de båda måtten på bröstlinjen mätes även. Svårast är att exakt bestämma själva halsspetsen. Detta kan dock göras så, att man mäter halsringen bak och fäster en nål, där denna ring slutar. Beräkningen är som vanligt 1/10 av halva bröstvidden + 3 cm. Man markerar där själva halsspetsens läge och utför därefter kontrollmåtten. Kontrollmåttet på halsgropen göres på liknande sätt. Man mäter från bröstlinjen rakt upp från halsgropen och därifrån snett nedåt till hälften av bröstbredden. Genom att sedan jämföra de båda måtten, som ofta fordra en mindre utjämning, har man den bästa tänkbara kontrollen.

Att exakt bestämma halspunktens läge har en stor fördel vid sportplagg och även vid tillverkning av plagg utan provning. Här ha dessa båda måttagningsmetoder sin givna fördel.

Fig. 1 visar nu måttets praktiska användning. Man ritar först upp modellen enligt normal uppställning och lägger sedan kontrollmåttet på resp. punkter. Därefter gör man korta cirkelslag och vid korsningen av cirkelslagslinjerna befinner sig den exakta halsspetsen.

Fig. 2 visar kontrollen av halsgropen. Mät från bröstlinjen först rakt mot halsgropen, därefter från bröstbreddens mitt. Drag från varje mått ett kort cirkelslag framåt och bakåt. Korsningen blir halsgropen. På samma sätt gör man vid halsspetsen.

Tiondelsberäkningen och dess fördelar

De flesta tillskärningssystem beräknas efter fjärde- eller åttondelar. Så snart det gäller mindre figurer, är ett visst tillägg nödvändigt, då proportionerna ej stämma med fjärdedelsberäkningen. Samma sak gäller storlekar över 110 cm. i bröstvidd. Även där blir de anatomiska förhållandena sådana, att denna beräkning ej längre ger det rätta resultatet, utan man måste göra vissa justeringar. Detta är ju inte bara synnerligen tidsödande, utan det har även den nackdelen, att man knappast kan behålla dessa särskilda beräkningar i huvudet. För att göra systemberäkningen lättare, har man försökt att få en ny beräkningsformel, som skulle vara lika bra för en goss- eller ynglingskostym som för normalstorlekar och för sådana stora mått, där man ej längre kan tala om ”storlekar”.

Samma förhållande är det också med sätesviddsgenomskärningen på byxorna. Denna blir ju efter den vanliga beräkningen något för trång för små och något för vid för stora storlekar. Med tiondelsberäkningen undviker man detta.

Efter många försök upptäckte man till slut en formel, som visade sig enkel, nämligen en viss beräkning efter tiondelen. Denna är för det första mycket lätt att beräkna, då man ju endast behöver använda decimaler. Till denna tiondel gör man ett visst tillägg som förminskar eller förstorar grundberäkningen.

Genom praktiken vet man att t. ex. ärmhålet på en ynglings kostym i förhållande till bröstvidden skall vara större än en normalmodell samt att stora figurer, t. ex. 120 cm. bröstvidd, behöva ett mindre ärmhål i förhållande till bröst-

vidden än en figur med 100 cm. bröstvidd. Man gör då följande beräkning:

Ärmhålsdiametern är 1/10 av bröstvidden +5 cm. Om vi nu taga tre kontrollmått, så blir resultatet att:

vid 80 cm. bröstvidd är ärmhålsdiametern 13 cm.,

vid 100 15 cm. och

vid 125 17,5 cm.

Skulle man räkna efter åttondelsberäkningen (⅛ av hela bröstvidden +2 cm. enl. nästan alla system) skulle man få fram följande värden: 80 cm. = 12 cm., 100 cm. = 14,5 cm. och 125 cm. = 17,7 cm.

Proportionsberäkning i sammandrag

1. *Rygghöjden eller bakre ärmhålsdjupet.*
1/10 bröstvidd + ¼ midjeläng + 3½ cm.
För rak hållning ./. ½—1½ cm.
För framåtböjd hållning + 1—1½ cm.

2. *Midjelängden.*
¼ kroppslängd (eller efter mått).

3. *Totala längden för olika plagg.*
Kavaj: ½ kroppslängd ./. 9—10 cm.
Sportrock eller s. k. agronomrock: ½ kroppslängd + 12—14 cm.
Frack: ½ kroppslängd + 26—28 cm.
Paletå: ½ kroppslängd + 28—30 cm.
Ulster: ½ kroppslängd + 30—32 cm.
Trenchcoat: ½ kroppslängd + 32—33 cm.

4. *Halsvidden.*
4/10 bröstvidd ./. 1 cm.
För uppställningen tilläggcs för sportrock 4 cm. och för överplagg 6 cm.

5. *Främre ärmhålsdjupet.*
Rygghöjden resp. bakre ärmhålsdjupet + 1—1½ cm. För rak hållning ytterligare + 1—1½ cm., för böjd hållning inget tillägg (alltså samma mått som bakre ärmhålsdjupet).

6. *Ärmhålsdiametern.*
1/10 bröstvidd + 5 cm.

7. *Ryggbredden.*
2/10 av bröstvidden + tillägg för söm och drape.

8. *Bröstbredden.*
2/10 av bröstvidden + 2—3 cm.

9. *Livbredden.*
¼ livvidd från ärmföreträdeslinjen framåt.

10. *Höftpunkten.*
⅓ höftvidd + 1 cm.

11. *Höfthöjden.*
Från midjelängden nedåt. Normalt 20 cm. För långa omkr. 22 cm. och för korta 18—19 cm.

12. *Västlängden.*
Midjelängden + 15—17 cm.

13. *Västöppningen.*
Normalt 2—3 cm. nedanför bröstlinjen.

14. *Midjevidd å byxor.*
Midjevidd över västen ./. 3—4 cm.

15. *Liv- eller julphöjden.*
2/10 stussvidd + 5 cm. (gäller utan midjeband).
För hängselbyxor tillkommer 2—3 cm.

16. *Grenlängden.*
Halva kroppslängden ./. 7—8 cm.

17. *Byxornas längd i sidan.*
Grenlängden + liv- eller julphöjden.

18. *Knäpunkten.*
Från grenlängden uppåt, halva grenlängden + 1/10 av densamma eller + 6 cm.

19. *Ärmlängden.*
Midjelängden + 1 cm. För korpulenta endast + ½ cm.

Tillskärningsuppställningar

Uppställning av kavaj

Alla moderna tillskärningssystem ha i sina beräkningar dels uppställningar efter mått, som äro tagna direkt på den kund åt vilken kostymen är avsedd, dels uppställningar efter vissa proportionsberäkningar. En del system tillämpa endast direkta mått och en del rena proportionssystem. En blandning av båda dessa system har dock i praktiken visat sig bäst. Ett modernt tillskärningssystem skall vara enkelt med lätta beräkningar. Om uppställningen är så svår, att man inte kan lära sig att behärska den, är den ju alldeles förkastlig. Beräkningsgrunderna böra också vara enkla. 36-delar, 16-delar, 8-delar o. s. v. är inte praktiskt. 10-delar + erforderligt tillägg eller avdrag är mycket enklare att handskas med.

Denna beräkning har icke endast rent matematiska fördelar utan ger även det bästa anatomiska resultatet. Erfarna tillskärare och skräddarmästare har nog sett, att ingen proportionsberäkning stämmer för alla storlekar. Detta gäller speciellt små mått, vilka i uppställningarna visat sig alldeles för trånga. En person med 80 cm. bröstvidd behöver ett större ärmhål, i jämförelse med de övriga kroppsdelarna, än en person med 120 cm. bröstvidd. Här kan man använda 10-delsberäkningen + ett visst tillägg. Ju större måtten äro, desto mindre verkar tillägget i förhållande till de övriga måtten och ju mindre måtten äro, desto större verkar själva tillägget i förhållande till de små måtten.

För uppställning av en modern herrkavaj behövs följande mått: ärmhålsdjupet från nacken till underarmarna; midjelängden, från nacken till midjan, samt hela längden. Därtill kommer ryggbredden, ärmens längd till armbågen samt hela ärmlängden. Detta äro de s. k. längdmåtten. Därtill kommer måtten kring kroppen, bröstvidd —midjevidd (livvidd) och sätes- eller stussvidden. Måtten skrives efter ett visst system enligt följande:

44 78
20 50 78
100 88 107

Första radens mått är alltid midjelängden eller om ärmhålsdjupet mätes, detta mått. Andra måttet är alltid kavajens längd. Andra radens mått äro: ryggbredden, ärmens längd till armbågen samt hela ärmlängden. I tredje raden skriver man bröst-, midje- och stussvidden. Ev. kontrollmått kommer senare.

Ärmhålsdjupet och midjelängden kan beräknas. Midjelängden är alltid ¼ av hela kroppslängden, och den moderna kavajlängden (1949) är halva kroppslängden minus 10 cm.

Ärmhålsdjupet eller rygghöjden, som det ibland kallas, beräknas på följande sätt: 1/10 bröstvidd + ¼ midjelängd + 3½ cm.

Kavajens grunduppställning

Börja uppställningen med en vinkellinje från punkt 1 (se fig. 1).

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 „ 1 = hela ärmhålsdjupet.
4 „ 1 = midjelängden.
5 „ 1 = hela längden.

Drag från alla punkter vinkellinjer framåt (se teckningen).

Fortsätt uppställningen på fig. 2.

För ryggsömmen mätes inåt 2½ cm. vid punkt 4 och 3 cm vid punkt 5. Förbind de nya punkterna med varandra och drag en hjälplinje till punkt 2. Därefter beräknas halsringningen.

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3 cm.

Drag vid 6 en kort vinkellinje uppåt.

7 från 6 är normalt 2½ cm.

Förbind 7 med 1, måttligt svängd.

Detta tillägg av 2½ cm. är nödvändigt för att uppnå en riktig halsringning och det är viktigt att denna punkt varken är för låg eller för hög. Är den exempelvis för hög, blir det veck under kragen och många andra fel kunna uppstå. Är den däremot för låg, uppstå snedveck

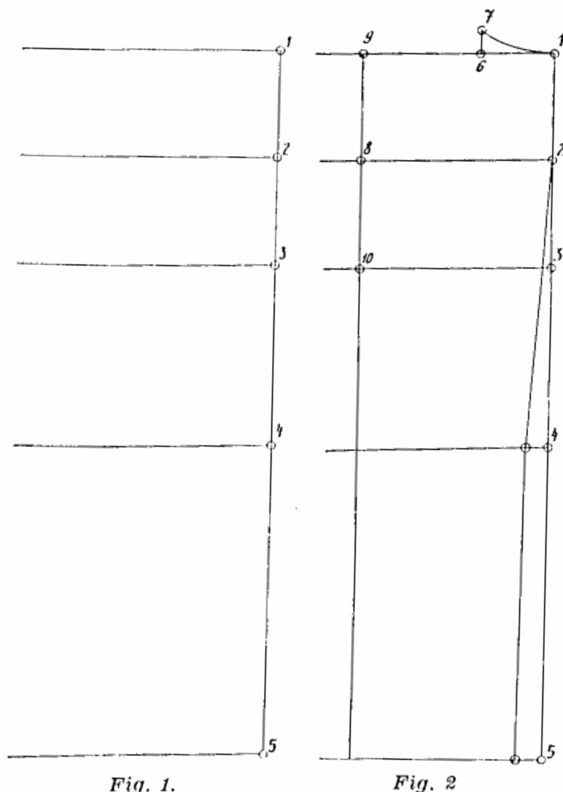

Fig. 1. Fig. 2

från skulderbladet fram mot bröstpartiet, och ryggen verkar då lös över stusspartiet.

8 från 2 = ryggbredden.

Man mäter alltid det tagna måttet + 1—2 cm., varierande efter drapetillägget. Med drape menas det tillägg, som behövs för att en modern kavaj skall bli vid och lös intill ärmarna och i viss mån se "draperad" ut.

Genom punkt 8 drar man en vinkellinje uppåt och nedåt. Förr beräknades midjan på en kavaj efter livvidden. Numera har man däremot gått in för att ställa upp ryggen efter endast ryggbredden. Det kan ju vara så, att en man har ett kraftigt ryggparti och en smal midja. Skulle man i ett sådant fall räkna ryggens bredd i midjan efter midjevidden skulle han ju verka ännu mer onaturligt bred över ryggen, och därför indelar man nu ryggens hela bredd efter ryggbredden.

Ryggbredden kan också med fördel beräknas ur bröstvidden och normalt antager man, att ryggbredden består av 2/10 av bröstvidden, dock med undantag för figurer med över 115 cm. bröstvidd, vilka beräknas något mindre.

9 betecknar den punkt, som uppstår genom korsningen av linjen från 1 genom den från 8.

10 är korsningen mellan linjen från 9 nedåt och från 3.

Fortsätt enligt fig. 3 från punkt 9 2 cm. nedåt (se punkt 9 a).

Mät därefter från 9 a 2 cm. utåt punkt 9 b.

Normalt tillägges alltså 2 cm. till axelspetsen från grundlinjen.

För en figur med kraftig bröstvidd och liten kroppslängd skall man lägga till högst 1½ cm. Är det däremot fråga om en lång och gänglig figur, möter det inget hinder att t. o. m. lägga till 2½ cm. För att komma så nära idealet som möjligt skall man alltid försöka att utjämna figuren genom de olika tilläggen.

Drag en hjälplinje från 9 b till punkt 7. Sväng därefter 1 cm. innanför densamma (se teckningen).

11 = hälften mellan 8 och 10 ./. 1 cm.

12 från 11 = 2 cm.

På fig. 4 tecknas ryggen slutligen färdig.

Mät en sömsmån inåt från punkt 12. Fortsätt därefter till en punkt ungefär 1 cm. utanför punkt 8 och vidare därifrån till 9 b. Man går därför endast 1½ cm. inåt i midjan och drager en hjälplinje till punkt 12. För att få ett fint

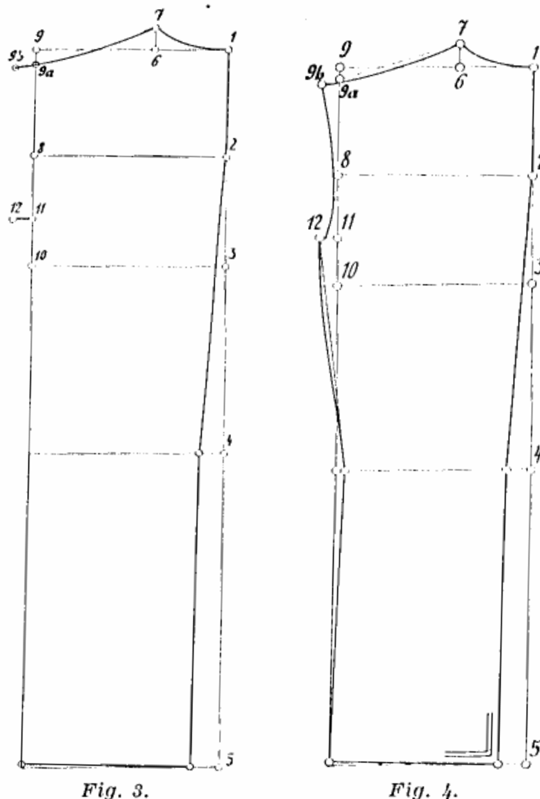

Fig. 3. Fig. 4.

fall på sidsömmen går man något utanför denna hjälplinje (se teckningen).

Rygglinjen går slutligen i en rak linje längst ned från midjan. Till sist lägger man vinkeln mot den inre ryggmittslinjen och vinklar inåt.

Linjen mellan 4 och 5 går mera inåt och det blir alltså en kortning av ryggens sidsöm. Detta inverkar synnerligen bra på passformen. Får man sidsömmen kortare, är det lättare att få fram en fin passform.

Figur 5

Drag från 2 en kort och från de andra punkterna långa vinkellinjer framåt.

Sätt punkt 12 a på något avstånd från ryggen på bröstlinjen.

13 från 12 a = ärmhålsdiametern, som beräknas med 1/10 av bröstvidden + 5 cm.

Genom 13 drages en vinkellinje uppåt och nedåt. Denna vinkellinje kallas ärmföreträdeslinjen eller balanslinjen. 14 från 13 = främre ärmhålsdjupet. Detta är normalt 1 cm. mer än bakre

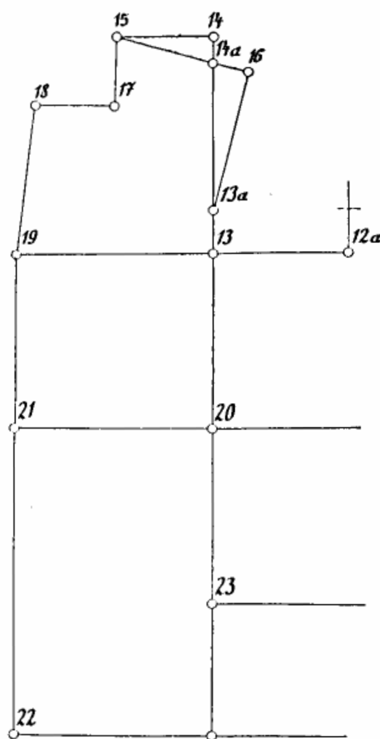

Fig. 5.

ärmhålsdjupet, alltså sträckan 1—3 på ryggen. En skicklig skärare tager alltid hänsyn till hållningen, när han bestämmer främre ärmhålsdjupet.

Har man t. ex. en figur med framåtböjd hållning, mäter man det bakre måttet utan den normala tillsättningen av 1 cm, emedan denna har ett längre bakre ärmhålsdjup och därigenom utjämnas balansen. En rak hållning däremot har ett kortare bakre ärmhålsdjup och man behöver därför ett längre ärmhålsdjup fram.

Från 14 kort vinkellinje framåt.

15 från 14 = 1/10 av bröstvidden ÷ 1 cm.

14 a från 14 = 3 cm.

Drag vinkellinje från 15 över 14 a utåt.

16 från 15 = ryggens axelbredd minus 1 cm.

Man har nu erhållit grundformen för den raka axeln.

Mät nu från 13 5 cm. uppåt, varvid punkt 13 a bildas.

Från denna punkt drager man en hjälplinje till 16.

Därefter drager man halsringen.

17 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen. (Obs! På fig. 6 felmärkt med 16.) Man lägger axelsömmen på den anatomiska mitten, alltså mitt på axeln. Därigenom spar man in dressyr och förhindrar de många tvärveck man så gärna fick tidigare. Numera ha alla moderna tillskärningssystem axelsömmen på axelmitten.

Drag från 17 en kort vinkellinje framåt.

18 från 17 = sträckan 15—17 + halsmitten.

Man kunde även räkna från 17 och 18 ¼ av halsvidden ./. ½ cm. Denna beräkningsart är att föredraga, när det gäller sportkavajer med rundkrage. Är det däremot fråga om slag förlorar punkt 18 sitt praktiska värde. Man behöver den egentligen endast som utgångspunkt för halsringen.

19 från 13 beräknas med 2/10 av bröstvidden + 2—3 cm.

Punkt 20 ligger på ärmföreträdeslinjens korsning med midjelinjen.

Därifrån beräknar man vidden framåt och vid vissa plagg som t. ex. frack även vidden bakåt.

21 från 20 = ¼ av midjevidden.

Förbind 18 med 19 och 21.

Lägg därefter vinkeln mot 21 och drag en vinkellinje nedåt.

Korsningen av denna linje med linjen från 5 på ryggen blir 22. Därefter bestämmes höfthöjden. Denna antages normalt ligga 20 cm. nedanför 20 på ärmföreträdeslinjen = 23.

Är det fråga om mycket långa personer, kan man mäta 1—2 cm. mer nedåt och gäller det korta figurer räcker det med 18 à 19 cm.

Figur 6

Drag från 23 en vinkellinje bakåt.

Mät därefter ryggens bredd i samma höjd. Lägg det uppmätta måttet mot 23 och mät bakåt 1/3 av stussvidden + 1 cm.

24 är den uppmätta punkten.

Hjälplinje från 24 till 12.

Sväng nu i midjan lika mycket som på ryggen innanför hjälplinjen från 8 nedåt.

Därefter ritar man i böjd linje utanför 12, svänger lagom i midjan, går genom 24 och därefter något innanför hjälplinjen. Mät ryggens sidlängd, alltså från bröstlinjen nedåt och överför samma mått från 12 nedåt.

24 a är den uppmätta punkten. Tillägg nu vid 22 2½ cm. faconera till 24 a.

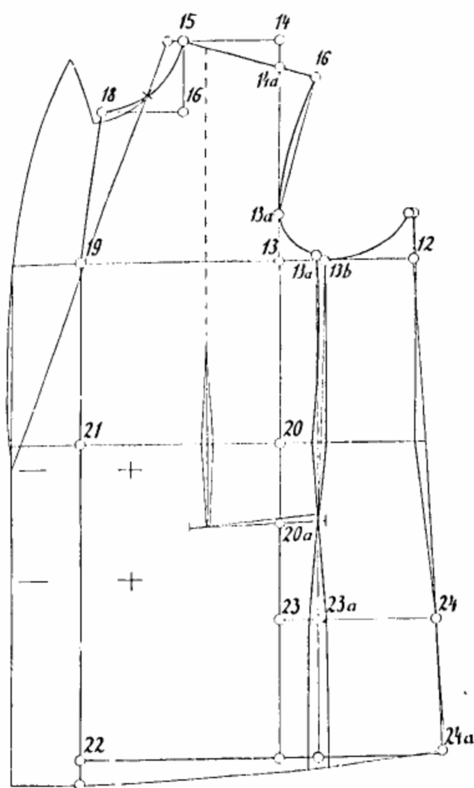

Fig. 6.

Siduppskärningen och fickans läge

Mät från 13 4 cm. bakåt = 13 a.

Drag därifrån en vinkellinje nedåt.

13 b från 13 a = ¾ cm. uttag under armen för att få kort sidsöm.

Denna omställning är nödvändig för alla moderna system, om drapen skall slå rätt.

Bestäm nu fickans läge. Man har fastställt dels genom anatomiska mätningar och dels har praktiken visat, att ärmlängden och midjelängden alltid har ett visst samband med varandra. Alltså är lång midjelängd i 95 fall av 100 lika med långa armar. Man placerar fickan efter en viss del av midjelängden.

20 a från 20 beräknas med ¼ av midjelängden ./. 2 cm.

Drag genom 20 a en linje framåt och bakåt, parallellt med nedre kanten, alltså en linje, som går böjd utanför grundlinjen.

Fram bör fickan alltid vara några mm. längre nedåt än bak, då i annat fall ögat uppfattar fickan som inte vågrät, vilket gör ett störande intryck. Fickan början 1 cm. till höger om hjälplinjen från 13 a nedåt och mätes 15 cm. framåt.

Korsningen av denna hjälplinje med linje 23—24 blir 23 a.

I midjan svänger man ¾ cm. inåt lika på båda sidor och förbinder först med 13 b genom en rak linje. Därefter går linjen genom fickan och sedan 1 cm. framför 23 a samt därifrån rakt ned till nedre kanten.

Utjämna linjerna, så att det inte blir några skarpa övergångar.

Denna uppställning göres med s. k. löst sidstycke; det är lättast och snabbast att förarbeta.

Nu ritas framstycket färdigt.

Börja 1 cm. ovanför 13 a och drag en linje utåt, därefter svänger man i midjan ¾ cm. eller lika mycket som på sidstycket och därefter ritar man ned till fickan.

Grundmodellen ritas så att man mäter 1 cm. bakom 23 a.

Man får på detta sätt igen vidden, som går förlorad genom sömmarna genom fickan.

För bröstuppskärningen drar man 1½ cm. innanför fickan en kort linje uppåt.

Bröstuppskärningen skall sluta på halva avståndet mellan 20—13. I midjan uttages på denna grundmodell 1 cm., men ingenting vid själva fickan. Vid fickans bakre kant, alltså mot siduppskärningen tager man bort lika mycket, som man har höjd ovanför 13 a. Se teckningen!

Tidigare klippte man upp en kavaj och vek den dels mot ärmhålet och dels mot framkanten och därigenom fick man bröstuppskärningen något större. Detta anser man dock numera för omständigt och gör därför på följande sätt. Man skär upp bröstuppskärningen och fortsätter därefter att klippa enligt de streckade linjerna. Så lägger man kavajen vid axeln 2 mm. isär och i bröstlinjen 1—1½ cm., allt efter hur pass kraftig man önskar drapen. Att endast draga sidsömmen något snett utåt och där lägga till, är inte så fördelaktigt som att klippa isär enligt anvisningen.

Fig. 7 visar hur kavajen ser ut efter uppklippningen.

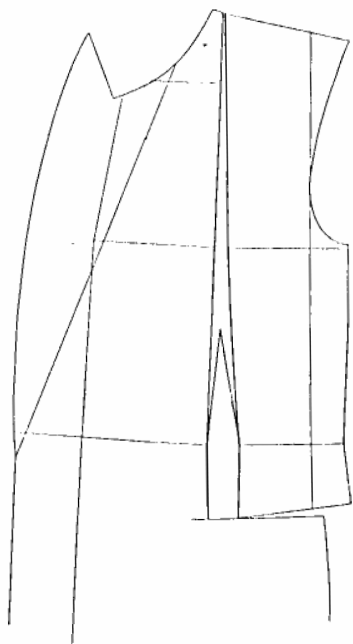

Fig. 7.

Främre kanten

För en modern 2-radig kostym tillägger man för överslaget 7—8 cm. och för en 1-radig kostym 2—2½ cm. Det är alltså från punkterna 19, 21 och 22 man mäter tillägget framåt.

Översta knapphålet ligger 2—3 cm. nedanför midjelinjen. Förbind linjerna med varandra.

Slagbråkten bestämmes på följande sätt.

Mät från 15 1½ cm. framåt och drag från denna punkt en hjälplinje till översta knapphålet. Korsningen med halsringen blir slagbråkten. Slagbredden mätes med 11—11½ cm. utåt.

Därefter fördjupar man halsringen med omkr. 1½ cm. och själva slagspetsen börjar 1 cm. framför linjen 18—19. För slagspetsen mäter man från 15 4—5 cm. snett uppåt.

Knapparnas plats bestämmes enligt följande. Man mäter alltid tillägget från främre mitten, alltså linjen 18—19—21—22 till framkanten ./. 2 cm. Detta mått mätes därefter från främre mitten bakåt. Där skall knapparna sitta. Kanten går därefter som vanligt 1½ cm. framför densamma.

Till slut lämnas några goda råd till den blivande tillskäraren. Det är skillnad på passformen om tjocka tweed- eller streichgarnstyger eller om det gäller kamgarner. Hårda kamgarner låter en kavaj se ledigare ut, än ett tjockt tweedtyg, som gärna ger intrycket att kavajen sitter något trångt. Det är därför fördelaktigt att lägga till något vid beräkningen, när det gäller tillskärning av tjockare tyger.

Märker man efter tillskärningen, att de första plaggen bli för vida, bör man inte förkasta systemet, utan bör i stället taga måtten något hårdare. Blir plagget för trångt, gör man tvärtom.

Axelbredden har stor inverkan på en god passform. Observera därför kundens kroppslängd. Är han mycket lång och smal bör man alltid göra axlarna något bredare. Är han däremot liten och tjock bör man försöka minska något på axelbredden.

Ett bra papper att rita uppställningarna på betyder mycket. Använd aldrig skrynkliga omslagspapper, som man tyvärr alltför ofta kan se i verkstäderna.

Ingen uppställning blir för det mesta precis densamma, utan mindre förskjutningar förekomma ofta. Kontrollera därför måtten ännu en gång på pappersmallen, innan Ni skär tyget.

Kraguppställning

Förläng först slagbråkten uppåt.

1 från linjen 14—15 är sträckan 1—6 på ryggen.

Lägg vinkeln mot slagbråktslinjen och drag kort vinkellinje bakåt.

2 från 1 = 1½ cm.

Ju rundare kragen fordras, desto mera bakåt skall man mäta. För att taga ett exempel: 2 cm. blir en något rundare krage och 3 cm. blir den rätta kragformen för en korpulent figur, som har kort hals.

3 från 2 = kragståndet, normalt 2½ cm.

Drag först från 2 en hjälplinje till slagbråkten och därifrån från 3 på samma avstånd till slagbråkten.

4 från 2 = kragens bredd = 4—6 cm.

Förbind därefter med slagspetsen.

För att ha någon marginal låter man linjen på en 2-radig krage gå något utanför slagspetsen. Se de streckade linjerna!

Se fig. 8.

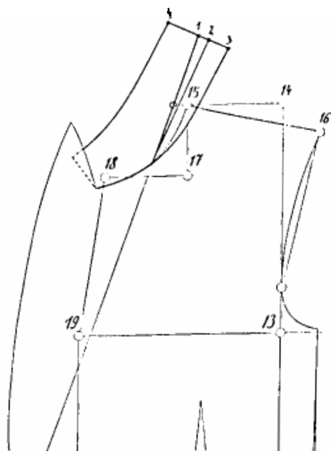

Fig. 8.

Kragens förarbetning

Ett plaggs passform i halsen beror huvudsakligen på kragens förarbetning. Den bäst utbildade fackman, med lång praktik i både tillskärning och provning, kan plötsligt upptäcka att han gjort ett kragfel som är honom en fullständig gåta. Felet kanske ligger däri att han använt samma kragschablon till olika kroppshållning, en enligt mångas mening oviktig detalj.

Det är alldeles felaktigt att tro, att man får fram den önskade kragformen enbart genom dressyr. En kort eller lång hals fordrar en helt annan grundform på kragen än den vanliga normalmodellen.

Fig. 1 visar den riktigt pressade kragformen för en normalfigur. Från den streckade linjen till kragens mitt är det omkring 2½ cm. eller en halv tiondel av halva bröstvidden.

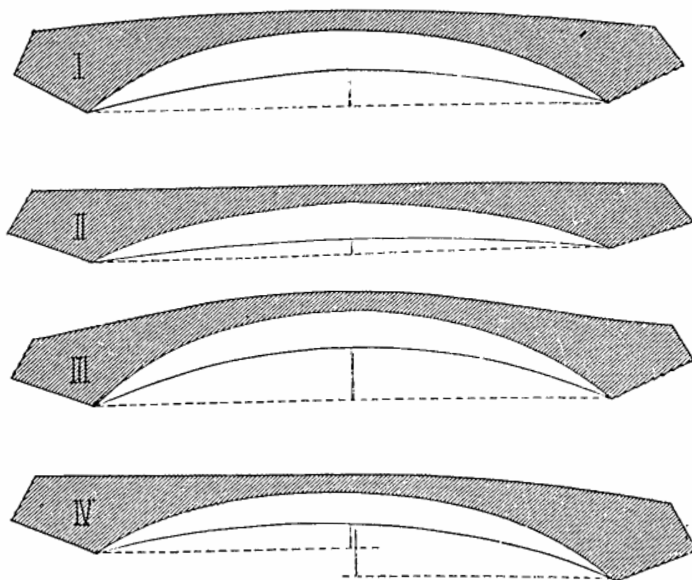
Fig. 2 visar en modell för en person med s.k. buteljaxlar. I detta fall måste kragen göras rak eller endast ¼ av det normala dvs. ½—¾ cm.

En person med höga axlar fordrar en kragförarbetning sådan som fig. 3 visar. Själva rundningen från den streckade linjen är här högst 1/10 av halva bröstvidden.

Fig. 4 visar den modell som, om man inte noga givit akt på kundens hållning före tillskärningen, orsakar de flesta ändringarna. Det rör sig i detta fall om en figur med olika höga axlar. Man pressar kragen rund på den sidan, som har den höga axeln, på den låga sidan gör man som fig. 2 visar.

Vid lång eller kort hals utjämnas också kragståndet, för lång hals kan det vara 2½—3 cm. och för kort hals 1¾—2 cm.

En individuell kragbehandling inbesparar alltid många ändringar.

Tvåradig kavaj

Direktuppställning för storlek 50

För att erhålla en utprovad modell i storlek 50, alltså en s. k. cm.-uppställning mäter man enligt följande:

1 = börja med vinkellinjen.

2 från 1 = 12½ cm.

3 från 1 = 25 cm.

4 från 1 = 45 cm.

5 från 1 = 79—70 cm.

6 från 1 = 8—8½ cm.

7 från 6 = 2½ cm.

Förbind 7 med 1.

Drag vinkellinje från alla punkter.

Mät vid punkt 4 2½ cm. och vid punkt 5 3 cm. inåt.

Förbind punkterna med varandra och med punkt 2.

8 från 2 = 21½ cm.

Hjälplinje genom 8 längst ner och uppåt.

Axelsömmen vid punkt 9 går ½ cm. nedanför grundlinjen.

Förbind måttligt svängd med punkt 7 och gå 2—2½ cm. utanför.

Punkt 11 ligger mellan 10—8 = 1 till 1½ cm. från mitten. Mät här 1 cm. utanför och så ytterligare en söms bredd för sidsömmarna.

Rita ryggens ärmhål enligt teckningen.

I midjan svänger man ½—1 cm. innanför hjälplinjen och nedtill övergår grundlinjen i hjälplinjen.

Avkorta sidsömmen med ½ cm. och rita ryggen färdig.

13 från 12 = 20 cm.

Drag vinkelinje genom punkt 13.

14 från 13 = 26½ cm.

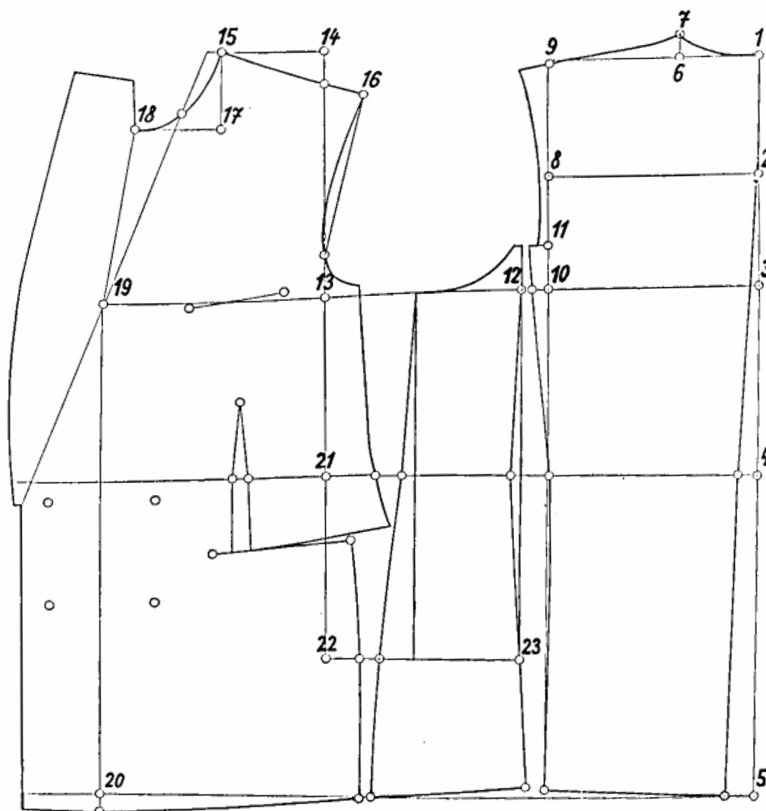
15 från 14 = 10½ cm.

Mät från punkt 14 3½ cm. nedåt och drag genom denna punkt från 15 en rak linje bakåt.

16 från 15 = 16 cm.

Mät från punkt 13 5 cm. uppåt.

Drag hjälplinjen från punkt 16 och rita ärmhålet som vanligt.

Mät för framstycket från punkt 13 3½ cm. utåt 1 cm. ovanför grundlinjen.

Skillnaden mellan framstycket och sidstycket är 5½ cm.

Rita bakre ärmhålskurvan.

17 från 15 = 8 cm.

18 från 17 = 9 cm.

Rita halsringningen från 18 till 15.

19 från 13 = 23 cm.

Förbind 19 med 18 och drag vinkellinje nedåt.

20 = korsningen med linjen från 5.

Tillägg där för främre längden 2½ cm.

För normala storlekar är beräkning för midjevidden onödig.

21 = korsningen av midje- och ärmföreträdeslinjen.

22 från 21 = 20 cm.

Drag från 22 höftlinjen bakåt.

För fickan mäter man nu från 21 8 cm. nedåt.

Fickan börjar 2—2½ cm. framför ärmföreträdeslinjen och är omkring 15 cm. lång.

Obs! Fickan skall gå parallellt med nedre kanten.

2 cm. innanför fickan lägger man bröstuppskärningen.

Uttag där 2—2½ cm. Observera att sömmarna äro medräknade.

13—sidsömmen = 4 cm.

Mät för framstyckets sida från punkt 21 5½ cm. utåt och förbind måttligt svängd med ärmhålet.

Vid punkt 22 mäter man 3½ cm. utåt och går därefter rakt ner till nedre kanten.

Rita färdigt enligt teckningen.

Efter uppskärningens hopsyning skall framstyckets sida vara utjämnad.

Vid fickan mäter man från ärmföreträdeslinjen 7 cm. utåt och ½ cm. uppåt.

Drag från sidstyckets början en vinkellinje till höftlinjen (sträckan 22—23).

I midjan går man för sidstycket 1—1½ cm. utanför densamma och vid höftlinjen 3½ cm.

Från höftlinjen går sidstycket rakt ner till nedre kanten.

Mät ryggens bredd i höfthöjden.

Lägg det funna måttet mot punkt 22 och mät bakåt ⅓ av höftvidden + 1 cm.

23 = det uppmätta måttet.

Drag en hjälplinje mellan 23—12 och sväng i midjan omkr. 1 cm.

Ryggen och framstycket kortas i sidan 1 cm.

Vid framkanten tilläggs för överslag 7½—8 cm.

Översta knapparet sitter 2 cm. nedanför midjan och knappavståndet är omkr. 11 cm.

Mät slutligen från punkt 15 1½ cm. utåt och drag en hjälplinje till översta knapphålet.

Korsningen med halsringningen blir slagbråkten.

För slagets bredd tilläggs omkr. 11—12 cm. Se teckningen.

Slagmallen

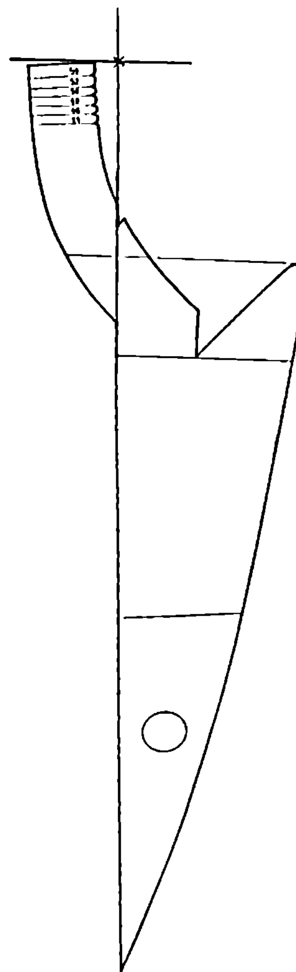
Drag vinkellinje vid krysset.

Därifrån mäter man till slagbråkten 7½ cm.

till första tvärlinjen 11 cm.

till andra „ 16½ cm.

till tredje „ 31½ cm.

Vid krysset mäter man bakåt 1½ cm.

Sväng där måttligt till kragbråkten.

Skillnaden från vinkellinjen till haket för storlek 44 är 3½ cm.

Avståndet mellan punkt 44 och punkt 46 är 4 mm.

Detta gäller t. o. m. storlek 50, därefter är skillnaden 5 mm. och till 54 6 mm.

Slagets bredd från första tvärlinjen inkl. sömmen är 9,8 cm. från andra tvärlinjen till haket 4,2 cm. och hela bredden 9,5 cm.

Den moderna ärmen

Systemberäkningarna ha var och en sin egen uppfattning om ärmkonstruktionen. En del anse, att den skall beräknas efter bröstvidden och att man därigenom får den rätta passformen. Andra åter anse, att ärmen skall bestämmas efter ärmhålsomfånget, då man därigenom får den rätta passformen. Det finns t. o. m. en skola, som uppställer ärmen efter halsvidden. Alla dessa metoder äro dock ej fullgoda. Om man tänker sig en ärmuppställning efter endast bröstvidden, så kan man räkna med, att bröstvidden kan vara densamma, men ärmhålsdjupet är ett helt annat. Ärmhålsdjupet inverkar dock minst lika mycket på passformen och på hela systemuppställningen som själva bröstvidden. En uppställning efter enbart ärmhålsomfånget ger ännu sämre resultat och kan endast anses något så när användbart, då det gäller 100 cm. bröstvidd och där omkring. Om man nämligen antar en figur med 120 cm. bröstvidd samt endast 25 cm. ärmhålsdjup, alltså en kortväxt figur, och vi ta en figur med 104 cm. bröstvidd men 27 cm. ärmhålsdjup, alltså en lång och smal figur, få båda faktiskt samma ärm, då ärmhålsomfånget är detsamma. Den kraftiga, korta figuren skulle få en ärm, som är för hög i kullen och för smal över överärmen och den långa mannen skulle få för vid ärm och för kort i kulhöjden.

Ärmen uppställning måste utgå från vissa anatomiska grunder. Fig. 1 visar en anatomisk indelning. Ärmhålsbredden kan variera avsevärt. När man tar bröstmåttet i vanlig mening, vet man ju efteråt endast, att omfånget på hela kroppen är ett visst mått, men man kan aldrig med 100 % säkerhet säga, hur stor rygg- resp. bröstbredden är samt vad som är kvar för ärmhålsbredden. Man måste skilja mellan två

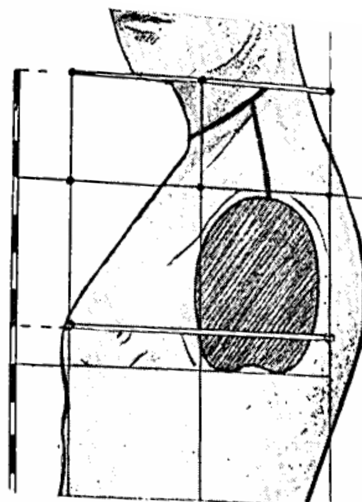

Fig. 1.

figurtyper, den plattbröstade, som har brett, platt bröst och rygg och därigenom får en smal ärmhålsdiameter, och den som har högt bröst, bredare ärmhålsdiameter och smalare rygg. Vår moderna drape-stil är dock i detta hänseende till stor hjälp, då man genom denna kan utjämna och få de olika figurtyperna så lika idealfiguren som möjligt.

Såsom normal ärmhålsdiameter kan man antaga halva ryggbredden + 1—1½ cm. För söm och bekvämlighet göras tillägg och det är därför man beräknar 1/10 av bröstvidden + 5 cm. Höjden på ärmhålen variera rätt så mycket. Det finns nämligen låga och höga axlar, för det mesta beroende på, att det i verkligheten är lång eller kort hals, men det finns även verkliga låga eller höga axlar, d. v. s. att inte enbart axeln är lägre utan nedre delen av ärmhålet ligger djupare, resp. tvärtom.

Normala ärmhålshöjden är halva ärmhålsdjupet + hälften av detsamma, alltså för normal figur omkring 14—15 cm. Tillägg måste göras för sömmar, vaddpålägg o. s. v. Axelsömmen bör läggas anatomiskt riktigt, d. v. s. mitt på axeln, så att man inte behöver någon dressyr för framstycket eller ryggen. Detta har också den fördelen, att sömmen för en delad ärm kommer precis mitt på ärmen, vilket ger den ett bra utseende.

Ärmens kulhöjd skall vara tillräcklig för ärmkullens höjd över vaddpålägget samt tillägg för söm, som åtgår vid ärminsyningen. Vår fig. 2 visar hur denna söm beräknas.

Axelbredden har även stor inverkan på ärmens passform samt för beräkningen för kulhöjden.

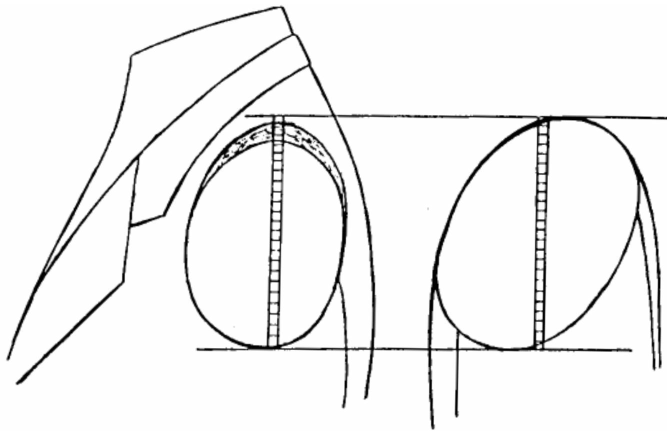

Fig. 2.

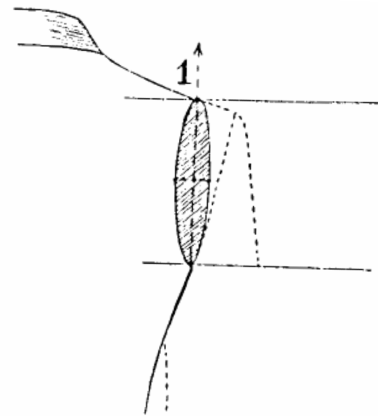

Fig. 3.

En modern axel fordrar en mera snedställd kulhöjd än kavaj av äldre skärning. Genom snedställningen minskar även den nödvändiga höjden. Fig. 3 visar axelgenomskärningen. En modern kavaj slutar såsom fig. 4 visar, c:a ¼ av hela axelbredden utanför den raka genomskärningen, alltså c:a 4 cm. Man behöver således mindre kulhöjd. Man ser här, hur nödvändigt och hur bra det är i praktiken med uppställningen efter kulhöjd och ärmhålsdiametern. Då kavajuppställningen alltid redan i grundmodellen göres efter gällande mode, blir även ärmen automatiskt därefter, om uppställningen göres efter de två grundmåtten ärmhålsdiameter och axelhöjd.

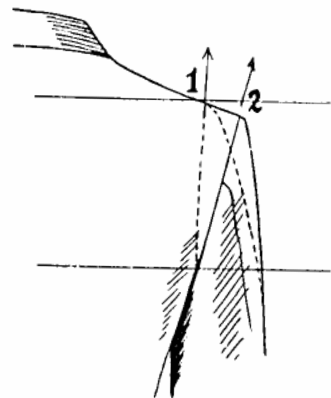

Fig. 4.

Armhållning och ärmpassform

I tillskärningen skiljer man i vanliga fall mellan en ärm för framåtböjd och för rak hållning. Man ändrar endast ärmens kulhöjd så att själva balansen kommer något framåt eller bakåt. En sak som man bör uppmärksamma är själva hållningen av armen, som kan vara antingen framåtriktad, normal eller bakåtriktad. Detta inverkar givetvis på passformen.

Ärmen för olika hållning uppställer man först efter den vanliga normala metoden. Många ändrar ingenting alls för olika hållning utan sätter helt enkelt ärmen högre eller lägre. Denna metod är dock otillräcklig.

Ärmens omställning är mycket enkel och kan genomföras på två lika effektiva sätt.

Vid rak hållning (fig. 1) är främre axelpartiet längre och ryggen kortare. Man gör ett snitt i ärmmönstret c:a 1 cm över punkt 7 och drar det 1/2 till 3/4 cm. från varandra. Överskottet som därvid uppkommer vid ärmkulans bakre del vikes över varandra. Man får på detta sätt främre delen av ärmkulan längre, kulans höjdpunkt kommer längre tillbaka och det bakre isättningstecknet kommer djupare. För framåtlutad hållning göres ändringen i motsatt förhål-

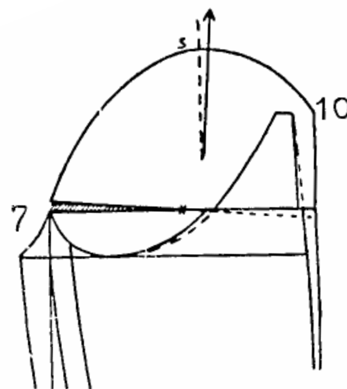

Fig. 1.

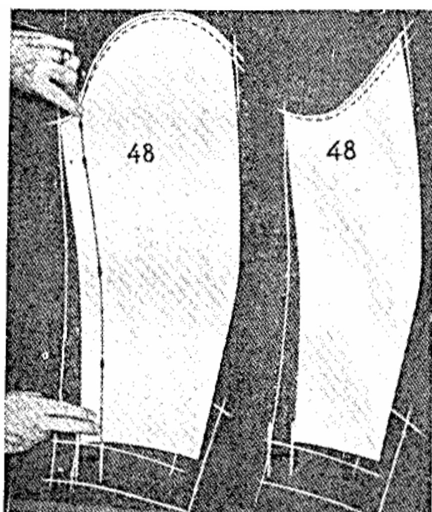

Fig. 2. Ärmen ritas upp som vanligt, kulan och underärmsspetsen endast markeras härefter vrides mönstret för framåthållning.

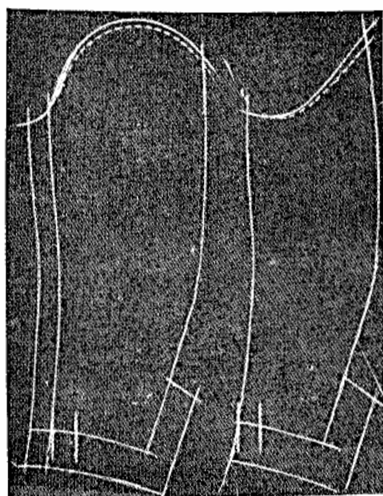

Fig. 3. Den omställda ärmen.

lande. Man gör här ett snitt i ärmmönstrets bakre del c:a 5 cm. under punkt 10 och drar också här mönstret 1/2 till 3/4 cm från varandra. C:a 2 cm. från punkt 7 på motsatta sidan viker man så den här uppkomna vidden över varandra. Denna ändring göres bäst i över- och underärmen samtidigt, alltså före utkopieringen. Ändringen blir då lika i underärmen som överärmen.

En annan metod är att förskjuta mönstret. Man ritar ärmen på tyget till ärmkulan. Nedtill markerar man, omkring 3 cm. från ärmkanten, en förskjutningspunkt. Därefter lägges pappersmodellen (fig. 2) 3 cm. tillbaka och ärmkulan och underärmen ritas färdig. Fig. 3 visar det färdigritade mönstret.

Ändringen för rak hållning är den rakt motsatta. Man vrider ärmmönstret omkring 3 cm. framför den normala ärmlinjen och ritar så ärmkulan och underärmen. Det är också av vikt att vid provningen markera ärmens fall på fickan. En normal ärm faller ungefär på mitten av fickan, vid framåtlutad hållning faller ärmen c:a 2—4 cm framför fickans mitt och vid rak hållning kommer den lika mycket bakom mitten på fickan.

Uppställning av herrärm

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = ärmhålets bredd.

3 från 2 = hälften mellan 1 till 2.

Kort vinkellinje från 2 uppåt och från 3 uppåt och nedåt.

4 från 3 är alltid halva ärmhålsdjupet + 1 cm.

Kort vinkellinje från 4 inåt.

5 från 4 = 2 cm.

6 från 5 = 1 cm.

7 från 2 = halva sträckan 3—4.

Drag hjälplinje från 6 genom 7 rakt ned.

8 = korsningen vid grundlinjen.

Rita underärmskurvan enligt teckningen. Den mäter omkring 1½—2 cm. från 8.

9 från 1 = 3 cm., numera 5 cm.

10 från 1 = 3,5 cm.

11 från 4 = 4 cm.

Kort vinkellinje från 11 framåt.

12 = korsningen med linjen från 2.

13 från 12 = 4 cm.

Drag hjälplinje 9—12.

14 är hälften mellan dessa punkter.

15 från 14 = 4 cm.

Rita kullen från 4 omkr. ½ cm. över 12 och 13, genom 15 till 9 och därifrån måttligt svängd till 10.

Mät ärmlängden enligt följande:

Lägg ryggbredden mot punkt 4 och mät rakt ner ärmlängden. Drag från den uppmätta punkten en rak linje framåt.

16 = korsningen med linjen från 1.

17 från 16 = 3—3½ cm.

18 från 17 = handbredden, omkr. 15 cm. + en söm.

19 är hälften mellan 1 och 17.

Vinkellinje genom 19 bakåt.

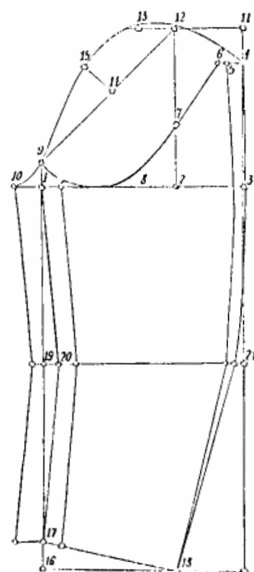

Fig. 44.

Bröst- och stussvidden kan betecknas som normala mått. Däremot är midjan 8—10 cm. för smal. Skulle man rita kavajen efter det enklaste sättet ginge man från 19 inåt och drag en rak linje. Se de streckade linjerna! Resultatet skulle emellertid bli, att kavajen blev för trång i midjan och skulle stå ifrån bröstet.

Det rätta sättet är därför att åstadkomma en större uppskärning i midjan. Denna kan lämpligen genomföras till nedre kanten så snart det är fråga om ett sportplagg med påstickade fickor, då sömmen knappast synes, men det anses som förkastligt att draga sömmen rakt igenom, så snart det är fråga om en vanlig kavaj. Man gör därför så, att man från siduppskärningen mäter inåt så mycket, som man tager bort vid fickan. På samma avstånd går man därefter nedåt innanför p. 23 till nedre kanten. Härigenom får man bort överskottsvidden i livet och får även samtidigt tillräckligt med vidd över bröstet, vilken är nödvändig för en sådan figur.

20 ligger 1½ cm. innanför 19.

21 är korsningen med den bakre grundlinjen.

Mät för överärmen 1—1½ cm. och för underärmen ytterligare 1 cm. inåt.

Förbind punkterna 18 med 4 och 5.

Rita främre mitten från 1 till 20 och därifrån till 17.

För överärmen tillägges framåt 3 cm. och för underärmen 2 cm. inåt.

Önskar man en mera fyllig ärm fram göres följande ändring: 1 till 9 mätes 5 cm. upp, alltså samma höjd som man har vid framstycket. Drag från den nya punkten en hjälplinje till punkt 12, och därefter göres uppställningen precis likadant som förut.

Armbågen förlägges för att få snyggare form 1 cm. högre upp, alltså sträckan mellan 1—17 delas som vanligt till hälften men + 1 cm., d. v. s. punkt 19 kommer 1 cm. högre upp och närmare grundlinjen 1—2—3.

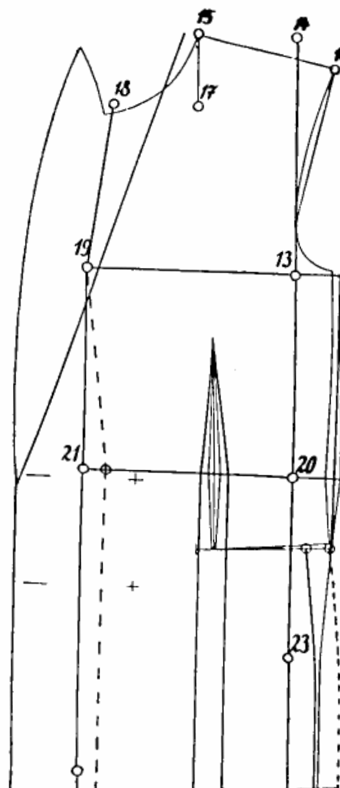
Normalmodellens omställning för figur med smal midja

Måtten äro:

Bröstvidd 100 cm.

Midjevidd 76 cm.

Stussvidd 106 cm.

Kavajens omställning för magstorlek

Denna uppställning är så tänkt, att framstycket blir kort genom en vridning bakåt. Framkanten skall bli rak och för att undvika att sidan nedanför ärmhålet blir lång, uttager man maguppskärningen.

Förbind 13 med 19 och 23.

Skillnaden mellan 14 och 19 visar hur mycket kavajen måste ställas om för att få en korrekt passform utan dressyr.

13 a från 13 är ⅓ av sträckan 13 till 15.

Lägg vinkeln mot linjen 19 till 13 så att 13 a skäres.

Punkt 13 b blir vinkelskärningen på linjen 13 till 19.

Det streckade avståndet uttages senare genom maguppskärningen.

Mät avståndet mellan 14 och 19 och överför måttet från 18 a till 18 b. Hjälplinje från 18 a över 15 nedåt.

15 a är korsningen av ärmföreträdeslinjen med midjan.

Fickavståndet från 15 a är som vanligt omkr. 9 cm.

Rita siduppskärningen till fickan som börjar 1—1½ cm. utanför densamma.

Mät framåt 17 cm.

Mät för maguppskärningen avståndet mellan framkantens 13 och 13 b. Se teckningen.

18 c från 18 b är samma avstånd som uttaget för maguppskärningen.

Drag hjälplinje från 18 c till fickan och därefter hjälplinje framåt och bakåt.

18 c till 24 är 1/10 bröstvidd + 1 cm.

25 från 15 a är 20 cm.

Hjälplinje bakåt.

25 till sidsömmen är ⅓ höftvidd + 1 cm. men med avdrag för ryggen i samma höjd.

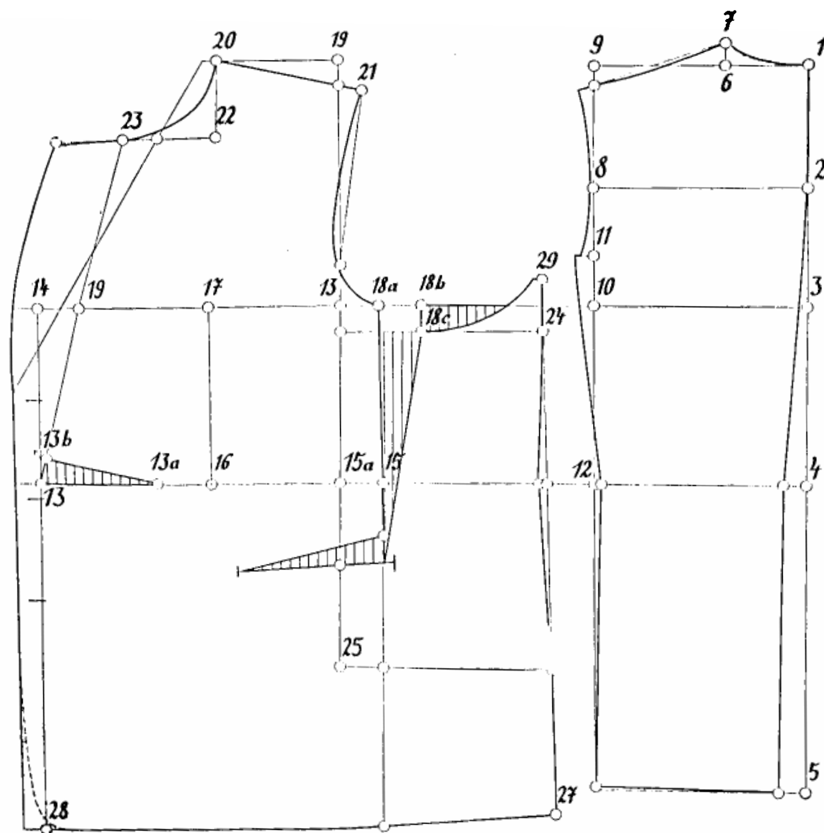
I midjan svänger man 1 cm. inåt eller lika mycket som på ryggen.

Mät avståndet från sidspetsen alltså punkten utanför 11 till sidsömmens kant.

Överför därefter detta mått från 24 nedåt till 27.

Drag från 27 en linje något snett framåt.

Mät sträckan framstyckets midja till punkt 27 och överför detta mått från 13 nedåt + 2½ cm.

28 är det uppmätta måttet. Utjämna nedre kanten.

Avståndet mellan 18 b och 18 a uttages såsom siduppskärning.

29 från 24 är sträckan 10—11 på ryggen.

Förbind 29 med 18 c.

För framkanten tillägges 2½ cm.

Mellersta knapphålet ligger 2—2½ cm. nedanför 13 och knappavståndet är 11—11½ cm.

Korsningen med halsringen blir slagbråkten. Slagets bredd är här omkring 10 cm.

Se i övrigt uppställningen på sid. 42.

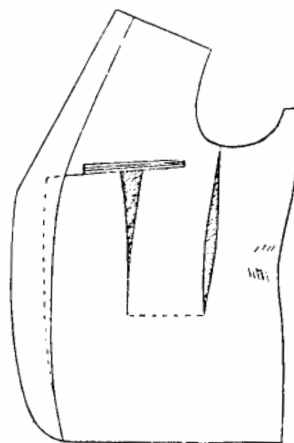

Fig. 1.

Foderskärning för magstorlek

I vanliga fall göra man för en magstorlek en uppskärning i fodret precis på samma sätt som uppskärningen i tyget. Detta har emellertid den olägenheten, att gärna påsa sig över fickan.

Enklare och mer praktiskt för den nödvändiga vidden över magen är en enkel uppskärning från bröstfickan nedåt. Uppskärningen går parallellt med siduppskärningen. Denna uppskärning har också den fördelen, att foderbröstfickan blir starkare. I viss mån minskas även foderförbrukningen för denna nya indelning.

Se fig. 1.

Grundmodellens ändring från normal till korpulent storlek

Tillägg och förarbetning för korpulenta figurer anses numera böra ske från siduppskärningen framåt och ej vid framkanten. Därigenom får man en bättre passform och en rak kant, som är en stor fördel för sådana figurer. Ändringen av en normalmodell till en korpulent göres enligt följande (ändringen är gjord från storlek 52 till 52½):

Vid ärmhålet tillägges 1—1½ cm., vid bröstet 2 cm. och vid fickuppskärningen så mycket som en storlek 52½ har mer livvidd än storlek 52. Uttaget för bröstuppskärningen är bara några mm. i själva midjan och c:a 1 cm. vid fickan. Fickan flyttas något bakåt och framkanten blir något mer rundad. Även slagbredden förstoras något och man bör göra en liten uppskärning under slagbråkten så att kavajen ligger väl intill halsen.

Se fig. 2.

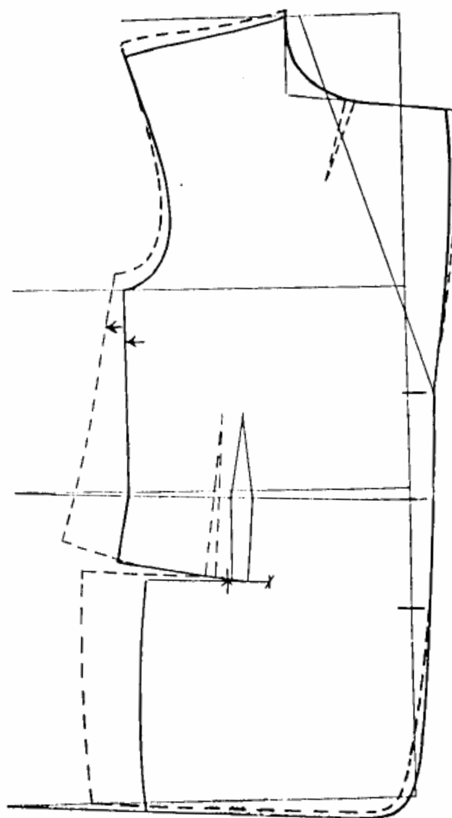

Fig. 2.

Kavaj för jämntjock figur

Uppställningen är gjord efter följande mått:

Midjelängd 45 cm.

Hela längden 79 cm.

Halva ryggbredden 21,5 cm.

Bröstvidd 112 cm.

Midjevidd 114 cm.

Höftvidd 120 cm.

1 = vinkellinje nedåt och framåt.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = hela längden.

Vinkellinjer från alla punkter.

4 a från 4 = 3 cm.

5 a från 5 = 3 cm.

Förbind 5 a med 4 a och 2.

6 från 1 = 1/10 av halva bröstvidden + 3 cm.

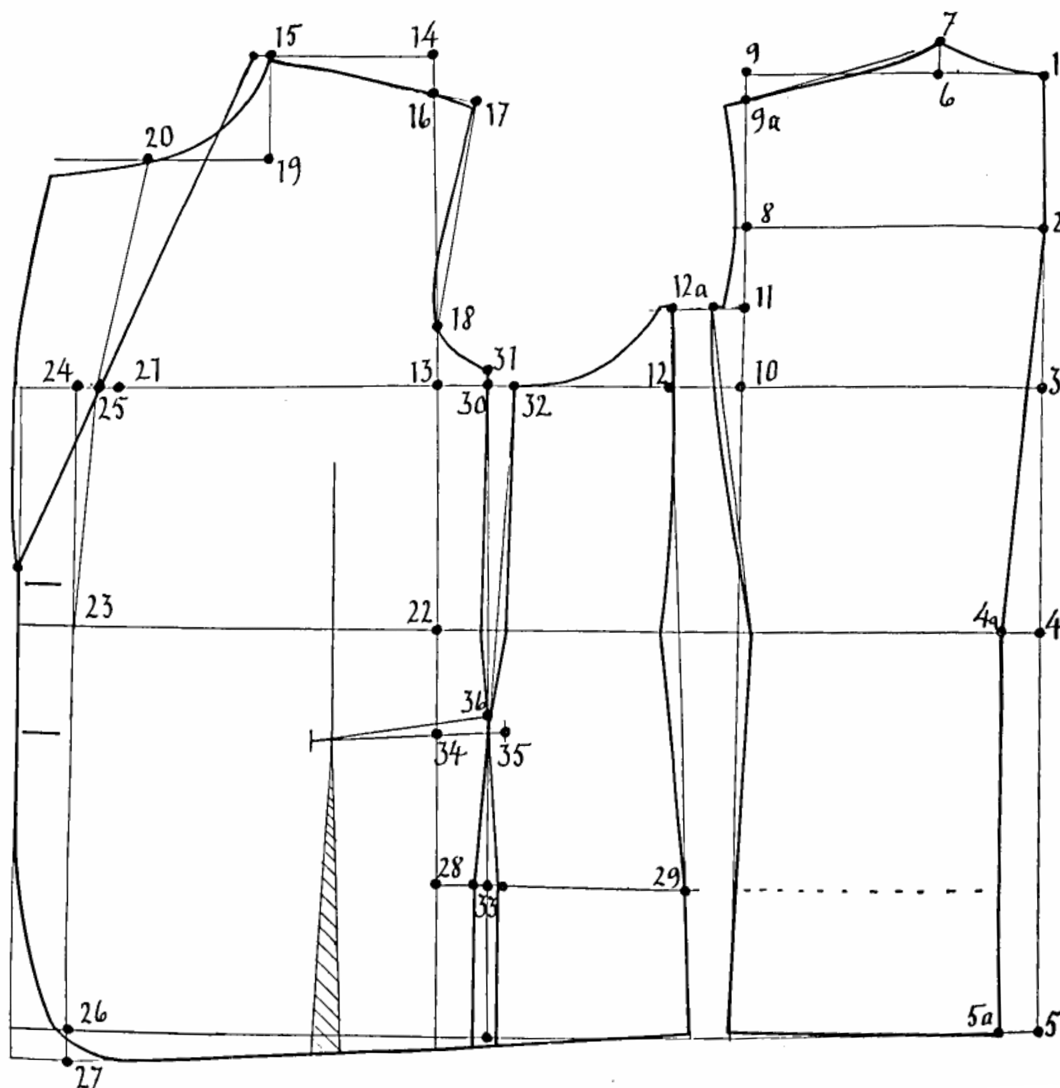
7 från 6 = 2½ cm.

Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + 1½ cm.

Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt.

9 = skärningspunkten från 1.

9 a från 9 = 2 cm.

Hjälplinje 9 a till 7.

Axelsömmen går 1½ cm. utanför 9 a.

Rita axelns söm som vanligt.

10 = korsningen med bröstlinjen.

11 = mitten mellan 10—8 minus ½ cm.

Mät vid 11 för ärmhålet 1½ cm. utåt och för sidsömmen ytterligare 1 cm.

I midjan svänger man 1—1½ cm.

Rita sidsömmen som vanligt.

13 från 10 = cirka 25 cm.

Vinkellinje uppåt och nedåt.

14 från 13 = bakre ärmhålsdjupet + 1½ cm.

15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1½ cm.

16 från 14 = 3 cm.

Hjälplinje från 15 över 16 utåt.

17 från 15 = ryggens axelbredd minus 1 cm.

18 från 13 = 5 cm.

Hjälplinje till 17.

Rita ärmhålet cirka ½ cm. innanför balanslinjen.

19 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen.

Vinkellinje framåt.

20 från 19 = sträckan 15—19 + 1 cm.

Rita halsringen från 20 till 15.

21 från 13 = 2/10 bröstvidd + 3 cm.

22 = skärningspunkten och midjan.

23 från 22 = ¼ midjevidd + ½ cm.

Vinkellinje från 23 uppåt och nedåt.

24 = korsningen med bröstlinjen.

25 = mitten mellan 24 och 21.

Förbind 20 med 25 och 23.

Sträckan 25 till 23 = främre mitten.

26 = skärningspunkten linjen från 5 och 23.

27 från 26 = 2½ cm.

28 från 22 = omkring 20 cm.

Vinkellinje bakåt.

29 från 28 = ⅓ höftvidd + 1 cm. men med avdrag för ryggens bredd i samma höjd.

30 från 13 = 4 cm.

31 från 30 = hälften av sträckan 24—25.

32 från 30 = sträckan 24—25.

Mät från 32 1/10 av bröstvidden + 1 cm bakåt.

12 = den uppmätta punkten.

Kort vinkellinje från 12 uppåt.

12 a från 12 = sträckan 10—11 på ryggen.

Rita ärmhålet från 12 a till 32, samt från 31. till 18.

Hjälplinje från 12 till 29 nedåt.

Sväng sidsömmen på samma sätt som ryggens söm.

Kontrollmät sidsömmarna.

Vinkellinje från 30 nedåt.

33 = korsningen med höftlinjen.

Hjälplinje från framstyckets sidsöm till 27.

34 från 22 = ¼ av midjelängden minus 2 cm.

Drag genom 34 hjälplinje för fickan parallellt med nedre kanten.

Fickan börjar vid 35 som ligger 1 cm. bakom linjen från 30.

Fickan är omkring 16 cm. lång.

36 från 35 = sträckan 31 till 30.

Förbind 36 med fickans främre kant.

Rita sidstycket.

Bröstuppskärningen ligger 1 cm. innanför fickan.

Vid nedre kanten borttages lika mycket som sträckan 24—25.

För framkanten tilläggcs 2½—3 cm.

Kavajen arbetas med 2 knappar, översta knapphålet ligger 2 cm. ovanför midjan.

Knappavståndet är omkring 12 cm.

Rita slag och framkanten färdigt enligt teckningen.

Enradig kavaj för korpulent person

Vid de tidigare tillskärningsberäkningarna har figuren planlagts bakifrån och framåt. En kraftig magfigur blev då alltid i tillskärningsberäkningen mycket spetsig fram över magen. Bröstet var insjunket och halsmittpunkten kom allt som oftast för långt fram. Denna idé var nog riktig, om man tänkte sig figuren från sidan sett, men då ju en korpulent figur är mycket rundare mitt fram var hela beräkningen felaktig. Man utgick helt enkelt från den förutsatta meningen, att tillskärningen för en korpulent skulle göras från sidan i stället för från mitten framåt-bakåt-uppåt. Att dessa beräkningar inte voro riktiga kan man ju se därigenom, att en hel del justeringar av figuren voro nödvändiga, så snart man skulle lägga om tillskärningsmetoden till den praktiska tillskärningen. Största felet var dock att framkanten blev sned, så att ränderna i höjd med bröstet blevo avklippta. Det gäller därför att få fram en ny tillskärningsberäkning, som ger en rak framkant på en gång utan omständigt krångel. Den nya uppställningen är enklare och en förbättring av den tidigare uppställningen.

Kavajen är uppställd enligt följande mått:

Bröstvidd 124 cm.

Livvidd 132 cm.

Sätesvidd 128 cm.

Ärmhålsdjup 26½ cm.

Midjelängd 45 cm.

Hela längden 79 cm.

Ryggbredd 23 cm.

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = hela längden.

Vid 4 mäter man för midjeinställningen 3 cm. och lika mycket vid 5.

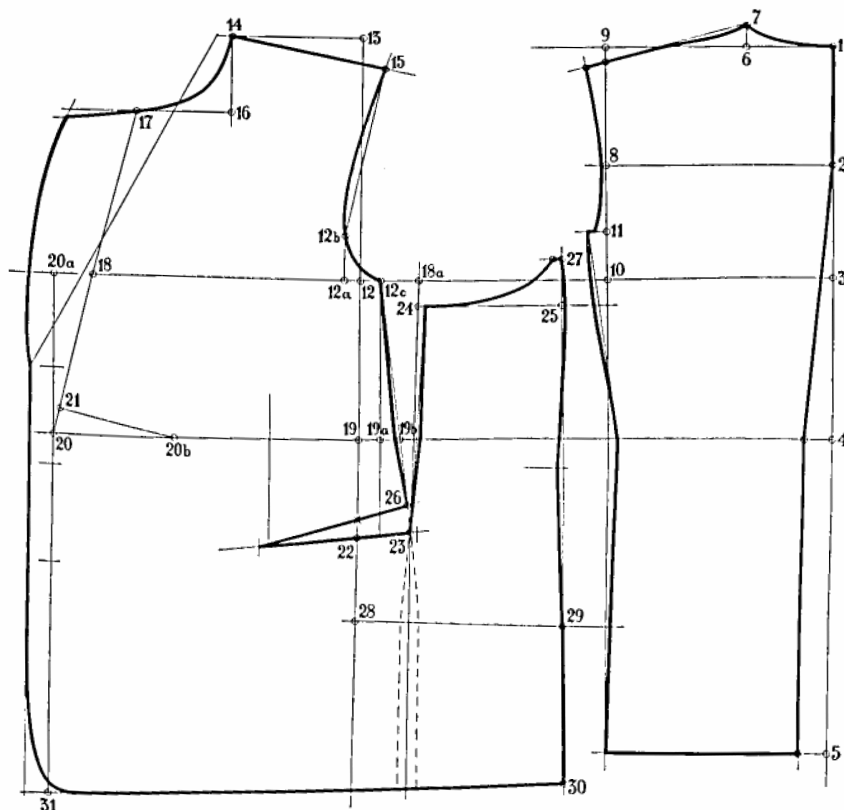
Förbind de nya punkterna med varandra och därefter med 2.

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3 cm.

7 från 6 = 2½ cm.

Förbind med 1.

8 från 2 = ryggbredden + tillägg för drape, normalt 1—1½ cm.

Drag hjälplinje genom 8 uppåt och nedåt.

9 = korsningen med linjen från 1.

10 = korsningen med linjen från 3.

Mät vid 9 2 cm nedåt och drag hjälplinje till 7. Forma därefter enligt teckningen och fortsätt utanför grundlinjen med 1½—2 cm.

11 = hälften av sträckan 8—10 ./. 1 cm.

Mät 1½ cm utåt och förbind med axelsömmen. Vid 8 går man en sömsmån utanför grundlinjen. Därifrån vid 11 ytterligare en sömsmån utanför.

Drag en hjälplinje till midjan, där man går inåt c:a ¾—1 cm.

Gå därefter utanför hjälplinjen och förbind med nedre kanten.

Rita nu ryggen färdig enligt teckningen.

Mät från 10 omkr. 2/10 av bröstvidden framåt.

12 är det uppmätta måttet.

Vinkellinje uppåt och nedåt.

13 från 12 = sträckan 1—3 + 1 cm.

14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 2 cm.

Mät från 13 3 cm. nedåt och drag från 14 hjälplinje bakåt.

Mät nu ryggens axelbredd och överför detta mått ./. 1 cm. till framstyckets axel.

15 är det uppmätta måttet.

Genom denna uppställning kommer axeln mycket längre framåt och då man vet, att bröstpartiet gärna vill bli för stort vid ärmhålet gör man följande omställning.

Skillnaden mellan ärmföreträdeslinjen alltså grundlinjen 12—13 på axeln till 15 skall vara 4 cm.

Mät hur mycket man får enligt denna uppställning. Vad som fattas, i detta fall c:a 1½—2 cm. mätes från 12 inåt. Här blir 12 a.

Kort linje från 12 a uppåt.

12 b från 12 a = 5 cm.

Hjälplinje från 12 b till 15.

Rita nu ärmhålet som vanligt. Gå alltså en knapp cm. innanför hjälplinjen. Gå till 12 b och därifrån mot bröstlinjen.

12 c från 12 a är som vanligt 4 cm.

Drag hjälplinje från 12 c ett stycke nedanför midjan.

Rita från 12 b till 12 c. Se teckningen.

16 från 14 = sträckan 1—6 på ryggen.

17 från 16 = föregående sträcka + 1 cm.

18 från 12 = 2/10 bröstvidd + 4 cm.

Förbind 18 med 17.

19 = korsningen av midjan med ärmföreträdeslinjen.

20 från 19 = ¼ av livvidden.

Lägg vinkeln mot 20 och vinkla nedåt och uppåt.

20 a = korsningen med bröstlinjen.

Linjen 20 a—20 nedåt blir framkantslinjen.

Förbind 18 med 20.

19 a i midjan är korsningen med linjen från 12 c.

19 b från 19 a = ¼ av skillnaden mellan bröstvidden och livvidden, i detta fall 2 cm.

Drag hjälplinje från 12 c över 19 b ett stycke nedåt.

20 b från 20 = ⅓ av sträckan 20—19 b.

Lägg vinkeln mot linjen 18—20 så att den skär 20 b.

Korsningen med linjen 18—20 = 21.

Skillnaden mellan 20—21 anger hur mycket som får uttagas vid fickan och hur mycket som sidstycket sänkes. Den anger även hur mycket framstycket blir bakåtvridet efter hopsyningen och den visar hur mycket kortare framkanten i verkligheten blir utan minsta hållning.

Sträckan mellan 20 a och 18 anger hur mycket som kan tagas ut under armen.

18 a från 12 c = sträckan 20 a—18.

22 från 19 = ¼ av midjelängden (inget avdrag).

Mät nu från 20 sträckan 21—20 + sträckan 22—19 och drag i riktning mot denna punkt från 22 hjälplinje framåt.

Drag linjen från 12 c över 19 b så långt ned att den skär fickans linje. Det blir punkt 23.

Förbind 23 med 18 a.

24 från 18 a = sträckan 21—20.

Hjälplinje från 24 bakåt.

25 från 24 = 1/10 bröstvidd + 3 cm. (Obs! Beräkningen är densamma som vanligt men mellan 12—12 c finns redan de felande 2 cm.)

Gå som vanligt vid 24 ¾ inåt för uttaget under ärmen och drag hjälplinje till 23.

I midjan uttages endast några mm. och likaså gör man vid 19 b.

26 från 23 = sträckan 20—21.

Fickan börjar 1 cm. bakom 23 och är c:a 16—17 cm. lång. Förbind 26 med fickans främre punkt. Se teckningen.

27 från 25 = sträckan 10—11.

Mät som vanligt 1 cm. inåt för söm och rita ärmhålet mot 24.

28 från 19 = normala höfthöjden 20 cm.

29 från 28 = ⅓ höftvidd + 1 cm. men med avdrag för ryggens bredd i samma höjd.

Hjälplinje från 29 till 25 och rakt ned.

Flytta ned midjan lika mycket som uttaget 23—26. I midjan svänger man lika mycket som på ryggen och över 25 går man något utanför 27.

Mät ryggens längd från sidspetsen vid 11 längst ned och överför detta mått på framstycket från 27 längst ned.

30 är det uppmätta måttet.

Mät framstycket från midjan till 30 och överför detta mått från 20 nedåt + sträckan 20—21.

31 är det uppmätta måttet.

Bröstuppskärningen, ifall en sådan göres, ligger 1 cm. innanför fickans främre punkt.

Överslaget är 2½ cm. brett och göres lika brett hela vägen, då denna kavaj efter hopsyningen vrides bakåt lika mycket som 20—21 eller så att 20 kommer efteråt att ligga där 21 ligger nu. Nedersta knapphålet ligger därför på sträckan 20—21 nedanför 20. Knappavståndet är ¼ av midjelängden.

Mät vid 14 1½ cm. framåt och drag hjälplinje till översta knapphålet. Där linjen korsar linjen mellan 16—17 är slagbråkten. Mät därifrån utåt en slagbredd av c:a 11 cm. och rita slaget som vanligt. För att ge plagget ett smalare utseende, sänker man slaget något nedanför den raka linjen 16—17 utåt (1½—2 cm).

Förbind slutligen 31 med 30 tämligen rakt, då välvning uppnås efteråt när 26 kommer mot 23.

Arbetar man plagget med löst sidstycke, vilket man gör i de flesta fall, drager man endast en rak linje från 23 nedåt och därifrån tillägger 2 sömmar. Se de streckade linjerna.

Kavajen fordrar ingen dressyr och ingen inpressning. Vid kanten inhålles endast något nedtill vid rundningen, så att denna faller åt det rätta hållet.

Ärmuppställningen

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = ärmhålets bredd.

3 från 2 = hälften av sträckan 1—2.

Drag kort linje från 2 uppåt och från 3 uppåt och nedåt.

4 från 3 = halva ärmhålsdjupet + 1 cm.

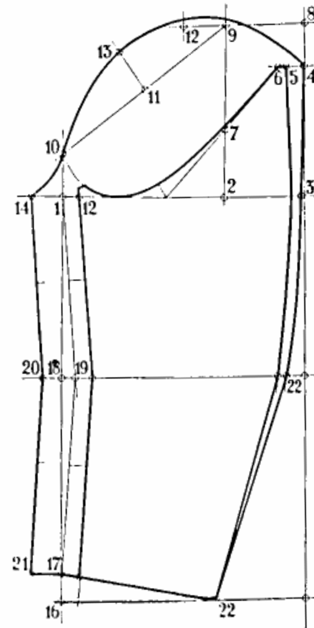
Kort linje från 4 inåt.

5 från 4 = 2 cm.

6 från 5 = 1 cm.

7 från 2 = hälften av sträckan 3—4.

Drag hjälplinje från 6 över 7 nedåt. Där hjälplinjen korsar linjen 1—2—3 går man c:a 1½ cm. uppåt.

8 från 4 = 4½ cm.

Kort linje från 8 framåt.

Korsningen med linjen från 2 uppåt blir 9.

10 från 1 = 5 cm.

Drag från 10 hjälplinje till 9 och rita från 10 underärmen färdig. Se teckningen.

11 är hälften mellan 10—9.

12 från 9 = sträckan 4—8.

13 från 11 = samma sträcka.

Gå nu från 4 1 cm. utanför 9 och 12 genom 13 därefter genom 10.

14 från 1 = 3½ cm.

Förbind 14 med 10.

15 från 1 = 2 cm. (felmärkt med 12).

Mät nu ärmlängden från 4 nedåt.

16 vid främre grundlinjen är det uppmätta måttet.

Vinkellinje från 16 bakåt.

17 från 16 = 3 cm.

18 från 17 = hälften av sträckan 1—17 + 1 cm.

Hjälplinje från 18 bakåt och framåt.

Från 19 och 18 mätes 1½ cm. inåt.

Förbind 19 med 17 och med 1.

20 från 19 = 3½ cm.

För underärmen mätes 2 cm. inåt vid 19 samt vid 17 och förbindes med 15 (12).

22 från 17 = halva handvidden för en korpulent c:a 15½ cm. + tillägg för söm.

22 (armbågen) från den bakre grundlinjen är alltid ⅓ av sträckan 22 (för nedan) till den bakre grundlinjen.

Förbind 22 med 4.

Underärmen går från 5 till en punkt liggande 1 cm. innanför 22 (ärmbågen) samt därifrån 49 till 22 för nedan.

Många fel uppstå genom en alltför kraftig ärmsträckning fram. Man gör därför sträckningen endast under själva hopsyningen på följande sätt:

Bestäm först mitten mellan 1—18 och 18—17. Lägg vinkeln mot linjen 1—19 och drag en kort linje bakåt. Gör likadant mellan 19—17. Därefter lägger man vinkeln lika mot samma linje men omvänt, så att vinkeln korsar emot den nyss dragna linjen, men nu drages linjen framåt mot överärmen. Man får då den rätta sammansättningspunkten samtidigt och då överärmen alltid är något kortare enligt denna metod, får man alltså sträcka denna vid hopsyningen, så att sammansättningstecknen stämmer.

Allt annat framgår av teckningen.

Tillskärning för missbildade figurtyper

Till de svåraste problemen inom beställningsskrädderiet hör att sy till missbildade figurer, personer med snett utstående bröst, med puckelrygg el. dyl. Man kommer inte långt med den vanliga tillskärningstekniken utan måste tillgripa en helt ny metod. Den vanliga avformningen med pappersremsor el. dyl. är inte bra. En avformning i gasväv, som samtidigt kan användas till tillskärningsmönster, är den enklaste metoden.

Fig. 1 visar en kund med synnerligen kraftig puckelrygg, utstående bröst, höga axlar och smal stuss, alltså en figur, som är mycket svår att sy till.

För byxorna tar man mått som vanligt och även tillskärningen göres utan svårigheter. Däremot är det omöj'igt att taga mått för kavajen eller västen i vanlig ordning. Man mäter endast bröstvidden och skär därefter ut en modell i vit, appreterad gasväv försedd med stora inlägg så att det ej senare fattas vid avformningen.

Fig. 2 visar kontrollmåtten och modellen för en sådan figur. Modellen sys ihop provisoriskt i sid- och axelsömmarna och därefter provas den på kunden (fig. 3). Genom figurens missbildning uppstår en mängd sid- och tvärveck. Se även fig. 4.

För att komma till rätta med alla dessa veck är det enklast att nåla in dem precis på de ställen, där vecken uppstår. Fig. 5 och 6.

När detta är gjort ritar man upp främre mitten, halsringen, axelbredden, axelsömmens läge och gör sammansättningstecken på flera ställen samt på ryggmitten. (Se fig. 7 och 8). Därefter löser man mycket försiktigt den innålade bysten från kunden och skär upp sid- och axelsömmarna. Det viktigaste i hela avformningen

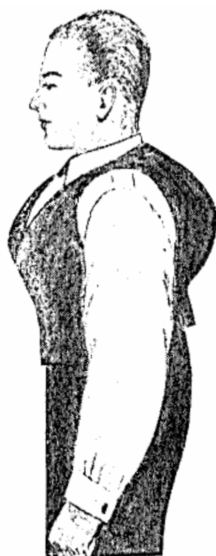

Fig. 1.

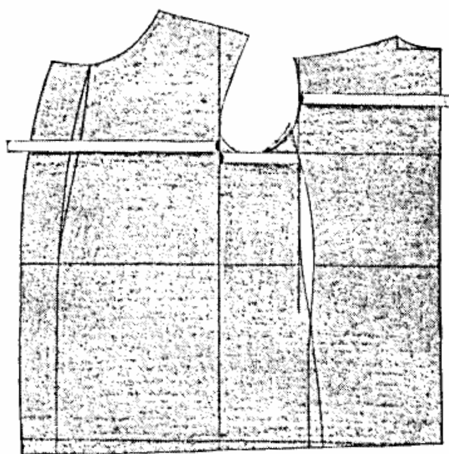

Fig. 2.

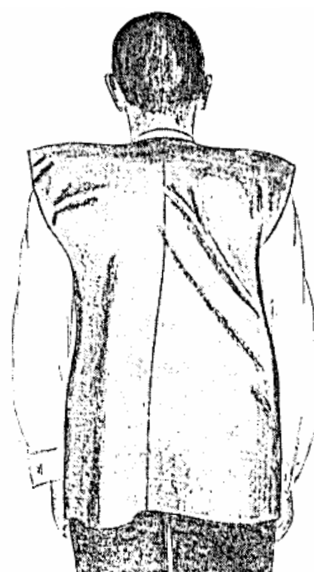

Fig. 3.

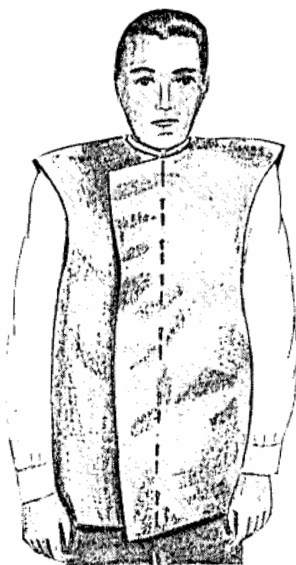

Fig. 4.

Fig. 5.

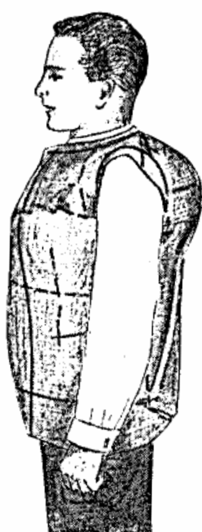

Fig. 6.

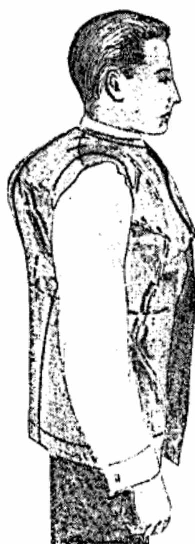
är, att man gör de rätta tilläggen för sömmar, vaddpålägg m. m. Här måste man ju utgå ifrån, att den största konsten är att få kunden så lika en normal modell som möjligt och så att missbildningen knappast blir synlig eller i varje fall inte iögonfallande. Delarna skäras därefter ut en och en, alltså högra rygghalvan och högra framstycket samt vänstra rygghalvan och vänstra framstycket. Fig. 9 visar vänstra framstycket och ryggen.

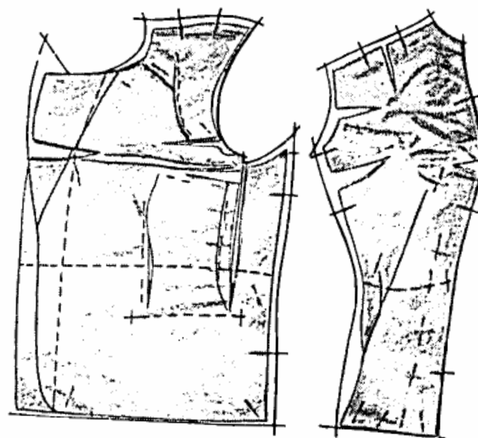
För att få bysten plan är det nödvändigt att göra div. inklipp i gasväven. Man klipper dels in i ryggens mittsöm och dels vid axeln. De kraftigaste inklippen göres vid ärmhålet. Det är även nödvändigt med inklipp vid bröstet och bak vid ärmhålorna. För en figur med smala höfter och liten stuss, som figuren visar, ligger modellen oftast jämn nedanför fickorna.

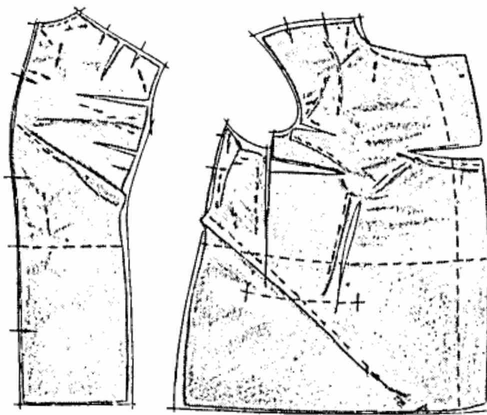
Vid tillskärningen tillägges 1½—2 cm. vid sidsömmarna och lika mycket vid ärmhålet och axeln. Samma tillägg göras på framstycket. Man får räkna med sömsmån och att kavajen skall arbetas med foder. Det tomrum som uppstår från ryggens puckel mot ärmhålet får fyllas ut med vadd.

Denna figur har ju en kraftig puckel på väns-

Fig. 7.

Fig. 8.

Fig. 9.

Fig. 10.

ter sida men är däremot alldeles platt på den högra. Detta framgår på fig. 10, där ryggen inte på långt när uppvisar en sådan välvning som på det vänstra framstycket. Uppklippningen göres på samma sätt som på den andra halvan.

Observera att höger framstycke är kraftigare över bröstet och behöver en större uppskärning från fickan uppåt för att få plats för det kraftigt utstående bröstet på denna kroppshalva.

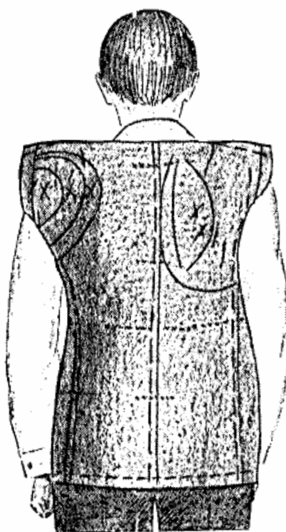
Synnerligen viktigt är längdkontrollen före tillskärningen. Man mäter sidlängderna för varje kroppshalva och försöker utjämna sidlängderna från vänster till höger, så att största möjliga jämnhöjd uppnås. Det brukar vara mest besvärligt att få ryggmitten att stämma. I detta fallet är vänstra rygghalvan mycket längre i mittsömmen än den högra, och får avhjälpas med en kraftig inpressning på vänster sida. Inpressningen göres så, att hopsättningstecknen stämma.

Därefter skär man ut delarna precis som på vilken kavaj som helst och syr provningen färdig som vanligt. Man bör inte vara snål med att sätta ut sammansättningstecken då de här är till god hjälp.

Fig. 11 visar provningen. Som man lätt kan konstatera, är framstycket så fint utjämnat, att man knappast kan tala om en missbildad figur. Observera att kundens axlar äro så höga, att det ej behövs något vaddpålägg. Kragen fordrar rätt kraftig dressyr, så att den ligger runt och ej står upp för högt.

Fig. 12 visar ryggen. Denna behöver tre vaddpålägg intill vänstra ärmhålet för att utjämna puckeln utåt. Då högra halvan är så gott som normal är det nödvändigt att där anbringa en något markerad puckel, så att den i sin helhet blir mer rund och missbildningen ej så synlig. Kontrollera än en gång fig. 9 och 10 och observera hur pass bredare ryggen är på fig. 9 än på fig 10.

Fig. 13 visar slutligen det färdiga plagget. Som synes är passformen nästan den normala.

Fig. 11.

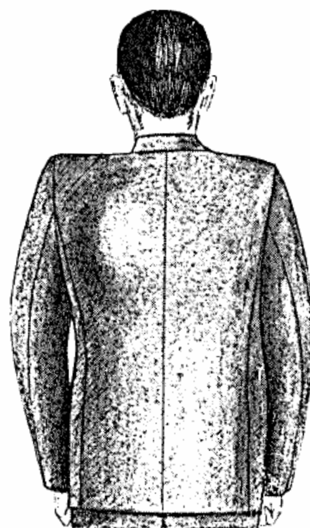

Fig. 12.

Fig. 13.

Agronomkavaj (s. k. sportrock)

Uppställningen är gjord efter följande mått:
Bröstvidd 100 cm.
Midjevidd 88 cm.
Stussvidd 106 cm.
Ärmhålsdjup 24½ cm.
Midjelängd 45 cm.
Hela längden 100 cm.
Ryggbredd 21 cm.

Då alla mått för överplagg böra tagas över västen göras särskilda tillägg för denna uppställning.

Ärmhålsdjupet ökas med 2 cm., likaså midjelängden. Tilläggen för vidden komma direkt i beräkningen.

Börja uppställningen vid 1.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = hela längden.

Tvärlinjer från alla punkter.

6 från 1 = 1/10 av halva bröstvidden + 3½ cm.

7 från 6 = 3 cm.

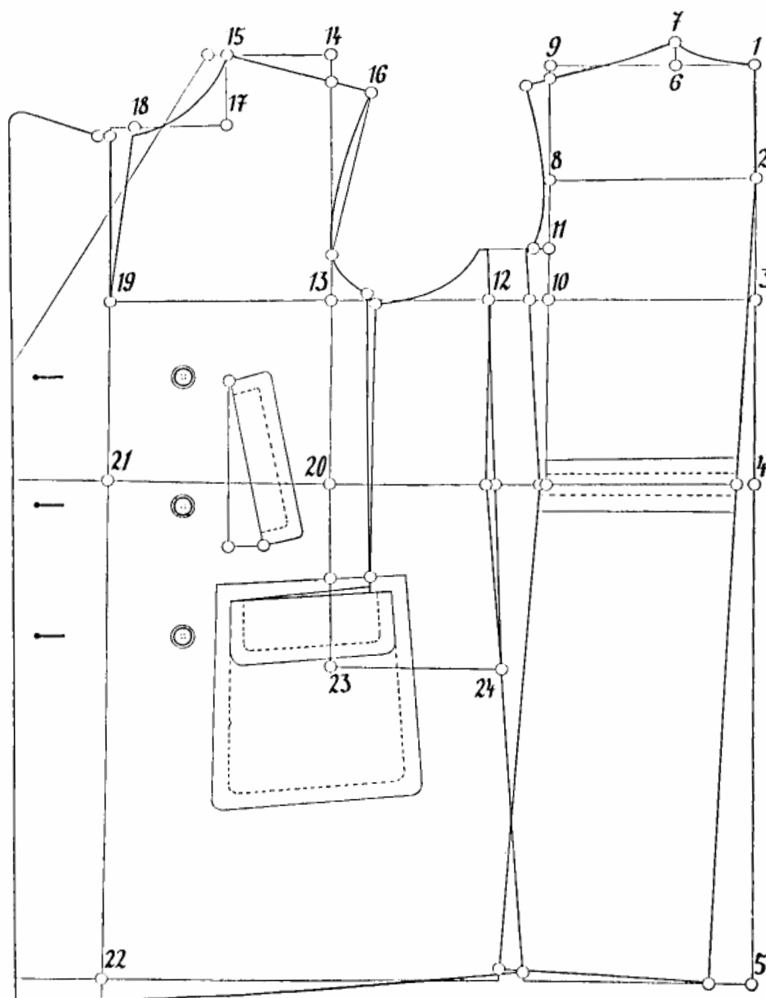
Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + 2 cm.

Vinkellinje genom 8 uppåt och ned till midjelinjen.

9 = korsningen av denna vinkellinje med grundlinjen från 1.

Mät från axelhöjden 2 cm. nedanför 9 och

drag från denna nya punkt en hjälplinje till 7. För axelsömmen går man en knapp halv cm. innanför denna hjälplinje och ritar axelspetsen 2½ cm. utanför grundlinjen (se teckningen).

10 = korsningen av linjen från 8 och från 3.

11 = mitten mellan 10 och 8 ./. 1 cm.

Mät vid 11 2 cm. utåt och rita bakre ärmhålskurvan som vanligt.

I midjan går man 1 cm. utanför hjälplinjen.

Vid 4 mäter man för midjeinställningen 2 cm. inåt och lägger vinkeln mot 2. Därifrån drages en vinkellinje över 4 nedåt.

Inställningen för nedan får man därigenom automatiskt.

Ryggens bredd i midjan överföres för nedan + tillägg av 1—1½ cm. Lägg vinkeln mot bakre mittlinjen och avkorta sidsömmen på framstycket. Sätt punkt 12 på något avstånd från ryggen.

13 från 12 = 1/10 bröstvidd + 6½ cm.

Vinkellinje genom 13 uppåt och nedåt.

14 från 13 = sträckan 1—3 på ryggen + 1½ cm.

15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

Mät vid 14 3 cm. nedåt och drag från 16 en vinkellinje nedåt.

16 från 15 = ryggens axelbredd ./. 1 cm.

Mät från 13 5 cm. uppåt och drag en hjälplinje till punkt 16.

Gå därefter 1 cm. innanför hjälplinjen enligt teckningen.

För siduppskärningen mäter man vid punkt 13 3—4 cm. bakåt.

Drag hjälplinje rakt ned.

Framstyckets ärmhål ½ cm. nedanför grundlinjen.

17 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen.

18 från 17 = föregående sträcka + 1 cm.

19 från 13 = 2/10 bröstvidd + 3 cm.

20 = korsningen av ärmföreträdeslinjen och midjelinjen.

21 från 20 = ¼ midjevidd + 1 cm.

Förbind 21 med 19 och 18.

Drag vinkellinje från 21 nedåt till 22.

För främre kanten tillägges vid 22 2½ cm.

Drag från 19 en vinkellinje uppåt.

Vad som skiljer mellan denna vinkellinje och punkt 18 uttages genom uppskärning vid halsmitten. Se teckningen.

Överslagets bredd är omkr. 10 cm.

Mellersta knapphålet sitter 3 cm. nedanför midjan och knappavståndet är 14—15½ cm.

Gå vid 15 2 cm. framåt och drag därifrån en hjälplinje till övre knapphålet.

Korsningen med halsringen är slagbråkten.

Slagbredden bestämmes genom en rak linje från framkanten uppåt ./. uttaget vid halsmitten.

23 från 20 = 20 cm.

Vinkellinje från 23 bakåt.

24 från 23 = ⅓ stussvidd + 2 cm. men med avdrag för ryggens bredd i samma höjd.

Förbind 24 med 12 genom en hjälplinje.

I midjan går man in 1—1½ cm.

Mät ryggens sidsömslängd och överför detta på framstycket. Förbind därefter med framkanten.

Fickan ligger 9—10 cm. nedanför midjelinjen. Man sänker fickan något mer än vanligt för att inte behöva ha stolpfickorna alltför högt upp mot bröstet.

Fickans bredd är omkring 20 cm.

Siduppskärningen slutar vid fickan och där uttager man ½ cm. vid sidan. Vid själva ärmhålet uttager man 1 cm.

För ett sådant plagg är det ej lämpligt att uttaga någonting i midjan på siduppskärningen.

För stolpfickorna drager man en hjälplinje något innanför de nedre fickorna. Fickan är omkring 18 cm. lång och börjar c:a 4 cm. ovanför nedre fickorna.

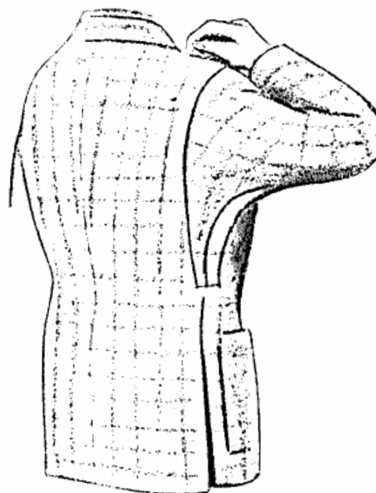
Siduppställningen är likaså 4 cm. och stolpbredden 4½—5 cm.

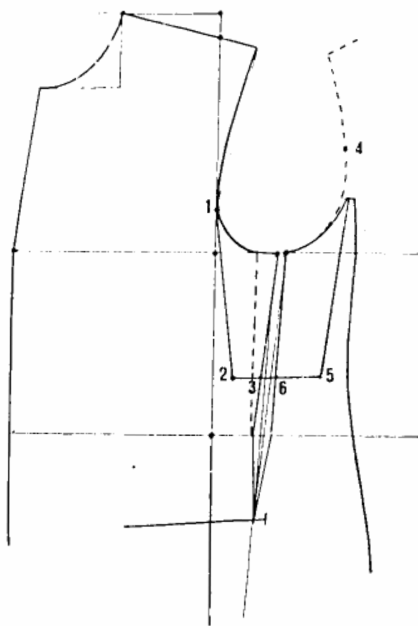
Ryggen förses med bälte och hålles något ihop.

Allt annat framgår av teckningen.

Amerikansk sportärm

Om man vill använda sig av s. k. fördjupade fyrkantiga ärmhål tillämpar man denna uppställning.

Ärmhålets fördjupning

Fördjupningen blir i vanliga fall 10—12 cm. För att få delarna lika breda gör man en liten omläggning av siduppskärningen. Normalt ligger denna 4 cm. från främre balanslinjen men här gör man en omläggning, så att den kommer att ligga i mitten på ärmhålsbredden. Drag hjälplinje från den nya punkten till fickan. Bredden på uttaget blir omkring 4 cm. För ärmuppställningen äro följande mått nödvändiga.

Den främre längden från ärminsättningspunkten förlänges nedåt samt från halva ärmhålsdjupet på ryggen till uttagningen förlänges nedåt. För tydlighetens skull äro punkterna på framstycket märkta 1, 2 och 3, ryggen 4, 5 och 6.

Ärmens uppställning

1 vinkellinje nedåt, bakåt och utåt.

2 från 1 = ärmhålets bredd samt 1 cm. extra för en sådan ärmmodell.

Kort vinkellinje från 2 uppåt.

3 från 2 = hälften mellan 1—2.

Vinkellinje genom 3 uppåt och nedåt.

4 från 3 = halva ärmhålsdjupet ÷ 1 cm.

Vinkellinje framåt.

5 från 4 = 3 cm.

6 från 5 = sträckan 4—5 på ryggen och sidstycket + 1 cm.

Kort vinkellinje nedåt.

7 från 6 = sträckan 5—6 på sidstycket.

8 = mitten mellan 6—5.

Mät där 1 cm. nedåt och förbind med 5 och 6.

9 = hälften mellan 1—2.

Hjälplinje 9—7.

10 = hälften mellan 9—7.

11 från 10 = 2 cm.

Rita en böjd linje från 9 över 11—7.

12 från 1 = sträckan 1—9.

Vinkellinje genom 12 uppåt och nedåt.

13 från 1 = 5 cm.

Mät från 13 mot linjen genom 12 uppåt, sträckan 1—2 *på framstycket* + 1 cm.

14 = den uppmätta punkten.

Kort vinkellinje utåt.

15 från 14 = sträckan 2—3 *på framstycket.*

Kort linje nedåt.

16 från 15 = 1 cm.

Förbind 16 med 14.

Förbind 16 med 12.

Hjälplinje 14—13.

På linjen 14—13 går man omkring 1 cm. inåt och förbinder med 14—13.

17 från 4 = 4½ cm.

Kort vinkellinje framåt.

18 = korsningen av denna linje med linjen från 2.

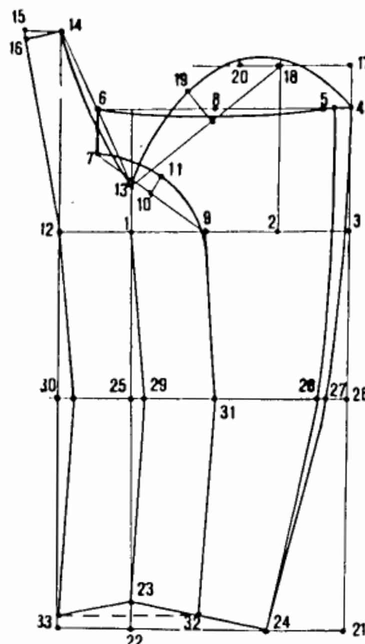
Hjälplinje 13—18.

Dela sträckan till hälften, drag därifrån kort linje utåt.

19 från denna grundlinje = samma mått som 4—17.

20 från 18 = samma mått som 4—17.

Rita överärmen från 4 1 cm. utöver 18 och 20, genom 19 och därifrån till 13.

Lägg ryggbredden mot 4 och mät ärmlängden rakt nedåt.

21 = det uppmätta måttet.

22 = korsningen med linjen från 1.

23 från 22 = 3 cm.

24 på linjen 21—22, från 23 = ärmens handvidd + en söm; omkring 16 cm.

25 från 23 = hälften av sträckan 23—1 + 1 cm.

26 = korsningen med linjen 4—3—21.

27 från 26 = ¼ av sträckan 24—21.

Förbind 27 med 24.

Gå därefter i böjd linje till 4.

28 från 27 = 1 cm.

Mät från 5 en sömsbredd utåt och förbind med 28.

29 från 25 = 1½ cm.

Hjälplinje 1—29 och därifrån till 23.

30 = korsningen av linjen 25—24 framåt.

Mät där 1½ cm. inåt och förbind med 12.

Sträckan 29 till punkten innanför 30 mätes från 29 tillbaka.

31 = den uppmätta punkten.

Mät överärmens bredd från 23 till linjen 12—30 utåt, därefter samma mått från 23 inåt.

32 = den uppmätta punkten.

Korsningen med linjen från 12 över 30 nedåt blir 33.

Grundmodellens ändring till sportmodell

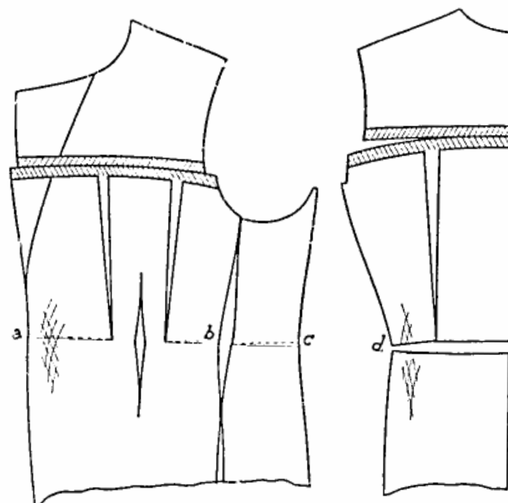
Ändringen av en grundmodell till en mera sportbetonad sådan är ytterst lätt att utföra. För kavaj med besparing enligt vidstående foto går man så tillväga:

Skär upp pappersmönstret cirka 5 cm. över böstgrundlinjen. För att erhålla en vacker form på det färdiga plagget gör man uppskärningen något välvd. Så skär man upp ryggen i mitten enligt teckningen och drar vid d delarna ifrån varandra så mycket att de upptill skiljas åt cirka 3 cm. Därigenom får man dessa 3 cm som överskott för veck.

På framstycket gör man två inklippningar och viker vid framkanten och i sidan 1 cm. över varandra. Uppskärningen öppnar sig därigenom 3—4 cm.

Vid framkanten, på teckningen märkt med a, sträcker man något, på ryggen kan man undvika detta om man i midjan tillägger ½ cm. vid nedre delen. Se teckningen. De streckade linjerna på figuren markera inlägget. Vid ärmhålet på både rygg- och framstycket kan man borttaga högst ½ cm. för erhållande av en perfekt passform.

Uppställning av kavajrygg utan ryggsöm

1 = vinkellinje

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet

4 från 1 = midjelängden

5 från 1 = hela längden

Vinkellinje från alla punkter

Mät i midjan 3 cm. inåt och drag från punkt 1 över denna punkt en vinkellinje nedåt.

6 från 1 = 1/10 av halva bröstvidden + 3 cm. Kort vinkellinje uppåt.

7 från 6 = 2½ cm.

Förbind 7 med 1.

8 från linjen innanför 2 = ryggbreden + 1½ cm.

Genom 8 vinkellinje upp och ned.

9 = korsningen av denna linje med linjen från 1.

Axelsömmen går 1½ cm. nedanför punkt 9 och 2 cm. utanför grundlinjen.

Förbind med punkt 7.

10 = korsningen av bröstlinjen med linjen genom 8.

11 = hälften mellan 10 och 8—1 kort vinkellinje utåt.

12 från 11 = 2 cm.

Gå därefter en söm innanför och förbind med axelspetsen (se teckningen). Sidsömmen går i midjan 1 cm. utanför grundlinjen. Lägg nu vinkel mot ryggmittsömmen och vinkla sidsömmen utåt. Nedtill skall ryggen vara ¾ cm. bredare än i midjan. Se fig. 1.

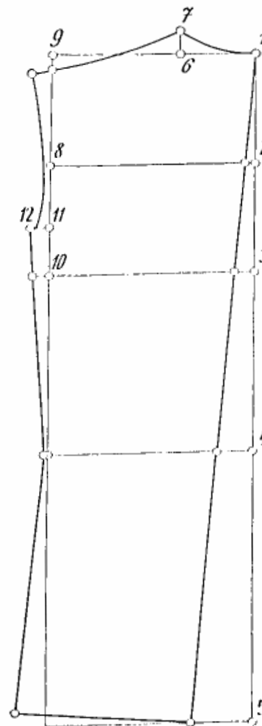
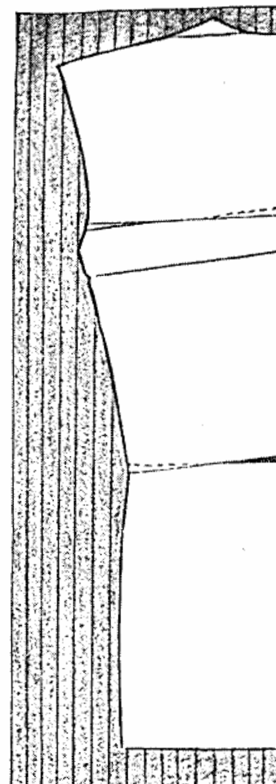

Fig. 1.

Direkt omställning av en vanlig ryggmodell

Skär upp ryggdelen strax ovanför ärmhålet och i midjan. Vid ärmhålet viker man mot ryggmitten så mycket över varandra, att en rak linje erhålles. Ökningen, som därigenom uppstår vid ärmhålet, måste inpressas och inhållas och dresseras därefter tillbaka till skulderbladet. I midjan är metoden den omvända. Man viker i sidsömmen så mycket över varandra, att ökningen i ryggmitten blir så mycket, att modellen kommer att bilda en rak linje. Denna omläggning fordrar en kraftig dressyr av ryggsidan och en inklippning på ryggmitten.

Se figur 2.

Fig. 2.

Ridkavaj

Ridplagg har numera fått ett mera ”normalt” utseende. De arbetas alltid med snedställda fickor, mera insvängning i midjan samt med slits i sidsömmarna. Längden är något längre än en vanlig kavaj.

1 vinkellinje framåt och bakåt.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = hela längden.

4 a från 4 = 3½ cm.

5 a från 5 = 2½ cm.

Förbind 5 a med 4 a och med punkt 2.

Vinkellinje från alla punkter framåt.

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3 cm.

7 från 6 = 2½ cm.

Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + tillägg för drape.

Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt.

9 = korsningen av denna linje med linjen fr. 1.

Vid 9 mäter man för axelsömmen 2 cm. nedåt.

Rita axeln som vanligt.

10 = korsningen av linjen genom 8 och bröstlinjen.

11 från 10 = hälften av sträckan 10—8 ./. 1 cm.

Kort vinkellinje utåt.

11 a från 11 = 1½ cm.

Rita bakre ärmhålskurvan färdig.

För sidsömmen tilläggcs vid 11 a 1 cm.

I midjan svänger man 2 cm. inåt.

Nedtill går sidsömmen omkr. 4 cm. utanför grundlinjen.

Sätt på ett avstånd av c:a 10 cm. från ryggen, punkt 12.

12 a från 12 = sträckan 11—10 på ryggen.

13 från 12 = 1/10 bröstvidd + 5½ cm.

14 från 13 = sträckan 1—3 på ryggen + 1 cm.

15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

Rita ärmhålet, axeln och halsringen som vanligt.

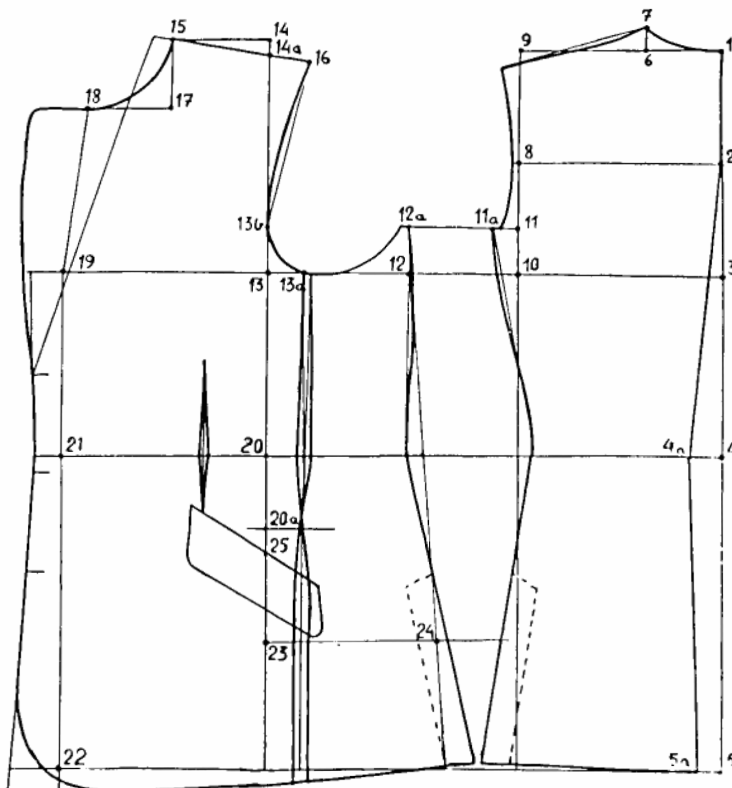
19 från 13 = 2/10 bröstvidd + 3 cm.

20 = korsningen i midjan.

21 från 20 = ¾ midjevidd.

Förbind 19 med 21 och drag därifrån vinkellinjen nedåt.

22 = korsningen av denna linje med linjen från 5.

För framkanten tillägges vid 19 3 cm., vid 21 2½ cm. och vid 22 5 cm.

För främre kanten tillägges även vid 22 2½ cm.

Räkna ut höftvidden som vanligt.

Sidsömmen går därefter 1½ cm. utanför denna punkt och längst ned omkring 4 cm. utanför hjälplinjen. I midjan intages liksom på ryggen.

Fickans läge

20 a från 20 = omkring 9 cm.

25 från 20 = omkring 3 cm.

Rita linjen från fickan på så sätt att vinkeln pekar omkring 5 cm. ovanför 21 samt mot 24.

Fickans bredd är omkring 16 cm.

Allt annat framgår av teckningen.

Frackuppställningar

Norrmaluppställning

Uppställningen är gjord efter följande mått:

Ärmhålsdjup 25 cm.
Midjelängd 46 cm.
Hel längd 118 cm.
Bröstvidd 102 cm.
Midjevidd 88 cm.
Stussvidd 108 cm.
Ryggbredd 20½ cm.

Börja uppställningen vid 1.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = hela längden.

Vinkellinje från alla punkter.

Mät vid 4 2½ cm. inåt och vid 5 4 cm.

Förbind de nya punkterna med 2.

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3 cm.

7 från 6 = 2½ cm.

Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredd + 1 cm.

Kort vinkellinje genom 8.

9 är korsningen av denna linje med linjen från 1.

Mät för axelsömmen 1½ cm. nedanför 9 och förbind med 7.

Mät därefter 2 cm. utåt och forma linjen till en punkt 1 cm. utanför 8.

10 är korsningen med bröstlinjen.

11 från 10 är hälften av sträckan 8—10 ./. 1 cm.

Från 11 2½ cm. utåt och från 8 2 cm.

Rita ärmhålskurvan enligt teckningen.

10 a från 3 är hälften av sträckan 10—3 ./. 1 cm.

Hjälplinje från 10 a till 8.

Dela hjälplinjen till hälften och gå därifrån 2 cm. uppåt.

Forma delningssömmen från 10 a till 8 resp. punkterna utanför.

Mät ryggstyckets bredd i midjan med 1/10 av halva bröstvidden och drag från denna punkt hjälplinje till 10 a enligt teckningen.

Rita därefter innanför hjälplinjen.

För skörten går man 1 cm. innanför midjan. Se punkt 4 a.

Ryggskörten är nedtill 2½—3 cm. bredare än i midjan. Se teckningen.

12 från 10 = 1/10 bröstvidd + 5 cm.

Hjälplinje genom 12 uppåt och nedåt.

13 från 12 = 1—3 på ryggen + 1 cm.

14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

Mät från 13 3 cm. nedåt och drag genom denna punkt från 14 hjälplinje bakåt.

15 från 14 = ryggens axelbredd ./. ¾ cm.

Mät från 12 5 cm. uppåt och drag hjälplinje till 15.

Rita därefter ärmhålskurvan färdig enligt teckningen.

Sidstycket börjar omkring 2½ cm. framför 10.

Drag hjälplinje.

Sidstycket höjes 1½ cm. för att undvika ett hak i ärmhålskurvan.

16 från 14 = sträckan 1—6 på ryggen.

17 från 16 = föregående sträcka + 1 cm.

18 från 12 = 2/10 bröstvidd + 2—3 cm.

19 är korsningen av ärmföreträdeslinjen och midjan.

20 från 19 = ¼ midjevidd.

Förbind 20 med 18 och 17.

21 från 20 = 5 cm.

22 från 21 = 9 cm. för normala och 10—10½ cm. för magstorlekar.

23 från 20 = 1/3 av sträckan 18—20.

Förbind 23 med 22.

För slaget mäter man nu från 14 1½ cm. framåt.

Slagbredden blir omkr. 11 cm. Rita enligt teckningen.

24 från 19 = 20 cm.

Hjälplinje bakåt.

25 från 24 = 1/3 höftvidd + 2 cm. ./. ryggskörtens bredd i samma höjd.

Uttagning i livvidden

Mät från 19 till ryggmitten (sömmen).

Drag därefter från det uppmätta måttet ¼ av midjevidden. Överskottet delas till hälften och den andra halvan uttages lika mellan ryggen och sidstycket och mellan fram- och sidstycket.

4 b från 4 a = alltså denna skillnad eller i normalt fall omkr. 4 cm.

Forma enligt teckningen.

4 b ligger 1½ cm nedanför grundlinjen.

Förläng hjälplinjen för sidstycket ned till midjelinjen. Se 26.

26 a och 26 b från 26 är sammanlagt samma sträcka som mellan 4 b och 4 a alltså omkr. 4—4½ cm.

Drag hjälplinje från nämnda punkter och rita därefter enligt teckningen.

Förbind 4 b med 26 a.

Hjälplinje från 26 b till 22.

27 är korsningen av hjälplinjen med ärmförträdeslinjen.

Sväng där 1½ cm. uppåt och rita färdigt enligt teckningen.

27 a från 27 = sträckan 26 b—26 a.

Gå därefter vid 27 a 1 cm. nedåt och rita till en punkt som ligger en sömsmån innanför 4 b.

Förbind även denna punkt med 25.

Lägg därefter vinkeln mot 10 a och 25 och drag därifrån en linje nedåt.

Rita därefter utanför densamma enligt teckningen.

28 ligger 2 cm. nedanför 5 på linjen från 25.

29 från 28 = 14—15 cm.

Hjälplinje till 27 a.

30 från 29 = omkr. 7 à 8 cm.

Rita skörten från 27 a över 30 till 28.

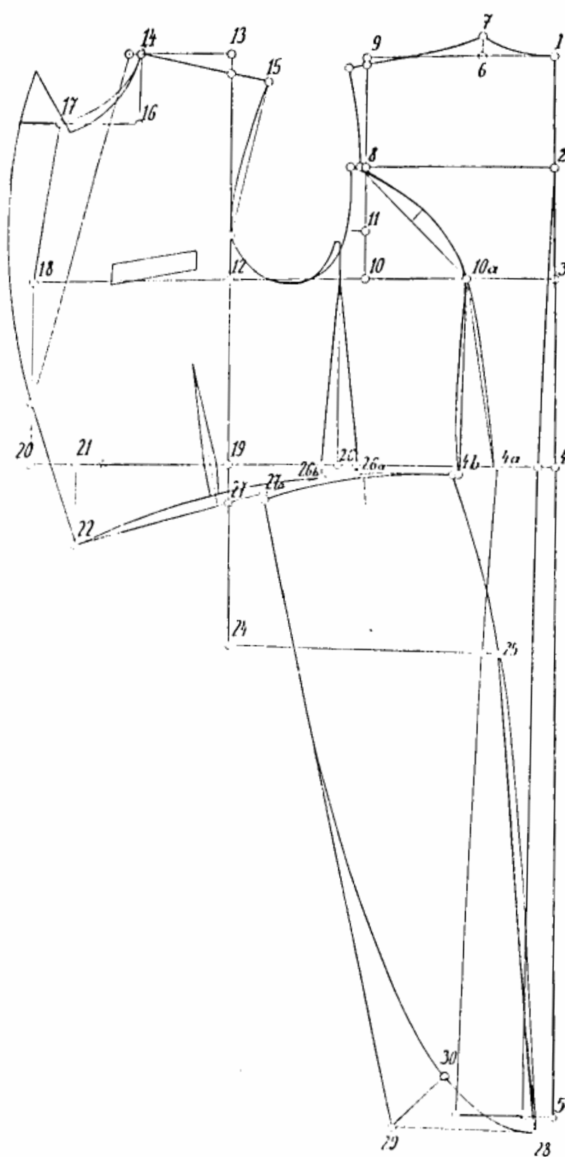
Bröstuppskärningen ligger 1½ cm. framför 19.

Uttag där sammanlagt 1 cm.

Uppskärningarna ha samma riktning som hjälplinjen 27 a—29.

Lägg vinkeln mot 22 och mot 13 för knappställningen.

Första knappen ligger på midjelinjen och de andra på ett avstånd av 7 cm. från varandra.

Prästrock

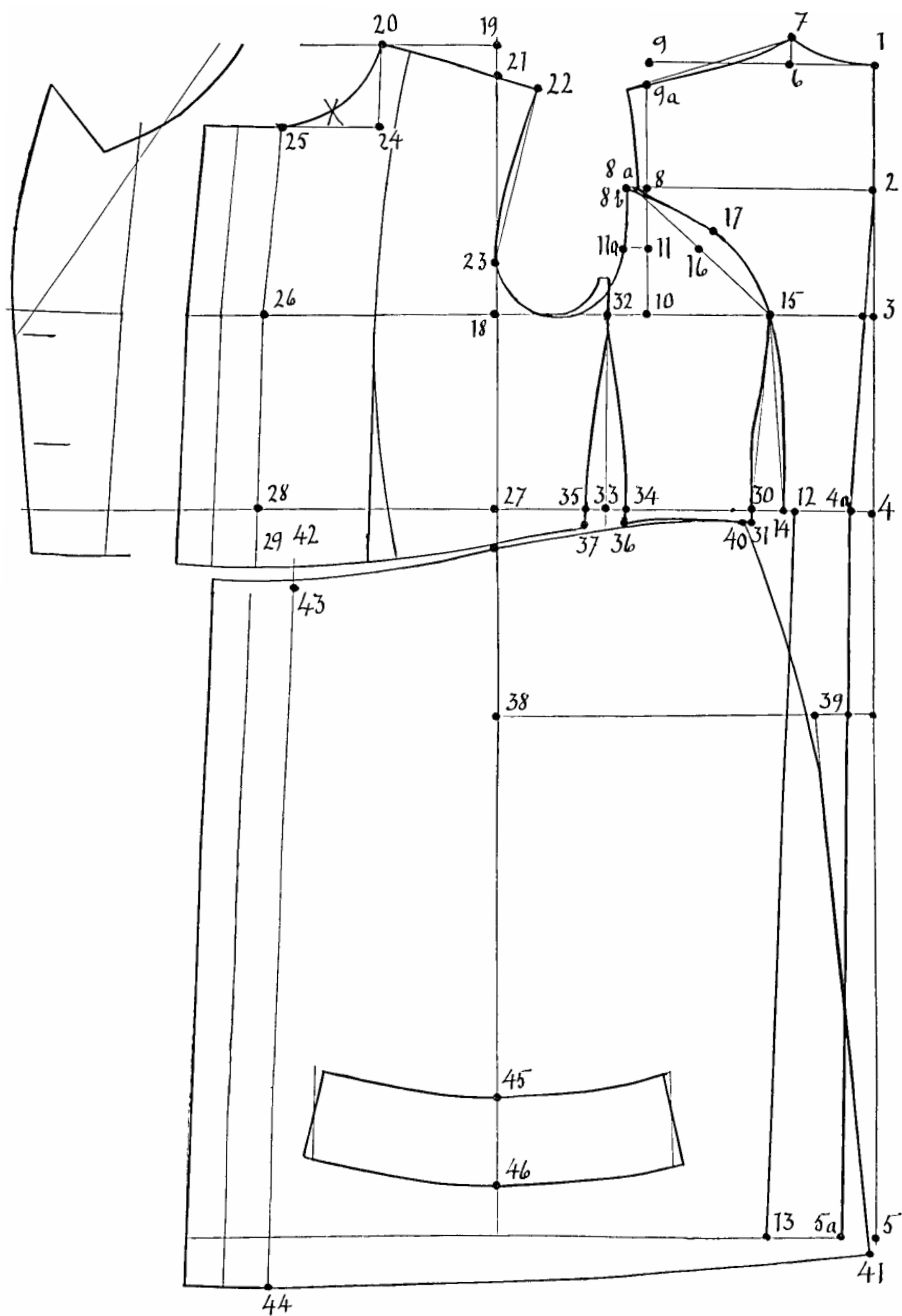
Följande mått ha använts:

Midjelängd 44 cm.
Hela längden 118.
Ryggbredd 20½.
Bröstvidd 102.
Midjevidd 110.
Sätesvidd 110

1 = vinkellinje framåt och nedåt.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 från 1 hela ärmhålsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 = hela längden.
Vinkellinjer från alla punkter.
4 a från 4 = 2 cm.
5 a från 5 = 3 cm.
Förbind 5a med 4a och 2.
6 från 1 = 1/10 av halva bröstvidden + 3 cm.
7 från 6 = 2½ cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = ryggbredden + 2 cm.
Vinkellinje genom 8 uppåt och till bröstlinjen.
9 = skärningspunkten från 1.
9a från 9 = 2 cm.
Hjälplinje 9a till 7.
Axelsömmen går 2 cm. utanför 9a.
8a från 8 = 1 cm.
Förbind 8a med axelspetsen.
8b från 8a = 1 cm.
10 = korsningen med bröstlinjen.
11 = mitten mellan 10—8.
11a från 11 = 2½ cm.
Förbind 8b och drag linjen mot bröstlinjen.
12 från 4a = 1/10 av halva bröstvidden + 1 cm.
13 från 5a = 12—4a + 3 cm.
Förbind 12 med 13.
14 från 12 = 1 cm.
15 från 10 = hälften av sträckan 10—3+1 cm.
Hjälplinje 15—14 och 15—8a.
16 = mitten mellan 8a—15.
17 från 16 = 2 cm.
Förbind 8a med 17 och 15.
Fasonera linjen till 14.
Förbind även 17 med 8b.
18 från 10 = 1/10 bröstvidd + 5 cm.
Vinkellinje uppåt och nedåt.
19 från 18 = sträckan 1—3 på ryggen + 1 cm.
Vinkellinje framåt.
20 från 19 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.
21 från 19 = 3 cm.
Hjälplinje från 20 över 21 utåt.
22 från 20 = ryggens axelbredd minus 1 cm.
23 från 18 = 5 cm.
Hjälplinje till 22.
Rita ärmhålet från 22 över 23 till 11a.
24 från 20 = 1—6 på ryggen.
25 från 24 = sträckan 20—24 + 1 cm.
26 från 18 = 2/10 bröstvidd + 2 cm.
27 skärningspunkten mellan balans- och midjelinjen.
28 från 27 = ¼ midjevidd.
Förbind 25 med 26 och 28.
29 från 28 = 5—6 cm.

För att kunna fastställa uttagningen i midjan och sidan mäter man från punkt 27 en fjärdedels livvidd plus 6 cm. för sömmar, foder och nödvändig rörelsefrihet. Från denna punkt mäter man så överskottet till ryggens mitt (obs. ej grundlinjen) och uttager därefter överskottet vid skuldersöm, sidsömmen och bröstuppskärningen.

Hjälplinje 30 till 15.
31 från 30 = 1 cm.
Böj linjen 31—15 på samma sätt som 14—15.
32 från 10 = 3½ cm.
Vinkellinje nedåt.
33 = skärningspunkten med midjan.
34 från 33 = hälften av sträckan 30—14.
35 från 33 = 33—34.
Förbind 34 måttligt svängd med 32 likaså 35 med 32.
36 från 34 = 1 cm.
Fördind med 31.
37 från 35 = 1 cm.
Förbind 37 med 29.
38 från 27 = 20 cm.
39 från 38 = ⅓ sätesvidd + 2 cm. men med avdrag för ryggens bredd i samma höjd.
Lägg vinkeln mot 15 och drag från 39 rak linje nedåt.
40 från 31 = 1 cm.
Drag linjen från 40 till 39, utjämna linjen.
41 ligger 1 cm. nedanför 5.
42 från 29 = sträckan 37—36.
Vinkellinje från 42 nedåt.
43 från 42 = cirka 2 cm.
Mät sträckan 40 till 41 och överför samma mått från 43 nedåt minus 2 cm.
44 = det uppmätta måttet.
Förbind 44 med 41.

20
19
21
22
25
24
23
26
18
28
27
29
42
43
38
45
46
44
9
7
1
6
9a
8 a
8
2
8 b
17
11a
11
16
15
3
32
10
35
33
34
30
12
4a
4
37
36
40
31
14
39
13
5a
5
41

För vänster framkant tillägges 2.5 cm. och för högra framkanten ytterligare 4 cm.

Förbind 40 med 43 enligt teckningen.

Samma tillägg göres på skörtet.

Kragöppningen från 25 till x = 4.5 cm.

Vecket lägges i mitten på framstycket. I midjan uttages 1 cm. lika på båda sidor.

Kraguppställningen.

45 från 27 = 60 cm.

Cirkelslag från 45 med fäste vid 27 framåt och bakåt.

46 från 45 = ståndkragens bredd.

Gör samma cirkelslag och mät kragens vidd framåt och bakåt.

Kragen skall vara 4½ cm bred.

Uppställning av bonjour

Uppställningen är densamma som för prästrocken endast tilläggen för överslagen äro annorlunda.

I midjan tillägges 8 cm. och vid bröstlinjen 10 cm.

För skörtet göres motsvarande tillägg.

Tillägget från midjan till sömmen är detsamma som för prästrocken.

Understa knappen sitter i sömmen. Knappavståndet är omkring 10 cm.

Allt annat framgår av teckningen.

Jakett

(Se uppställningen för prästrock) alla punkter lika till punkt 41.

42 från 41 = hälften av sträckan 4a till 28.

För framkanten tilläger man vid punkt 29 2 cm. vid punkt 28 3 cm och vid punkt 26 4—5 cm.

43 från framkanten = sträckan 35—34.

44 från 43 = 3 cm.

Hjälplinje från 37 till 44 samt till 42.

45 från 42 = omkring 10 cm.

Rita skörtens framkant från 44 något välvd till 45 och 41.

Slaget ritas som frackuppställningen.

Jaketten arbetas med en knapp som sitter c:a. 3—4 cm. ovanför midjan.

Framstycket arbetas med bröstuppskärning (1 cm.) uttag, motsvarande vidd blir hållningen på skörtet.

Frackens och jaquettens förarbetning

Frackens sidstycke skäres ganska smalt. För tygindelning och en bättre passform kan man göra en söm enligt fig. 1. (Även att rekommendera för uppställning till kraftigare figurer.)

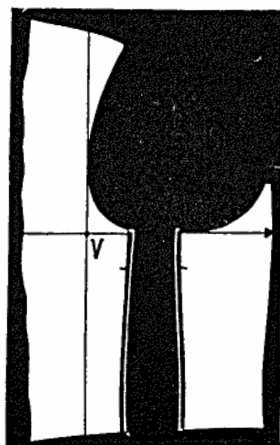

Fig. 1.

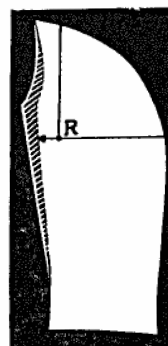

Fig. 2.

För detta nya delstycke är ett tillägg för sömmarna nödvändigt.

Fig. 2 visar hur tillägget för extra kraftig drape göres vid sidstycket.

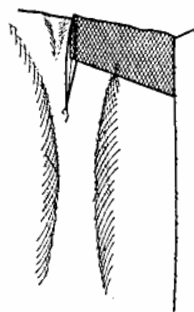
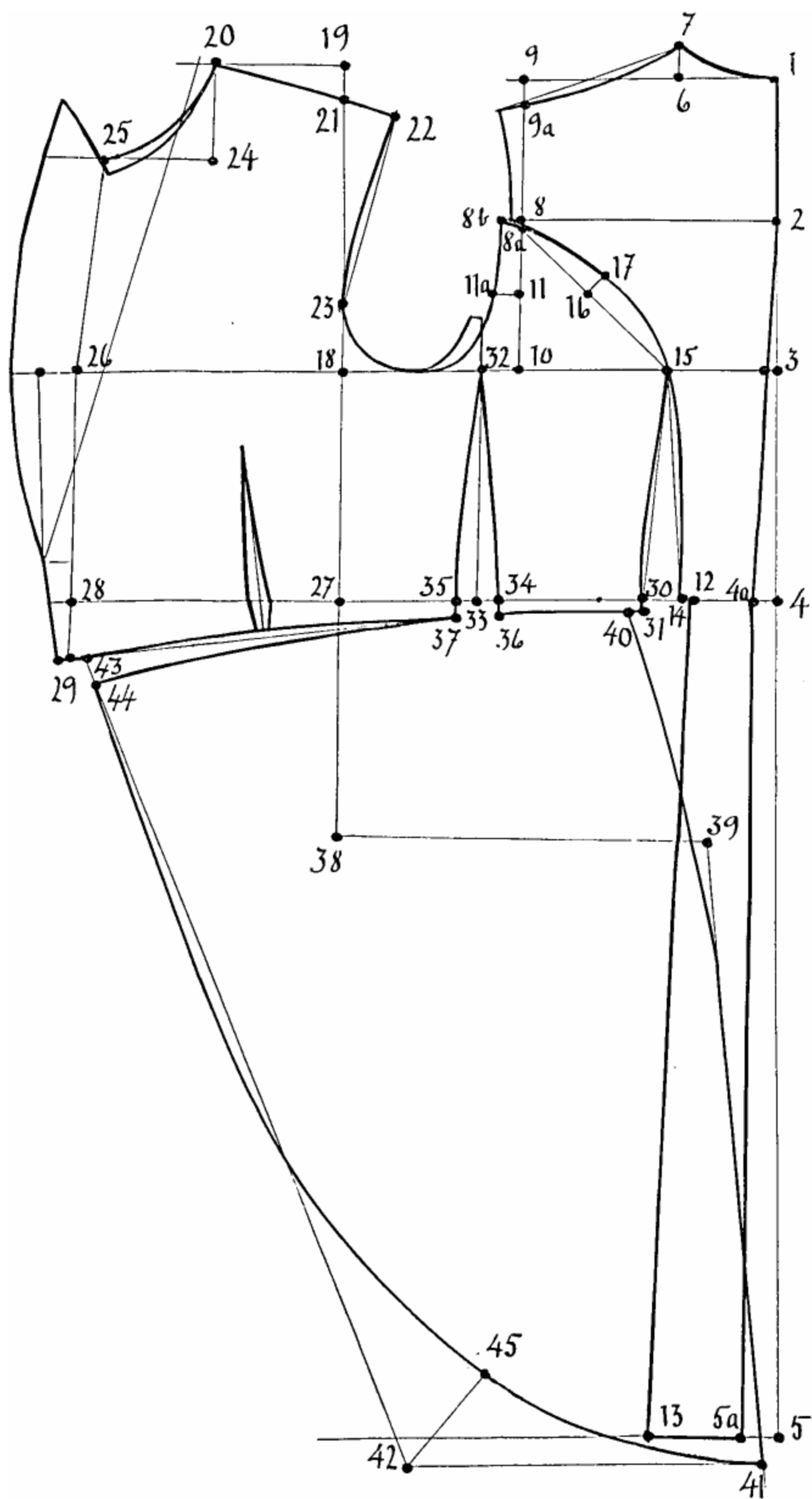

Fig. 3.

Det är också fördelaktigt att anbringa en bit vattolin i skörten från uppskärningen vid höften till fållarna bak. Skörten få därigenom ett mycket bättre fall, se fig. 3.

20
19
7
9
1
21
22
6
9a
25
24
8b
8
8a
2
17
11a
11
16
23
26
18
32
10
15
3
35
34
27
28
30
12
4a
4
33
37
36
40
31
14
43
29
44
39
38
45
13
5a
5
42
41

Västar

Västens uppställningar

1 = vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 4 = 10 cm.

Vinkellinje från alla punkter.

6 från 1 = 1/10 av halva bröstvidden + 3 cm.

7 från 6 = 2 cm.

Förbind med 1.

8 från 2 = ryggbredden.

Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt.

9 ligger 1½ cm. nedanför korsningen av linjerna 1—8.

Förbind denna punkt med 7.

10 = korsningen med bröstlinjen och ryggbreddlinjen.

11 från 10 = 1/10 bröstvidd + 5 cm.

Drag genom 11 ärmföreträdeslinjen.

12 från 11 = sträckan 1—3 på ryggen + 1 cm.

13 från 12 = 1/10 bröstvidd ./. 1 cm.

Mät öppningen som vanligt eller bestäm denna i normalt fall med 3 cm. nedanför 14.

Tillägg för framkanten 1½ cm., lika vid 14 och 16.

Drag härifrån hjälplinje till 13.

Mät därefter hela längden från 13 rakt ner till västspetsen.

Sväng måttligt till hjälplinjen och teckna framkanten.

14 från 11 = 2/10 bröstvidd + 2 cm.

15 = korsningen med ärmföreträdeslinjen och midjelängden.

16 från 15 = ¼ midjevidd.

Förbind 16 med 14.

Mät från 11 3 cm. nedåt.

Drag kort vinkellinje bakåt.

Mät där 3 cm. utåt.

I midjan vid 15 mäter man 2 cm. utåt.

Sidlängden för västen från 15 nedåt = omkr. 7 cm.

Mät där 3 cm. utåt.

Rita sidsömmen enligt teckningen.

För axeln går man vid 12 3 cm. nedåt.

Hjälplinje till 13.

Axelbredden = 9 cm.

För ärmhålet svänger man c:a 1—1½ cm. innanför denna linje.

Därefter går ritningen genom 11. Se teckningen.

Mät ryggens axelbredd, 1 cm. bredare än framstycket.

Ringningen går från axeln genom 10 2—3 cm. nedanför framstyckets sidsöm.

Mät vid 4 3 cm. inåt och förbind med 2.

Från midjan nedåt går linjen rak.

Kontrollmät nu västen.

Lägg måttbandet mot främre mitten och mät bakåt till västens sidsöm.

Det funna måttet lägges mot ryggens mittsöm och mät framåt halva bröstvidden + 6 cm.

Denna punkt kommer i de flesta fall att ligga intill framstyckets sidsöm.

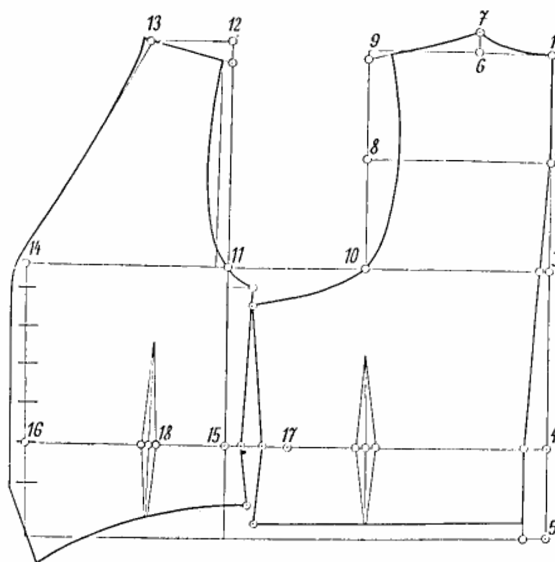
Mät livvidden på samma sätt.

17 = den uppmätta livvidden + 6 cm.

Vid 17 tillägges c:a 3—4 cm., som därefter uttages genom uppskärningen i midjan.

Denna uppskärning ligger några cm. bakom linjen 10—8—9.

Man tillägger nedtill lika mycket som man sänker västryggen.

Väst för korpulenta

Vid uppställningen får man inte beräkna bröstvidden som vanligt, då magutbuktningen därigenom blir så stor, att det nästan blir en rak linje från halspunkten över bröstet till magpunkten. I praktiken har det visat sig, att en sådan väst blir för trång över bröstet. Västar för korpulenta ha den benägenheten, att de strama vid översta knapphålet.

Västuppställningen beräknas enligt följande:

Punkt 1 är korsningen av ärmföreträdeslinjen med bröstlinjen.

2 från 1 = 2/10 av bröstvidd + 4 cm.

3 = korsningen av ärmföreträdeslinjen och midjan.

4 från 3 = ¼ av livvidden ./. 2 cm.

Dessa 2 cm. tilläggas västframstycket i sidan eller för att spara tyg göres tillägget endast vid foderryggen.

Förbind nu 4 med 2.

5 från 1 är som vanligt ärmhålsdjupet + 1½ cm.

6 från 5 = 1/10 av bröstvidden + 1 cm.

Normalt placeras översta knapphålet 2 cm. nedanför 2.

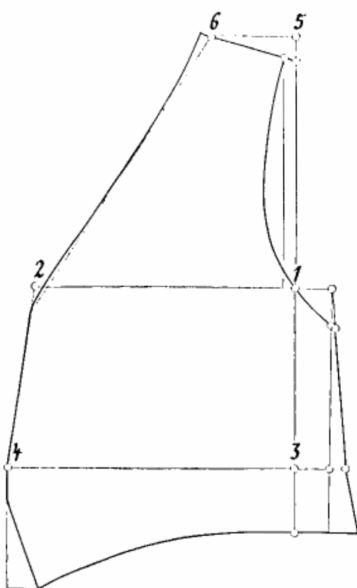
Hjälplinje från denna punkt till 6.

Vid 6 mätes därefter 1 cm framåt.

Denna nya uppställning har den fördelen, att framkanten blir alldeles rak.

Rita ärmhålet som vanligt. Sidsömmen börjar 3 cm. nedanför bröstlinjen och lika mycket utanför främre balanslinjen.

Drag en kort vinkellinje nedåt.

Från korsningen i midjan mätes 2 cm. uppåt och förbind med bröstpunkten.

Ryggens uppställning som vanligt och kontrollmätningen blir även densamma.

Tvåradig väst

Ryggen uppställes som vanligt.

1 = framstyckets axelspets.

2 från 1 = 2 cm.

Från midjan nedåt möter västen vid sidsömmen 6 cm.

Vinkellinje framåt.

3 = skärningspunkten av denna linje med främre mitten.

4 från 3 = 2 cm.

5 från 3 = cirka 7 cm.

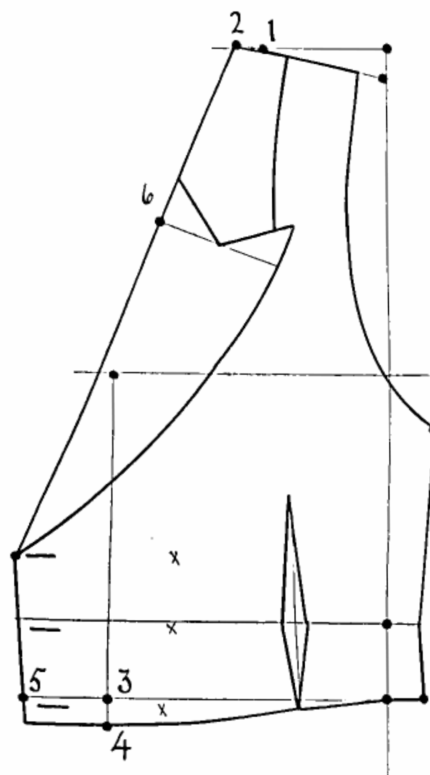
Västen förarbetas med 3 knappar. Mellersta knappen sitter 1 cm. nedanför midjan.

Nedersta knappen ligger 1½ cm från nedre kanten.

Hjälplinje från 2 till översta knapphålet.

6 från 2 = ⅓ sträckan 2 till översta knapphålet.

Allt annat framgår av teckningen.

Frack- och smokingvästar

Frackvästen är enkel- eller dubbelknäppt. Vilken facon man väljer är en mode- och smakfråga. Knapparna, vilka äro högst 4 för en enradig och högst 3 par för en dubbelradig väst, skola sitta så tätt som möjligt. Skjortan skall ses så mycket som möjligt.

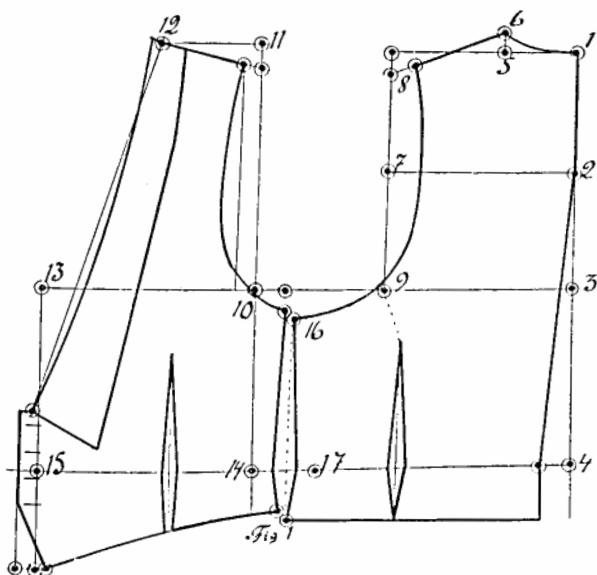

Fig. 1.

Uppställningen är den vanliga.

Vid 12 tillägges 1 cm.

Normalt ligger ringningen 5—7 cm ovanför midjan, punkt 15.

Vid framkanten tillägges 2 cm.

Fig. 2.

Fig. 2 visar den gamla traditionella typen.

Grundupställningen är den vanliga.

Ringningen kan tecknas sålunda:

Dela bröstvidden till hälften.

3 = mitten mellan 1—2.

Ringningen går 1—2 cm framför punkt 3.

Schalens bredd:

vid halsen c:a 3 cm,

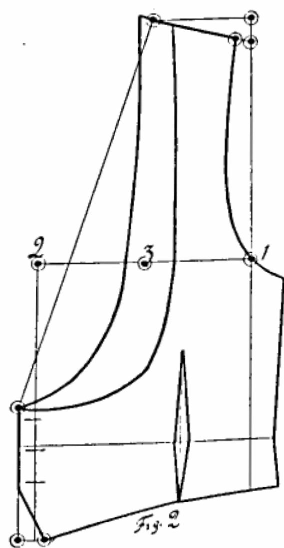
vid punkt 3 c:a 4—4½ cm.

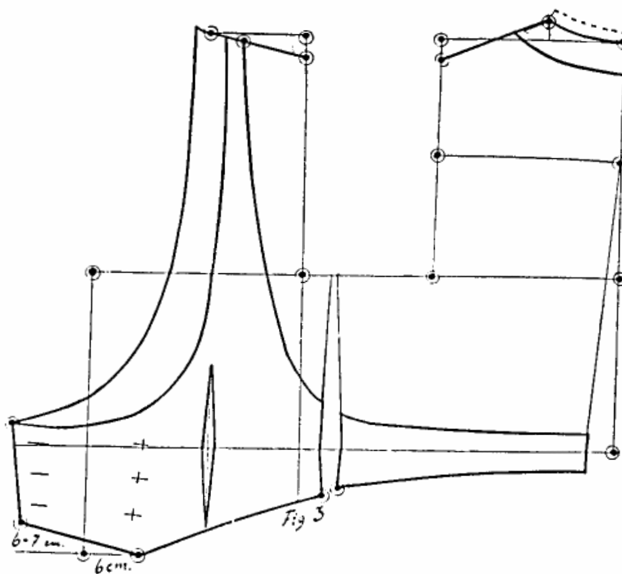
Allt annat framgår av teckningen.

Fig. 3.

Denna modell har djupt urringade ärmhål.

Axelbredden är 3—4 cm, ryggen har endast nackstrimel och spänntampar, för dessa användes ofta endast gummiband.

Byxor

Måttagning för byxor

För uppställning av byxor använder man sig av livvidden, sätesvidden, sidlängden, grenlängden, ibland även julphöjden samt fotvidden. En del system använda sig av två olika stussmått: ett som är taget för kavajuppställningen och ett, som endast är avsett för byxuppställningen.

För detta system gäller samma mått för båda uppställningarna, då den nödvändiga ändringen redan är inberäknad i uppställningen. Livvidden tages alltid under västen och något hårt vid midjebandet. Försök dock alltid att mäta så, att måttbandet går över byxan men ovanför ett ev. utstående bälte. Se fig. 1.

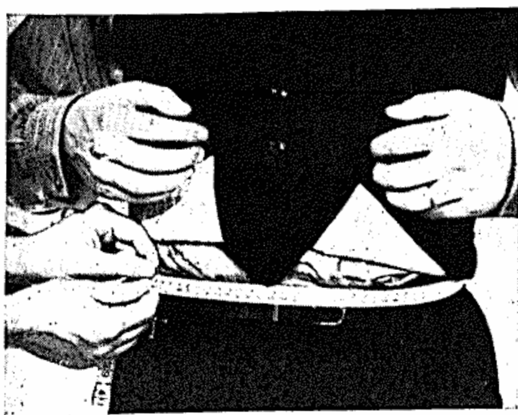

Fig. 1.

Vid mätningen av sätesvidden bör man se till att kunden har benen tätt intill varandra. Man lägger måttbandet över det kraftigaste stället på stussen, för det rakt framöver så pass löst,

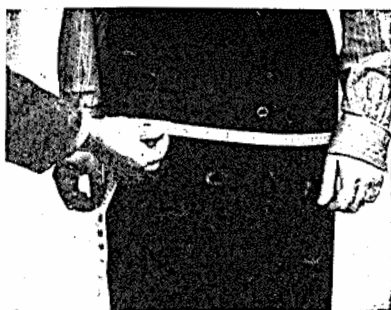

Fig. 2.

att måttbandet "håller" och ej sjunker nedåt. Motvecket på byxan drages ihop något (fig. 2).

Som nästa mått tager man sidlängden. Sätt med vänstra handen måttbandet hårt i midjan, strax ovanför höftbenet och mät något löst till skon. Om man tager måttet till klackens början eller rakt fram på skon har ingen praktisk betydelse, måttet blir lika i båda fallen. Många mäta även sidlängden, så att sträckan från höften till knäpunkten mätes särskilt. Vid vanliga uppställningar är dock detta mått utan praktisk betydelse. Endast när det gäller ridbyxor måste man använda detsamma. Det är emellertid lika bra att beräkna knälängden, då detta för det mesta ger en vackrare bild vid uppställningen. Det är även synnerligen lätt att taga fel mått vid mätningen av knälängden, då man ej har någon säker hållpunkt för att måttet blir taget ovanför eller mitt över knäskålen. Det är även viktigt, att man ej låter kunden titta neråt, när man mäter sidlängden. Därigenom sjunker gärna höften ihop något och måttet kan lätt bli för kort. Det är över huvud taget fördelaktigt, när det gäller måttagning för sid- och grenlängden, att man tager sig god tid, så att måtten verkligen bli noggrant tagna. Se fig. 3.

Fig. 3.

Fig. 4.

Grenlängden tages så, att man framifrån för måttbandet hårt upp mot grenen och sedan något långt hållet ned mot skon. Se fig. 4. Det är mycket viktigt, att ej låta förleda sig att taga fel mått i fall kundens byxor ej ha den rätta längden. Vår bild visar ett par byxor, som äro för korta, men trots detta mäter man naturligtvis den erforderliga längden. Håll alltid måttbandet mellan två fingrar, t. ex. mellan tummen och pekfingret.

Har man tagit detta mått, kan man lätt göra en kontrollmätning för att undgå ev. fel. Skillnaden mellan sidlängden och grenlängden bör aldrig vara mer än 24—25 cm. för normalstorlekar (gäller utan midjeband).

Bästa sättet för måttagning av julphöjden är att lägga en liten vinkel i grenen och mäta från midjebandet till vinkeln. För normala storlekar behöver man dock inte använda detta mått. Det är mycket säkrare att beräkna måttet än att taga detsamma. Gäller det jämntjocka eller korpulenta figurer har dock detta mått en stor uppgift att fylla. Man mäter då rakt från midjan nedåt, alltså över hela magpartiet. Lägg emellertid märke till att man aldrig tar måttet efter byxorna. De allra flesta byxor gå inte rakt över midjan utan är nedsjunkna fram. Man skall alltså taga måttet från den punkt, som den färdiga byxan verkligen skall ha.

Fotvidden mätes så, att man med vänstra handen sträcker ut byxan bak och lägger måttbandet där. Sedan mäter man till byxans främre kant.

Byxfickans riktiga placering

Det finns ingenting, som är så besvärligt som en felplacerad byxficka, och detta fel göres ännu idag mycket ofta, lika mycket i beställningsskrädderi som inom konfektionstillverkningen. Fig. 1 visar den felaktigt placerade fickan, som lutar för mycket bakåt, med resultat att fickans innehåll ligger för mycket på låren.

Fig. 2 däremot visar hur en byxficka skall placeras. Avståndet från övre kanten till julpen är 5—6 cm. mer än nedtill.

En annan praktisk sak är en penningficka vid själva midjebandet. Fickan placeras på högra sidan och alldeles intill midjebandet. Fig. 3.

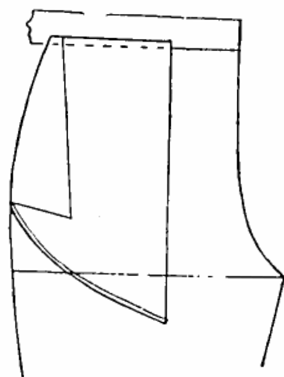

Fig. 1.

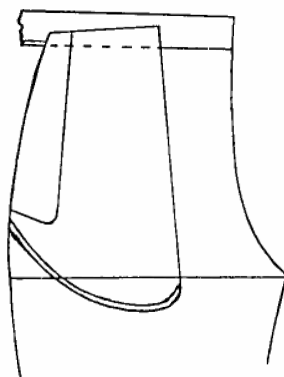

Fig. 2.

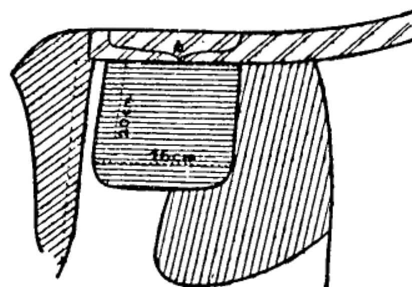

Fig. 3.

Herrbyxor

Normaluppställning

Beräkningen är gjord efter följande mått:

Sidlängd = 106 cm.
Grenlängd = 80 cm.
Midjevidd = 84 cm.
Stussvidd = 104 cm.

Livhöjden erhålles genom att fråndraga grenlängden från sidlängden. För kontrollens skull kan livhöjden beräknas enligt följande system.

1/10 höftvidd.

1/10 sidlängd + 4 cm.

I uppställningen är tillägg för midjeband ej inräknad, utan måste som vanligt tilläggas (4 cm. + en söm).

Frambyxens båda motveck äro inräknade i uppställningen och behöver sålunda ej tilläggas.

Genom en särskild indelning får man pressvecken att sitta riktigt utan att en omläggning av vecken är nödvändig.

Uppställning av frambyxan

1 drag vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = sidlängden.

3 från 2 = grenlängden + 1 cm. tillägg för söm.

4 från 2 = halva grenlängden + 6 cm.

Drag vinkellinje från alla punkter.

5 från 3 = 2/10 stussvidd + 6 cm.

6 från 5 = 1/10 av sträckan 3—5 + 5 + 4 cm.

7 från 6 = 2 cm.

8 = mitten mellan 7—3.

Drag genom 8 en vinkellinje uppåt och nedåt.

9 = korsningen med linjen från 2.

10 = korsningen med linjen från 1.

11 från 10 = ¼ av halva livvidden + 2 cm. för motvecken.

12 från 10 = samma mått som 10—11.

12 a från 12 = 3 cm. för det andra vecket.

Rita måttligt välvt från 12 a till 3.

Drag hjälplinje från 5—11.

13 från 5 = sträckan 5—7.

14 från 13 = 2—2½ cm.

Drag hjälplinje från 14—6.

För att erhålla julpformen svänger man 1 cm. inåt från hjälplinjen och utjämnar till 14 (se teckningen).

Därefter går linjen för högra byxan rakt uppåt till 1 cm. innanför punkt 11.

Mät från 14 ytterligare 1 cm. utåt.

Drag från denna punkt hjälplinje till 7.

Teckna nu likadant som mellan 6—14 och fortsätt till punkt 11 (se teckningen).

Fotvidden beräknas enligt följande.

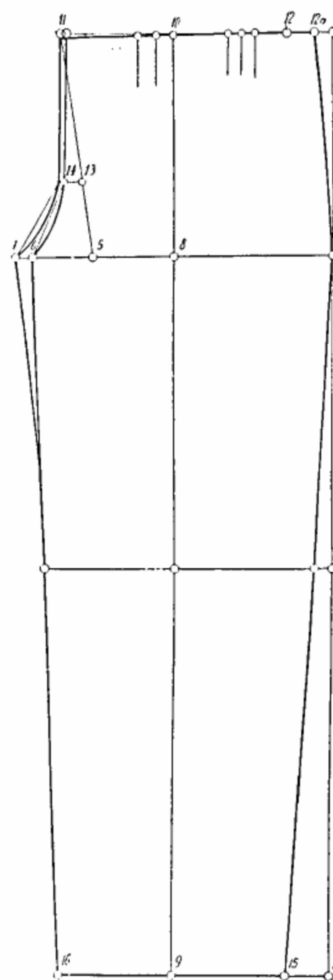
Halva fotvidden minus 3 cm. som fördela lika från 9.

15 från 9 är ¼ fotvidd ./. 1 cm.

16 från 9 = samma mått.

Drag raka linjer från 15 till 3 och från 16 till 6.

Därefter drages linjen från 7 fint utjämnad mot innersömmen (se teckningen).

Uppställning av bakbyxan

Förläng alla tvärlinjer och mittlinjen från 10 uppåt.

Vid foten tillägges från 16—15 vardera 3½ cm.

För bakbyxans yttersöm tillägger man från frambyxans knäpunkt 3½ cm. och för bakbyxans innersöm 4 cm.

17 från 7 = sträckan 5—7 ./. 1 cm.

17 ligger 1 cm. nedanför vinkellinjen från 3.

Rita bakbyxans grensöm från 17 1 cm. ovanför 7 och lagom svängd till 1 cm. innanför 13.

18 från 10 = 1/10 av stussvidden.

19 från 10 = 3 cm.

Förbind 19 med nedre grensömmen.

20 från 3 = sträckan 5—6 ./. 2 cm.

Drag från knäpunkten genom 20 en rak linje uppåt.

Cirkelslag från frambyxans höftpunkt (12 a på frambyxan) med fäste vid knäpunkten utåt.

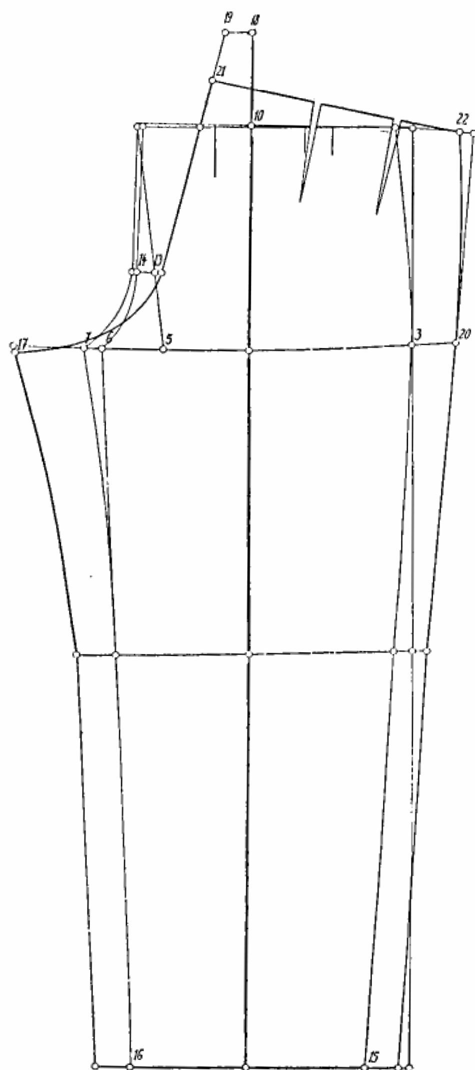
21 = hälften mellan 19 och frambyxans midjelinje.

Mät från 21 bakåt mot cirkelslagslinjen ¼ av midjevidden + 6 cm.

22 = den beräknade vidden.

För personer med smal midja och kraftig stuss, erhåller man därigenom den nödvändiga svängningen fullständigt riktigt och för magra eller jämntjocka personer kommer punkt 22 att ligga utanför den raka linjen.

Uppskärningen placeras över frambyxans höftlinje och den andra uppskärningen mellan andra vecket på frambyxan.

Byxor för korpulenta

Uppställningen (figuren på sid. 69) är gjord efter följande mått.

Sidlängd 106 cm.

Grenlängd 77 cm.

Midjevidd 120 cm.

Sätesvidd 124 cm.

Fotvidd 55 cm.

Börja uppställningen vid 1.

2 från 1 = hela sidlängden.

3 från 2 = grenlängden + 1 cm.

4 från 2 = halva grenlängden + 6 cm.

Vinkellinje från alla punkter.

5 från 3 = 2/10 sätesvidd + 6 cm.

6 från 5 = 1/10 av sträckan 3—5 + 4 cm.

7 från 6 = 2 cm.

8 är hälften mellan 7—3.

Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt 8 a är korsningen av denna linje med linjen från 1.

10 från 8 a = ¼ av halva midjevidden + 2 cm. för motveck + 1 cm. tillägg för korpulent figur.

11 från 8 a = samma mått som 10—8 a.

Hjälplinje från punkt 5 till punkt 10.

12 från 5 = sträckan 5—7.

Kort, rak linje från 12 utåt.

13 från 12 = 3 cm.

Hjälplinje från 13 till 6.

Rita därefter omkr. 1 cm. innanför hjälplinjen

och drag julplinjen från 6 över punkt 13 till en punkt ¾ cm. innanför 10.

Gå därefter ytterligare 1 cm. utanför 13 och drag hjälplinje till 7.

Fasoneringen för julpen ritas på samma sätt och linjen går genom 10 uppåt.

För korpulent figur måste tillägg för maghöjden göras.

Den beräknas på följande sätt.

Mät sträckan 10—11. Tag 1/10 av densamma och tillägg detta vid 10 uppåt. Rita därefter midjelinjen enligt teckningen.

14 = korsningen av linjen genom 8 med linjen från 2.

15 från 14 = ¼ fotvidd ./. 1 cm.

16 från 14 = samma mått.

Förbind 11 med 3 och drag från 3 till 15 rak linje.

Om så önskas kan även knävidden mätas på samma sätt som fotvidden och en mindre insvängning göras för knävidden.

Drag därefter hjälplinje från 6 till 16 och förbind sedan 7 måttligt svängd ned mot knäet.

Bakbyxans uppställning

Förläng alla tvärlinjer.

17 från 7 = sträckan 5—6 + 1 cm.

Tillägg för innersömmen vid knäet 4 cm. och vid 16 3½ cm. samt förbind alla punkter. Mot grenspetsen får linjen svängas något. Mät från 12 ½ cm. bakåt. Drag nedre grensömmen, som börjar 1 cm. nedanför 17, gå 1½ cm. ovanför 7 måttligt svängd till punkten innanför 12.

Förläng linjen från 8 uppåt.

18 från 8 a = 1/10 sätesvidd.

19 från 18 = 2½ cm.

Ju mer man går ut från 18, desto rakare och vackrare fall blir det på byxan, men desto obekvämare blir den.

Drag hjälplinje från 19 till punkten innanför 12.

20 från 3 = sträckan 6—5 ./. 2 cm.

Tillägg i yttersömmen vid knäet 3½ cm. och likaså vid foten.

Förbind dessa punkter och drag linjen i vinkel uppåt.

Lägg måttbandet mot punkt 11 och drag cirkelslag med fäste vid knäet utåt.

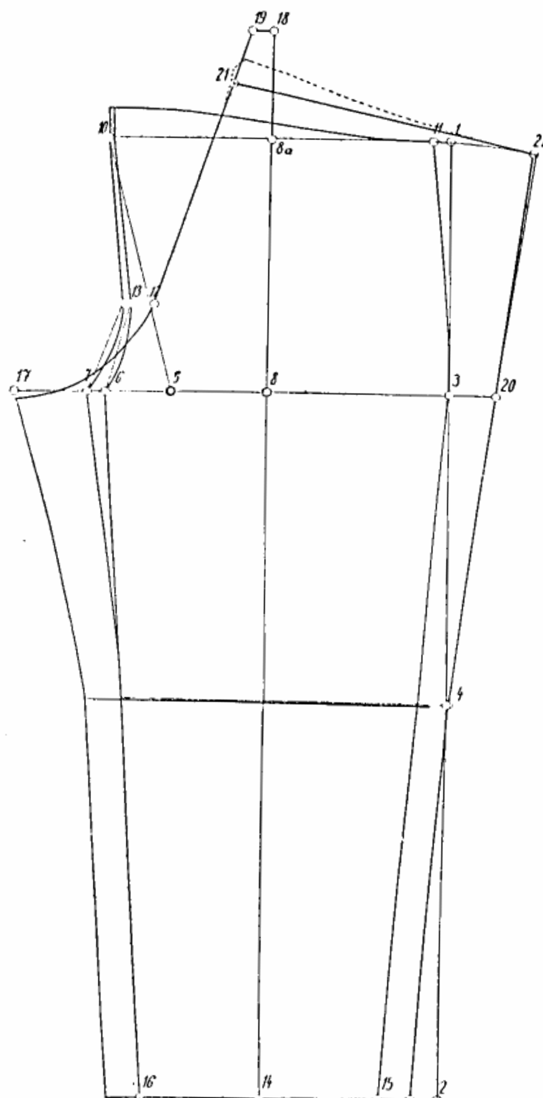
För byxor med bälte delas sträckan 19—midjelinjen till hälften.

Mät från 21 mot sidsömmens cirkelslag ¼ av midjevidden + 4 cm. (Tillägg göres med endast 4 cm. på grund av att frambyxan för magstorlekar har 2 cm. större mått än halva midjevidden.)

22 är det uppmätta måttet.

Förbind 22 med 20.

Önskas byxorna för hängslen går man vid 21 ½ cm. utanför (se de streckade linjerna), och höjer omkr. 3 cm.

Ändringar och omställningar för byxor

Rak, normal eller snedställd bakbyxa

Alla byxuppställningar äro gjorda efter den normala ställningen på bakbyxan. Denna skall ge största möjliga bekvämlighet men samtidigt ett vackert fall, så att inga långa tvärveck eller onödig längd bak över byxhalvan uppstår. Den raka byxan faller givetvis mycket vackrare, men är desto obekvämare. Byxans bakre längd skall ju inte endast falla vackert, den skall även räcka till, när kunden sträcker fram benen.

Vår fig. 1 visar muskulaturen för en normal man i s. k. lugnt stående ställning. Lyftes benet, sträckes stora sträckmuskeln med 1/3 av hela sin längd, således är det nödvändigt att giva så pass mycket längd i byxan, att den räcker till. (Se fig. 2.) I annat fall får man tvärveck. Fig. 3 visar den normala bakbyxan i praktiken. Så snart kunden tar ett steg, blir det en viss tvärvecksdragning från gren- och innersömmen framåt mot knäet. Denna dragning är dock s. k. naturliga veck, som äro absolut nödvändiga och heller inte gå att undvika tillskärningstekniskt. Fig. 4 däremot visar en byxa, som är för kort bak. Felet kan antingen vara en för rak uppställning eller en för liten grendiameter. Fig. 5 visar de olika bakbyxuppställningarna. Den mellersta linjen är den normala grenlinjen. Linjen framför densamma gäller för en rak bakbyxa och den streckade och punkterade linjen visar bakbyxan för en bekväm ställning. Den raka linjen minskar grendiametern med samma sträcka som den är framställd, alltså måste man göra samma ökning vid stora grenspetsen, i annat fall blir denna för kort och byxan kännes obekväm.

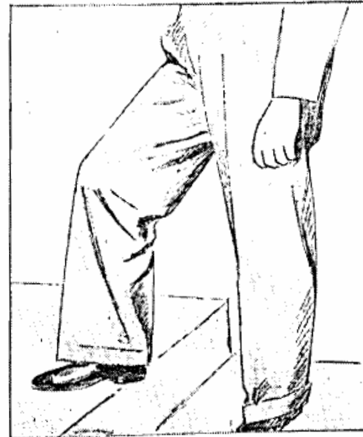

Fig. 3.

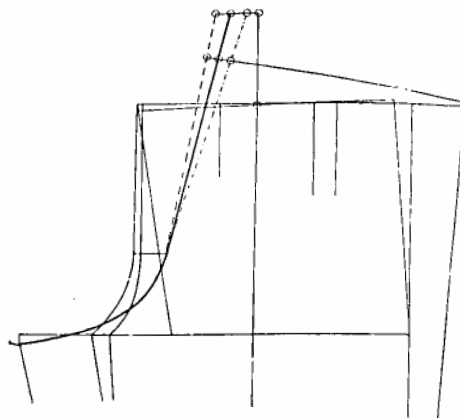

Fig. 5.

Fig. 1.

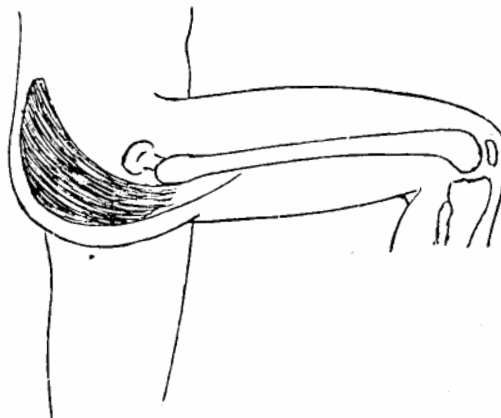

Fig. 2.

Fig. 4.

Veckbildning vid julppartiet

Ett ofta förekommande fel, särskilt på byxor med riklig vidd upptill är att byxan vid sittande ställning får en del stora veck i julppartiet. Ett sådant plagg ser både illa ut och är dessutom obekvämt.

Felet ligger inte endast i en för kort grenspets utan hela bakbyxan ligger för rakt och är för kort.

För att ändra detta fel skulle man vara tvungen att skära upp bakbyxan enligt de streckade linjerna och vrida mönstret framåt. För att byxan skall passa skulle den alltså ha den form som de streckade linjerna anger. För att nu nå detta resultat sätter man vid sidsömmen en kil eller mervidd på 3—4 cm. och göres motsvarande intagning i grensömmen. Likaså måste en remsa sättas till över hela bakbyxan av cirka 2—3 cm. bredd. (A1—B på figuren.)

Omställning för korpulent figur

Ett problem vid byxtillverkningen är att få byxorna för korpulenta storlekar vackert fallande över magpartiet. Korpulenta personer bruka för det mesta var synnerligen noga, när det gäller passformen och vill inte gärna att magen skall synas. De allra flesta ogillar å andra sidan för mycket vidd fram över byxan. Det är därför mycket svårt att få byxan snygg i stående ställning och med litet tyg fram i sittande ställning.

Fig. 7 visar en byxa för en korpulent figur, som är klippt utan någon särskild omställning, alltså efter den vanliga beräkningen. Tittar man på en sådan figur från sidan, så ser man att magen är mycket utstående. Genom en omställning av skärningsmallen kan man dock få

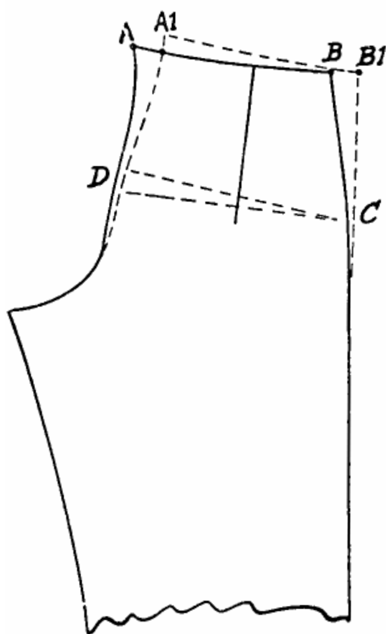
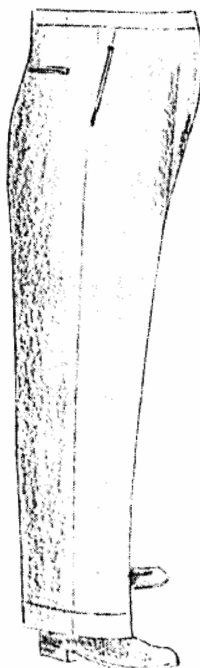
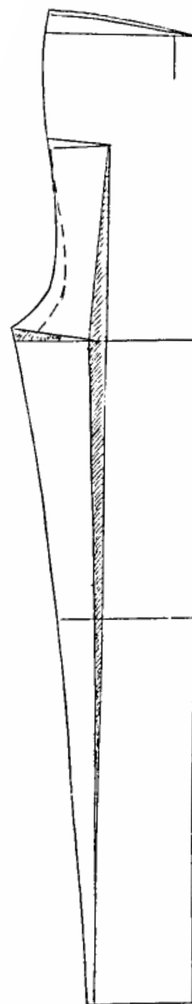

Fig. 6.

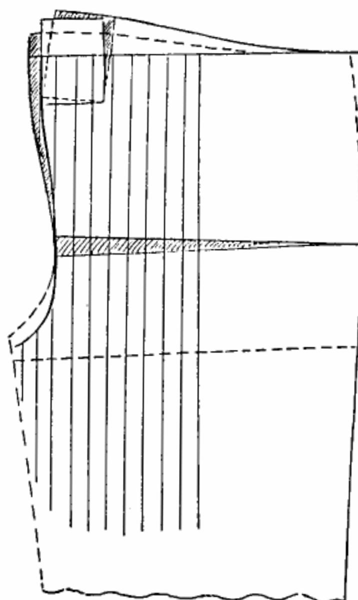

Fig. 7.

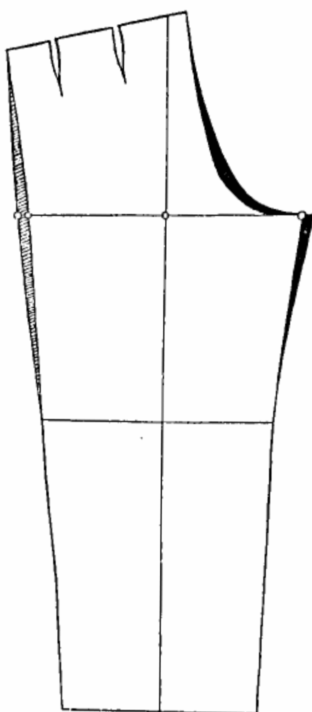

Fig. 8.

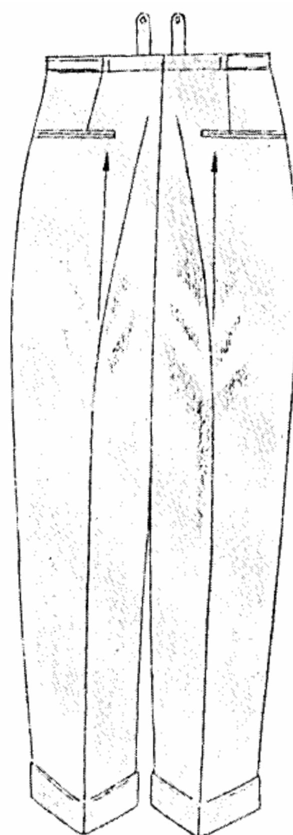
ett sådant fall på byxan, att magen försvinner mer eller mindre.

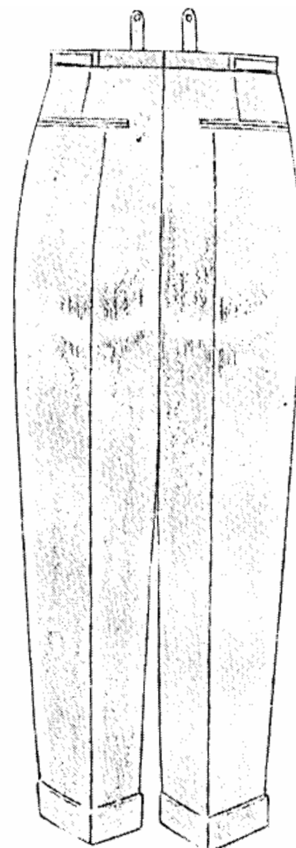
Fig. 8 visar ändringen för en sådan. Man skär in mallen i grenspetsen och viker i mitten på julpen ungefär 1—1½ cm. över varandra. Därefter skär man upp från denna punkt ända till grensömmen nedtill. Genom att vika mönstret över magen, får man alltså julppartiet att gå fram 2—3 cm. och får en avsevärt rakare linje på det hela. Detta extra tillägg behöver ej dragas ifrån på höften eller någon annanstans, figuren behöver mer än väl detta tillägg.

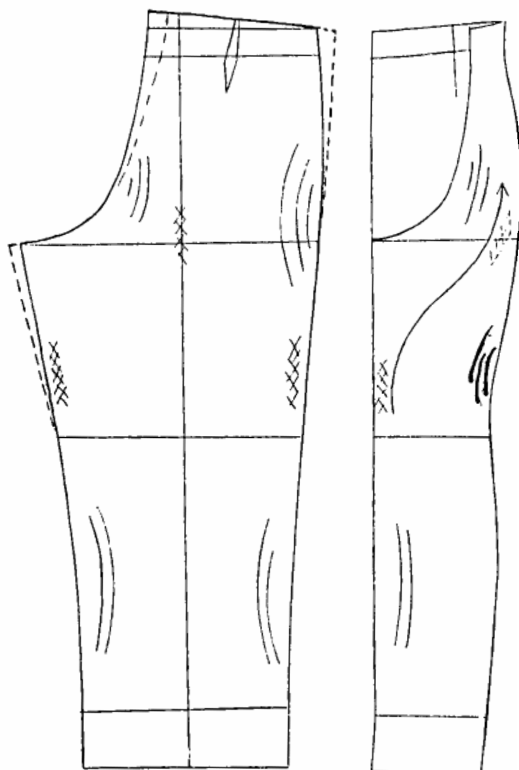
Fig. 9 visar ändringen för en figur med hög mage, alltså en figur, som alltid får byxan utstående vid själva linningen. Sådana benkläder förarbetas naturligtvis med löst midjeband, som fram går upp 2—2½ cm. Vid själva byxframstycket vikes mönstret enligt fig. 9. Man får därigenom plats för en uppskärning just över det kraftiga magpartiet och ränderna nedan bli rakare. Att få ränderna raka betyder en hel del för utseendet, då raka ränder mer eller mindre trollar bort magen. Skär man byxorna med ränderna snedklippta, verkar magen ännu större. För en sådan figur är en inklippning c:a 1,5 cm. ovanför grenspetsen nödvändig, för att få den

Fig. 9.

Fig. 10.

Fig. 11.

Fig. 12.

Fig. 13. Fig. 14.

nödvändiga längden. Därigenom kommer även höften något längre inåt, en sak som är fördelaktig.

Omställning för smala höfter

Fig. 10 visar ändringen för en figur med smala höfter men utstående stuss. Skär man byxorna efter normal modell, faller ett stort veck snett framåt mot höftpartiet. Byxorna verka vida vid höften och kunden har en känsla av att de äro för trånga i grenen. Tyvärr kan en sådan ändring inte direkt uppställas utan måste företagas efter modellens färdigritning. Man borttager över höften c:a 1—2 cm. och utjämnar till knäet och upp till linningen. Vad man tar bort vid höften lägger man till över grensömmen och även över grenspetsen.

Verkbildning på bakbyxan

Ett annat problem, som har dykt upp de senaste åren, är längden på bakbyxan. Fig. 11 visar en normalt förarbetad byxa. Vid normal hållning bildas nedanför stussen mot knäet några mindre s. k. längdveck, som äro nödvändiga för byxans bekväma fall. Pressvecken utlöpa på en sådan byxa 2—3 cm. från grensömmen. En del ungdomar önska dock, att byxan skall vara ännu rakare, så att dessa längd- och bekvämhetsveck nästan helt och hållet komma bort. Även pressvecken önskas mera raka, så att dessa gå parallellt med tygränderna bak. Se fig. 12. Byxor, som äro arbetade efter denna metod, verka synnerligen eleganta, men har nackdelen, att de även äro rätt så obekväma. Byxorna kunna pressas relativt lätt med vanlig handpress. Däremot är det mycket svårt med maskinpress och kan då endast pressas till knäpunkten bak. Därefter måste handpressen hjälpa till.

Fig. 13 visar ändringen av normalmodell för den raka byxan. Grensömmen flyttas ungefär 3—4 cm. framåt och motsvarande borttages vid höften. Halva sträckan av grensömmens framflyttning måste tilläggas vid grenspetsen.

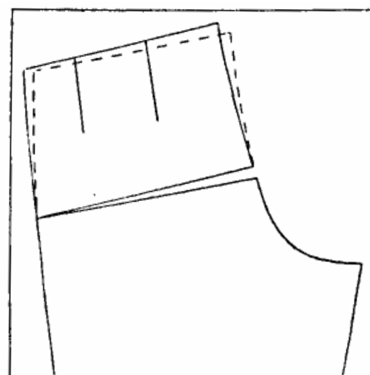
Fig. 14 slutligen visar dressyr av den raka byxan. Man sträcker alltså något ovanför knäet och likaså något över själva stusspunkten. I stället för att sträcka vid grensömmen är någon inpressning nödvändig. Även vid knäet bör en mindre inpressning göras.

Ändring för framåtböjd och rak hållning

Balanspunkten för bakbyxan ligger ungefär mitt emellan livhöjden och grenspetsen. Gäller det endast mindre justeringar av hållningen är en ändring av frambyxan onödig.

Den enklaste ändringen är att skära upp modellen vid balanspunkten och förfara på följande sätt:

För rak hållning skjuter man de uppklippta pappersmallarna c:a 1—1½ cm över varandra och därigenom får man en rakare och kortare bakbyxa. Gäller det framåtböjd hållning, så lägges mönstret isär motsvarande sträcka och därigenom får man en längre bakbyxa och en rakare linje vid sidsömmen (se teckningen).

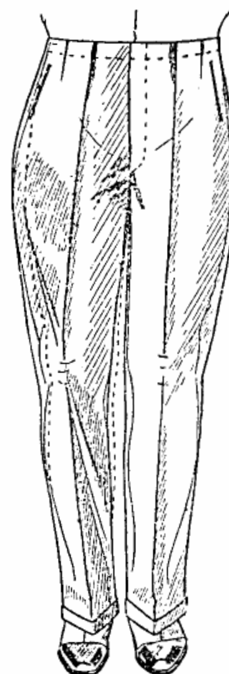

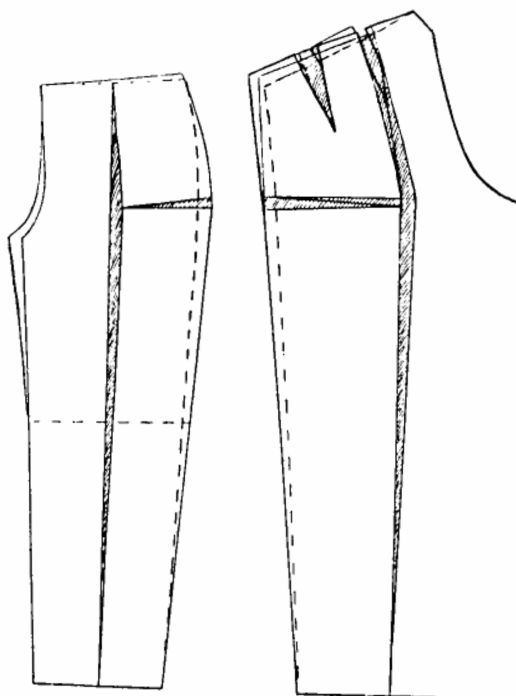
Omställning för olika höfter

Det förekommer ofta i praktiken, att byxans ena sidlängd genom ett kraftigt utstående höftparti fordrar större längd. Den nödvändiga merlängden mätes på enklaste sätt genom måttagning på båda höfterna. Alltså man mäter sidlängden på vänster och höger sida, och den nödvändiga merlängden på ena sidan tillägges i längden och bredden. Man gör en uppskärning på frambyxan och lägger isär modellen både på längden och bredden, för att få det önskade måttet.

På bakbyxan blir därigenom ett större uttag vid uppskärningen nödvändigt.

Man kan invända, att den ena byxhalvan blir avsevärt bredare härigenom, varför man borde taga bort motsvarande på den andra byxhalvan. Detta är dock inte nödvändigt utan vidden utjämnas, så att båda halvorna se lika breda ut, vilket är meningen med en sådan omställning. (Se teckningen.)

Ovanstående bild visar en person, som har ett skadat högerben, vilket är 2 cm. kortare. Därigenom kan pressvecket på högra sidan aldrig falla rakt, och från knäet nedåt visar sig ett fult tvärveck.

Man kan i 95 fall av 100 säkert utgå från att en sådan benskada, även inverkar på höftformen, som därigenom blir mer utstående.

Byxorna behöver därför vid sidsömmen avsevärt mer längd. Däremot är det tvärtom vid innersömmarna.

Gör man inte en modellomställning för en sådan figur, så kommer den kraftiga höften att dra byxan uppåt och utåt och även dra isär motvecket.

Det är felaktigt att endast ge mer vidd över högra höftpartiet. Det behövs även avsevärt mer längd.

För att undvika ett fel, är det bättre att mäta båda yttersömmarna. Det är även fördelaktigt att mäta stussvidden från sida till sida, d. v. s. från mitten på magen rakt över höften till mitten bak.

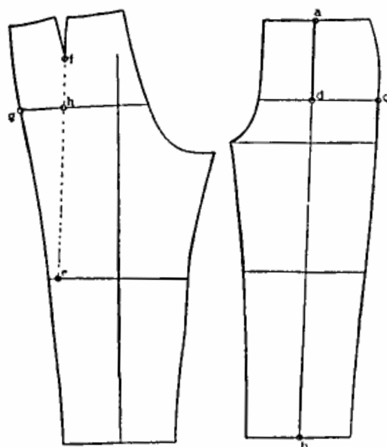
Därigenom får man klart fram skillnaden mellan de båda sidorna.

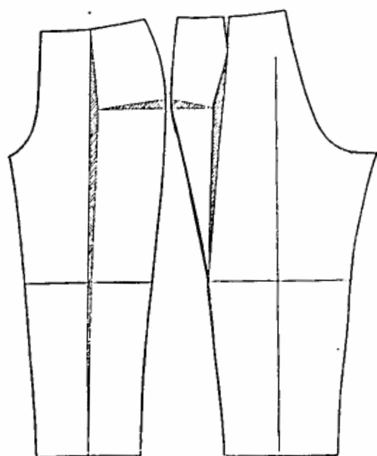
Ändringen göres så, att man skär in pappersmodellen (se teckningen), alltså från a—b och även från c—d.

För högerbyxan drar man en rak linje från uppskärningen till knähöjden, omkring 3—4 cm. från sömmen. Denna linje skäres därefter upp och dessutom sidsömmen från g—h.

Den undre modellen visar nu, hur modellerna se ut efter isärtagningen av inskärningarna.

Den felande längden får man fullt tillräcklig, och en byxa som är klippt enligt dessa anvisningar, kommer att vara fullt korrekt och av benskadan upptäckes ingenting.

Trång och bredbent fotställning

Vid byxtillskärning skiljer man i vanliga fall mellan kobent och hjulbent ställning men mera sällan betraktas två andra ofta förekommande fel, nämligen trång och bredbent fotställning.

I första fallet, kobent eller hjulbent, gäller det en felaktighet i själva benet, men i senare fallet gäller det endast själva ställningen, som figuren intar. Speciellt den bredbenta ställningen har blivit synnerligen "modern" för ungdomen.

Som normal fotställning antages en skillnad mellan fotspetsarna av c:a 25 cm. Är den mindre kan man tala om trång och är den större om bred fotställning. Beaktas inte detta fel vid tillskärningen slår pressvecket fel och dyra ändringar bli nödvändiga, och det mest besvärliga är, att ett sådant fel knappast går att ändra.

Fig. 1 visar en typisk trång fotställning och skillnaden vid fotspetsarna är endast c:a 10—15 cm. Vid tillskärning av sådana byxor måste pressvecken läggas c:a 2 cm inåt från den normala fotmitten räknat. Byxan ställes alltså först upp efter den gamla vanliga modellen men där-

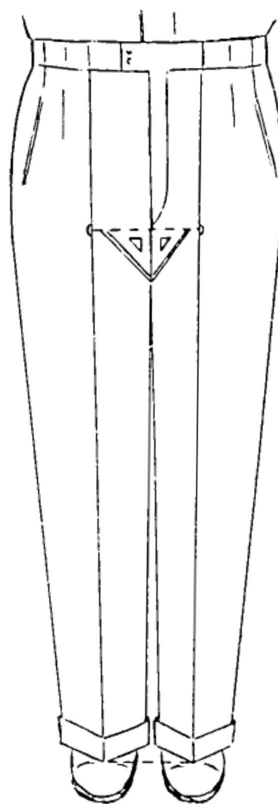
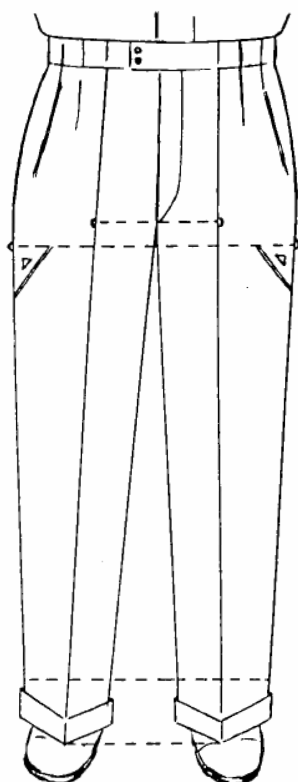

Fig. 1.

efter drager man pressveckslinjen på nytt från den nya punkten från midjan nedåt.

Fig. 2 visar en bredbent ställning. Skillnaden är här c:a 40 cm mellan fotspetsarna. Här göres ändringen tvärtom, och från bråktmitten mätes 2—3 cm utåt och därefter mäter man på nytt vidden.

Någon annan förarbetning eller omställning är ej nödvändig.

Måttagning för rid-, golf- och slalombyxor

För dessa byxor behövs flera mått. Ridbyxorna t. ex. fordrar för en korrekt uppställning ytterligare fyra mått. För slalom- och golfbyxor däremot behövs endast själva ankelvidden. För att taga korrekta mått är det nödvändigt att vika upp byxorna över knäet. Det första måttet man tar är vidden över knäet. Placera foten på en stol, varefter man mäter från knävecket runt om över knäskålen. Lägg måttbandet ganska löst. Se fig. 1!

Fig. 1.

Man har ofta använt sig av måttet under knäet, d. v. s. man mätte under knävecket runt om. Detta mått har dock i praktiken inte så stort värde, emedan man ej kan sy ridbyxor så att de sitta alldeles hårt under knäet. Måttet har emellertid sin betydelse för golfbyxor. Fig. 2.

Nästa mått är vidden över vaden. Man mäter här över vadens kraftigaste ställe. Se fig. 3.

Till sist mäter man vidden över anklarna. Detta mått bör tagas lagom hårt. Se fig. 4.

Fig. 2.

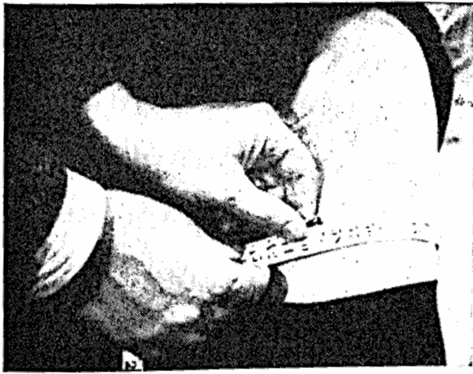

Fig. 3.

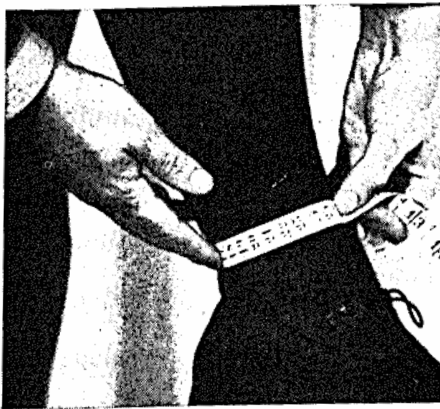

Fig. 4.

Läderbesättning på ridbyxor

Ridbyxor för praktiskt bruk böra arbetas med läderbesättning, då påfrestningen i vanliga fall är så stor, att tyget ej håller. Man skiljer då mellan en stor och en liten besättning.

Vår fig. 1 visar båda besättningarnas placering på byxan. Man syr i detta fall först ihop innersömmarna och därefter sidsömmarna. Den lilla besättningen börjar vid underknäet, går därefter in nästan mot frambyxans mittlinje och så uppåt mot grenen. Besättningen brukar i vanliga fall vara 20 cm. lång och 12—13 cm. bred och skall gå längre inåt bakbyxan än på frambyxan.

Den stora besättningen går längs frambyxans mitt upp mot julppartiet och slutar där vid det s. k. inklippet. På bakbyxan går den omkring 15—18 cm. uppåt grensömmen, svänger därefter något utåt. Lädret sys med öppen kant och stofferas tätt på, helst för hand med kraftigt silke, då detta visat sig hålla bäst.

Den nödvändiga längden över knäet

Ridbyxor behöva större längd över knäet. Genom beräkningen får man ett tillägg av 6 cm., som sedan i praktiken förminskas med ungefär hälften. Fig. 2 visar en anatomisk ritning över knäet vid upprättstående ställning. Vid knäböjning sträckes musklerna med ⅓ av sin längd och därigenom fordras lika mycket längd i byxorna, om dessa inte skall kännas för obekväma och få tvärveck från knäet uppåt mot grenen.

Se fig. 2.

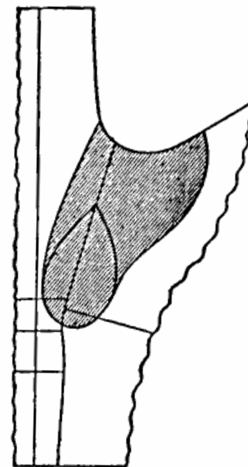

Fig. 1.

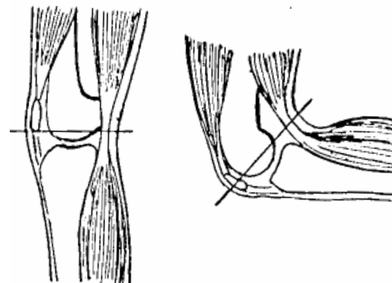

Fig. 2.

Ridbyxor

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = sidlängden.

3 från 2 = grenlängden + 1 cm.

4 från 2 = hälften av sträckan 2—3 + 6 cm.

5 från 4 = 6 cm.

6 från 5 = ⅓ av sträckan 4—2.

7 från 2 = 6—7 cm.

Drag vinkellinjer från alla punkter.

8 från 3 = 2/10 stussvidd + 5 cm.

9 från 8 = 1/10 av sträckan 3—8 + 4 cm.

10 från 9 = 2 cm.

11 är mitten mellan 10 och 3.

Vinkellinje genom 11.

12 = korsningen med linjen från 1 och mittlinjen på byxan.

13 från 12 = ¼ av ½ midjevidden.

14 från 12 = ¼ av ½ midjevidden.

15 från 8 = sträckan 8—10.

Kort vinkellinje utåt.

16 från 15 = 2 cm.

17 från 16 = 1 cm.

Hjälplinje från 17—10 och från 16—9.

Rita julpen färdig enligt teckningen.

18 från 3 = 1—2 cm.

Förbind 18 med 14.

19 är mitten på linjen från 4.

20 är mitten på linjen från 5.

21 är mitten på linjen från 6.

22 är mitten på linjen från 7.

19 a från 19 är ¼ knävidd.

20 a från 20 är ¼ av vidden vid underknäet.

21 a från 21 är ¼ vaddvidd.

22 a från 22 är ¼ ankelvidd + 2 cm.

Tillägget av 2 cm. göres för att uppnå en mer jämn form.

Dessa 2 cm. borttagas därefter genom en uppskärning på frambyxan från 22 uppåt. Observera, endast 1 cm. får uttagas, då 1 cm. förlust uppstår genom sömmarna.

19 b från 19 = sträckan 19—19 a.

20 b från 20 = sträckan 20—20 a.

21 b från 21 = sträckan 21—21 a.

22 b från 22 = sträckan 22—22 a.

För att få en smalare frambyxa mäter man från 20 a 5 cm. inåt och likaså från 21 a och från 22 a.

Drag från den nya punkten vid underknäet en hjälplinje till punkt 18.

Dela därefter sträckan i 3 delar och drag från den nedersta tredjedelen en vinkellinje utåt.

Avståndet till den nya punkten är omkring 8—9 cm.

Därefter går sömmen cirka 1 cm. nedanför 19 a mot den nya linjen. Se teckningen.

Innersömmen går vid punkt 20 b 1½ cm. utanför densamma.

Vid punkt 13 sänkes därefter ½ cm.

Förbind linjen med 14.

Bakbyxan

Förläng alla linjer från frambyxan.

23 från 12 = 1/10 stussvidd.

24 från 23 = 2 cm.

Drag hjälplinje från 24 till 15.

25 från 10 = sträckan 8—10 ./. 1 cm.

Grensömmen börjar 1 cm. nedanför 25, går 2 cm. ovanför 10 och därefter måttligt svängd till 15.

Dela därefter sträckan 24 till frambyxan med hälften, punkt 26.

Lägg nu måttbandet vid 4 och drag ett cirkelslag med fäste vid 14 utåt. Mät därefter från 26 utåt mot cirkelslagslinjen ¼ midjevidd + 6 cm.

27 är den uppmätta vidden.

2 uppskärningar uttagas med vardera 1 cm.

Önskar man större uttag, måste tillägg göras vid 27.

28 från 3 = sträckan 8—9 ./. 1½ cm.

Förbind 28 med 27.

29 ligger 2½—3 cm. från 20.

Tillägg därefter för bakbyxan vid innersömmen 1½ cm. utanför frambyxans linje.

Nedtill vid anklarna tillägges för uppskärningen 4 cm. Överskottet med 2 cm. uttages genom uppskärningarna till vaden.

Mät bakbyxan 1 cm uppåt från linjen vid 5 och drag därifrån hjälplinje genom 29 utåt. Detta blir grundlinjen för uttaget under knäet. Mät från 29 1½—2 cm. uppåt och nedåt.

Genom detta uttag förlorar man vid inner- och yttersömmar 1½ cm. för sömmen. Dessa 1½ cm. utjämnas därefter genom frambyxans inhållning över knäet.

Sömmen för bakbyxans övre del går från innersömmen över 29 a.

Förläng därefter linjen från 20 utåt.

Från 20 a mäter man utåt sträckan 20 a till frambyxans söm + 1½ cm. för söm.

Kontrollera alltid vidden genom att mäta först frambyxan. Lägg därefter måttbandet mot bakbyxan och mät denna.

Den uppmätta punkten vid yttersömmen är 30. Förbind 30 med 29 a.

31 ligger på linjen innersöm — 29 a — utåt. Mellan 30 och 31 bildas ett överskott, som är nödvändigt för längden. I annat fall skulle bakbyxan ej passa i frambyxan. Den skulle vara avsevärt för kort. Rita från 31 över 29 b till innersömmen.

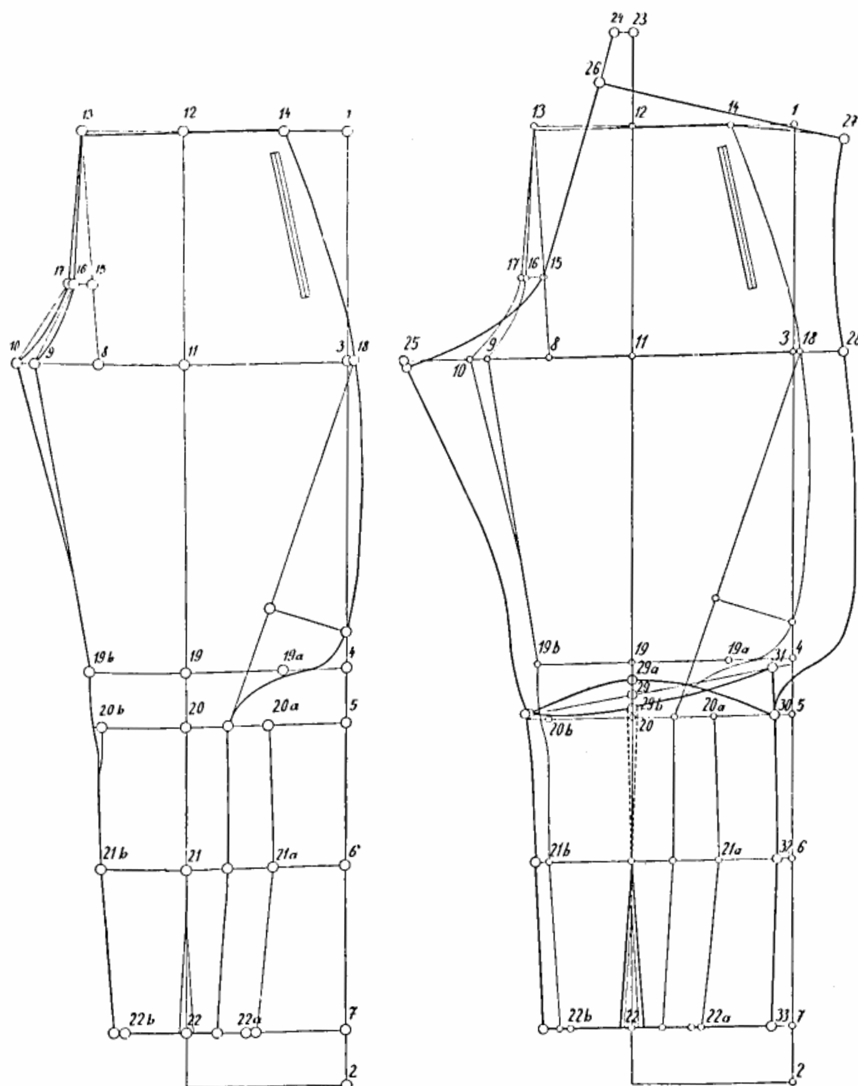
32 är vidden över vaden. Mät likadant som vid knäet.

33 är vidden över anklarna. Mät även här som vid föregående mått.

Yttersömmen på bakbyxan går i ungefär samma avstånd som vid höften och svänger därefter mot p. 30.

Önskar man ridbyxorna mycket hårt åtsittande i knäet och vill undvika små veck, som nästan alltid bildas mitt bak, bör man fortsätta uppskärningen från vadpunkten till underknäet. Se de streckade linjerna. Denna uppskärning har även fördelen att man har lättare vid tygindelningen. Dessutom sitter en sådan byxa bättre och passformen blir vackrare.

Allt övrigt framgår av teckningarna.

Golfbyxor

Följande mått äro använda för uppställningen:

Midjevidd 84 cm.

Sätesvidd 104.

Sidlängd 106.

Innersömslängd 79.

Vidden under knäet 36 cm.

1 = vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = sidlängden.

3 från 2 = innersömslängden.

4 från 2 = mitten mellan 2—3 + 6 cm.

5 från 4 = för den moderna golfbyxan cirka 16 cm.

6 från 3 = 2/10 stussvidd + 6 cm.

7 från 6 = 1/10 av sträckan 3—6 + 4 cm.

8 från 7 = 2 cm.

9 = mitten mellan 3—8.

Vinkellinje genom 9 uppåt och nedåt.

10 = korsningen med midjelinjen.

11 från 10 = ¼ av halva livvidden + 2 cm. för halva vecket.

12 från 10 = sträckan 10—11.

Förbind 6 med 11.

13 från 6 på denna linje = sträckan 6—7.

14 från 13 = 2½ cm.

15 från 14 = 1 cm.

Förbind 7 med 14 och 8 med 15 samt 14 och 15 med 11.

16 från 10 = 4 cm. för vecket.

17 från 12 = 3 cm. för det andra vecket.

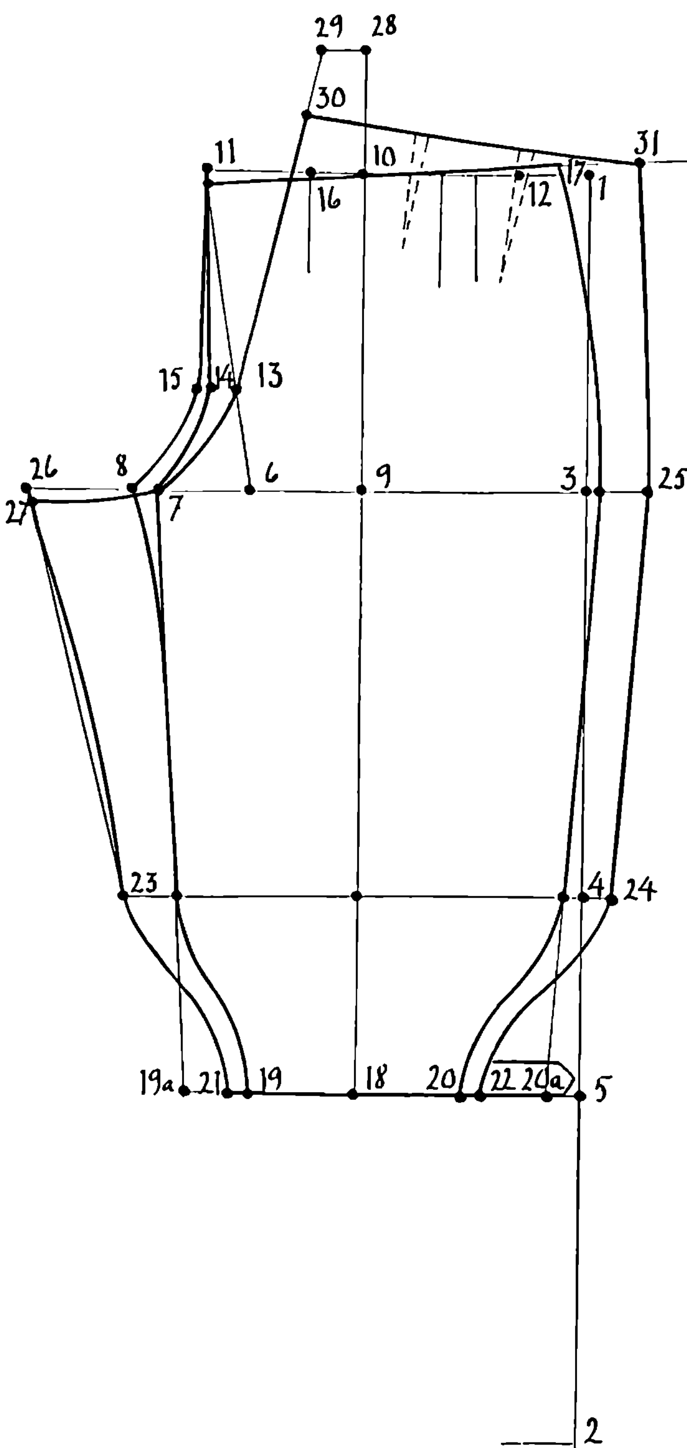
Mät vid 17 1 cm. uppåt.

Andra vecket ligger på mitten mellan 10—17.

18 = korsningen med linjen från 5.

19 från 18 = ¼ av vidden under knäet.

20 från 18 = sträckan 19—18.

19a från 19 = 5—6 cm. allt efter byxans vidd.

20a från 20 = samma mått som 19—19a.

Drag hjälplinjer från 7 till 19a och från 3 till 20a.

Rita sidsömmen från 17 1 cm. utanför 3, därefter längs hjälplinjen och sväng nedanför knäet till 20.

På innersömmen svänger man likaså från knäpunkten till 19.

21 från 19 = $1\frac{1}{2}$ cm.

22 från 20 = samma mått.

23 från frambyxan = 4 cm.

24 från frambyxan är likaså 4 cm.

Förbind 23 med 21 och 24 med 22.

25 från 3 = sträckan 6—7 minus 2 cm.

Förbind 24 med 25.

27 från 8 = sträckan 6—7 + 1 cm.

27 från 26 = 1 cm.

Rita grensömmens nedre del från 27 genom 7 till 13.

28 från 10 =1/10 stussvidd.

29 från 28 = 3 cm.

Förbind 29 med 13.

30 = mitten mellan linjen 1—11 och 29.

Drag från 17 kort linje utåt.

Mät från 30 till linjen från 17 $\frac{1}{4}$ av midjevidden + 6 cm.

31 = den uppmätta punkten.

Förbind 31 med 25.

Hjälplinje 26 till 23.

Sväng innersömmen 1 cm. innanför denna hjälplinje.

Uppskärningarna på bakbyxan lägges några cm. framför 17 och något framför andra vecket.

Allt annat framgår av teckningen.

Måttabell för ridbyxor

Storlek	38	40	42	44	46	48	50	52	54	56	58	60
Knävidd	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46
Vidd under knät	30	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Vidd över vaden	33	33	34	35	36	37	38	39	41	41	42	43
Vidd över anklarna	21	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31
Storlek	**43**	**45**	**47**	**49**	**51**	**53**						
Knävidd	38	39	40	41	42	43						
Vidd under knät	32	33	34	35	36	37						
Vidd över vaden	35	36	37	38	39	40						
Vidd över anklarna	23	23	24	25	26	27						
Storlek	**23**	**24**	**25**	**26**	**27**							
Knävidd	39	40	41	42	43							
Vidd under knät	33	34	35	36	37							
Vidd över vaden	37	38	39	40	41							
Vidd över anklarna	24	25	26	27	28							

För golfbyxor använder man sig av måttet för vidden under knäet.

Slalombyxor

Uppställningen är gjord efter följande mått:

Sidlängd 105 cm.
Grenlängd 79 cm.
Midjevidd 88 cm.
Stussvidd 102 cm.
Fotvidd 38 cm.

Börja uppställningen med vinkellinje vid punkt 1.

2 från 1 = sidlängden.

3 från 2 = grenlängden + 1 cm.

4 från 2 = halva sträckan 2—3 + 6 cm.

Vinkellinjer från alla punkter.

5 från 3 är 2/10 stussvidd + 6 cm.

6 från 5 = 1/10 av sträckan 3—5 + 4 cm.

7 från 6 = fast tillägg av 2 cm.

8 är mitten mellan 3 och 7.

Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt 9 är korsningen av denna linje med linjen från 1.

10 från 9 = ¼ midjevidd + 2 cm.

11 från 9 = samma sträcka.

Mät för motveck från punkt 9 4 cm. framåt. Ett andra motveck är ej inräknat i uppställningen men kan som vanligt tilläggas.

Förbind 11 med 3.

Drag hjälplinje från 5 till 10.

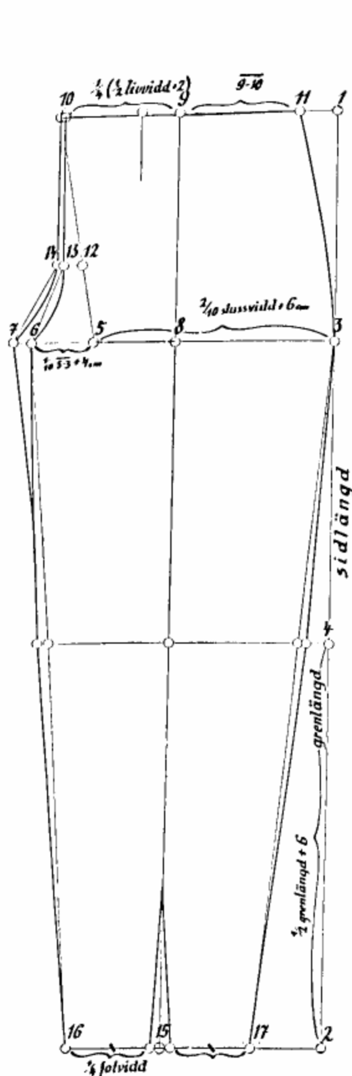
12 från 5 = sträckan 5—7.

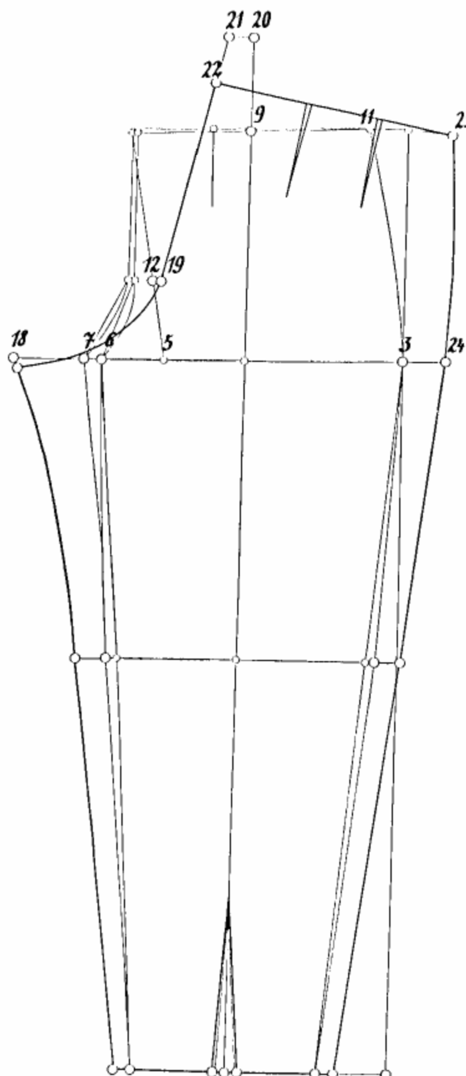
13 från 12 = 2 cm.

14 från 13 = 1 cm.

Drag hjälplinjer från 14 till 7 och från 13 till 6.

För en korrekt utformning av julppartiet svänger man den yttre linjen måttligt och den inre linjen något mer inåt. Se teckningen.

Högerjulpen går 1 cm. innanför 10. Man uppnår därigenom en bättre utjämning och en mer exakt passform.

Vid 10 sänkes julppartiet omkring ¾ cm. Förbind den nya punkten med punkt 11.

15 = korsningen av byxans mittlinje med linjen från 2.

16 från 15 = ¼ fotvidd.

17 från 15 = samma mått.

För att få ett vackert fall gör man en mindre uppskärning fram. Se teckningen.

Uttaget blir sammanlagt 2 cm.

Drag en hjälplinje från 16 till 6 och från 17 till 3.

Vid knäet går man omkring 1 cm. utanför. Förbind 7 med innersömmen.

Bakbyxan

Förläng alla tvärlinjer.

18 från 7 = sträckan 5—7 ./. 1 cm.

19 ligger 1 cm. innanför 12.

Mät vid punkt 18 1 cm. nedåt och rita till 19.

Grensömmen går vid 7 1 cm. ovanför densamma och därefter till 19.

20 från 9 = 1/10 av höftvidden.

21 från 20 = 3 cm.

Vill man ha ett mycket rakt fall på byxan, kan man mäta 4 cm. fram, i vissa fall även 5 cm., men då måste grenspetsen vid 18 göras lika mycket bredare som ökningen vid 21 blir över 3 cm.

En mycket rak byxa ser vacker ut, men är obekväm i praktiken.

Förbind 21 med 19.

22 från 21 = hälften mellan 21 och frambyxans midjelinje.

Håll nu fast måttbandet vid knäet och gör från punkt 11 ett cirkelslag utåt.

23 från 22 på cirkelslagslinjen = ¼ av livvidden + 6 cm.

Förbind 23 med 22.

Uppskärningarna uttagas enligt teckningen med 1 cm. vardera. Den första ligger omkring punkt 11 och den andra c:a 8 cm. därifrån.

24 från 3 = sträckan 5—6 ./. 2 cm.

Förbind 23 med 24.

Vid knäet mäter man 3 cm. utåt både vid ytter- och innersömmen.

Vid foten går man 2—3 cm. utanför frambyxan.

Uppskärningen bak blir något kraftigare än på frambyxan.

Slamlombyxan arbetas med hällor och som nyhet har införts från vissa utländska sportkretsar, att man gör slitsen nedtill fram vid uppskärningen och inte på sidan. Därigenom kan man mycket lättare lägga frambyxan över varandra och snöra fast den på foten. Allt övrigt framgår av teckningen.

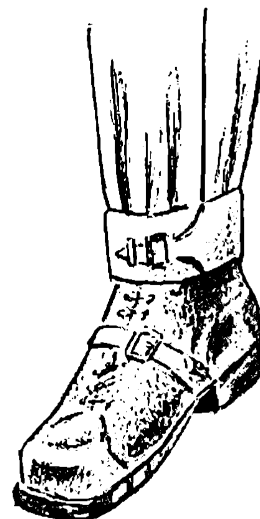
Förarbetningen för slalombyxor

I vanliga fall förarbetar man slalombyxor på så sätt, att man i sidan har något motveck samt en fästanordning vid foten, för det mesta bestående av gummiband att hålla byxan i rätt läge.

Detta är nog bra, men man har ingen garanti för att inte skon så småningom blir full av snö; byxan sitter ju innanför pjäxorna och raggsockorna vikas över desamma.

Resultatet blir, att man får snö i skorna. Detta kan undvikas med den här visade nya spännanordningen.

Själva strumpan ligger alltså under byxorna. Dessa förses med ett s. k. uppslag av omkring 8 cm. bredd, som endast påstickas i mitten. Pjäxan stoppas in under detta uppslag och byxan spännes fast på skon. Genom att byxan nu har ett uppslag, kan inte snön komma in i pjäxan utan endast samla sig vid uppslagets övre kant. Själva spännanordningen bör helst sitta mitt fram, där den ur praktisk synpunkt ej utgör något hinder.

Överplagg

Tvåradig paletå

Uppställningen är gjord efter följande mått:
Bröstvidd 100 cm.
Livvidd 88 cm.
Sätesvidd 106 cm.
Ärmhålsdjup 24½ cm.
Midjelängd 44 cm.
Hela längden 117 cm.
Ryggbredden 20 cm.

Vid alla överplaggsuppställningar utgår man ifrån grundmåtten d. v. s. måtten tagna över västen. Alla tillägg för överplagg göras särskilt, då detta har visat sig bäst i praktiken. Man räknar alltså enligt följande:

Ärmhålsdjupet + 2 cm.
Midjelängden + 2 cm.
Ryggbredden + 1½ cm.
Halsringen + 1½ cm.
Ärmhålsdiametern + 1 cm.
Bröstbredden + 1½ cm.
Livvidden + 1½ cm.
Sätesvidden + 1½ cm.

Uppställning

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet (+ 1 cm.).

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet (+ de 2 cm., som tidigare angivits).

4 = midjelängden + tillägg.

5 = hela längden.

Vid 4 mäter man 2½ cm. inåt och vid 5 3 cm.

Förbind de olika punkterna och drag även linje till 2.

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3½ cm.

7 från 6 = 3 cm.

Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + 1½—1 cm. för drape samt 1½ cm. tillägg för överplagg.

Drag genom 8 en hjälplinje ned till midjan och uppåt till grundlinjen från 1.

Korsningen med den sistnämnda linjen blir punkt 9.

10 = korsningen med bröstlinjen.

Mät från 9 på axelsömmen 2 cm. nedåt och drag hjälplinje till 7.

Axelsömmen går nedanför denna hjälplinje samt 2 cm. utanför grundlinjen. Se teckningen.

11 = hälften mellan 10—8 ./. 1 cm. Mät vid 11 1½ cm. utåt och förbind med axelspetsen.

Mät vid 8 en sömsmån utanför, vid 11 ytterligare 1 sömsmån utanför och drag hjälplinje till midjeinsvängningen, som ligger 1 cm. innanför hjälplinjen.

Mät nu ryggens bredd i midjan och överför detta mått nedtill + 3 cm.

Lägg vinkeln mot bakre ryggmittslinjen och avkorta sidsömmen.

Drag linjen från 11 framåt och på lämpligt avstånd från ryggen (c:a 5—6 cm.) nedåt.

Punkt 12 sättes på bröstlinjen.

13 från 12 = ärmhålsdiametern, 1/10 bröstvidd + 6½ cm.

Drag ärmföreträdeslinjen uppåt och nedåt.

14 från 13 = bakre ärmhålsdjupet, alltså sträckan 1—3 + 1½ cm.

15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1½ cm.

Mät vid 14 3 cm. nedåt och drag över denna punkt från 15 en rak linje bakåt.

Mät ryggens axelbredd och överför detta mått från 15 utåt ./. 1 cm.

16 är den uppmätta axelbredden.

Mät från 13 5 cm. uppåt och drag därifrån hjälplinje till 16. Forma därefter ärmhålet som vanligt innanför hjälplinjen

17 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen.

18 från 17 = sträckan 15—17 + 1½ cm.

Rita halsringen mellan 15—18 (c:a 4 cm. ifrån 17 mätt snett uppåt).

19 från 13 = bröstbredden, som beräknas med 2/10 av bröstvidden + 3½ cm.

20 = korsningen av ärmföreträdeslinjen med midjan.

21 från 20 = ¼ av livvidden + 1½ cm.

Lägg vinkeln mot 21 och vinkla ned.

22 = korsningen av denna vinkellinje med linjen från 5.

Förbind därefter 21 med 19 och 18.

23 från 20 = normalt 20 cm., något mera för långa och något mindre för korta personer.

Mät ryggens bredd i samma höjd, lägg det funna måttet mot 23 och mät bakåt ⅓ av höftvidden + 2 cm.

24 är det uppmätta måttet.

Hjälplinje från 12 över 24 nedåt.

I midjan svänger man lika mycket som på ryggen. Forma utanför 12 uppåt.

Tillägg vid 22 2½—3 cm. och rita därefter till sidsömmen. Denna har samma längd som ryggens sidsöm.

Fickans läge

25 från 20 = ¼ av midjelängden ./. 2 cm.

Drag genom denna punkt hjälplinje parallellt med nedre kanten.

13 a från 13 är som vanligt 4 cm.

Drag hjälplinje ned till fickans linje. Fickan börjar 1 cm. bakom linjen från 13 a och är 16—17 cm. lång.

Bröstuppskärningen ritas 1½—2 cm. innanför fickans främre kant.

Uttag i midjan som vanligt 1 cm.

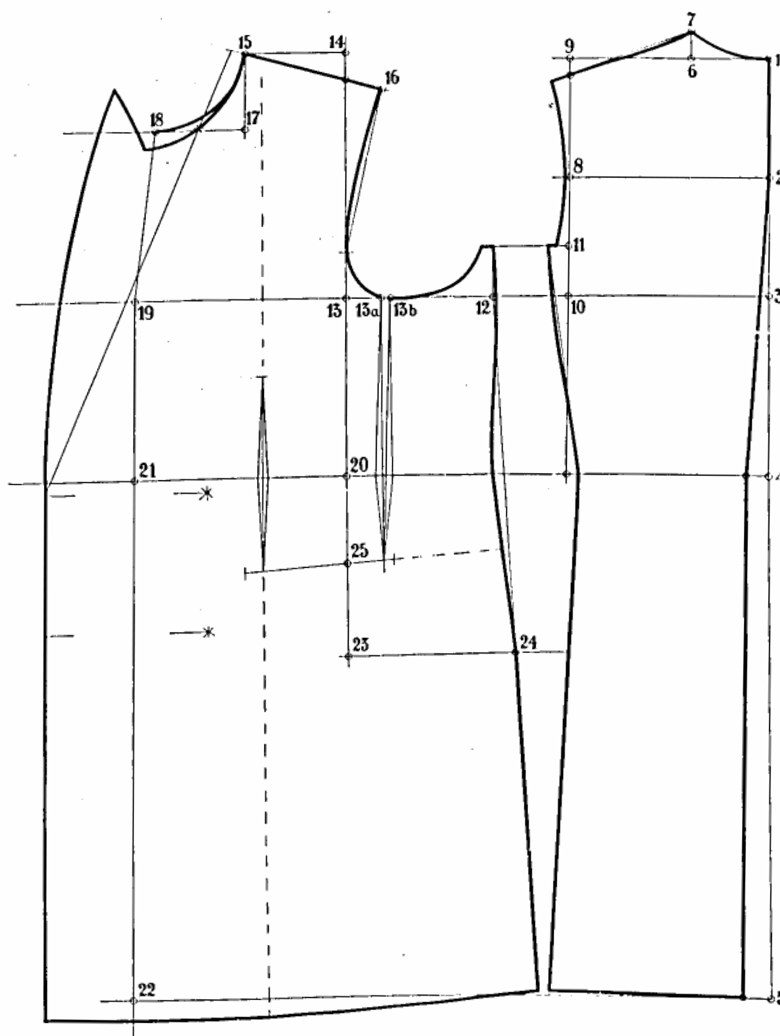
Då man för det mesta arbetar en sådan paletå med kraftigt bröstparti, klipper man upp mallen ända till axelsömmen och lägger vid bröstlinjen 1 cm. isär. Man får därigenom ett uttag vid fickan av omkring 4 cm.

Man är därför tvungen att antingen arbeta plagget med s. k. lös sida, eller ännu bättre, klippa genom sidan från fickan mot sidsömmen. Detta har också den fördelen, att man har lättare att få en bra tygindelning, då ryggen kan skjutas ned ända till fickan på framstycket och för storlekar intill 100 cm. bröstvidd kan man t.o.m. få fram en paletå av 2,25 m. tyg.

Vid siduppskärningen uttager man ¾ cm. för framstycket och sidstycket.

13 b som vanligt ¾ cm. ifrån 13 a.

På främre mitten tillägger man för 1-radig 6 cm. och för 2-radig 9—10 cm.

Översta knapphålet ligger 1 cm. nedanför midjelinjen och knappavståndet är omkring 15—16 cm.

Mät vid 15 1½ cm. utanför och drag hjälplinje till översta knapphålet.

Förläng därefter linjen 17—18 ett stycke utåt.

Där linjen från 15 skär halsringen är slagbråkten.

Mät därefter slagbredden med 11—11½ cm. utåt eller bredare, om modet så fordrar.

Vid 18 sänker man 2 cm. och vid yttre kanten höjer man för slagspetsen 5 cm. ovanför linjen 17—18 (se teckningen).

Slutligen bestämmes knapparnas läge på följande sätt:

Bredden på överslaget, alltså från främre mitten framåt ./. 2 cm. mätes från främre mitten inåt, och vid denna punkt placeras knapparna.

Önskas en mycket åtsittande paletå bör man från fickan nedåt utefter de streckade linjerna vika pappersmodellen vid nedre kanten c:a 1½—2 cm. Vid fickan får ingen vikning göras, utan där skall vikningen utjämnas. På så sätt får man paletån att ligga alldeles utefter kroppen.

10 = korsningen av bröstlinjen, med linjen genom 8.

11 = hälften mellan 10 och 8 ./. 1 cm.

Mät där 2 cm. utåt och rita ärmhålskurvan som vanligt.

I midjan svänger man 1 cm. inåt och nedtill är ryggen 2—3 cm. bredare än i midjan.

Vid 4 mäter man slutligen 2½ cm. och vid 5 3⅓ cm. inåt.

Förbind punkterna som vanligt.

Mät från ryggen omkr. 25 cm framåt och sätt punkt 13.

Drag ärmföreträdeslinjen genom 13 uppåt och nedåt.

14 från 13 = sträckan 1—3 på ryggen + 1½ cm.

15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1½ cm.

Mät vid 14 3 cm. nedåt och drag genom denna punkt en linje från 15 bakåt.

16 från 15 = ryggens axelbredd ./. 1 cm.

Mät från 13 5 cm. uppåt och drag därifrån en hjälplinje till 16.

Rita ärmhålet 1 cm. mera inåt. (Se teckningen.)

17 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen.

Paletå för korpulent

Följande mått är antagna:

Ärmhålsdjup	25½ cm.
Midjelängd	45 cm.
Hela längden	118 cm.
Bröstvidd	110 cm.
Midjevidd	114 cm.
Stussvidd	118 cm.

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet + 1 cm.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet + 2 cm.

4 från 1 = midjelängden + 2 cm.

5 från 1 = hela längden.

6 från 1 = 1/10 av halva bröstvidden + 3½ cm.

7 från 6 = 3 cm.

Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + 2½ cm.

Vinkellinje genom 8 uppåt och ned till midjan.

9 är korsningen med linjen från 1.

Axellinjen går 2 cm. nedanför 9 och därifrån måttligt svängd till 7. Mät därefter 2—2½ cm. utanför hjälplinjen.

Framstycket, fickorna och siduppskärning

Drag vinkellinje nedåt.

18 från 17 = föregående sträcka + 1½ cm.

19 från 13 = 2/10 av bröstvidden + 5 cm.

20 = korsningen mellan ärmföreträdeslinjen och livvidden.

21 från 20 = ¼ midjevidd + 5 cm.

20 a från 20 = omkr. 11 cm. för fickans läge (¼ av midjelängden).

Drag snett nedåt hjälplinjen för fickans läge.

13 a från 13 = 4 cm.

21 a från 20 = 1½ cm. mer än sträckan 13—13 a.

Drag en hjälplinje från 13 a över 21 a nedåt till fickan.

Förbind därefter 18 med 19 och 21.

Drag vinkellinje från 21 nedåt som vanligt.

Drag sedan linjen från 21 rakt uppåt till bröstlinjen.

Korsningen med denna blir 19 a.

Skillnaden mellan 19 a och 19 uttages därefter mellan 13 a—13 b.

21 b från 21 = ⅓ av sträckan 21—21 a.

Lägg vinkeln mot linjen 19—21, så att den skär punkt 21 b och drag kort linje efter vinkeln.

Den kil, som därigenom bildas, uttages vid fickan.

Vad som uttages vid fickan mätes från 13 a nedåt.

Drag därifrån en kort vinkellinje bakåt.

Se teckningen!

13 b från 13 a = sträckan 19 a—19.

13 b från 13 a nedåt = lika mycket som maguppskärningen.

Hjälplinje bakåt.

Drag från 13 b en ny hjälplinje till fickan.

Mät avståndet från ärmföreträdeslinjen till siduppskärningen. Lägg detta mått till 13 b och mät därifrån bakåt ärmhålsdiametern, 1/10 av bröstvidden + 6½ cm. Det uppmätta måttet blir punkt 12, som ursprungligen sitter närmast ryggen.

23 från 20 = 20 cm.

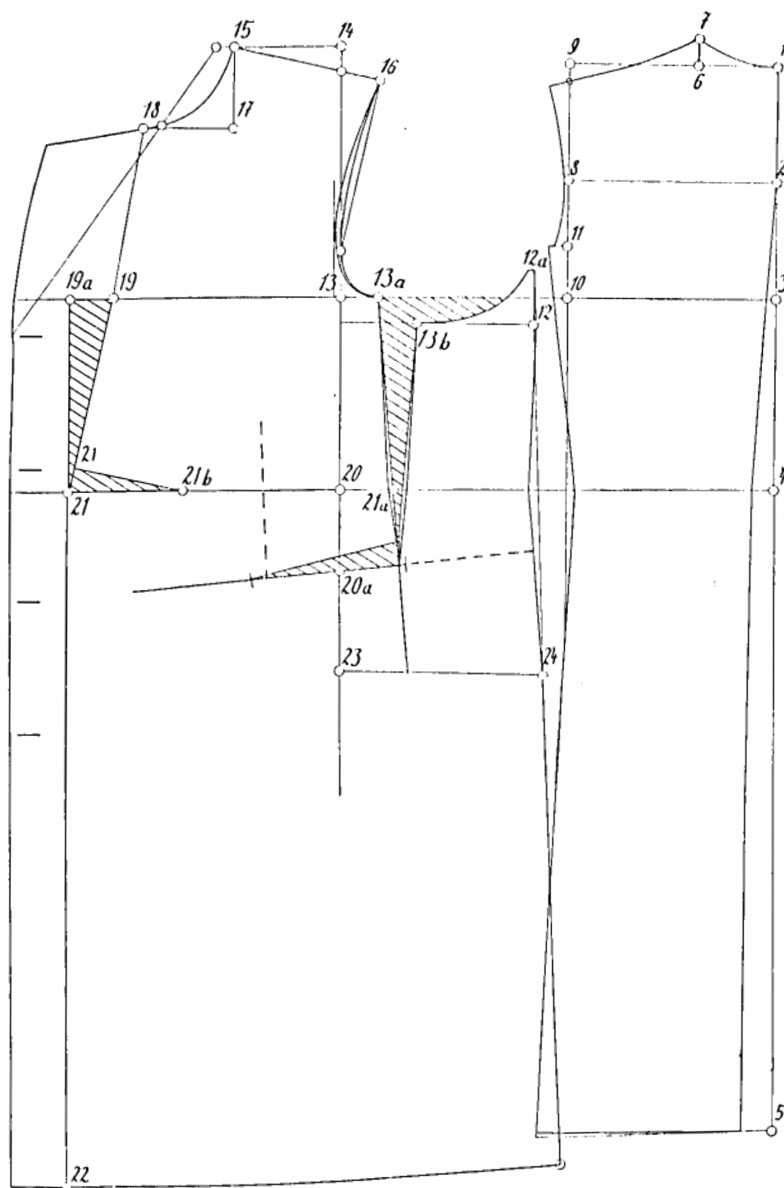
Kort vinkellinje bakåt.

24 från 23 = ⅓ av höftvidden + 3 cm., med avdrag för ryggens bredd i samma höjd.

Hjälplinje från 12 över 24 nedåt.

Mät från 12 till 12 a sträckan 10—11 på ryggen och förbind med 13 b. Mät därefter i midjan 1—1½ cm. inåt och drag sidsömslinjen som vanligt.

Mät ryggens sidsöm från 10 längst ned och överför detta mått från 12 nedåt.

Mät från midjan samma mått ned. Detta mått överföres därefter från 21 nedåt + 2½—3 cm.

22 är det uppmätta måttet.

Rita ärmhålet och gå först 1 cm. innanför 13 och drag en kort hjälplinje uppåt. Sväng därefter från 16 mer inåt mot denna hjälplinje till 13 a.

För framkanten tillägges 6 cm.

Översta knapphålet sitter omkr. 4 cm. nedanför bröstlinjen.

Knappavståndet är mellan 14 och 15 cm.

Mät därefter från 15 2 cm. framåt för slagbråkten.

Drag från denna nya punkt en hjälplinje till översta knapphålet.

Korsningen med halsringen blir slagbråkten. Mät därifrån c:a 11—12 cm. utåt.

Kontrollera alltid noga,, att fickan har det rätta avståndet från nedre kanten.

Siduppskärningen svänger i midjan ½ cm. inåt.

Raglan

Uppställningen

Följande mått tillämpas:

Bröstvidd 104 cm.

Midjevidd 94 cm.

Sätesvidd 110 cm.

Ärmhålsdjup 25 cm.

Midjelängd 45 cm.

Hela längden 116 cm.

Börja uppställningen vid 1.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet + 1 cm.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet + 2 cm.

4 från 1 = midjelängden + 2 cm.

5 från 1 = hela längden.

Drag vinkellinjer från alla punkter

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3½ cm.

Kort vinkellinje uppåt.

7 från 6 = 3 cm.

Förbind 7 med 1 enligt teckningen.

8 från 2 = ryggbredden, som beräknas antingen med 2/10 bröstvidd + 2½ cm. eller det tagna måttet + 2 cm.

Kort vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt till midjan.

9 = korsningen med linjen genom 8 och linjen från 1.

Mät för axellinjen 2 cm. nedåt och förbind måttligt svängt med 7.

Gå därefter 2—2½ cm. utanför grundlinjen. Denna axellinje är den streckade på teckningen.

För en raglan gör man en omställning, ryggen höjes 1—1½ cm., d. v. s. man höjer axellinjen så mycket och motsvarande avdrag göres på framstycket.

Därigenom utjämnas raglandelarna, så att man ej får en bred främre ärmhalva och en smal bakre.

10 är korsningen med linjen genom 8 och bröstlinjen.

11 från 10 = hälften mellan 10 och 8 ./. 1 cm.

12 från 11 = 2 cm.

Rita den bakre ärmhålskurvan från 12 uppåt till axelspetsen.

Mät från 7 1 cm. nedåt 7 a.

Hjälplinje från 7 a till 12.

12 a är hälften mellan 12 och 7 a.

Mät där 2—2½ cm. uppåt och rita raglansömmen enligt teckningen.

10 a från 10 = 3 cm. Kort linje framåt.

Drag från 12 en vinkellinje nedåt.

12 a = korsningen av denna linje med linjen från 10 a.

13 från 12 a = 1/10 bröstvidd + 6½ cm.

Vinkellinje uppåt och nedåt till midjan.

14 från 13 = sträckan 1—3 på ryggen + 1½ cm.

15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1½ cm.

Mät från 14 3 cm. nedåt och drag från 15 rak linje utåt.

16 från 15 = ryggens axelbredd ./. 1 cm.

13 a från 13 = 6 cm.

Hjälplinje från 13 a till 16. Ärmhålet går därefter 1 cm. nedanför denna hjälplinje.

17 från 15 = sträckan 1 till 6 på ryggen.

18 från 17 = föregående sträcka + 1½ cm.

Rita halsringen från 18 till 15.

Därefter tages bort lika mycket på framstycksaxeln som man lagt till på ryggen.

15 a från 15 = 3 cm.

Hjälplinje från 15 a till 13 a. Denna delas därefter till hälften och där mätes 2—2½ cm. uppåt. Rita raglansömmen från 15 a till 13 a.

13 b från 13 = hälften mellan 12 a—13.

Rita ärmhålet från 13 a—13 b och från 12 till 13 b enligt teckningen.

19 från punkten 3 cm. ovanför 13 = 2/10 bröstvidd + 3½ cm.

20 = korsningen av midjelängden och ärmföreträdeslinjen.

21 från 20 = ¼ midjevidd + 1½ cm.

Förbind 18—19—21.

Lägg vinkeln mot 21 och vinkla rakt ned.

21 a från 20 = $\frac{1}{3}$ av sträckan 21—20.

Drag från 21 a en kort vinkellinje nedåt, omkr. 20 cm. lång.

Mät därefter 4 cm. tillbaka och förbind med 21 a.

Fickan ritas enligt teckningen c:a 18—20 cm. lång och 4—5 cm. bred, allt efter smak.

Mät i midjan vid 4 $2\frac{1}{2}$ cm. inåt och lägg vinkeln mot 2 och drag en rak linje nedåt.

5 a är den nya punkten längst ned.

Lägg nu vinkeln mot bakre mittlinjen och vinkla framåt ett gott stycke in på framstycket.

Drag kort vinkellinje från 13 b.

22 = korsningen med midjelinjen till midjan.

23 från 22 = 2 cm. för ryggens sidsöm.

Drag vinkellinje från 13 b över 23 rakt ned.

Vinkellinjen från 5 a framåt och korsningen av denna linje blir sidsömmens slutpunkt.

24 = den uppmätta punkten.

Förbind 24 med 5 a.

Önskas en vidare rygg, bör endast $\frac{3}{4}$—1 cm. tilläggas vid 23.

24 från 22 = alltid $\frac{1}{2}$ cm. mindre än sträckan 22—23.

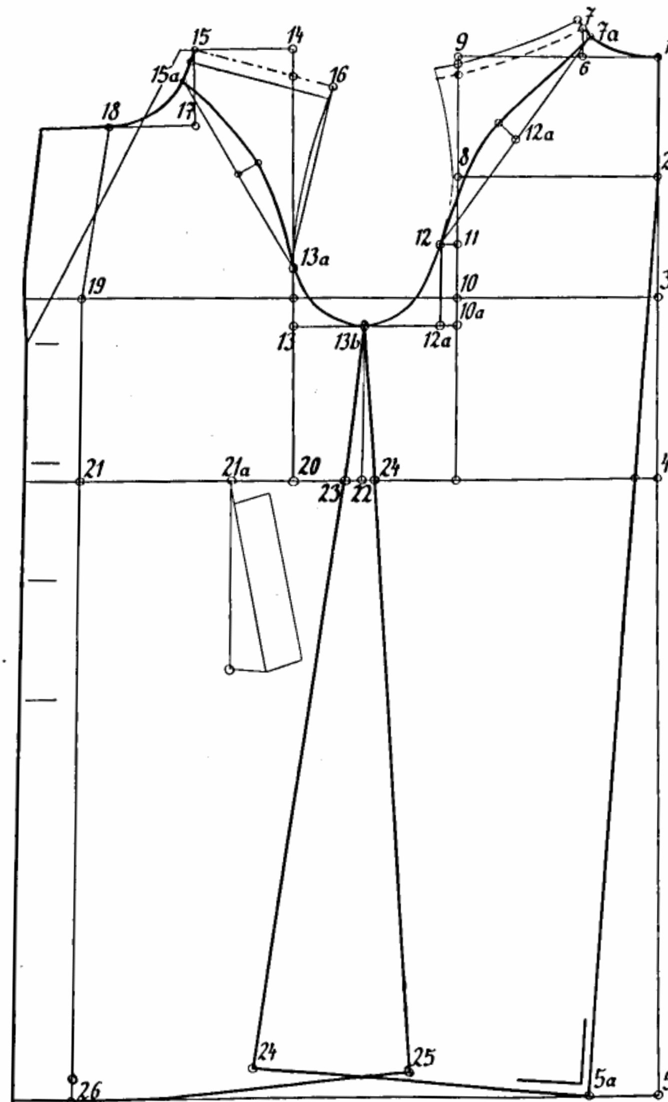
Vinkellinje 13 b över 24 nedåt.

Korsningen av denna linje med cirkelslaget från 24 blir framstyckets sidsöm.

25 = den uppmätta punkten.

Mät sträckan 24—25. Lägg det funna måttet mot 21 och mät för främre kanten denna sträcka nedåt + 3 cm. p. 26.

Förbind 26 med 25.

För framkanten tillägges 6 cm.

Översta knapphålet ligger 4—5 cm. nedanför bröstlinjen.

Mät vid 15 1½—2 cm. framåt och förbind med översta knapphålet.

Plagget arbetas med 4 knappar, som ha ett avstånd omkring 12—13 cm. från varandra. Obs! Nedersta knapphålet skall alltid vara 4—5 cm. nedanför fickans nedre kant.

Slaget blir så pass brett att linjen från framkanten uppåt blev rak.

Ärmuppställningen

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = ärmhålets bredd.

3 från 1 = hälften av sträckan 1—2.

Drag från 2 en kort vinkellinje uppåt och från 3 uppåt och nedåt.

4 från 3 = halva ärmhålsdjupet + 1½ cm.

Kort vinkellinje inåt.

5 från 4 = 2 cm.

6 från 4 = 3 cm.

7 från 2 = hälften av sträckan 3—4.

Hjälplinje från 6 över 7 rakt ned till grundlinjen.

9 från 4 = 4½—5 cm.

Kort vinkellinje framåt.

10 = korsningen av linjen från 2.

11 från 10 = sträckan 9—4.

12 från 1 är alltid = 13—13 a (från bröstgrundlinjen räknat).

13 från 1 = 3½ cm.

Hjälplinje från 12 till 10.

14 från 12 = hälften av sträckan 12—10.

15 från 14 = 9—4.

De streckade linjerna visa hur ärmkullen ritas.

Obs! Kullen går 1 cm. ovanför 11—10.

Mät ärmlängden antingen från 1 framåt, från 4 nedåt eller från 11 rakt ned.

16 är den uppmätta ärmlängden.

17 från 16 = 3½ cm.

Mät handbredden, c:a 17—18 cm. utåt mot vinkellinjen från 16.

18 från 17 = ärmens handbredd.

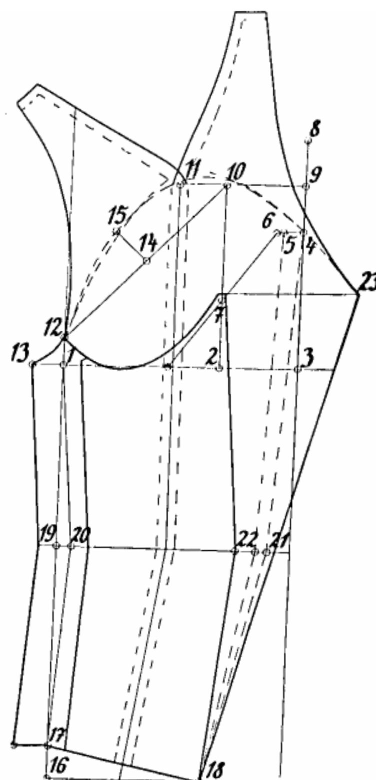
19 = hälften av sträckan 1—17 ./. 1½ cm. (sträckan 1—19 är den kortare).

Vinkellinje från 19 framåt och bakåt.

20 från 19 = 1½ cm.

Hjälplinje 20—1—17.

21 från 20 = sträckan 17—18 + 4—5 cm.

Förbind provisoriskt 21 med 18 och 4.

22 ligger 1½—2 cm. innanför 21.

Förbind 22 med 5 och 18.

Sömförläggningen

För överärmssömmen mäter man från 20 lika mycket framåt som sträckan 1—13. På samma sätt mäter man från 17 framåt.

För underärmen mäter man 2 cm. inåt från linjen 1—20—17.

Axelspetsarna

Att ställa upp axelspetsarna direkt efter beräkningen är en mycket omständig och besvärlig procedur. Enklare är att endast klippa bort axelspetsarna på fram- och ryggstycket och placerar dessa enligt följande.

13 a lägges mot 12 och vid 11 skall axelspetsen vara 1 cm. ifrån denna punkt i bredden och i höjden. (Se den punkterade linjen.) Framstyckets raglanaxel är intecknad i främre ärmhalvan. (Se de streckade linjerna.) De flesta raglanaxlarna blir för smala vid punkt 11. Det är absolut nödvändigt att alla raglansömmar gå en sömsmån utöver 11 oavsett om den bortklippta fram-

stycksaxeln någon gång inte skulle uppnå denna punkt. För ryggaxeln gäller samma sätt.

8 lägges alldeles intill punkt 4. Vid 11 skall skillnaden vara 1 cm. i höjd och i bredd. Därefter göres en överskärning av den bakre ärmsömmen. Med andra ord: man har klippt ned ryggens raglanaxel till 12. Därigenom får man en överskärning av den bakre sömmen. Från denna punkt (på teckningen, märkt 23) drager man en kort vinkellinje framåt. Där den träffar hjälplinjen 6—7 höjer man 1 cm. och ritar därefter underärmskurvan enligt teckningen. Vid armbågen går den nya bakre sömmen 1—1½ cm. utanför 21 och därefter rakt ned till 18. Den nya underärmssömmen går omkr. 2 cm. innanför 22. Se teckningen.

Från 11 drar man en kort vinkellinje till grundlinjen 1—2—3. Sedan delar man ärmen mellan 20 och 21 till hälften och slutligen likadant mellan 17 och 18. Från denna ärmmitt tillägger man en söm för vardera rag'anhälften, så att man får igen den förlorade sömmen. Inlägg för påstickningen måste tilläggas särskilt.

Sammansättningspunkterna

12 måste passa ihop med 13 a. Från 4 drages en kort vinkellinje bakåt och korsningen av denna med den nya ärmlinjen blir sammansättningen, märkt med 8. Obs! att en välpassande raglanärm behöver en fyllig hållning från 7 a till 12. Likadant är förhållandet med framstyckshalvan, där hållning är nödvändig speciellt från 13 a de närmaste 10 cm uppåt och 3 cm. nedåt.

Fig. 1 visar de inpassade raglanspetsarna i fram- och ryggstycket. Bakre ärmhalvan måste över själva axeln ha c:a 1 cm. mer längd än den främre. Den bör även inpressas över den kraftigaste rundningen.

Vår fig. 2 visar en avformning med inritade raglansömmar. Kryssen fram betyda ärmsammansättningspunkten och båda kryssen bak betyda bakre sammansättningspunkten. Mittsömmen på ärmen bör läggas något framåt, så att denna halva ser litet mindre ut.

Fig. 3 visar en avformning efter en raglan. Man ser hur mycket tillägg som måste göras över rygg- och bröstbredden samt hur planläggningen helst bör ske för att få ett vackert söm-

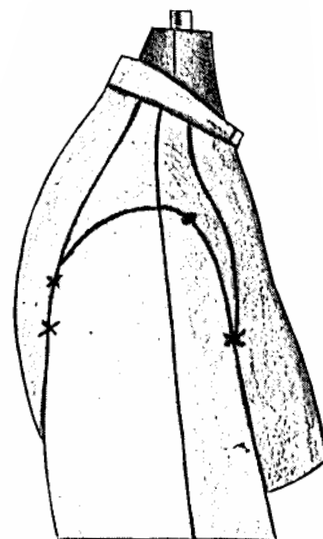

Fig. 2.

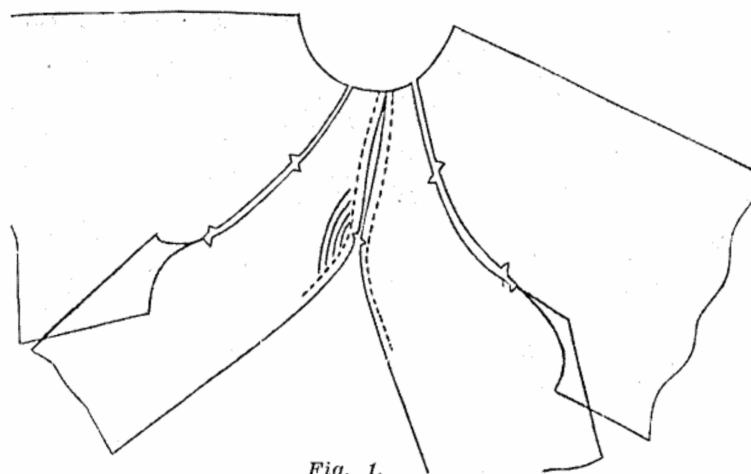

Fig. 1.

Fig. 3. Ryggavformningen.

läge. Vill man undvika tvärveck på främre ärmhalvan, bör denna vara framåtböjd. På fig. 4 ser man hur delarna äro uppklippta för att det skall bli den rätta formen.

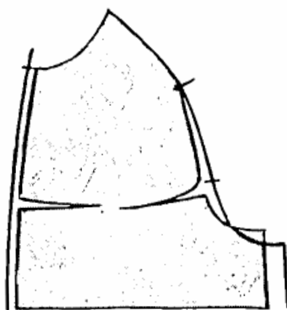

Fig. 4. Framstycksavformningen.

Ulster

Uppställningen är gjord efter följande mått:
Bröstvidd 100 cm.
Livvidd 92 cm.
Höftvidd 107 cm.
Ärmhålsdjup 25 cm.
Midjelängd 45 cm.
Hela längden 118 cm.
Ryggbredd 21½ cm.
Följande tillägg skola göras:

För ärmhålsdjupet	+ 2 cm.
„ midjelängden	+ 2 cm.
„ ryggbredden	+ 1½—2 cm.
„ ärmhålsdiam.	+ 1—1½ cm.
„ bröstvidden	+ 2 cm.
„ livbredden	+ 2 cm.
„ halsringen	+ ½ cm.
„ axeln	+ ½ cm.

Börja uppställningen med vinkellinje vid 1.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet + 1 cm.
3 från 1 = halva ärmhålsdjupet + 2 cm.
4 från 1 = midjelängden + 2 cm.
5 från 1 = hela längden.
Drag vinkellinjer från alla punkter.
6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3½ cm.
7 från 6 = 3 cm.
Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + drape + 2 cm. tillägg för ulster.

Kort vinkellinje genom 8.

9 är korsningen med linjen från 1.

10 är korsningen med linjen från 3.

Axellinjen går vid 9 2 cm. nedanför linjen och 2 cm. utanför.

Förbind med 7 och forma axellinjen något.

11 från 10 är hälften mellan 8—10 ./. 1 cm.

Mät vid 11 2 cm. utåt och förbind med axelspetsen.

Vid 8 går ärmkurvan 1 cm. utåt.

Drag från punkten utanför 11 en kort linje ned till grundlinjen.

Korsningen med densamma är 10 a.

12 från 10 a är halva ärmhålsdiametern ./. 2 cm.

Ärmhålsdiametern beräknas med 1/10 bröstvidd + 6½ cm.

Drag från 12 vinkellinje till midjan = 12 a.

Mät i midjan vid 4 2 cm. inåt. Lägg vinkeln mot 2 och vinkla rakt ned.

Lägg därefter vinkeln vid 5 mot denna linje och avkorta sidsömmen. Se teckningen.

Vinkellinje från 12 nedåt = 12 a.

Mät vid 12 a 1½—2 cm. framåt och drag genom denna punkt, från 12, rak linje nedåt.

12 b från 12 är omkring 4—5 cm.

Kort vinkellinje ned till midjan = 12 c.

Mät där 1½ cm. utåt och drag från 12 b över denna punkt rak linje nedåt.

Mät därefter ryggens sidsöm och överför detta mått på framstyckets sidsöm.

Därefter tar man in i midjan omkr. 1½ cm. inåt på båda sidor. Se teckningen.

13 från 12 b är ärmföreträdespunkten, som beräknas med halva ärmhålsdiametern + 2 cm. Alltså 1/10 bröstvidd + 6½ cm. = 16½ cm. Hälften är 8¼ + 2 = 10¼ cm.

Vinkellinje från 13 uppåt.

14 från 13 är sträckan 1—3 på ryggen + 1½ cm.

Kort vinkellinje framåt.

15 från 14 är 1/10 bröstvidd + 1½ cm.

Mät från 14 3 cm. nedåt och drag över denna punkt från 15 vinkellinje bakåt.

16 från 15 är ryggens bredd på axeln ./. 1 cm.

Mät från 13 5 cm. uppåt och drag från denna punkt till 16 en hjälplinje.

Rita ärmhålskurvan som vanligt ¾ cm. inåt till 12 b.

17 från 15 är sträckan 1—6 på ryggen.

18 från 17 är föregående sträckan + 1½ cm.

Rita hjälplinje från 18 till 15.

19 från 13 är 2/10 bröstvidd + 3½—4 cm.

Korsningen av ärmföreträdeslinjen med midjan är 20.

21 från 20 är $\frac{1}{4}$ av livvidden + $1\frac{1}{2}$—2 cm.

Förbind 18 med 19 och 19 med 21.

Lägg nu vinkeln mot 21 och vinkla nedåt.

Punkt 22 får man på följande sätt:

Mät framstyckets sidsöm från midjan nedåt. Lägg det funna måttet mot 21 och mät nedåt denna längd + 3 cm.

För överslaget tillägges från 19 till 21 10—12 cm.

Översta knapphålet ligger omkring mitten mellan bröst- och midjelinjen. Knappavståndet är omkr. 15—16 cm.

Mät vid 15 $1\frac{1}{2}$ cm. framåt och drag hjälplinje till första knapphålet.

Slagbredden blir omkring 11—12 cm.

Vid 18 sänker man omkring 1—$1\frac{1}{2}$ cm.

Knapparna bestämmas på följande sätt:

Drag från tillägget för överslaget alltid 2 cm. samt mät resten tillbaka från linjen 18—19—21.

Fickan placeras enligt följande:

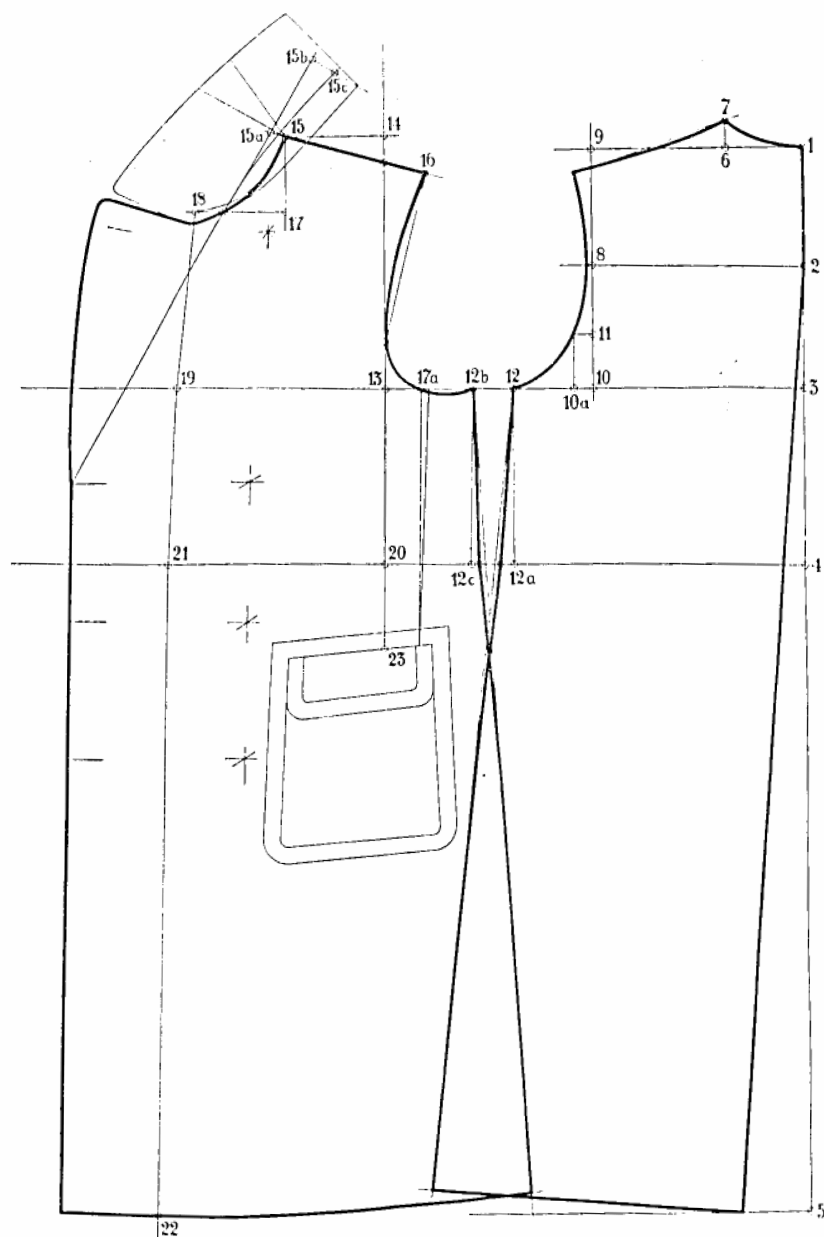
23 från 20 = $\frac{1}{4}$ midjelängd ./. 2 cm.

Drag där först en hjälplinje parallellt med nedre kanten.

13 a från 13 = 4 cm.

Drag en vinkellinje ned till fickan.

Uttag till höger om 13 a som vanligt $\frac{3}{4}$ cm. och drag därifrån en linje till fickan.

Fickan börjar, ifall den är påstickad, c:a 3 cm. till höger om siduppskärningen, själva ingreppet är 17—18 cm. brett. Fickans djup = 21—22 cm.

Kraguppställningen

Förläng slagbråkten uppåt och drag från 15 kort vinkellinje framåt.

Korsningen med slagbråktslinjen är 15 a.

15 b från 15 a är alltid sträckan 1—6 på ryggen + 1½ cm.

Lägg vinkeln mot linjen 15 a—15 b och vinkla bakåt.

15 c från 15 b är 2½—3 cm.

Förbind 15 a med slagbråkten. Därefter tillägger man vid 15 a kragståndet med 2½—3 cm.

Lägg därefter vinkeln mot kragståndet och mot slagbråkten och vinkla uppåt kragens bakre mitt.

Mät från 15 a omkring 8 cm.

Rita därefter kragen enligt teckningen.

Då en ulsterkrage i vanliga fall arbetas med underkrage i samma tyg, gör man, för att spara in en hel del dressyr, på följande sätt:

Klipp kragen mitt itu vid 15 och skär den bakre delen c:a 3—4 cm. över den främre halvan och likaså den främre hälften över den bakre. Se teckningen på rockuppställningen.

Ulsterärmens uppställning

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = ärmhålets bredd.

3 från 2 = hälften mellan 1—2.

4 från 3 = halva ärmhålsdjupet + 1½ cm.

5 från 4 = 2 cm.

6 från 5 = 1 cm.

7 från 2 = hälften av sträckan 4—3.

Hjälplinje från 6 över 7 nedåt.

Mitt på linjen 1—2—3 mätes för underärmskurvan 1½ cm. uppåt.

8 från 4 = 5 cm.

9 är korsningen av linjen från 8 och från 2.

10 från 1 = 5 cm.

Hjälplinje från 10 till 9.

11 är hälften mellan båda linjerna.

12 från 11 = sträckan 8—4.

13 från 9 = likaså sträckan 8—4.

Rita kullen från 4 välvd 1 cm. över 9 och 13, genom 12 till 10.

14 från 1 = 3½ cm.

Förbind 14 med 10.

Mät ärmlängden från 4 nedåt.

Vinkellinje framåt.

15 = korsningen av denna linje med linjen från 1.

16 från 15 = 3 cm.

17 från 16 i riktningen mot linjen från 15 är alltid ärmens bredd vid handen + söm.

Förbind 17 med 16.

18 är hälften mellan 1—16 + 1 cm. (övre hälften är mindre).

19 från 18 = 1½ cm.

19 a från 19 = 3½ cm.

16 a från 16 = 3½ cm.

Förbind 19 med 1 och 16 samt 14 med 19 a samt 16 a.

Mellan 16 a och 16 = rak linje.

Mät sträckan 17 till den bakre grundlinjen. ¼ av denna sträcka mätes vid armbågen inåt = 20.

21 från 20 = 1 cm.

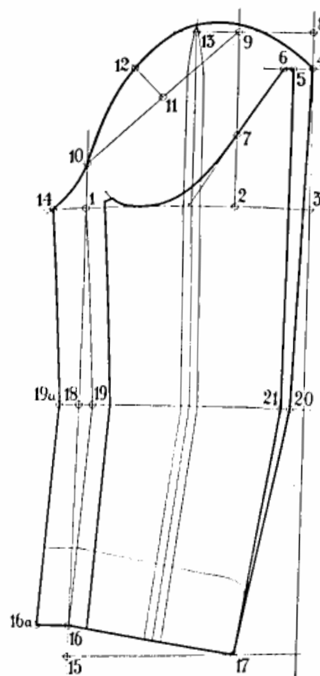
Förbind 20 med 4 och 17 samt 21 med 5 och 17.

Slutligen mätes för underärmen 2 cm. innanför 1, 19 och 16.

Arbetas ulsterärmen med delningssöm, delar man vid 13.

Lägg till en söm längs hela mitten på överärmen.

Önskar man uppslag, mäter man detta i motsvarande bredd.

Tillskärning efter avformning

För den praktiske yrkesmannen lönar sig en avformning endast när det är fråga om synnerligen svåra figurer eller när det gäller att ha en provdocka för eget bruk. I annat fall går det avsevärt snabbare att skära som vanligt och genom en noggrann knappnålsinprovning utjämna ev. fel.

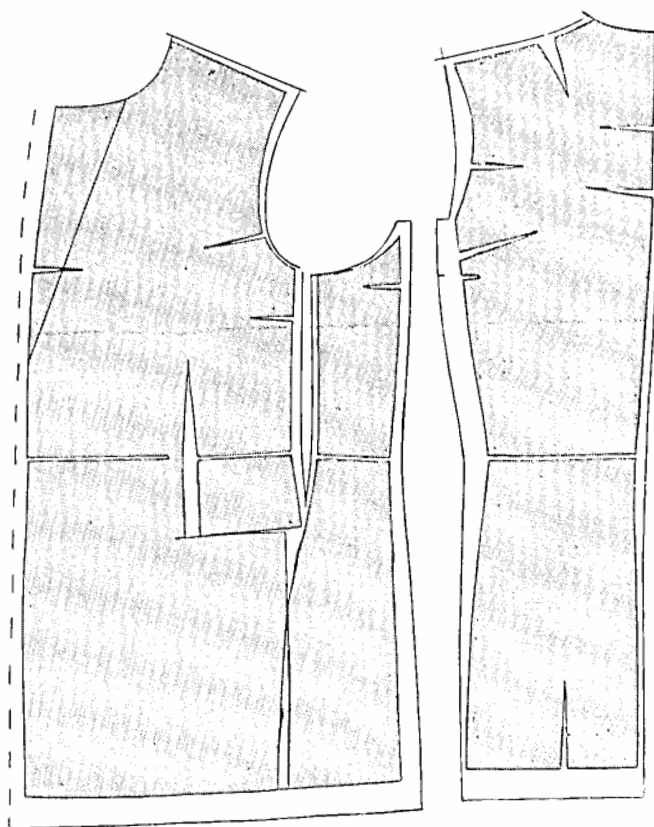
Innan man börjar med isärklippningen av bysten är det nödvändigt att inrita sömmarnas läge efter det system man skär efter.

Gör ett inklipp i ryggen från mittsömmen i höjd med skulderbladen framåt och likaså från ärmhålet inåt och vidare ett inklipp från ryggens axelsöm nedåt mot skulderbladet och ett inklipp från ryggens nedersta kant upp mot höften. På framstycket göras inklipp vid bröstuppskärningen samt från ärmhålet, från sidan, från framkanten inåt mot höften. För att utjämna den runda formen på sidstycket göres ett uppklipp från sidsömmen inåt. Delningen mellan rygg- och sidstycket uppmätes på bysten precis som vanligt.

Tillägget blir då vid ärmhålet mellan 1—2 cm, allteftcr drapens utformning, samt vid sidsömmen, där den i midjan och ovanför denna kan vara mellan 2—3 cm. På framstycket tillägges 1½—2 cm i framkanten; på axeln en söm och ev. tillägg för vadd, för den händelse man inte avformat på vadderade skuldror; vid sidspetsen tillägges på höjden och bredden 1—1½ cm samt vid höftvidden nedtill 2—3 cm. För uppskärningen i sidan tillägges sömmar.

Då avformningen är gjord direkt utan sömmar, måste man komma ihåg att alltid tillägga vad som åtgår för dessa.

Fotot visar var uppklippningen skall klippas upp och hur planläggningen genomföres.

Rökrock

Börja uppställningen vid 1.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = hela längden.

(Rökrocken göres c:a 2 cm. kortare än en vanlig kavaj).

Mät vid 4 2½ cm. inåt och vid 5 3 cm.

Förbind punkten innanför 5 med punkten innanför 4 och rita därifrån till 2.

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3 cm.

7 från 6 = 2½ cm.

Rita halsringen från 7—1.

8 från 2 = ryggbredden + 2 cm.

Kort vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt.

Korsningen med linjen från 1 = 9.

Mät där för axelsömmen 2½ cm. nedåt och gå 1½ cm. utanför.

Förbind med 7.

10 = korsningen med bröstlinjen.

11 från 10 = hälften mellan 10—8. /. 1 cm.

11 a från 11 = 1½ cm.

Rita bakre ärmhålskurvan från 11 a till axeln.

12 från 10 = 1/10 bröstvidd + 5 cm.

Vinkellinje uppåt och nedåt.

13 från 12 = sträckan 1—3 på ryggen + 1½ cm.

Kort vinkellinje framåt.

14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

15 från 13 = 3 cm.

Drag rak linje från 14 över 15 utåt.

16 från 14 = ryggens axelbredd . /. 1 cm.

Rita axellinjen c:a 3 mm. nedanför 16, och utjämna till 15.

17 från 12 = 5 cm.

Hjälplinje till 16.

Ärmhålskurvan ritas ¾ cm. fasonerat från 16—17 och därefter till 11 a.

18 från 14 = sträckan 1—6 på ryggen.

Kort vinkellinje framåt.

19 från 18 = sträckan 14—18 + 1 cm.

Rita halsringen från 19 till 14.

Mäter man från 18 snett uppåt är avståndet till halsringen c:a 3½—4 cm.

20 från 12 = 2/10 bröstvidd + 2 cm.

Förbind 20 med 19.

21 = korsningen i midjan.

22 från 21 = ¼ midjevidd.

Förbind 22 med 20.

Vinkellinje från 22 nedåt.

23 är korsningen med linjen från 5.

Tillägg där för balansen, 2½ cm.

24 från 21 = 20 cm.

12 a från 10 = 5 cm.

Kort vinkellinje till midjan.

Ryggen svänges 1½ cm. i midjan och är nedtill omkring 1—2 cm. bredare än i midjan.

Rita ryggens sidsöm färdig. Mät ryggens bredd i höjd med linjen 24—25, lägg det funna måttet mot 24 och mät därifrån bakåt ⅓ av höftvidden + 1 cm.

25 = det uppmätta måttet.

Sväng nu framstyckets sidsöm lika mycket i midjan, som ryggen, och drag över 25 rak linje nedåt. Utjämna med framkanten.

26 från 21 = omkring 8 cm.

För framkanten tilläggcs 7—8 cm.

Översta knapphålet ligger 2 cm. ovanför midjan.

Mät från 14 1½ cm. utåt och drag rak linje uppåt och nedåt till översta knapphålet. Rita på framstycket schalkragens bredd och överför måttet till ytterkanten efter de streckade linjerna.

Från axellinjen mäter man för kragen som vanligt (se tidigare kraguppställning).

Ärmuppställning

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = ärmhålets bredd.

3 från 1 = halva ärmhålsbredden.

Kort vinkellinje från 2 uppåt.

Vinkellinje från 3 uppåt och nedåt.

4 från 3 = halva ärmhålsdjupet + 1 cm.

Kort vinkellinje inåt.

5 från 4 = 2 cm.

6 från 5 = 1 cm.

7 från 2 = hälften av sträckan 3—4.

Rak linje från 6 över 7 nedåt.

8 från 1 = 5 cm.

Rita underärmen först från 6—7 efter den raka linjen, därefter omkring 1½ cm. ifrån denna vid grundlinjen och vidare mot 8.

9 från 4 = 4—4½ cm.

Vinkellinje framåt.

10 = korsningen av linjen från 9 och 2.

11 från 10 = samma mått som 9—4.

Hjälplinje 8—10.

12 = mitten av denna sträcka.

13 från 12 = 4—4½ cm.

14 från 1 = 3½ cm.

Rita överärmskullen från 4 1 cm. över 10 och 11, därefter genom 13 och 8 måttligt svängt till 14.

Lägg måttbandet mot 4 och mät därifrån ärmens längd nedåt.

15 från 1 = 2 cm., underärmens början.

Lägg måttbandet med ryggbredden mot 4 och mät därifrån nedåt ärmlängden.

16 = den uppmätta punkten.

Vinkellinje framåt.

17 = korsningen med linjen från 1.

18 från 17 = 3½ cm.

19 från 18 snett mot vinkellinjen 16—17 = ärmens halva bredd, omkring 15 cm. + en söm.

Förbind 18 med 19.

20 från 18 = sträckan 18—1 + 1 cm.

Vinkellinje genom den nya punkten framåt och bakåt.

21 från 20 = 3½ cm.

22 från 20 = 2 cm.

23 från 18 = 3½ cm.

24 från 18 = 2 cm.

25 från den bakre vinkellinjen räknat är alltid ¼ av sträckan 19—16.

Förbind 19 med 25 och därifrån till 4.

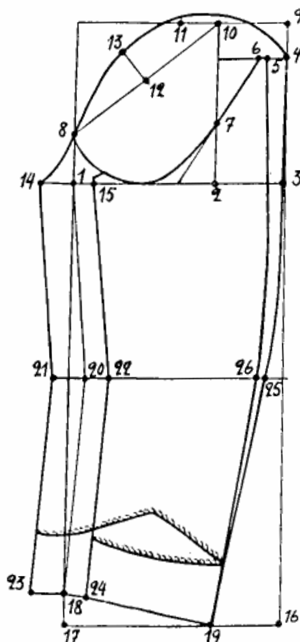
26 från 25 = 1 cm.

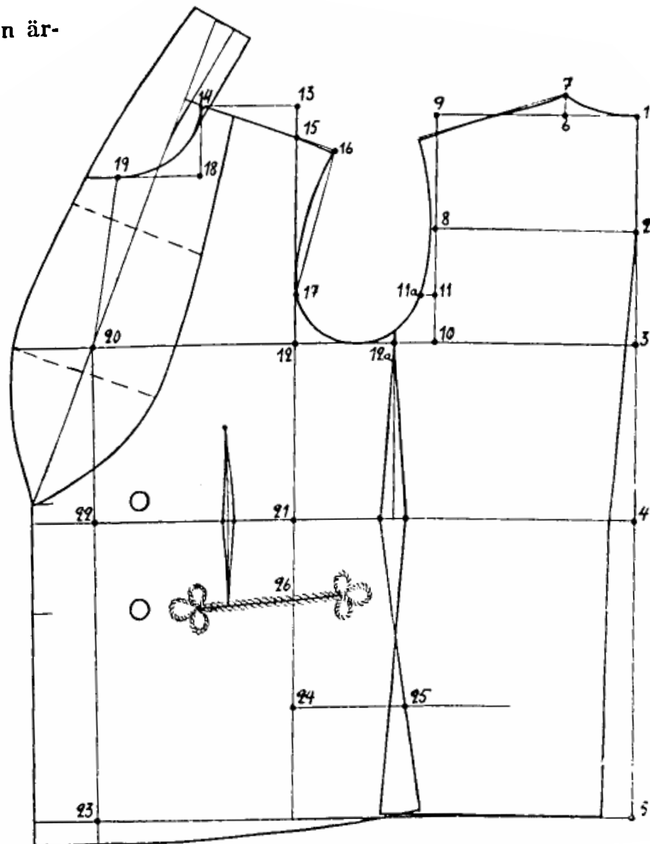
Förbind med 5 och 19.

Förbind 14 med 21 och 23, d. v. s. främre överärmens söm.

Förbind även 15 med 22 och 24 = underärmen.

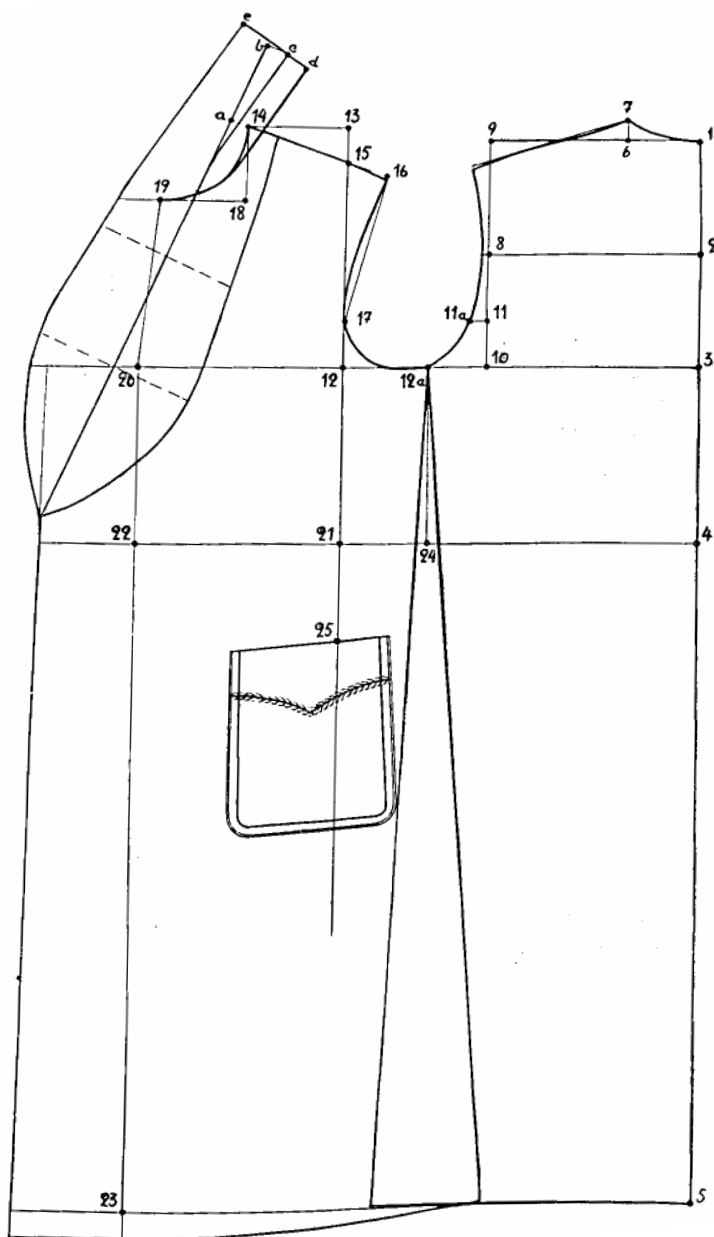
Ärmen arbetas med upplägg och snodder.

Morgonrock

1. Vinkellinje framåt och nedåt.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 = hela längden.
Vinkellinjer från alla punkter.
6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3½ cm.
7 från 6 = 2½ cm.
Rita halsringen för 1.
8 från 2 = ryggbredden + 2 cm.
Kort vinkellinje uppåt och nedåt.
9 är korsningen med linjen från 1.
Mät för axelsömmen nedåt 2 cm. och därifrån utåt lika mycket.

Rita axelsömmen som vanligt.
10 är korsningen vid bröstlinjen.
11 från 10 = sträckan 10—8 ./. 1 cm.
11 a från 11 = 2 cm.
Rita bakre ärmhålskurvan som vanligt.
12 från 10 = 1/10 bröstvidd + 5½ cm.
Vinkellinje uppåt och nedåt.
13 från 12 = sträckan 1—3 på ryggen + 1½ cm.
14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.
15 från 13 = 3 cm.
Rak linje från 14 över 15 utåt.
16 från 14 = ryggens axelbredd ./. 1 cm.
17 från 12 = 5 cm.

Hjälplinje till 16.
Rita ärmhålet som vanligt.
Från 14 kort vinkellinje nedåt.
18 från 14 = sträckan 1—6 på ryggen.
Kort vinkellinje framåt.
19 från 18 = sträckan 14—18 + 1 cm.
20 från 12 = 2/10 bröstvidd + 3 cm.
21 = korsningen i midjan.
22 från 21 = 1/4 midjevidd + 1 cm.
Förbind 19 med 20 och 22.
Vinkellinje från 22 nedåt.
23 är korsningen med linjen från 5.
Tillägg för främre längden 3 cm.
12 a från 12 = hälften mellan 12—10 + 1 cm.
Kort vinkellinje nedåt.
24 = korsningen i midjan.

Mät för ryggen 1½ cm. framför 24 och för framstycket lika mycket bakom 24, drag från 12 a över resp. punkter rak linje nedåt. Korta ryggens sidsöm 1 cm.

Kontrollmät ryggens sidsöm och överför samma mått på framstyckets sidsöm.

Utjämna framstycket med punkten nedanför 23, 25 från 21 är omkring 9—10 cm.

Fickans bredd är omkring 18 cm. och dess djup c:a 22 cm.

Tillägg för överslaget fram.
Vid 22 9—10 cm. och vid 23 1—2 cm.

Kragens uppställning

Mät vid 14 1½ cm. utåt, punkt a.

Rak linje genom a uppåt och nedåt (c:a 2—3 cm. ovanför midjelinjen).

b från a är sträckan 1—6 på ryggen + 1 cm.

Lägg vinkeln mot linjen a till b och drag kort vinkellinje nedåt.

c från b är 1½—2 cm.
d från c är kragståndet, 2½ cm.
Rita enligt teckningen till slagbråkten.
Lägg vinkeln mot linjen.
c — kragbråkten, och vinkla utåt.
e från c är kragens bakre bredd, omkring 5 cm.
Rita schalkragen enligt modebilden.

Herrpäls

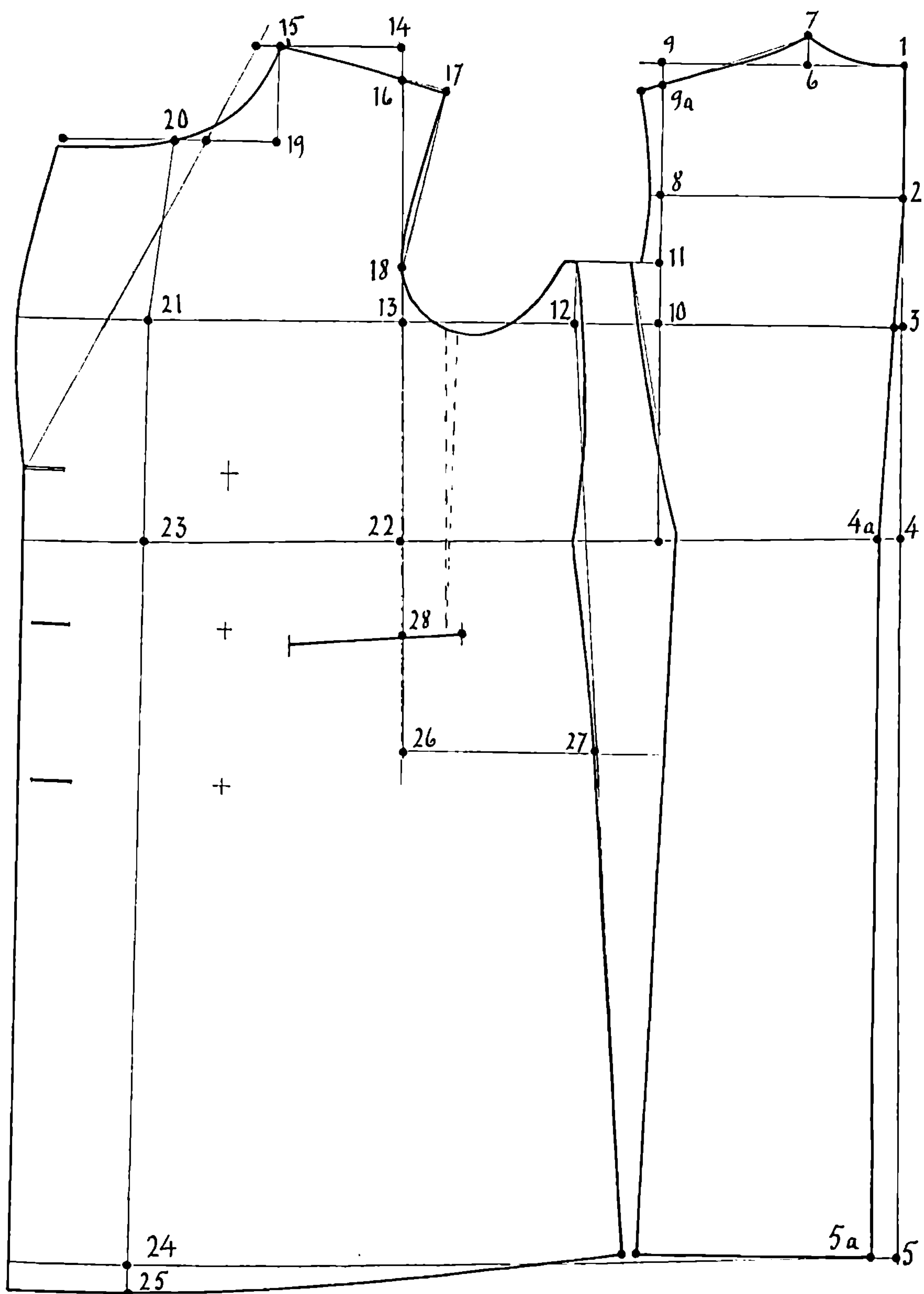
Uppställningen är gjord efter följande mått:
Midjevidd 45.
Hela längden 118.
Halva ryggbredden 21.
Bröstvidden 102.
Midjevidden 90.
Sätesvidden 110.

Beräkningen för ärmhålsdjupet är 1/10 bröstvidd + ¼ midjevidd + 6 cm.

1 = vinkellinje framåt och nedåt.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 = hela längden.
4a från 4 = 2 cm.
5a från 5 = 3 cm.
Förbind 5a med 4a.
Förbind även 4a med 2.
6 från 1 = 1/10 av hela bröstvidden + 4 cm.
7 från 6 = 3 cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = ryggbredden + 2½ cm. (för fårskinnsfoder 1½ cm. extra.
Vinkellinje genom 8 uppåt och till midjan.
9 = korsningen med grundlinjen från 1.
9a från 9 = 2 cm.
Hjälplinje 9a till 7 och utåt.
Mät vid 9a för axelbredden 2 cm. utåt.
10 = skärningspunkten på bröstlinjen.
11 = mitten mellan 10 och 8 minus ½ cm.
Mät vid 11 ½ cm. utåt och rita ärmhålet som vanligt.
I midjan svänger man inåt 1—2 cm.
Nedtill är ryggen 3 cm. bredare än i midjan.
Korta sidsömmen ¾ cm.

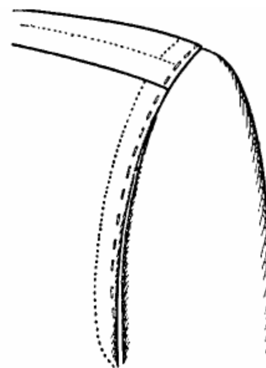
Framstyckets uppställning:

12 från ryggen = omkring 5 cm.
13 från 12 = 1/10 bröstvidd + 7 cm.
14 från 13 = ryggens ärmhålsdjup + 1½ cm.
15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1½ cm.
16 från 14 = 3 cm.
Hjälplinje från 15 över 16 utåt.
17 från 15 = ryggens axelbredd minus 1 cm.
18 från 13 = 5 cm. (fast mått).
Hjälplinje 18—17.
Rita ärmhålet som vanligt. För att undvika tryck i ärmhålets nedre del ritar man 1½—2 cm. nedanför bröstlinjen.
19 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen.
20 från 19 = samma mått som 19—15 + 1½ cm.
21 från 13 = 2/10 bröstvidd + 4½ cm.
22 = korsningen av balanslinjen med midjan.
23 från 22 = ¼ midjevidd + 2½ cm.
Förbind 19 med 21 och 23.
Vinkellinje från 23 nedåt.
24 = skärningspunkten med linjen från 5.
25 från 24 = 3 cm.
26 från 22 = 20—22 cm.
27 från 26 = ⅓ höftvidd + 3 cm. men med avdrag för ryggens bredd i samma höjd.
Hjälplinje 12—27 nedåt.
Sväng i midjan motsvarande ryggens svängning.
Korta sidsömnen 1 cm.
Utjämna till punkt 25.

15
14
17
16
7
9
1
6
9a
20
19
8
2
18
11
21
13
12
10
3
23
22
4a
4
28
26
27
24
25
5a
5

Stickade sömmar vid ärmhålet

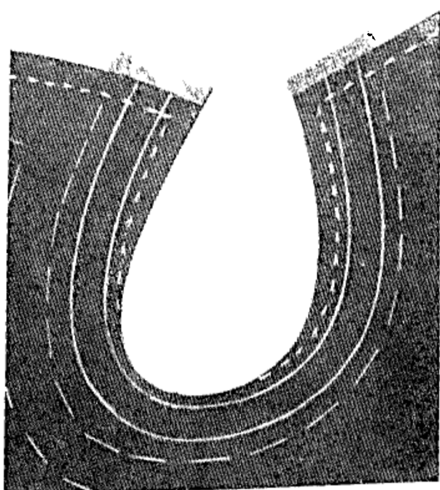
De flesta ulstrar och många sportplagg arbetas med en stickning runt om ärmhålet. Detta är ofta synnerligen besvärligt att utföra efter axelsömmarnas hopsyning. Man bör därför helst göra dessa stickningar innan man syr axelsömmarna, alltså efter hopsyningen av sidsömmarna. För att stickningen skall göra sig bra, lägger man domestik eller annat tunt tyg mitt under stickningen. Därefter ritar man även ärmhålskurvan exakt, alltså i själva sömmen. Sedan ritar man stickningen efter den önskade bredden. Man stickar alltså först och syr ihop axelsömmarna sedan. Naturligtvis måste man göra ärminsyningen ytterst noga, men det är i alla fall lättare att förfara på detta sätt än att göra stickningen efteråt.

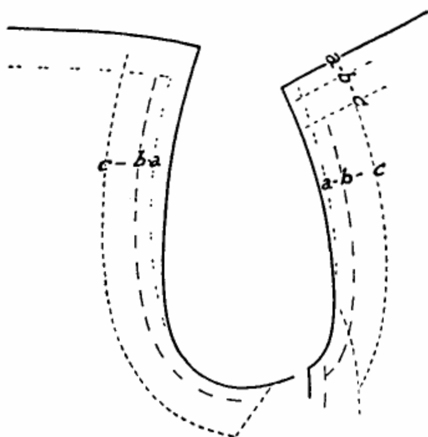

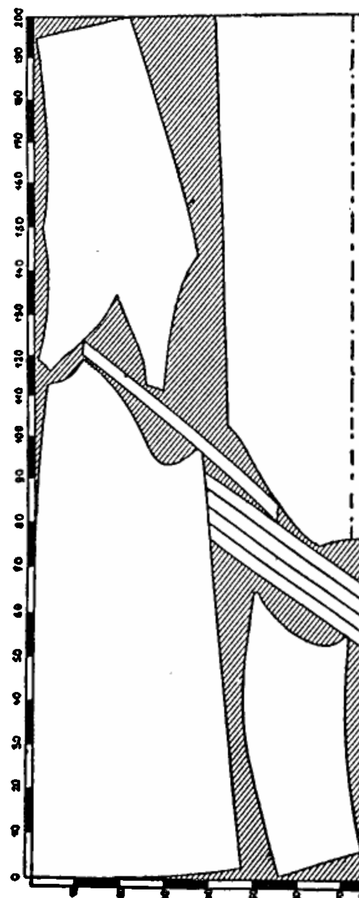
Foderindelning för helfodrad ulster

Skär framstycke och ryggfoder mot varandra och nedtill uttages alltid underärmen vid bråkten, sedan överärmen och där bredvid foder för ev. ärmuppslag och ficklocksfoder.

Där emellan blir det sedan avfallsbitar, som alldeles utmärkt går att använda för snedband. Vid denna indelning är förbrukningen 1,6 m. För kraftiga figurer är man tvungen att skarva vid ärmhålan eller också måste ryggfodret flyttas något.

Ulster- och pälskragar

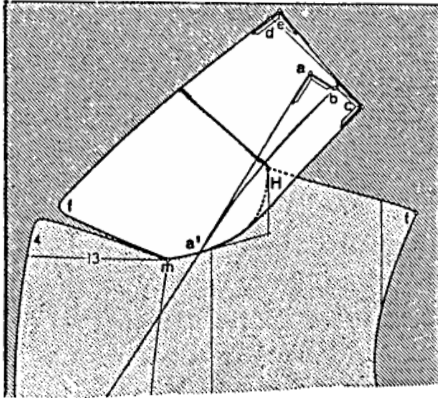

Fig. 1.

Önskar man en lågt liggande krage, och detta behövs ofta på ulster- och pälskragar, fordras en särskild tillskärningsteknik. Här måste man undvika, att kragen genom att göras för kort eller genom otillräcklig rundning i ytterkanten, kommer att ligga för högt. För att bemästra sådana fel, kan man förarbeta kragarna sålunda:

Underkragen delas med en söm, som går i linje med axelhöjden från H på fig. 1, varefter kragmönstret skäres sönder vid denna linje och delarna lägges 4 cm. från varandra, varefter kragen tecknas enligt fig. 1 och 2.

Vill man ha en ännu kraftigare rundning på kragen kan man förfara som framgår av fig. 3. Man delar upp underkragen med två sömmar. Vid varje söm tillägges mönstret c:a 3 cm. från varandra. Fig. 4 visar ett annat förfaringssätt, särskilt lämpat för hårt och svårarbetat tyg. Man tecknar kragen som vanligt från I till II och tecknar därefter övre delen med den rundning kragen skall ha i färdigt skick. Från den punkt där rundningen börjar — punkt II — klippes efter bråcktlinjen. Ståndet skäres för sig, men med en rakare linje, detta för att ståndet skall bli en aning kortare och falla slätt under kragen. Ståndet fastsys först vid II, därefter med en liten söm vid själva kragen med en utspetsning förbi denna punkt. Kragen tarvar ingen sträckning varför tyget tagas på vilken ledd som helst. Om tygåtgången tillåter är det lämpligt att skära kragen utan söm mitt bak.

Lärften klippes i samma form som kragen med en tillsättning av 1 cm. över själva bråcktsömmen.

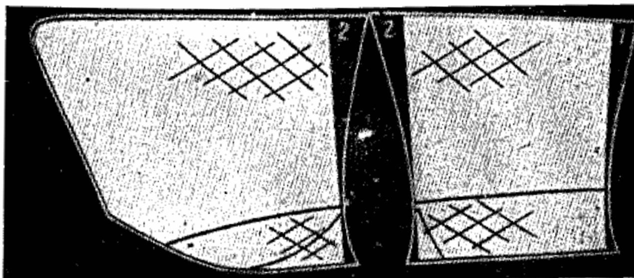

Fig. 2.

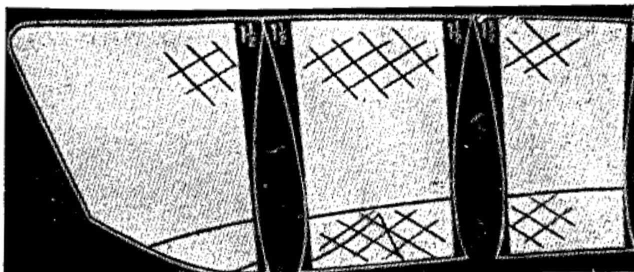

Fig. 3.

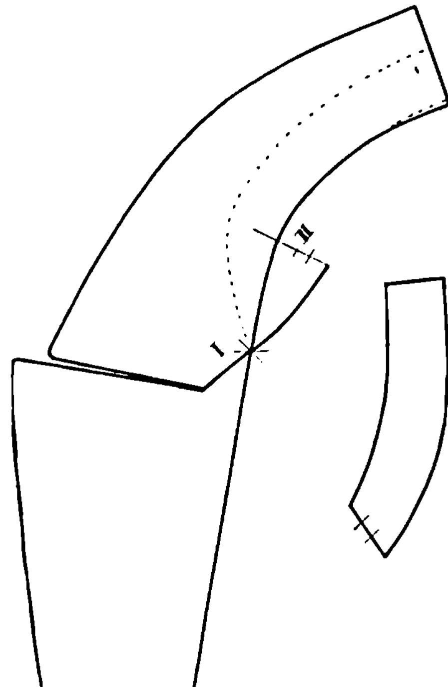

Fig. 4.

Graderingar

Gradering av kavajmodell

Det finns olika system av gradering. För alla system är det gemensamt, att ökningen eller minskningen skall bli så noggrann, att en direktuppställning ej skulle giva bättre resultat. Många modelltillskärare är av den uppfattningen, att graderingen är avsevärt noggrannare och därför att föredraga framför direktuppställningen.

Utgångspunkten för ryggens gradering är ärmhålsdjupet. Därifrån dragas linjerna vid halsen uppåt, genom axelspetsen utåt och genom sidspetsen utåt. Även linjerna nedtill förlängas. Själva bakre ryggmitten blir aldrig ändrad.

Fig. 2. Vid framstycket mäter man först vid ärmföreträdet, märkt 2, 7 cm. bakåt = 3. Från denna punkt drager man vinkellinje genom axelspetsen, genom halsspetsen, genom främre mitten vid halsen samt förlänger alla tvärlinjer framåt och bakåt. Ökningen sker alltså framåt, utåt och bakåt. För att få den rätta höjden för sidspetsen mäter man först ryggens bredd från ärmhålsdjupet (fig. 1) till sidspetsen. Detta uppmätta mått lägges därefter vid 4 och mätes därifrån mot bröstlinjen till punkt 5. Från denna punkt drages nu en linje över 4 och därigenom får man absolut samma ökning som på ryggen. Många system draga linjen endast från 2 över 4, men blir sidspetsen efter en gradering av 2 storlekar uppåt för hög i förhållande till ryggen.

Graderingen genomföres därefter på följande sätt:

Vid ryggmitten 5 mm. tillägg eller avdrag, vid halsspetsen 6 mm. Vid axelspetsen 6 mm., vid sidspetsen 5 mm. och hela sidsömmen 5 mm. i bredd och 10 mm. i längd.

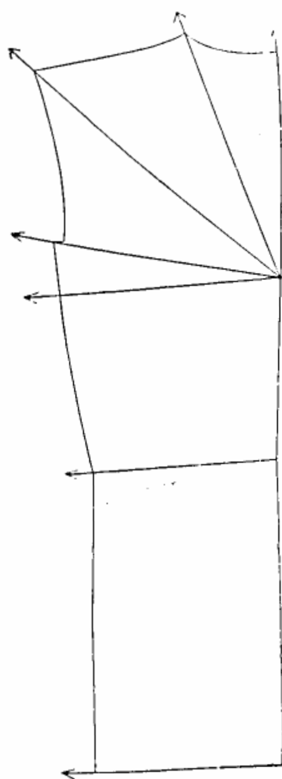

Fig. 1.

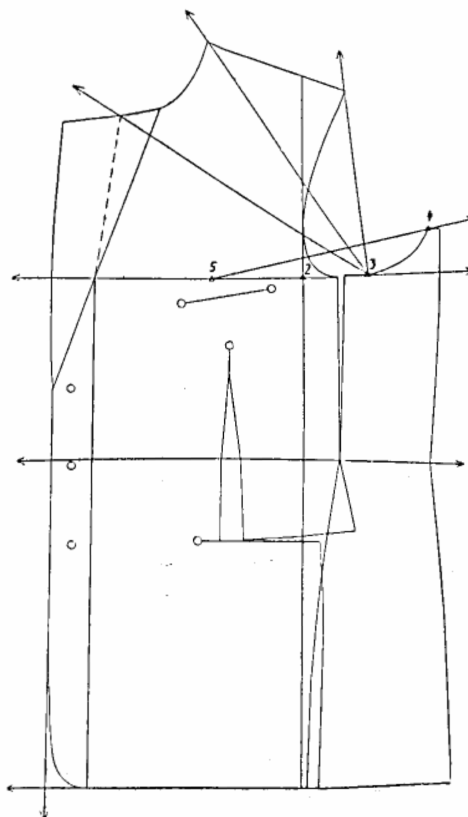

Fig. 2.

Längden kan även mätas enligt storlekarna och behöver ej graderas ut.

Framstycket graderas i sidan lika mycket som ryggen, alltså 5 mm. i bredden och sidspetsen höjes lika som ryggen.

Vid axelspetsen ökas eller minskas 6 mm. och vid halsmitten 7 mm.

Vid bröstet ökas eller minskas 10 mm. och lika mycket vid magpunkten.

För storlekar över 56 måste dock vid magpunkten storlek 54 och uppåt tilläggas 5 mm. extra. För varannan storlek sänkes midjan 5 mm., alltså $2\frac{1}{2}$ mm. pr storlek. Fickan kan sänkas eller höjas för varje storlek med 1 mm.

Graderingen utföres i allmänhet så, att man ritar upp en modell, storlek 50 och ökar 2 storlekar uppåt eller förminskar 2 storlekar nedåt.

Förstoringen eller förminskningen utföres alltid på de för detta ändamål dragna linjerna.

Graderingen för korpulenta eller smala storlekar utföres på så sätt, att man ritar upp en grundmodell, passande för dessa storlekar och förminskar 2 storlekar nedåt och förstorar 2 storlekar uppåt.

Att öka mer än 2 storlekar, möjligen 3, är ej att rekommendera.

Allt övrigt framgår av fig. 3 och 4.

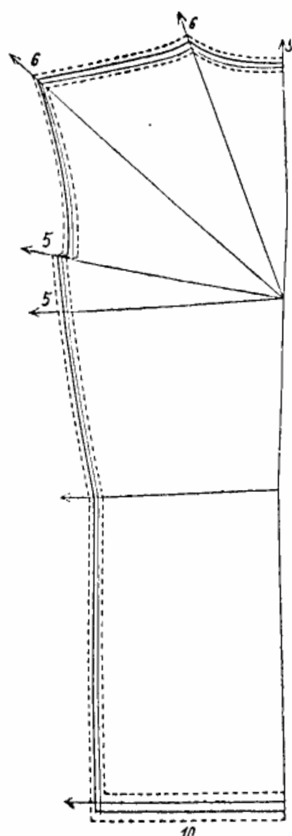

Fig. 3.

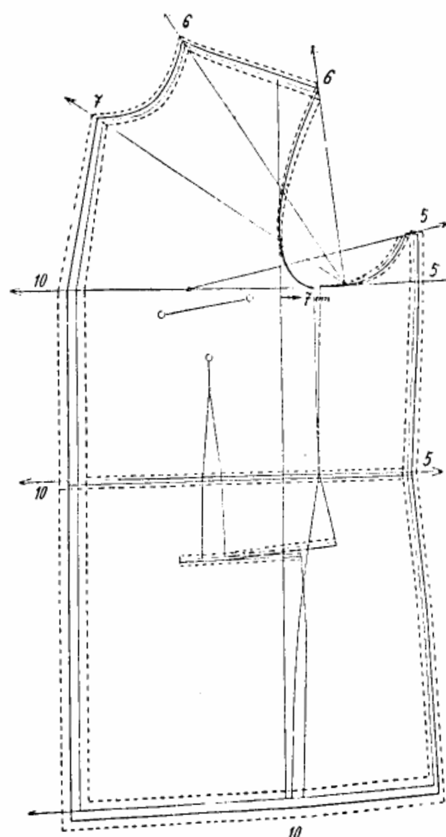
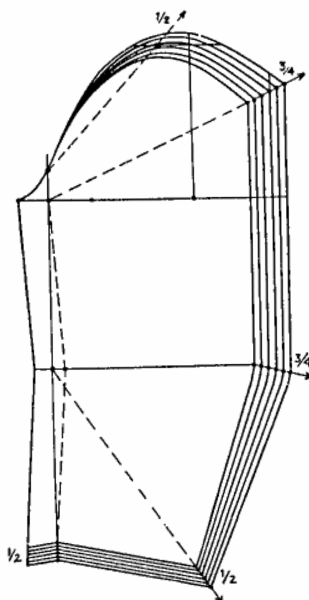

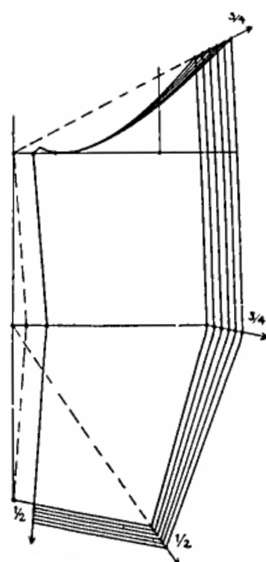
Fig. 4.

Ärmens gradering

För överärmen drages graderingslinjen enligt teckningen och förstoras eller förminskas: över kullen med ½ cm., vid kullen bak med ¾ cm. och nedtill ½ cm.

För underärmen är utgångspunkten den samma som för överärmen, också förstoringen eller förminskningen blir densamma.

Gradering av byxor

All gradering av byxor utgår från byxans mittlinje. Man kan göra graderingen med redan medräknade motveck eller utan.

Man förstorar normalmodeller, magstorlekar och jämntjocka var för sig. Alldeles fel skulle vara att försöka göra om en 48 till storlek 27.

Gradera högst 6 storlekar, för storlekar över 50 måste extra tillägg göras för livpartiet, livvidden blir eljest för liten.

Frambyxan

Vid punkterna förstoras eller förminskas 1 cm. intill storlek 50, större med 1,4. Punkt J ligger på 8 cm. avstånd från stussvidden. Här göres förstoringen eller förminskningen ½ cm., detta gäller för höger och vänster julp.

Vid höften och grenspetsen tillägges respektive förminskas ½ cm. Knäpunkten = K flyttas ½ cm. uppåt eller nedåt och vidden förstoras eller förminskas likaså ½ cm.

Vid foten = F förlänges 1 cm., vidden ökas med ¼ cm. De nya punkterna förbindas enligt teckningen.

Graderingen för knä- och fotvidd är ej obligatorisk, man kan alltså öka längden för övrigt utan att förstora fot- eller knävidden.

Bakbyxan

Från mittpunkten på stusslinjen = M drar man en rak linje över byxans höftpunkt märkt H och genom G = korsningen av grensömmen och midjelinjen.

Knäet är märkt med K och foten med F.

Vid H förstoras eller förminskar man för varje storlek 1,4 cm., likaså vid S över storlek 50 med 1,8.

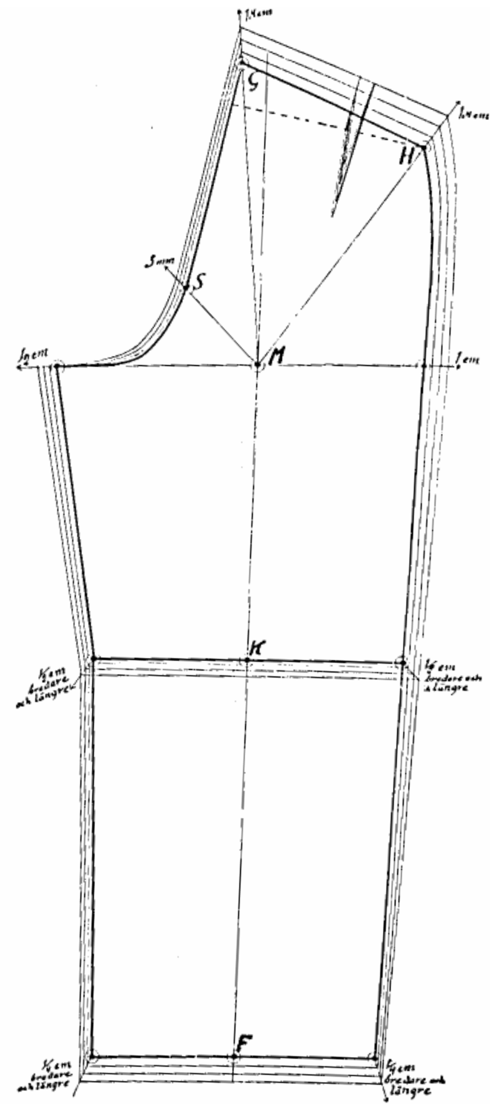
Punkt S finner man genom att lägga vinkelns hopsättningslinje på byxans mittlinje och drar linjen längs högra vinkelkanten.

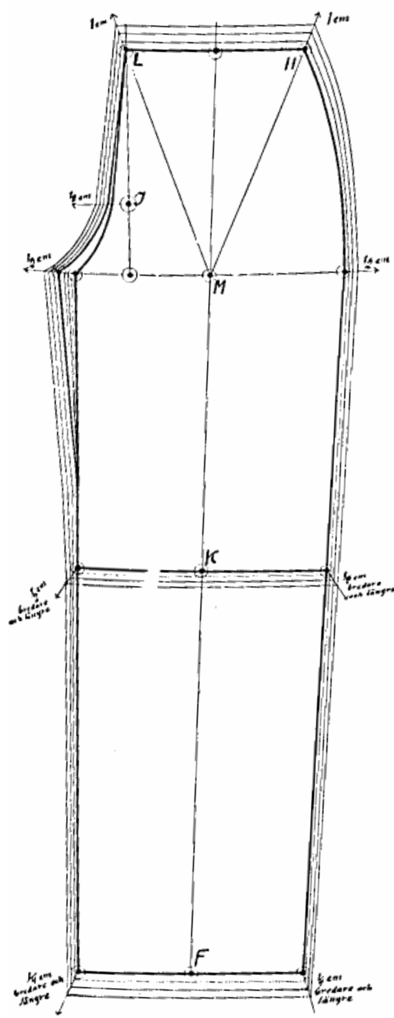
Vid S förminskas eller förstoras 3 mm., på stussvidden vid höften 1 cm. och vid grenspetsen ½ cm.

Vid knäet sänker eller höjer man knäpunkten ½ cm., på bredden likaså ½ cm.

Vid foten förstorar eller förminskar man 1 cm. och på bredden ¼ cm.

Slutligen höjes eller sänkes uppskärningen 1 cm.

G
H
S
M
1 cm
K
bredare och längre
F
längre

1 cm
L
H
M
K
F
längre

Tygindelningar

Tygindelning för kostym

enligt följande mått:

Bröstvidd	100 cm
Midjevidd	88 cm
Höftvidd	104 cm
Midjelängd	44 cm
Kavajlängd	77 cm
Ryggbredd	20 cm
Ärmlängd	61 cm

eller 64 cm rakt ned.

Byxans mått äro:

Sidlängd	106 cm
Grenlängd	83 cm
Midjevidd	84 cm

Vid planering av kostymen början man med framstycket, som lägges mot bråkten. Intill framstycket placeras bakbyxan, som knappast behöver någon skarv och i så fall en mycket liten sådan. Ryggen placeras ovanför framstycket, därefter kragen och till slut ärmen.

Sålunda kan man säga, att tygförbrukningen utgör framstyckes längd + ryggen + kragbredden + ärmlängden rakt ned med resp. tillägg för inlägg.

Besättningen lägges mellan fram- och bakbyxan. För att spara tyg placeras frambyxan i samma höjd som ärmkullen, och besättningen får endast den längd, som uppstår mellan de båda byxdelarna. Underärmen skäres emot och ovanför överärmen. Mellan överärmen och frambyxan tillägges sidstycket. Skarvbiten till besättningen får man mellan överärm, underärm och sidstycke. Tygförbrukningen är synnerligen sparsam, nämligen endast 2,5 m på 150 cm tygbredd, och det blir tillräckligt med bitar för västfickor och västbesättning.

Denna indelning är mycket gynnsam för storl. 48 och 50 men därmed är dock inte sagt, att alla system ha en sådan sömfördelning, att den passar utan vidare. Erfordras en bred överärm, får en omläggning ske så tillvida att man gör överärmen något smalare och underärmen litet bredare. Någon ökning vid siduppskärningen på framstycket går mycket väl för sig.

Indelningen enligt ovan är ett försök att få tygindelningar för enradiga kostymer mellan 40 och 50 i ett system, d.v.s. så att man börjar med framstycket längst ner, ryggen, kragen och ärmen ovanför. Bakbyxan tas ut bredvid kavajen och frambyxan mitt emot överärmen. Sidstycket och underärmen måste man få ut mellan byxan och ryggen eller resp. överärm. Utan skarvning på besättningen går denna indelning ej att genomföra.

Fotvidden är 52 cm men kan om så önskas ökas till 54 cm. Ärmen vid handen är 15 cm bred.

Allt annat framgår av teckningen.

Indelning för korpulenta

Många fackmän ha försökt att skapa ett system för tygindelning, som skulle kunna användas för vilken indelning som helst och som alltid skulle vara användbart i praktiken. Tyvärr har det dock visat sig, att man ej kan få göra en sådan schematisering.

Mycket besvärligt är det också, att fabrikanterna ej kunna komma fram till enhetliga tygbredder, utan man måste räkna med tygbredder från 140—164 cm. Överhuvudtaget borde man undersöka, vilken tygbredd som skulle vara den mest ekonomiska.

Genom en skicklig indelning kan man spara mycket tyg. Detta får dock inte ske på bekostnad av en besvärligare förarbetning, skarvning m.m. Förutom de vanliga uppläggningarna finnas dock en del nya metoder, som hjälpa till att spara tyg. Till dessa höra följande:

1. Sömmarna läggas på ett särskilt sätt, så att en besparing göres.

2. Bråkten kan ofta med fördel användas, d.v.s. man skär ut vissa delar i bråkten, så att man sedan efter utpressning får de nödvändiga delarna.

3. Västen kan gott och väl skäras i tre delar, utan att man kan tala om skarvning i vanlig bemärkelse.

4. Största ändringarna kunna dock genomföras i byxindelningen. Man kan lägga byxorna dubbelt mot bråkten, "skära över" bråkten för vänstra grenspetsen o.s.v.

Fig. 1. Uppställningen är gjord efter följande mått:

Bröstvidd	112 cm	Byxans sidlängd	123 cm
Livvidd	120 cm	Grenlängd	91 cm
Stussvidd	116 cm	Tygförbrukning:	3,40 m.
Ärmlängd	74 cm		

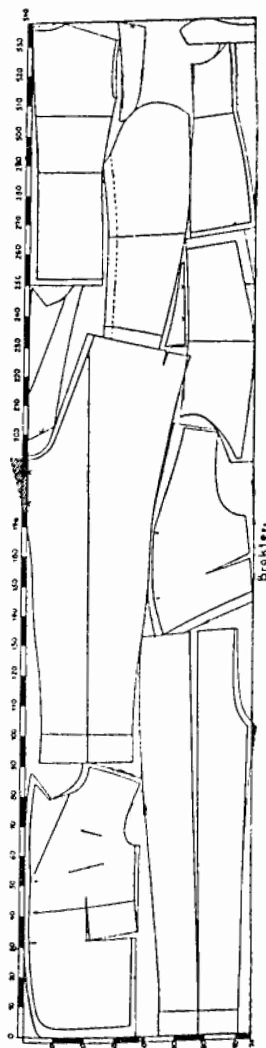

Fig. 1.

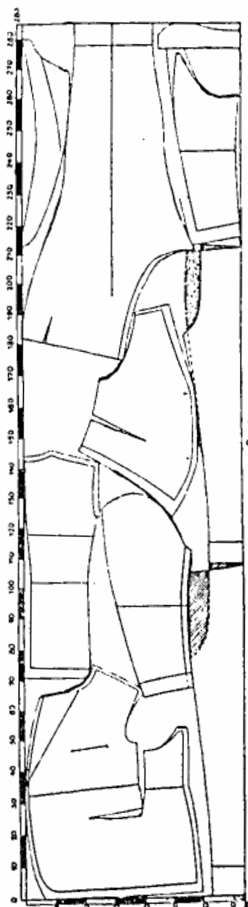

Fig. 2.

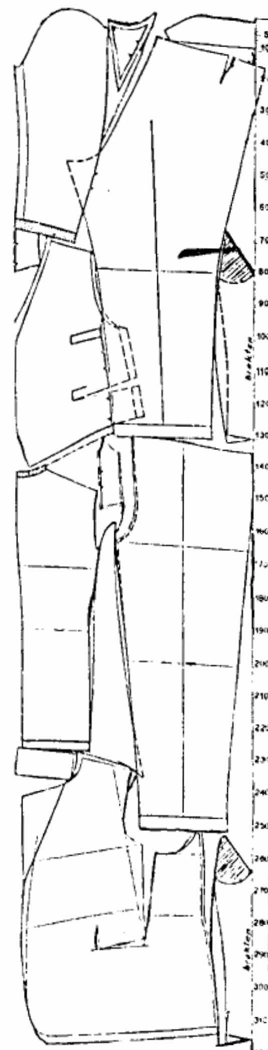

Fig. 3.

Den största besparingen uppnår man genom placeringen av frambyxan mot bråkten, alltså genom en omskärning av bråkten för vänstra grenspetsen. Västen har gjorts smalare genom en till västryggen fogad remsa om 3 cm. Besättningen får en skarv i höjd med andra knapphålet. Obs. att till långa, kraftiga figurer bör man alltid skära sidstycket för sig. Detta underlättar indelningen.

Fig. 2. Uppställningen är gjord enligt följande mått:

Bröstvidd	118 cm
Livvidd	130 cm
Stussvidd	126 cm
Byxans sidlängd	95 cm
Grenlängd	68 cm
Ärmlängd	60 cm

Figurer med så stor livvidd skäras bäst ut med fastsittande sidstycke. Man börjar alltså med att placera kavajens framstycke mot stadkanten och lägga båda frambyxorna i bråkten och mot bråkten. Därigenom uppnås stor besparing. Obs. att vänstra byxan måste ha tillägg för grenspetsen. Västen kan mycket lätt placeras mellan bakbyxan, frambyxan och underärmen. Besättningen får man utan skarvning.

Fig. 3.

Måtten äro:

Bröstvidd	118 cm
Livvidd	124 cm
Stussvidd	126 cm
Byxans sidlängd	76 cm
Ärmlängd rakt ned	62 cm
Tygförbrukning	3,20 m.

Denna indelning är uppbyggd enligt följande:

Placera framstycket, som arbetas utan sidstycke, längst ned i högra hörnet. Ovanför placeras ryggen, därefter västen och slutligen överärmen. Förbrukningen blir alltså längden på dessa 4 delar. Den smala remsan mellan bråkten och framstycket blir underärmen, som först utskäres dubbel och sedan enligt mallen.

Tack vare denna metod är det överhuvudtaget möjligt att få ut kostymen på så litet tyg. Ovanför framstycksaxeln placeras besättningen och mot bråkten frambyxan. För västens del borttages 2—3 cm vid sidan, som tillägges foderryggen. Därefter skarvas västen med två skarvstycken, som placeras så, att de verka som uppskärningar. Överkragen får man ovanför bakbyxan.

Den största fördelen med denna indelning är den, att skära ut underärmarna vid bråkten, då här annars endast blivit avfallsbitar.

Tygindelning för en sportrock eller s. k. agronomrock

Indelningen är genomförd efter en modell med följande mått:

Bröstvidd	104 cm.
Livvidd	98 cm.
Stussvidd	110 cm.
Midjelängd	47 cm.
Hel längd	100 cm.

Rocken arbetas med dubbelt bälte bak samt påstickade fickor.

Tygförbrukning från 2,50 meter vid normal tygbredd.

Indelningen är gjord efter följande "system":

Börja med framstycket intill kanten längst ner. Därefter lägges ryggen ovanför och till slut fickorna. Denna längd, alltså framstycket + ryggen + fickornas djup, utgör grunden för tygförbrukningen. Besättningen, överärmen, underärmen och div. andra småbitar får man alltid bredvid.

Denna indelning kan användas t.o.m. vid en bröstvidd av 106—110 cm och även ned till 100 cm, men därefter är den ej ekonomisk. Fig. 4.

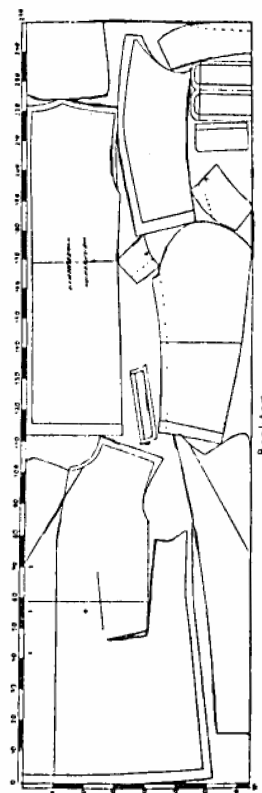

Fig. 4.

Raglanuppläggning för storlek 48

Raglans längd = 118—120 cm.

Tygåtgång 2,40 m vid 148 cm tygbredd.

En modern raglan blir helt fodrad. Den behöver därför endast en smal besättning. Vid denna indelning låter man besättningen gå intill framstycket. Ryggstycket skäres alltid i bråkten, så att överslaget för sprundet kan "skära över". Överkragen skäres runt med särskild kragstånd.

Sliponindelning för korpulent figur

Indelningen är gjord efter en modell med följande mått:

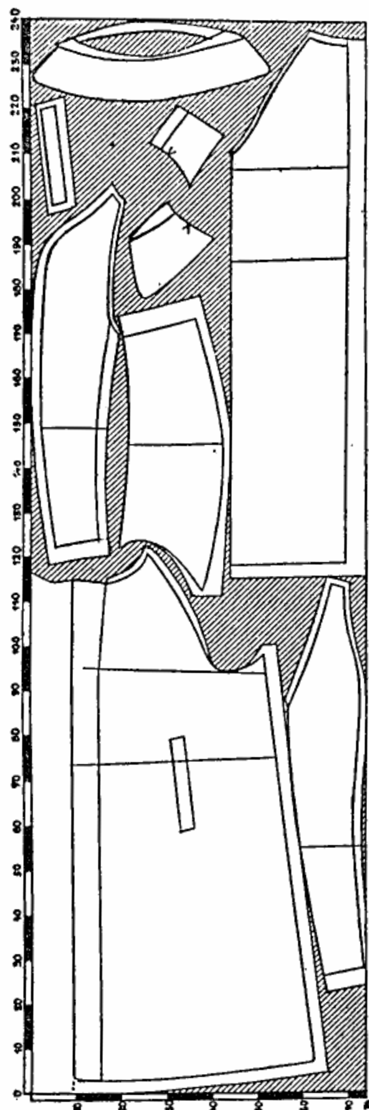
Bröstvidd	120 cm
Livvidd	126 cm
Stussvidd	130 cm
Ärmlängd	63 cm
Hela längden	116 cm

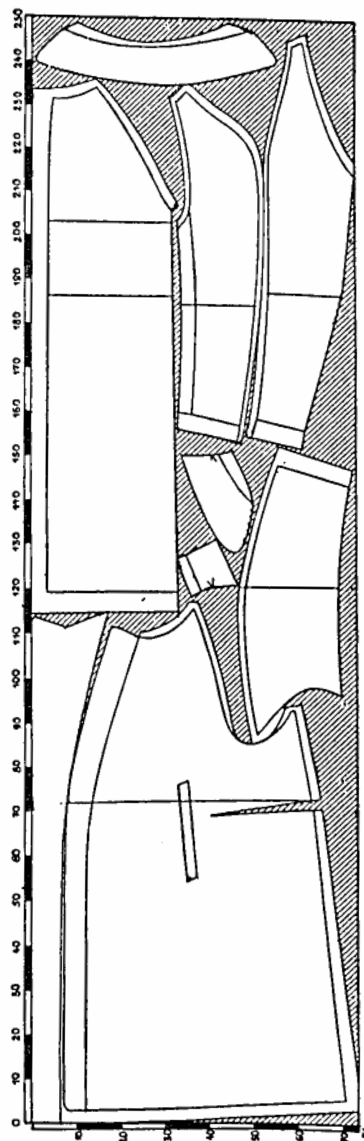
Tygets bredd 148—150 cm.

Tygåtgång 2,50 m.

En raglan av denna storlek kan utan vidare förses med en uppskärning från sidsömmen ungefär i höjd med midjelängden.

Kragen skäres på samma sätt som föregående indelning.

Tygindelning för en- eller tvåradig paletå

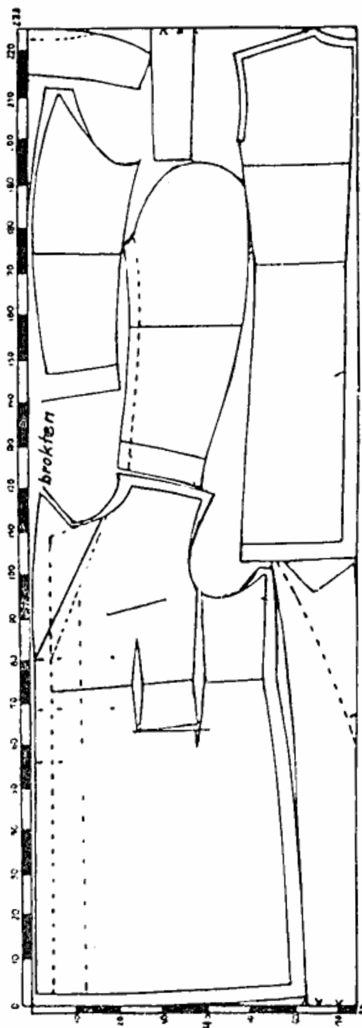
Normalstorlek.

Måtten äro:

Bröstvidd	100 cm
Livvidd	96 cm
Sätesvidd	106 cm

Tygförbruknng 2,25 m.

Framstycket lägges längst ned i högra hörnet. Besättningen lägges bredvid framstycket, ovan besättningen och framstyckets sidspets placeras ryggen. Hela tygförbrukningen blir alltså knappt framstyckets längd från nedre kanten till sidspetsen + ryggens längd med inlägg. Överärmen placeras mot framstycksaxeln och mot ryggen. Mellan denna och tygbråkten placeras underärmen. Ovanför ärmkullen får man skarvbiten för besättningen.

Tygindelning för paletå

Kraftig figur.

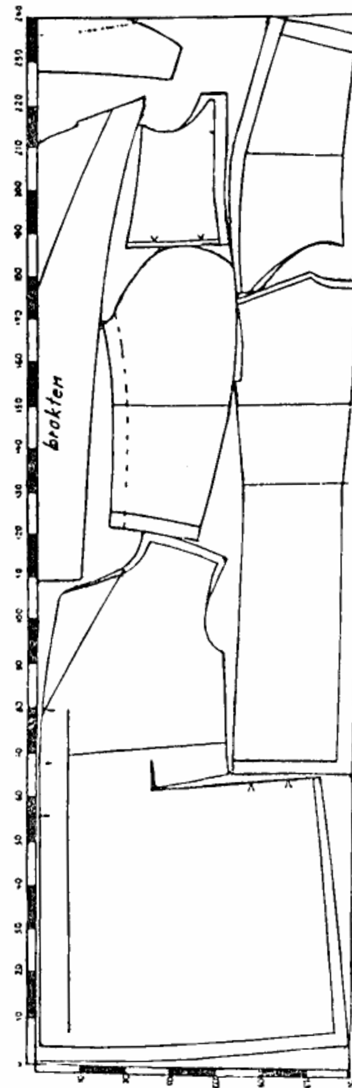
Måtten äro:

Bröstvidd	108 cm
Livvidd	100 cm
Sätesvidd	114 cm

Tygåtgång: 2,35 m.

Denna indelning är synnerligen praktisk så länge det ej är fråga om magstorlek. Genom att skära i sidstycket, kan man släppa ner ryggen ända till fickan och tygförbrukningen blir därigenom nära 30 cm mindre.

Besättningen får man för det mesta utan skarvningar och även nödvändiga småbitar finns det gott om.

Tygindelning för ulster

Bröstvidd	106 cm
Livvidd	100 cm
Stussvidd	12 cm
Längd	118 cm

Det har ofta gjorts experiment huru man mest ekonomiskt skall lägga upp en ulster eller större storlekar av paletåer m. m. Man har då kommit till den slutsatsen, att det inte alltid är fördelaktigt att använda sig av den vanliga indelningen, alltså en tygbredd av omkr. 148 cm, utan det har visat sig bättre att lägga tyget dubbelt i hela längden, i detta fall alltså 1,40 m dubbelvikt = 2,80 m. Denna ulster arbetas med påstickade fickor, ärmuppslag samt delad överärm.

Denna indelning har i praktiken visat sig tygbesparande. Den enda olägenheten är, att man för det mesta ej har tillgång till så breda bord, som behövs (se fig. 1).

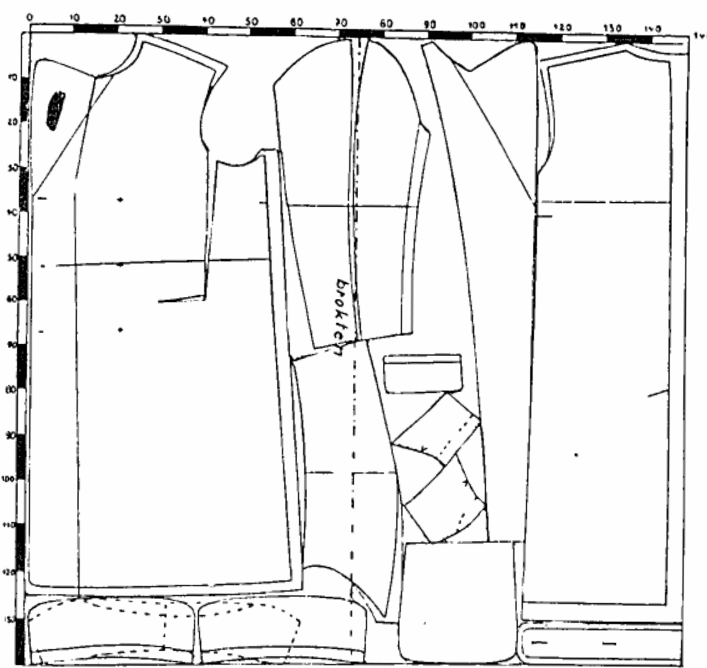

Fig. 1.

Omläggning av besättningen

Måtten äro desamma som för den föregående indelningen, dock med den skillnaden, att besättningen är så att säga klippt intill främre kanten, en sak, som är omtyckt hos vissa firmor. Därigenom får man framkanten mycket tunn, men tygåtgången är densamma. Underärmen kan skäras mot luggen, om tyget tillåter detta, i annat fall går den också att vända om med ev. en liten skarv under armen. (Fig. 2.)

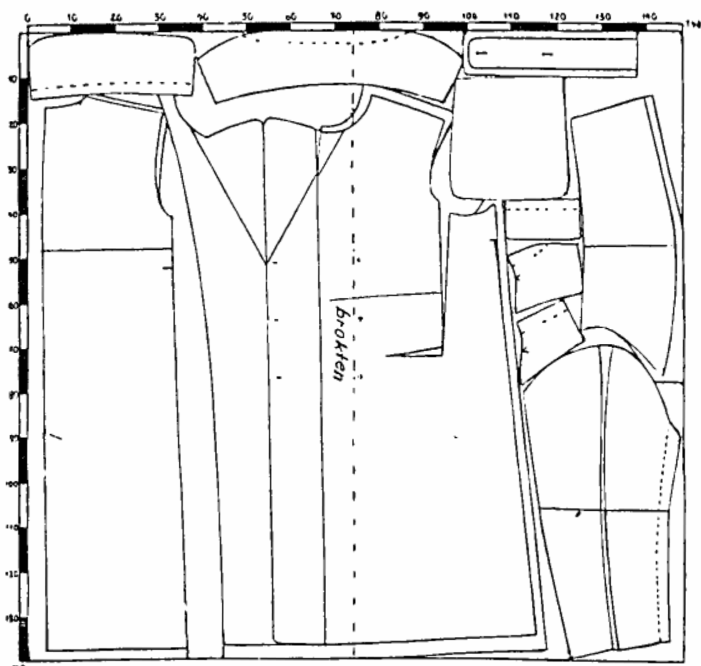

Fig. 2.

Ändringar

Passformsteknik

Tvär- och längsgående veck

Tvär- och längsgående veck är ett av de svåraste problemen för tillskärare och avprovare. För det mesta uppstå dessa veck mitt på ett plagg och gå antingen rakt, tvärs över eller snett nedåt. De börja mycket egendomligt där kroppen är välvd och sluta, där den är insjunken. De besvärligaste äro det s. k. svalboet, d. v. s. tvärveck under kragen från skulderbladet nedåt under ärmen uppåt, tvärs över västen samt i julppartiet på byxorna. Alla dessa veck ha alltid samma orsak. De uppstå, när en rak tygyta går över en välvning på kroppen eller när en för stor tygyta går över en rak kroppsyta. Båda ändarna på plagget dra då isär tyget, och detta resulterar i dessa tvär- eller längsgående veck.

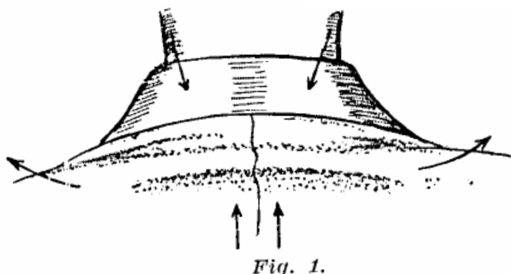

Fig. 1.

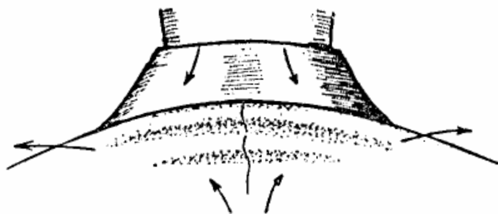

Fig. 2.

Fig. 1 o. 2 visar ett sådant typiskt fel. Strax innanför axelsömmarna bildas ett flertal småveck, som lägger sig under kragen, beroende på att för mycket tyg har lagt sig över en mer plan kroppsyta.

Fig. 3 visar hur ett sådant plagg bör ändras eller skäras till för att undvika dessa ofta uppträdande fel. Genom en uppklippning av ryggens båda halvor så som denna figur fordrar, får

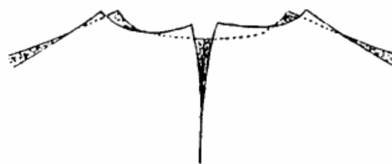

Fig. 3.

ryggen en mer plan yta och passar därför till ryggens form. Man ser då också, hur nödvändigt det är att ha inlägg på bakre mittsömmen uppåt till halsen. Utan ett inlägg där, är ofta en nödvändig ändring omöjlig att genomföra.

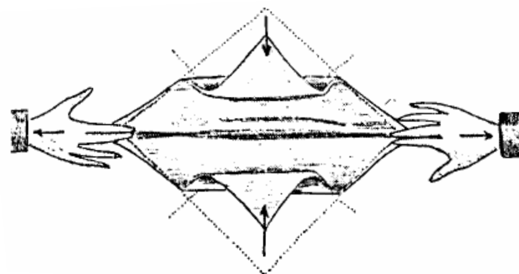

Fig. 4.

Fig. 4 visar den s. k. spänningsteorin, d. v. s. hur tvärveck bildas när tyget sträckes mycket kraftigt i båda ändar. Denna dragning uppstår genom sömmarnas felaktiga placering eller genom en för knappt tilltagen rörelsefrihet. Genom denna spänning ger alltså tyget med sig i den riktning, som det har möjlighet till, och som följd därav uppstå vecken. Detta synes även på fig. 2. Här behöver man en utsläppning på ryggmitten, varigenom ryggen blir bredare vid halsen och vecken försvinna. Tvärveck bildas alltså om den tillskurna delen inte har den nödvändiga välvningen efter kroppen, eller om det är för knappt från som till söm. Längsgående veck uppstå, om det är för litet längd över en välvning på kroppen.

Utom en för stor spänning som veckbildande faktor kan det även bero på felaktigt tillklippta delar. Om t. ex. en rygg är klippt så att den inte passar till framstycket, måste en dragning uppstå. Om man tager som exempel vecken under kragen, så kunna dessa i hög grad bero på att kragen inte passar till ryggen.

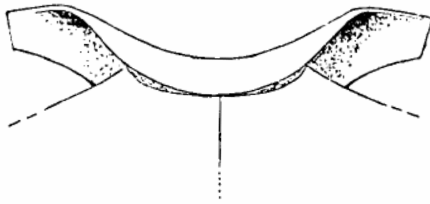

Fig. 5.

Fig. 5 visar hur en krage efter dressyren har blivit så pass rund, att den ej mer passar i halshålet. Resultatet blir att halsspetsen pressas nedåt och ryggmitten drages uppåt. En veckbildning under kragen är ofrånkomlig.

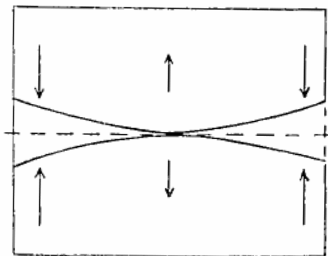

Fig. 6.

Fig. 6 vill endast åskådliggöra den rent fundamentala principen för att ett tyg skall få tillräcklig vidd över en välvd yta.

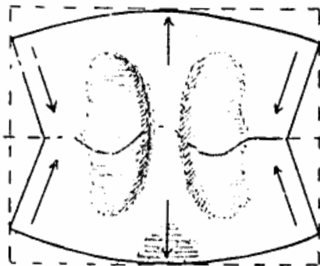

Fig. 7.

Fig. 7 visar samma tygbit efter hopsyningen. Välvningen lägger sig i mitten på snittdelen och bildar där en överskottsvidd och bredd, som kroppen måste fylla ut. Är denna vidd eller bredd för stor, så att kroppen inte kan fylla ut den, får man en ny slags veckbildning, som har den rakt motsatta orsaken mot i fig. 1 och 2. Man ser därför hur viktigt det är att beräkna snittdelarna efter de nödvändiga längd- och breddmåtten.

Diverse ryggändringar

Ett ryggparti med en kraftig ben- eller muskelbildning och en upphöjning av ryggen strax nedanför halskotan är mycket besvärlig. Observerar man inte dessa säregenheter före tillskärningen, kan det ge upphov till en hel serie svåra och dyrbara ändringar. Så snart man har klippt till är det alltid svårare att ändra. Den moderna fackmannen bör därför efter måttagningen titta på kunden och notera särskilda kroppsegenheter.

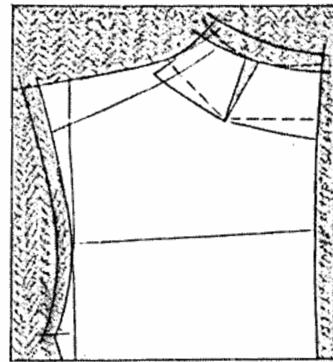

Fig. 1.

Fig. 1 visar en typ med kraftig muskel- eller benbildning nedanför halskotan. Denna upphöjning visar sig på så sätt, att man under kragen får ett veck samt från axelspetsen ett tvärveck något nedåt framstycket. Detta får ändras så, att axelsömmen blir kort just vid inbuktningen och ryggmittsömmen bör ha en annan ställning. Halsringningen måste även vara lös och underkragen skall trácklas på långt.

Detta uppnår man enklast genom att mitt på halsringningen göra ett inklipp i pappersmallen. Vidare gör man samma inklipp c:a 7—8 cm nedanför halspunkten samt i ungefär samma höjd på axelsömmen. I ryggmitten och vid axelsömmen lägges pappersmodellen c:a 1 cm över var-

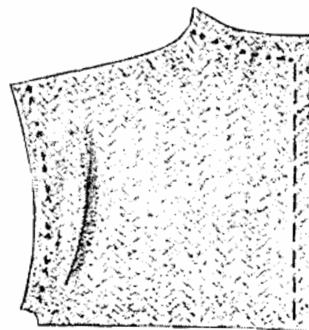

Fig. 2.

andra. Därigenom öppnar sig inklippet vid halsringen och man får fram den rätta formen för en sådan figur.

Fig. 2 visar den genomförda ändringen. Vad beträffar det fel, som kommer genom en upphöjning strax nedanför halskotan, är även det lätt ändrat. Skär upp pappersmallen i halsringen c:a 4—5 cm nedanför nackpunkten. Lägg över varandra c:a 1 cm bak, så öppnar sig inklippet vid halsringen. Se fig. 3.

Fig. 4 visar slutligen den genomförda ändringen. Ryggmittssömmen går alltså snett uppåt och man får fram den nödvändiga axelsömmen och halsringen.

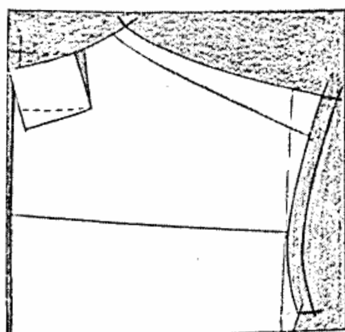

Fig. 3.

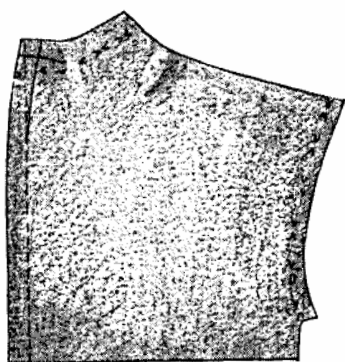

Fig. 4.

Tvärveck mellan skulderbladen

Ett av de besvärligaste ändringsproblemen är ett tvärveck på ryggmitten eller mellan skulderbladen.

Ett veck under kragen kan ibland vara lätt att ändra, däremot har det visat sig svårare att få en bra passform så snart vecket lägger sig mellan skulderbladen.

Orsaken till felet är att söka dels i en något för kort kavaj över skulderbladen samt en ut-

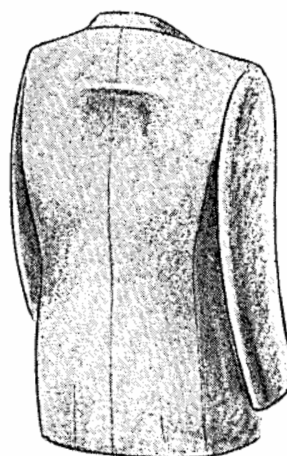

Fig. 1. Tvärveck lägger sig mellan skulderbladen.

sträckt mittsömm mellan skulderbladen. Har kunden även rak hållning så inverkar detta ännu mera störande. Den enklaste ändringen är att nåla in vecket och därefter sprätta upp mittsömmen till midjan samt ta bort kragen mellan axelsömmarna. Därefter lägger man om själva

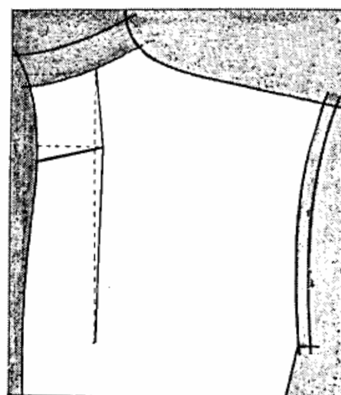

Fig. 2. Modellens ändring för denna figur.

pappmodellen, klipper in i brösthöjden och skär upp modellen ända upp till halsringningen i höjd av själva vecket. Detta vikes därefter över varandra, och därigenom får mittsömmen en helt annan form (se fig. 2). Utan denna omställning är en korrekt passform omöjlig vid ett sådant passfel.

Fig. 1.

Snedveck vid axelspetsen

Sådana veck kunna uppstå av flera orsaker, men den vanligaste är, att axeln ligger för långt mot halsen. Den behöver alltså skiftas, d. v. s. läggas mer utåt, och ryggen flyttas upp något mer.

Ett annat fel kan vara, att halsringen inte blivit sträckt utåt, så att kragen därigenom kommit alldeles för kort på. På fotot är kragen något för kort påsatt över axelsömmarna och detta förorsakar veckbildningen.

Slutligen kan felet även ligga i att lärften är felaktigt förarbetad. Den kanske inte ger efter vid själva axeln, alltså axelvadden är fäst för mycket vid inklippen på lärften och därigenom är axeln inte elastisk utan hård. Det behövs ytterst litet för att ärmhålet ligger för hårt upp vid nyckelbenet, och därigenom framskjutes vid halsen, då uppstår veckbildning. Se fig. 1.

· Fig. 2 visar hur pass fylligt kragen skall tråcklas mellan axelsömmarna mitt bak och fig. 3 visar hur mycket lösare den bör påsättas över axelsömmarna fram mot framstyckets halsring.

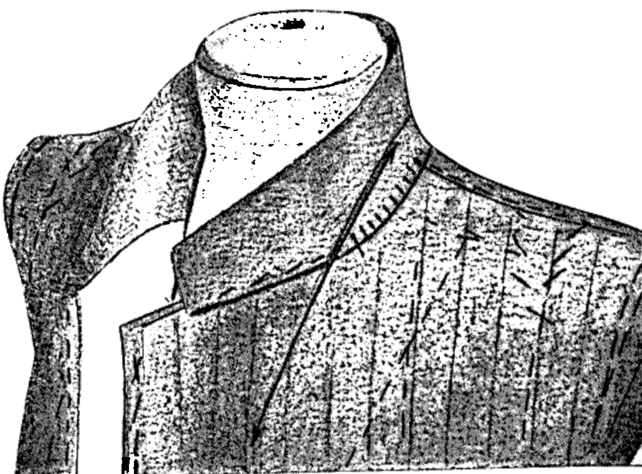

Fig. 2.

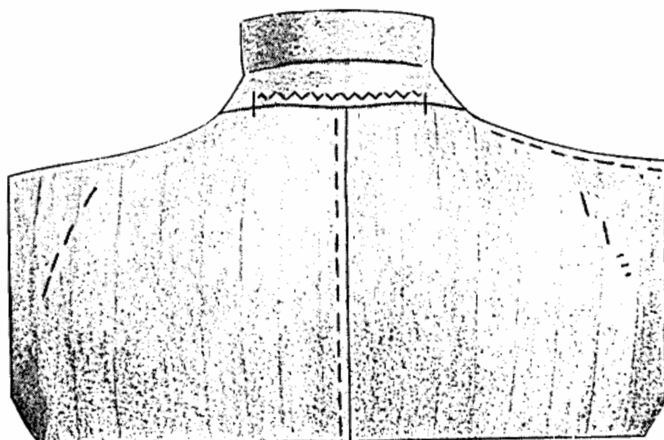

Fig. 3.

För lång rygg

Vid provning förekommer det ofta att ryggen visar sig vara för lång men att rocken i övrigt sitter korrekt såväl i sidor som axelläge. Ett behändigt sätt att vid provningen markera detta fel illustreras av vidstående teckningar.

Genom att i tvärriktning med nålar ta ihop den överflödiga rygglängden framgår det också om rocken efter denna procedur fortfarande har korrekt axel- och sidläge.

Efter provningen tar man isär axelsömmarna, eventuellt sidsömmarna, varefter ryggen med nålarna kvar lägges på ett tygstycke där man, enligt teckningen 2, med krita tecknar av ryggen och markerar dess läge med stämkritor. Därefter tages nålarna ur, ryggen slätas ut uppåt, vareftcr man slår av kritan på ryggens undersida som framgår ur bild 3. Man får nu korrekt angivet de nya hopsättningstecknen och hur mycket som skall avtagas på ryggen.

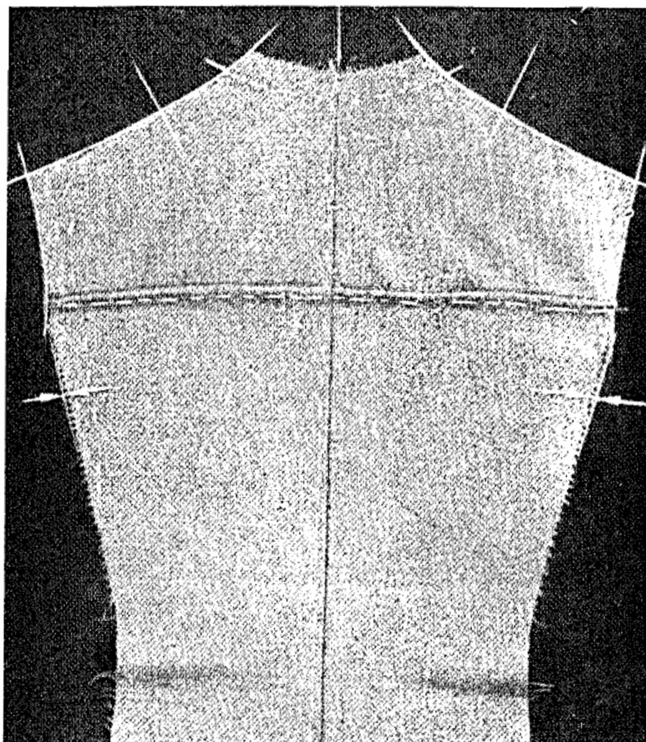

Fig. 2.

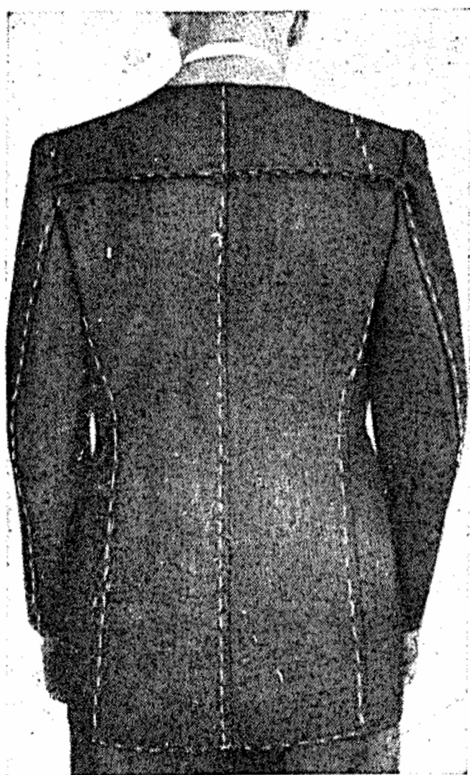

Fig. 1.

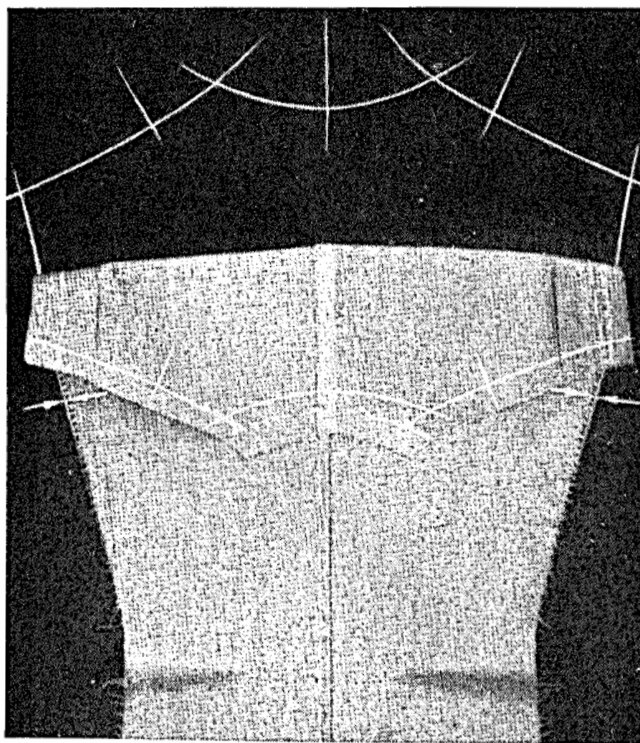

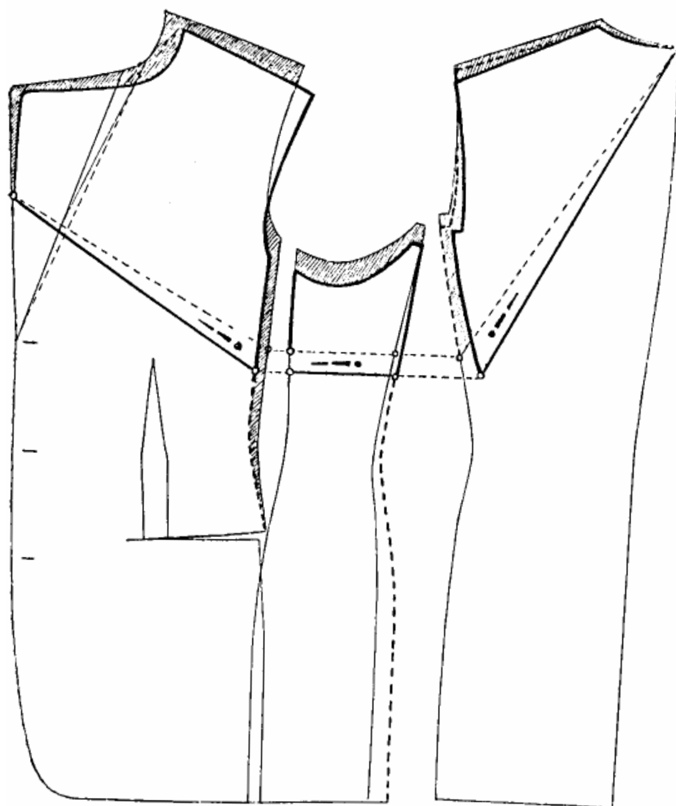
Fig. 3.

Ändring för insjunken sida

Bland de vanligast förekommande felen eller passformsbesvärligheterna är insjunken sida, som till 90 % gäller högra sidan. Genom många praktiska ändringar och dryga ändringskostnader har man kommit till resultatet, att en insjunken sida fordrar en något lägre axel, något smalare rygg, ett något djupare ärmhål samt ett smalare framstycke. För det mesta är även höften kraftigare på den insjunkna sidan. För att ändra ett sådant plagg så lätt som möjligt, viker man eller skär man upp pappersmallen enligt följande.

På ryggen c:a 20 cm. nedanför ärmhålet klippes mönstret och vikes omkring 1—1½ cm. över vartannat. Vikningen utlöper mot nackpunkten. Sidstycket vikes över och för framstycket klipper man in snett uppåt enligt teckningen. Även där vikes i sidan lika mycket över vartannat som på ryggen och sidstycket. Vikningen utlöper mot framkanten. Vi få alltså framstyckets bröstparti så mycket smalare som det behövs. Axeln kommer något bakåt, och då den därefter tvingas mer framåt mot halsen igen, kommer snedvecken att försvinna. Ärmhålet blir så mycket djupare som axeln är lägre och därigenom verkar inte axlarna olika i höjden. På ryggen är dock en utjämning nödvändig, som man genomför så att man tar ung. hälften mellan den nya och den gamla axellinjen. Även i sidan och vid ärmhålet utjämnar man något. Bäst är om man tar mitten mellan den nya och den gamla linjen. På sidstycket slutligen lägges vikningen ut till andra kanten. Även om höftpartiet efter måttet ej skulle behöva någon förstoring, kommer ändringen att medföra ett bättre fall.

Fotot visar de typiska tvärvecken för en figur med insjunken sida. Från framstycket bakåt mot ärmhålsmitten blir det småveck och ärmen verkar därigenom som om den vore för kort mot kullen och för lång bak. Genom den föreslagna ändringen undvikes dock detta fel.

Klockig vidd på framstycket

Fotot visar ett tyvärr ofta förekommande fel som kunde undvikas vid tillskärningen om man hade tillräckligt beaktat kundens hållning. Denna klockiga vidd uppstår om man använder normalmodell för en figur med framskjuten mage.

För en sådan modell är det nödvändigt att lägga om normalmodellen före utskärningen i tyget.

Man skär upp pappersmodellen i fickan och viker över 1—2 cm från fickan till nedre kanten.

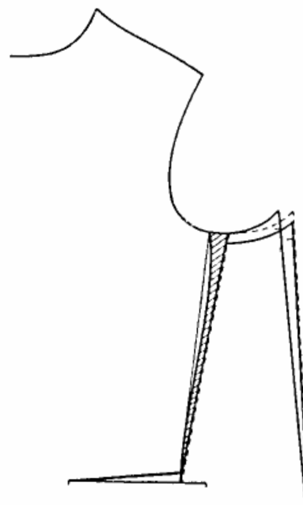
Samma fel kan ibland även uppkomma vid normalfigur, men i detta fall är det mest ett förarbetningsfel.

Oftast beror det på fel tråckling av lärften, dvs. lärften ligger för kort över fickan. Tyget hålles därigenom fast och plagget kan inte falla löst och ledigt som det borde.

En annan möjlighet är också att felet ligger vid sidsömmen, denna blir ju gärna under förarbetningen något längre. Utan att man sedan kanske lägger märke därtill sträcker sig den något snett löpande sidsömmen och den klockiga vidden är ett faktum.

Man bör därför alltid tillse att sidsömmen har den ursprungliga längden, i annat fall är en inpressning nödvändig. För att ändra ett sådant plagg måste ärmens undre parti och sidsömmen öppnas.

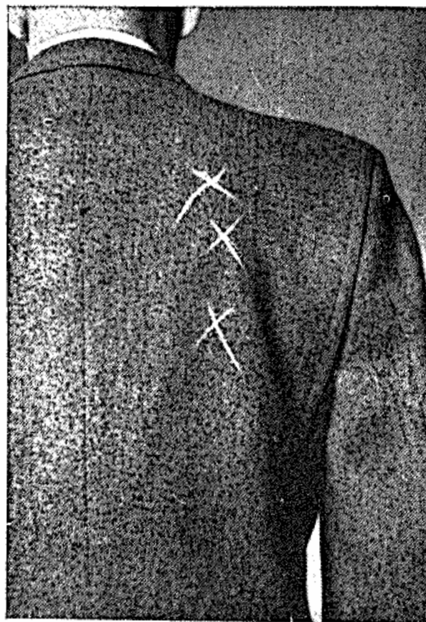
Vid siduppskärningen intager man 2—2½ cm. och med samma mått utlägges sidsömmen.

Sidsömmens spets förkortas med 1—1½ cm. och motsvarande mått intages vid sidsömmen på framstycket.

Från midjan nedåt kan även framstycket med fördel förminskas.

Ändring för kraftigt skulderblad

Ett av de svåraste problemen i vår bransch är att uppnå en felfri passform för en figur med kraftiga, utstående skulderblad. Man kan utgå ifrån att den största konsten är att få tillräcklig

längd, och ändå få ryggen kort vid ärmhålet. Denna längd kan dock inte inarbetas från ärmhålet inåt utan måste tilläggas redan vid tillskärningen. Vårt foto visar klart och tydligt tvärvecksbildningen vid kraftiga skulderblad. Detta har uppstått dels genom kavajens för korta längd över skulderbladet samt genom en för bred axel, som ligger för långt ut och drar nedåt. ½ cm. mindre hade där betytt mycket. Om vi se detta skulderblad från sidan, bildar det en utstående, krökt linje. Man antager att en normal figur från nackpunkten till ryggmittslinjen har ett avstånd av 7 cm. och i midjan 3 cm. Vår figur har dock så kraftiga skulderblad, att de gå till hälften utanför denna linje. Se fig. 2.

Ändringen kan genomföras enligt följande. Tillägg vid halsspetsen 1—1½ cm. och runda axelsömmen utåt, därefter pressas tyget som framgår av fig. 3. Hela ryggen får naturligtvis flyttas upp såvida det inte finns inlägg på ryggaxeln, vilket de flesta skräddare tyvärr inte gör.

Är det fråga om enfärgat tyg, kan ändringen även företagas enligt fig. 4. Man svänger då över ryggmittslinjen, gör ett tillägg vid axelspetsen samt vid ärmhålskurvan och även från sidsömmen nedåt till midjan. Dessa extra tillägg inpressas därefter. Ibland uppstå också veck enl. fig. 5. Dessa veck ha sin orsak inte endast i en förkort rygg över skulderbladen utan också lika mycket i ett för grunt ärmhål. Det kan även vara möjligt, att ärmhålsdiametern är för trång och därigenom drager snett nedåt. I detta fall skall man alltså skaffa mer längd över skulderbladen men samtidigt lägga ut sidsömmen och ringa ärmhålen en aning. Observera att ärmhålet endast ringas under ärmen, aldrig fram mot bröstet.

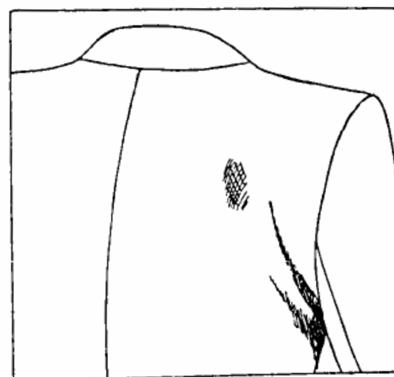

Fig. 5.

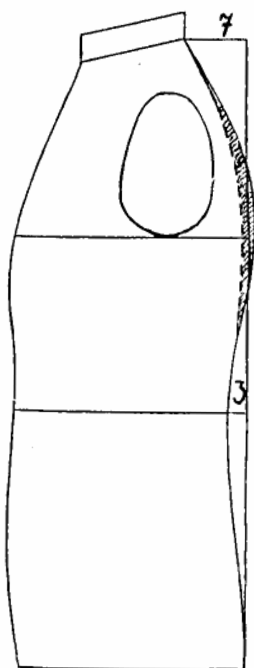

Fig. 2.

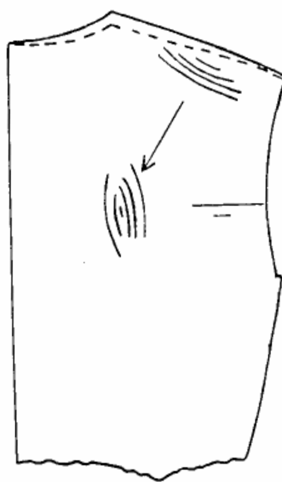

Fig. 3.

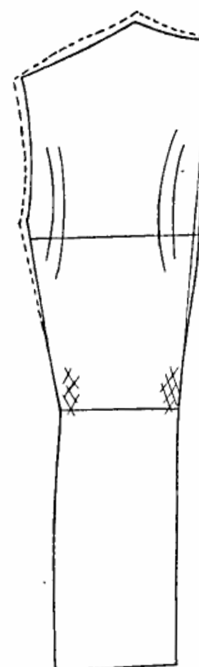

Fig. 4.

Veck under kragen

Veck under kragen som fotot visar har i de flesta fall en för hårt påliggande halshålsringning till grund.

Det skulle i detta fall vara felaktigt att helt enkelt släppa ut inlägget i axlarna, grunden till felet måste upptäckas och ändringen göras därefter.

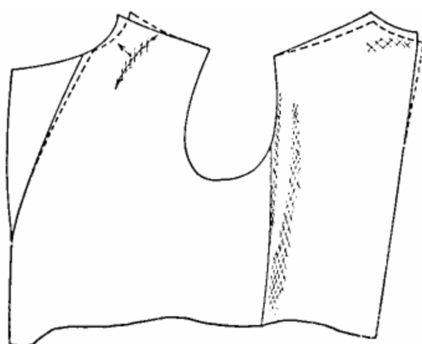
Som fotot utvisar veckar sig tyget runt hela kragen, det betyder att ryggen efter kundens hållning är för lång, varigenom halshålsringningen blir för trång. För en ändring måste kragen borttagas och axelsömmen öppnas. Likaså måste ryggens mittsöm öppnas cirka 15 cm. nedåt. Vid axelspetsen släppes ut omkring 1 cm. och med samma mått lägges axeln mera utåt.

Axeln sträckes i pilriktningen.

Ryggen kortas c:a 1 cm, vad som därigenom förloras i halsringningen lägges ut i ryggsömmen.

Detta passfel är ett typiskt exempel på vilka fel, som kan uppstå om man inte noga beaktar kundens hållning.

Problemet "låga" axlar och ärmhålor

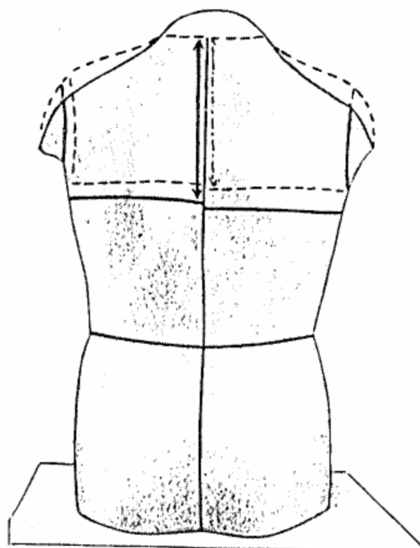
Genom det nya kontrollmåttet av halslängden har det gamla problemet låga axlar kommit i ett helt annat läge.

Man vet idag, att de s. k. låga axlarna i verkligheten är en lång hals, alltså avståndet från axeln till halsen är 5 cm mer än normalt. Det finns dock låga axlar, som utvisar samma kontrollmått, men som faktiskt beror på att armhålorna äro nersjunkna.

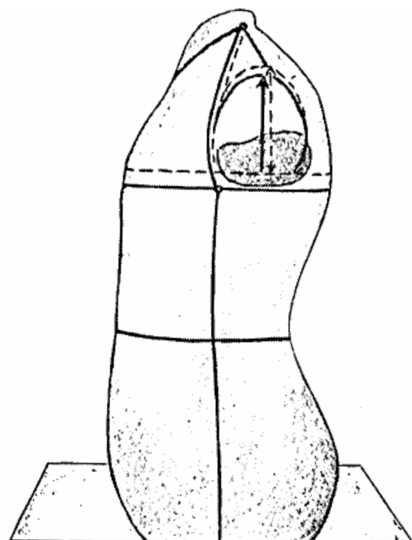
Ändringen för sådana figurer måste utföras enligt följande:

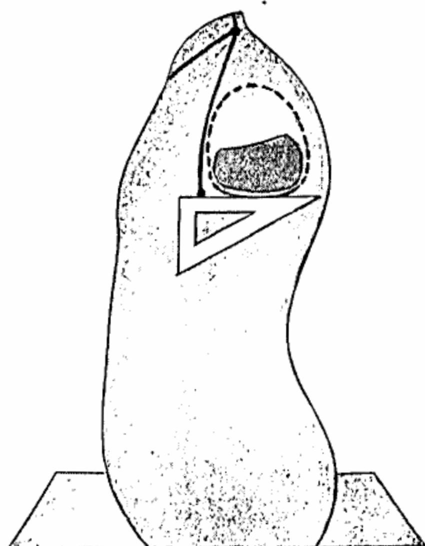
Ärmhålet fördjupas c:a 2 cm. och man låter axeln gå så mycket längre ner (se teckningen). Det finns ingen möjlighet att helt bortarbeta detta anatomiska fel, men detta är det närmaste man kan komma. En del går ju att utjämna genom axelvaddar men sådana figurtyper äro mycket känsliga för pålägg. Lägger man på för mycket uppstår ett sidveck vid axelspetsen, som slår mot kragmitten.

Om man då gör en urringning vid ärmhålorna så sjunker kavajen bättre mot kroppen, och felet blir mindre synligt. Misstänker man att figuren har nersjunkna armhålor, så kan man lägga måttbandet mot högsta punkten på axeln, lägga en vinkel under armhålorna och mäta till vinkelns kant. Samtidigt tar man kontrollmåttet

för halslängden som vanligt och vad som måste höjas där, sänkes i stället för ärmhålet, d.v.s. så mycket urringar man (se teckningen).

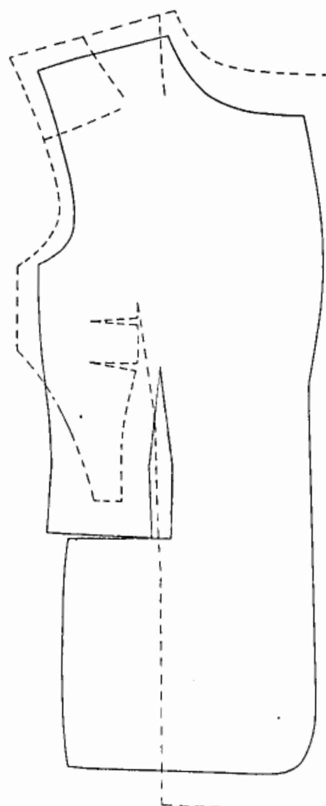

Skärning av lärften

Passformen på ett plagg bestämmes i hög grad av "lärften". Vi ge här några skisser, hur man på ett enkelt och effektivt sätt skär dessa. Fig. 1 återgiver ett vanligt kavajframstycke och de streckade linjerna utvisa lärftens utskärning. Man lägger alltså för det första bröstuppskärningen c:a 3 cm. mera mot ärmhålet. Därefter gör man i brösthöjd 2 små uppskärningar mot ärmhålet. Uttaget blir omkring 1 cm. mot bröstmitten. Uttaget i midjan är omkr. 4—5 cm. Denna lärfttillskärning har den fördelen, att man får den riktiga drapen mot ärmhålet, den underlättar även i hög grad tillverkningen, emedan hela uppskärningen, trots att det i verkligheten är tre sådana, kan sys i en enda arbetsgång. De streckade linjerna vid halsen, axeln och ärmhålet visa inklipp, som ligga anatomiskt riktigt och som med fördel kunna användas.

Skärningsmetoden för lärften sparar också in tid och lärft samt ger en bra passform åt plagget.

Lärfttillskärning

Synnerligen viktigt är det att lärften inte blir stum i själva axelvälvningen. Den skall även ligga lätt på nyckelbenet, och detta kan man även uppnå utan inklipp.

Man skär därför av lärften något ovanför slagbråkten och sätter till denna bit så, att den går snett i sin helhet. Se fig. 2. Bröstbelägget skall icke gå högre än till denna söm, då det annars bara förstör den goda passformen.

Fig. 3 visar indelningen för uppskärningar. Man skär alltså aldrig in snett från slagbråkten utan

lägger uppskärningen mitt på bröstet. Den lilla inskärningen nedanför fickan hjälper till att få rundningen över höften synnerligen bra.

Av teckningarna framgår alla detaljer klart och tydligt.

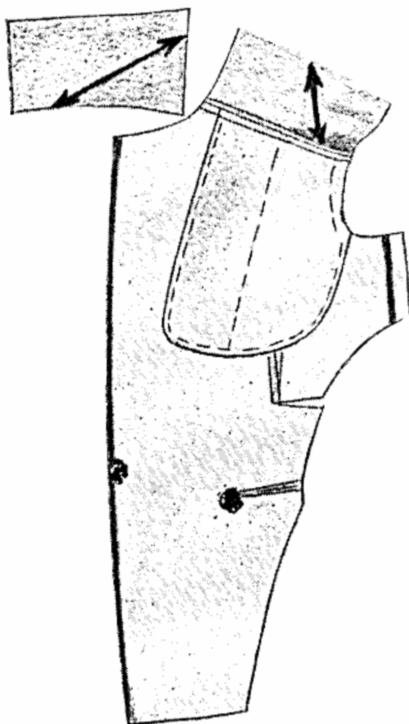

Fig. 1.

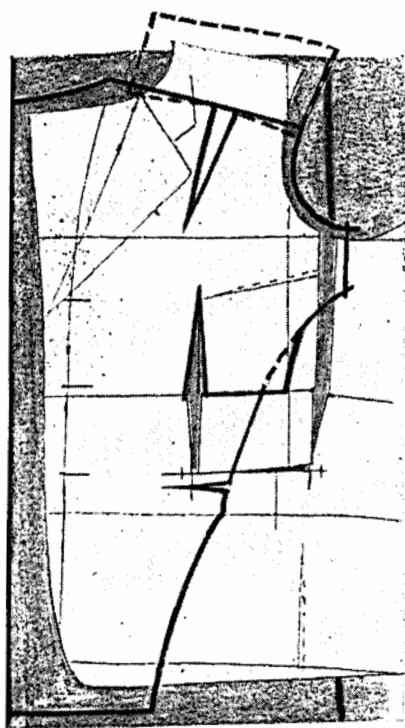

Fig. 2.

Foder- och sybehörsåtgång

för olika plagg beräknat för normala storlekar (100 cm bröstvidd)

Tabell 1. Kavaj

Fodertillbehör:

Konstsidenfoder	80 cm
Armsidenfoder	65 cm
Fickfoder	45 cm
Vattulin	80 cm
Tagel	45 cm.
Domestik	15 cm

Sybehör:

Sysilke eller tråd	250 m
Knapphålssilke (maskin)	10 m
Knapphålssilke (hand)	4 m
Kinatråd (hand)	4 m
Handsysilke	4 m
Tråckeltråd	50 m
Stora knappar	1—6 st
Små knappar	0—6 st.
Stadkant	3 m

2 axelvaddar och ev. vingar.

Fodertillbehören fordra från storlek 48 och uppåt 2,5 cm mera och nedåt 2,5 cm mindre.

Sybehören från storlek 54 och uppåt 10 % mera.

Tabell 2. Väst

Fodertillbehör:

Konstsidenfoder	65 cm
Foder för västryggen (140 cm brett)	25 cm
Fickfoder	15 cm
Domestik	30 cm

Sybehör:

Sysilke eller tråd	80 m
Knapphålssilke (maskin)	15 m
Knapphålssilke (hand)	3 m
Kinatråd (hand)	3 m
Tråckeltråd	10 m
Västknappar	6 st
Spänne	1 st
Stadkant	1½ m

Foder och sybehör från storlek 52 och uppåt + 10 %.

Från storlek 56 och uppåt + 15 %

Från storlek 60 och uppåt + 25 %

Tabell 3. Byxor

Fodertillbehör:

2 sidfickor	35 cm
Bakfickor	20 cm
Gylffoder	20 cm
Midjebandslärft	10 cm
Konstsidenfoder	15 cm
Grenfoder (mest avfall)	3 cm

Sybehör:

Sysilke eller tråd	100 m
Knapphålssilke (maskin)	20 m
Knapphålssilke (hand)	3 m
Kinatråd (maskin)	15 m
Kinatråd (hand)	4 m
Överkastgarn	80 m
Stora byxknappar	6—8 st
Små byxknappar	6 st
Kantband	50 cm

Tabell 4. Ridbyxor och golfbyxor

Se föreg. tabell + foder för benslitsen 15 cm, små knappar 12—16 st, sidspännen 2 st.

Tabell 5. Paletå

Fodertillbehör:

Konstsidenfoder inkl. ärmfoder	1,90 m
Vattulin eller lärft	1,20 m
Tagel	50 cm
Sammetsfickor	25 cm
Fickfoder	20—30 cm
Domestik	15 cm

Sybehör:

Sysilke eller tråd	400 m
Knapphålssilke (maskin)	50 m
Knapphålssilke (hand)	8 m
Kinatråd (hand)	8 m
Tråckeltråd	100 m
Stora knappar	3—6 st.
Små knappar	0—6 st
Slitsknapp (ev.)	1 st
Stadkant	5 m

2 par axelvaddar, ev. vingar och litet extra vadd.

Tillägg för foder och sybehör från storlek 52 och uppåt + 10 %. Storlek 56 och uppåt + 15 % och storlek 60 och uppåt + 25 %.

Tabell 6. Ulster storlek 48

Fodertillbehör:

Samma åtgång som till tabell 5, paletå.

Sybehör:

Samma åtgång som tabell 5 + 100 m sysilke + 30 m knapphålssilke.

Tabell 7. Slipon eller raglan, storlek 48

Fodertillbehör:

Konstsidenfoder, inkl. ärmfoder	200 cm
Vattolin eller lärft	100 cm
Tagel	45 cm
Fickfoder	55 cm
Domestik	15 cm

Sybehör:

Sysilke eller tråd	400 m
Knapphålssilke (maskin)	40 m
Knapphålssilke (hand)	8—10 m
Kinatråd	4 m
Tråckeltråd	100 m
Stora knappar	5 st
Ärmknappar	4 st
Slitsknappar	1 st
Stadkant	5 m

Foder och sybehör från storl. 52 uppåt + 10%.
Foder och sybehör från storl. 56 uppåt + 15%.
Foder och sybehör från storl. 60 uppåt + 25%.

Tabell 8. Sportrock eller s. k. agronomkavaj

Fodertillbehör:

Konstsidenfoder inkl. ärmfoder	170 cm
Fickfoder	70 cm
Vattolin eller lärft	70 cm
Tagel	45 cm

Sybehör:

Sysilke eller tråd	250—300 m
Knapphålssilke (maskin)	40 m
Kinatråd	5 m
Tråckeltråd	50 m
Knappar, till 2- radig	6—10 st
Knappar, till 1-radig	5 st
Stadkant	5 m

Foder och sybehör från storl. 52 uppåt + 10%.
Foder och sybehör från storl. 56 uppåt + 15%.
Foder och sybehör från storl. 60 uppåt + 25%.

Storlekstabell

	Kavaj									Väst	
	Storlek	Bröstvidd	Livvidd	Sätesvidd	Ärmh.-djup	Midjelängd	Hel läng	½ Ryggbredd	Ärmlängd	Ringning	Hel längd
Normala	44	88	76	96	23½	43	75	20	59	37	64
	46	92	80	100	24	43½	77	20½	60	37½	66
	48	96	84	104	24½	44	78	21	61	38	68
	50	100	88	107	25	44½	79	21½	62	38½	70
	52	101	92	110	25½	44½	80	22	63	39	71½
	54	108	96	114	26	45	81	22½	64	39½	73
	56	112	102	116	26½	45	82	23	65	40	74½
	58	116	108	118	26¾	45½	82	23½	65½	40½	76
	60	120	116	120	27	46	82	23½	66	41	77
Normala korta	92	92	80	100	23½	42	75	20½	59	37	65
	96	96	84	104	24	43	76	21	60	37½	66
	100	100	88	107	24½	44	77	21½	61	38	67
	104	104	92	110	25	44½	78	22	62	38½	68
Normala långa	146	92	80	100	24½	44	79	20½	62	38	68
	148	96	84	104	25	44½	80	21	63	38½	70
	150	100	88	107	25½	45	81	21½	64	39	72
	152	104	92	110	26	45½	82	22	65	39½	73½
Långa smärta	45	90	76	96	24½	44	78	20	62	38	68
	47	94	80	100	25	44½	80	20½	63	38½	70
	49	98	84	104	25½	45	81	21	64	39	72
	51	102	88	107	26	45½	82	21½	65	39½	73½
	53	106	92	110	26½	46	83	22	66	40	74
Undersätsiga	24	96	90	104	24	43	75	20	59	36½	65
	25	100	95	107	24½	44	76	21	60	37	67
	26	104	100	110	25	44½	77	21½	61	37½	69
	27	108	105	114	25½	45	78	22	62	38	70
	28	112	110	116	26	45½	79	22½	63	38½	71
	29	116	115	118	26½	45½	80	23½	64	39	72
Undersätsiga fylliga	24½	96	96	104	24	43	75	20	59	36½	65
	25½	100	101	107	24½	44	76	21	60	37	67
	26½	104	106	110	25	44½	77	21½	61	37½	69
	27½	108	111	114	25½	45	78	22	62	38	70
	28½	112	116	116	26	45½	79	22½	63	38½	71
Korpulenta	48½	96	102	104	25	43	76	20	60	37½	69
	50½	100	106	107	25½	44	77	21	61	38	70
	52½	104	112	110	26	44½	78	21½	62	38½	72
	54½	108	117	114	26½	45	79	22	63	39	74
	56½	112	122	116	27	45	80	22½	64	39½	75
	58½	116	126	118	27½	45½	81	23	64½	40	76
	60½	120	132	120	28	46	81	23½	65	40½	77

Västringning: gäller till första knapphålet.

Livhöjd: rent mått för moderna byxor utan tillägg för söm.

Ärmlängd: Paletå, slipon, raglan och sportrock + 2 cm. Trenchcoat och ulster + 2½ cm.

Byxor					Paletå el. frack	Ulster	Slipon & raglan	Trench-coat	Loden	Sport-rock	Raglan ärml.
Midje-vidd	Sätes-vidd	Liv-höjd	Inner-söm	Fot-vidd	Hel längd	Hel längd	Hel längd	Hel längd	Hel längd	Hel längd	över axeln
73	96	25	75	54	112	113	112	114	110	90	78
77	100	25½	79	54	114	116	115	117	113	92	79
81	104	26	80	54	115	117	116	118	114	93	80½
85	107	26½	81	54	116	118	117	119	115	94	82
89	110	27	82	54	117	119	118	120	116	95	83
94	114	27½	82	55	118	120	119	121	117	96	84½
100	116	28½	83	55	119	121	120	122	118	97	85
106	118	29½	83	56	120	122	121	123	119	98	86
114	120	31	83	56	121	123	122	124	120	98	86
78	100	25	76	54	111	113	112	114	110	90	77
82	104	25½	77	54	112	114	113	115	111	91	78½
86	107	26	78	54	113	115	114	116	112	92	80
90	110	26½	79	54	114	116	115	117	113	93	81
78	100	26½	82	55	117	119	118	120	116	94	82
82	104	27	83	55	118	120	119	121	117	95	83½
86	107	27½	84	55	119	121	120	122	118	96	85
90	110	28	85	55	120	122	121	123	119	97	86
74	96	26½	79	55	115	117	116	118	114	94	81
78	100	27	82	55	118	120	119	121	117	96	82
82	104	27½	84	55	119	121	120	122	118	97	83½
86	107	28	85	56	120	122	121	123	119	98	85
92	110	28½	86	56	122	123	122	124	120	100	86
88	104	24½	74	54	112	114	113	115	111	91	78
93	107	25	75	54	113	115	114	116	112	92	80
98	110	25½	76	54	114	116	115	117	113	93	81
104	114	26	77	54	115	117	116	118	114	94	82
109	116	27	78	55	116	118	117	119	115	95	83
114	118	27½	79	55	117	119	118	120	116	96	84
94	104	25	74	54	112	114	113	115	111	91	78½
99	107	25½	75	54	113	115	114	116	112	92	80
104	110	26	76	54	114	116	115	117	113	93	81
109	114	26½	77	55	115	117	116	118	114	94	82½
114	116	27	78	55	116	118	117	119	115	95	83
100	104	26½	74	54	113	115	114	116	112	92	78½
104	107	27½	75	54	114	116	115	117	113	93	80
110	110	28½	76	55	115	117	116	118	114	94	81
115	114	30½	77	56	116	118	117	119	115	95	82½
120	116	32	78	56	117	119	118	120	116	96	83
124	118	33	79	56	118	120	119	121	117	97	84
130	120	34	79	56	119	121	120	122	118	98	84½

Måttabell

För herrskrädderi. Alla mått i cm.

Bröst-, liv- el. stussvidden	Halsringen	Ärmhålsdjup	Midjelängden	Ryggbredd	Ärmhålsdiameter	Axelställning	Bröstbredd	¼ livvidd	⅓ stussvidd + 1 cm.
80	7	21,5	40	17,5	13	9	18	20	27,6
82	7,1	21,7	40,5	17,8	13,2	9,2	18,4	20,5	28,3
84	7,2	22	41	18	13,4	9,4	18,8	21	29
86	7,3	22,3	41,5	18,5	13,6	9,6	19,2	21,5	29,6
88	7,4	22,6	42	19	13,8	9,8	19,6	22	30,1
90	7,5	22,9	42,5	19,4	14	10	20	22,5	30,8
92	7,6	23,3	43	19,8	14,2	10,2	20,4	23	31,5
94	7,7	23,7	43,5	20,3	14,4	10,4	20,8	23,5	32,2
96	7,8	24	44	20,5	14,6	10,6	21,6	24	32,9
98	7,9	24,2	44,5	20,7	14,8	10,8	21,8	24,5	33,6
100	8	24,5	45	21	15	11	22	25	34,3
102	8,1	24,7	45,5	21,3	15,2	11,2	22,4	25,5	35
104	8,2	25	46	21,5	15,4	11,4	22,8	26,2	35,7
106	8,3	25,3	46	21,7	15,6	11,6	23,2	26,8	36,4
108	8,4	25,5	46,5	22	15,8	11,8	23,6	27,4	37
110	8,5	25,7	46,5	22,3	16	12	24	28	37,6
112	8,6	26	47	22,5	16,2	12,2	24,4	28,6	38,2
114	8,7	26,2	47	22,7	16,4	12,4	24,8	29,2	38,9
116	8,8	26,5	47,5	23	16,6	12,5	25,2	29,8	39,6
118	8,9	26,7	47,5	23,2	16,8	12,6	25,6	30,4	40,3
120	9	27	48	23,4	17	12,7	26	31	41
122	9,1	27	48	23,6	17,2	12,8	26,4	31,5	41,6
124	9,2	27	48	23,6	17,4	12,9	26,8	32	42,5
126	9,2	27,2	48	23,7	17,6	13	27,2	32,5	43
128	9,2	27,5	48	23,8	17,8	13,1	27,6	33	43,6

Ärmhålsdjupet kan även beräknas med 1/10 av hela bröstvidden + 1/4 midjelängd + 3,3 cm.

Midjelängden = ¼ av hela kroppslängden.

Kavajlängden = 1/2 kroppslängd minus 11—12 cm.

Ryggbredden = 2/10 av hela bröstvidden + tillägg för söm intill 108

Ryggbredden = 2/10 av hela bröstvidden + tillägg för söm intill 108 cm därutöver utan sömtillägg.

MODERN TILLSKÄRNING

MODERN

TILLSKÄRNING

II

DAMSKRÄDDERI

AV

E. RAIMEL

UTGIVEN AV SKRÄDDARMÄSTARNAS RIKSFÖRBUND

FÖRORD

Modern Tillskärning utkommer härmed i sin tredje upplaga. Den första upplagan, som utkom 1944, fick mycket gott mottagande och upplagan slutsåldes under något över ett år. En andra, något utökad upplaga trycktes 1946 och är även den, sedan någon tid utgången från förlaget.

Modern Tillskärning vill först och främst vara en lärobok i tillskärning, varför man vid uppläggningen tagit hänsyn till att även den i tillskärning mindre rutinerade yrkesmannen, skulle få nödig vägledning.

Utan att allt för mycket taga hänsyn till tillfälliga modeyttringar, har de i boken medtagna uppställningarna i första hand utvalts med tanke på deras allmängiltighet.

Det av författaren använda och delvis av honom själv utarbetade systemet har sedan flera år använts i såväl Sverige som i Norge och Danmark och han har vid talrika kurser haft tillfälle att demonstrera detsamma. Genom sin lättfattlighet och logiska uppbyggnad har systemet blivit erkänt och omtyckt, varför denna nya och reviderade upplaga torde fylla ett stort behov.

Någon annan utförlig handledning i modernt tillskärningssystem finns inte på vårt språk och Skräddarmästarnas Riksförbund, som står som utgivare även för denna bok, har därför ansett det angeläget att Modern Tillskärning åter blev tillgänglig för alla dem som önskar en vägledning i tillskärningsproblemen.

Stockholm febr. 1949

UTGIVAREN.

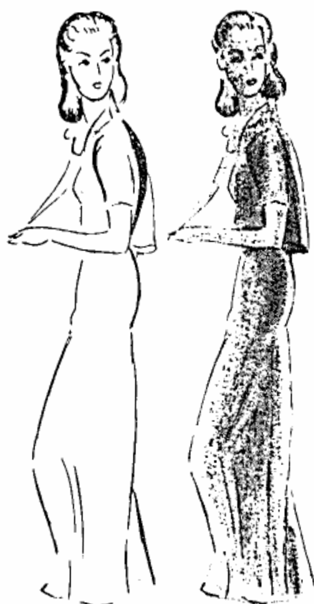
INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Tillskäraren som beklädnadskonstnär

Vill man lära sig tillskärning, räcker det inte endast, att man kan skära till och behärska de olika beräkningsarterna, utan en mycket större konst är att kunna klä en kvinna, så att hennes personlighet kommer bäst till sin rätt. En skicklig tillskärare måste ha god smak och den bör till stor del vara medfödd. Man kan också uppöva den till en viss grad och bra hjälpmedel är att läsa goda modetidningar, besöka mannekänguppvisningar m. m. Det är även en stor konst att hjälpa till vid det riktiga modellurvalet, som kan ge en mindre vacker figur ett utseende så nära idealfiguren som möjligt.

Det finns ingen bestående norm för den idealiska kvinnofiguren. Den växlar med tidens smak. På denna beror det alltså, om våra damer trakta efter en så manlig figur som möjligt eller om de tröttna på de raka axlarna och pojkatigt smala höfterna för att i ställe betona de mer mjuka kvinnliga formerna i sin klädsel.

Det är viktigt för varje beklädnadskonstnär att försöka trolla bort de små skönhetsfelen, och följande riktlinjer är ett försök att ge några mer allmänt hållna tips.

En lös jacka döljer rund rygg.

Den runda ryggen

Detta skönhetsfel mildrar man på så sätt, att man förlägger axelsömmen längre bakåt än man annars brukar göra. Boleros och korta jackor gör man omärkligt längre i ryggen.

Svankrygg

En svankrygg döljes bäst genom en löst fallande jacka, en fyllig blus, ett skärp, som knytes i ryggen etc. Tyget får ej sitta stramt i ryggen utan måste falla löst. Midjan sätter man något djupare än midjelinjen.

En svankryggig person bör alltid bära så låga klackar som möjligt, då höga klackar ännu mer framhäver intrycket av svankrygg.

Lodrät = smal, vågrät = bred

Man kan med skickligt arbetade kläder inte blott dölja små skönhetsfel utan även "göra" en fyllig dam smalare och tvärtom. Riktlinjen för detta "trolleri" är: lodräta linjer kommer en person att verka smalare, vågräta bredare. Detta gäller för såväl snittet som för mönstret och den dekorativa garneringen av klänningen. De flesta damer känna redan till denna enkla regel. Och dock är det ett faktum, att blott ett fåtal rätta sig efter denna grundsats i sin klädsel.

Följande exempel belysa den praktiska nyttan av grundsatsen om vågrät respektive lodrät uppdelning i klädseln.

Längsgående ränder gör smalare.

Den korpulenta damen

Små, korpulenta damer skall ha raka, enkla linjer. Klänningen skall inte sitta åt kring kroppen, utan falla löst. Delning på längden rekommenderas för dem. En enkel rad av knappar från halsurringningen till midjan eller till fållen ger ett klädsamt avbrott. Ännu klädsammare är en isättning i annan färg än klänningens. Den delar överdelen av klänningen i tre delar och kommer den därigenom att verka smalare. Skickligt utförda stickningar och passpoaleringar göra samma intryck. Skärningen på klänningen skall vara så, att en tvärdelning vid midjan är överflödig. Starkt betonad midja är inte fördelaktigt för små, fylliga damer. Om de bära klockkappor, måste iakttagas, att klockningen börjar först nedanför höften. Kjolarna få ej vara korta och ärmarna böra löpa så omärkligt som möjligt från axeln.

Vågrätt gör alltid bredd.

Frisyren spelar även en stor roll och denna måste verka så disrket som möjligt. En alltför stor halsurringning på den fylliga damen är mycket missklädsam. Vid val av tyg skall man ej välja iögonfallande färger utan småmönstrade tyger i lugna färger. Fasta tyger äro i detta fall bättre än tunnare. Ljusa strumpor komma benen att verka tjockare liksom för små skor med stor urringning.

Den långa slanka damen

Den långa slanka damen verkar något fylligare, om man på hennes kläder anbringar puffärmar, rysch, fickor och garneringar. Längden trollas bort genom stora mönster, axelkragar och vida klockkjolar. Många smala veck är utmärkt för såväl den slanka som den långa damen.

Den långa kraftiga damen

Stora damer skola undvika lodräta linjer och hellre föredraga tvärdelningar, såsom caper, små västar, breda skärp o. s. v. Kjolen bör snarare vara kort än lång. Blommönster är synnerligen fördelaktigt.

Genom en särskild skärning kan de längsgående rändernas effekt förhöjas.

Den slanka damen

En slank dam kan naturligtvis utan betänkande bära både raffinerade och komplicerade samt enkla kläder. Men även en formfulländad figur kan framhävas ännu mer genom en skicklig klädsel. Även en mycket vacker kvinna är beroende av klädernas snitt och färgsammansättning.

Färgkombination

Blott få damer ha riktigt förstått hur viktig färgkombinationen i modet är. Så kan t. ex. en gammal klänning tyckas oss vara fullt modern, om den bäres med en scarf i någon passande modefärg. Men inte bara klädsnittet utan också färgkombinationerna växla ständigt med modet. Den, som tycker det är roligt med färger, kan utprova oändligt många och nya kombinationer. I dag tillåter oss modet t. o. m. så vågade sammansättningar som mörklila — intensiv rosa eller cyklam — kornblått. Bara för några år sedan skulle detta ha varit omöjligt. Modet just nu inte blott tillåter dessa "omöjligheter" utan även söker dem.

Starka, lysande färger verka för det mesta kostbara, om man använder dem sparsamt. Den turkosblå färgen t. ex. är mycket vacker mot brunt, men slösar man med den i exempelvis en blus att bäras till brun kjol, förfelar den sin verkan. Effekten blir avsevärt högre om man skaffar sig en hel klänning i det bruna tyget och endast garnerar den med ett halsband eller en scarf i turkos. Som regel kan säkas: *En* färg skall vara mest framträdande, den andra skall framkalla en viss effekt. Men det gäller vid alla färger att vara försiktig med mängdförhållandet. Den, som inte har känsla för detta, gör bättre i att rådfråga en god modejournal. Man bör inskärpa dess förglagda bilder för att sedan rätta sig efter dem vid nästa inköp.

Klänningen typiskt felaktig, en sådan figur fordrar garnering.

Färgsammansättningar.

Det finns för färger och dess sammansättningar liksom för det övriga modet en bestämd regel. Just i detta ligger en särskild charm men även en fara. Det gäller för alla att välja färger så, att de passa in i stilen. Därvid måste man lägga märke till följande fyra punkter: hårfärgen, ansiktsfärgen, ögonfärgen och figuren.

Hårfärgen

Hårfärgen har väl så mycket att betyda för utseendet som hudfärgen. Tydligast visar sig detta på rödhåriga människor, vars hår kan lysa överraskande, om de klä sig i grönt, mörkblått eller turkos. Å andra sidan verkar ett sådant hår ofördelaktigt, om de klä sig i någon ogynnsam röd färg.

Ansiktsfärgen

Vid val av tygfärg måste man också taga hänsyn till ansiktsfärgen. Bleka, ljusa människor måste vara särskilt försiktiga. Den som har kraftig ansiktsfärg eller brunbränd hy kan bära nästan alla starka färger. Men sådana färger skulle komma en blek dam att verka ännu blekare. För henne är en mattblå eller mörkbrun färg bättre.

Ögonfärgen

Ju mörkare och mer glänsande ögonen äro, ju lättare är det att finna färger som passa bra. Så kan den mörkögda sydländskan bära skarpa och livliga färger, vilka för en nordisk kvinna med blå ögon och ljust hår skulle vara mycket missklädsamt. Naturligtvis är det inte bara ögonfärgen, som här är avgörande, utan även ansikts- och hårfärgen. Det är rådligt att antingen välja sådana färger, som äro så lika ögonfärgen som möjligt eller sådana, som stå i så skarp kontrast till denna som möjligt. Det är förvånande, hur mycket mera intensiv ögonfärgen verkar, så snart man t. ex. binder en scarf i samma färg eller i en någon avvikande färg om halsen.

Figuren

Man måste även taga hänsyn till figuren då det gäller färgval. Svart och alla mörka färger gör figuren smalare, vitt och alla ljusa kommer den att verka kraftigare. Redan av detta skäl skall den kraftiga damen hålla sig till mörka färger, varvid hon också kan vara säker på att före-

falla mindre. Ty det är ju varje kvinnas strävan att vara enkelt och elegant klädd utan att väcka alltför mycket uppseende. Därför skola fylliga damer alltid undvika stormönstriga, rutiga, randiga, blommiga eller prickiga tyger. Sådana mönster äro bara fördelaktiga för långa, slanka damer. För mindre damer stå de förtjusande småmönstrade tygerna till förfogande.

Åldern får inte göra gammal

Åldern måste en dam också taga hänsyn till. Hon skall i sin överdrivna ängslan att dölja sin ålder inte försöka verka yngre i ljusa färger. Svart är fördelaktigt. Varje kvinna skall inrikta sig på att verka så ungdomlig som möjligt, utan att därför gå till överdrift.

Allmänna synpunkter.

Det händer ofta, att vi bli förtjusta i ett tyg i en bestämd färg och köpa det genast. Då vi komma hem se vi, att varken kappa, hatt, skor, handskar eller väska passa i färg till vårt nyförvärv. Man skall alltså innan man köper, övertänka vad man har hemma i blusar, kjolar jackor, skor o. s .v. och försöka genom skickligt inköp skaffa så stor variation som möjligt i sin garderob.

Det är också viktigt, att innan man köper, göra klart för sig för vilket tillfälle man behöver en klänning. Man skall för förmiddagsklänningen välja livliga färger, för eftermiddagen mera lugna, medan man för den festliga aftonklänningen kan föredraga en livlig och skarp färg.

Måttagningen

Börja måttagningen med midjelängden. Måttbandet lägges först mot nacken exakt på den punkt, där man lätt kan fastställa en liten muskel = nackpunkten.

Tryck måttbandet intill kroppen. Låt det gå i ryggmitten mellan skulderbladen och mät till midjan.

Känn med högra handen midjan och lägg tummen mot måttbandet. På det viset går det lätt att exakt fastställa längden. Se fig. 1.

Figur 2. Ryggbredden.

Figur 1. Midjelängden.

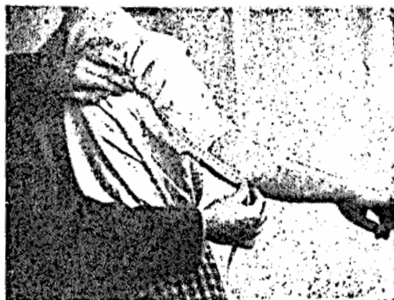
Låt måttbandet ligga kvar i midjan och fortsätt rakt ner att mäta dräktjackan eller kappans längd. Därefter mäter man ryggbredden. Håll måttbandet med vänster hand på ryggens mittpunkt, för måttbandet över skulderbladet och "sätt fast" måttet med tummen där armen börjar. Är man osäker hur pass bred ryggen skall vara, så drar man vid axeln i ärmen. Därigenom bildar sig ett veck ner mot ärmhålet och man kan lätt se var själva armen börjar. Se fig. 2.

Håll nu måttbandet fast där med vänster hand som fig. 3 visar, och mät till armbågen.

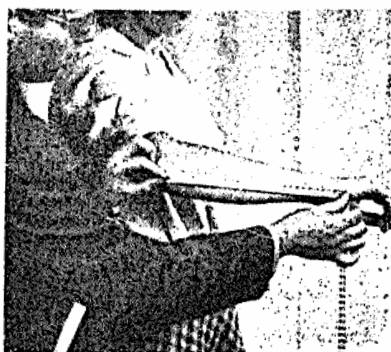
Fig. 4 visar måttets fortsättning från armbågen till handleden. Ett mycket bra och nödvändigt kontrollmått är ärmens raka längd, se fig. 5.

Lägg måtbandet 1 cm. innanför ärmsömmen och mät rakt ner till handledens början.

Bröstvidden är ett synnerligen viktigt mått

Figur 3. Längd vid armbågen.

Figur 4. Hela ärmlängden.

Figur 5. Kontrollmåttet i ärmlängden.

Figur 6. Bröstvidden.

Figur 7. Midjevidden.

och det är många, som anse att måttet skall tagas från ryggen framåt. Andra återigen säga att det skall tagas framifrån — bakåt. Bäst är dock att först lägga måttbandet alldeles intill ärmhålorna och föra det rakt över bröstet. Se fig. 6. Obs. att måttet skall gå rakt över bröstet och ej över bysten som normalt är ungefär 5 cm nedanför. Bäst ställer man sig vid sidan om kunden. Håll med högra handen ihop måttbandet och för med vänster hand måttbandet intill skulderbladets nedre hälft. Därigenom får man ett absolut korrekt mått.

Midjevidden, fig. 7, mätes lagom åtstramat över kjolen, när det gäller dräkter eller kappor, och innanför kjolen när det gäller vidden för en kjol.

Höftvidden slutligen, se fig. 8, mätes över höftens kraftigaste punkt, omkring 20—24 cm. nedanför midjan. Måttet skall mätas åtstramat varken för hårt eller för löst.

Fig. 8. Höftvidden.

För att få den rätta känslan vid måttagning, är det viktigt att tänka sig måttbandet av vanligt tidningspapper. Drar man för hårt i det går det sönder, och mäter man för löst, så "håller" måttbandet inte på kroppen utan sjunker nedåt.

Måttagning för kjolar

Vid måttagningen lägger man bäst ett måttband med hake runt midjan. Därefter mäter man som fig. 1 visar den främre längden.

Fig. 2 visar sidlängden och fig. 3 den bakre längden.

Alla dessa längdmått tages till golvet, och därifrån mäter man från sidan uppåt till höjden som kjolen skall ha i färdigt skick. Vid uppställningen drages därefter detta mått ifrån de tagna längdmåtten. Viktigt är, att för en oproportionell figur taga sidlängden i båda sidor. En höft som är starkare på ena sidan fordrar mera längd och detta måste tilläggas, annars slår kjolen mer åt ena sidan.

Fig. 4 och 5 slutligen visar måttagningen för liv- och höftvidden. Livvidden tages direkt i midjan och höftvidden på den starkaste punkten över höften.

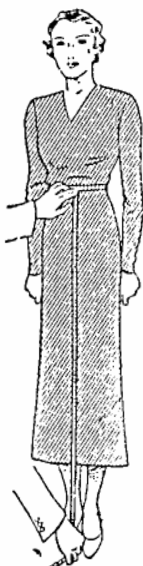

Fig. 1

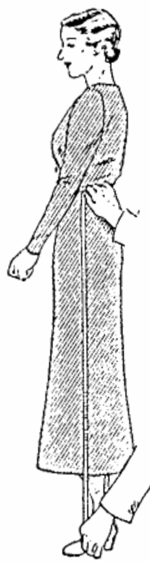

Fig. 2

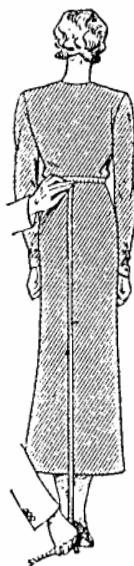

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Kontrollmått

De flesta moderna tillskärningssystem ge i vanliga fall framstycket god passform. Besvärligare är det att få ryggen att sitta perfekt. Trots noggranna kontrollmått — speciellt ärmhålsdjupet — förekommer nästan alltid ändringar. Man kan gott påstå att de flesta ändringarna förekommer på ryggens halsparti.

Hur kommer det sig då, att trots att man tar ärmhålsdjupet mycket noggrant, ryggen blir antingen för lång eller för kort? Även en hel del andra fel kunna uppstå vilka alla härleder sig från felaktig balans vid halsen.

När man tar ärmhålsdjupet vill det ofta bli för djupt eller för grunt. För djupt taget ärmhålsdjup skapar större ärmhålsomfång samt skjuter balansen nedåt, för grunt taget ärmhålsdjup minskar ärmhålsomfånget, varigenom ärmen får ett "fattigt" utseende och balansen kommer för högt.

I praktiken hade det nu varit mycket bättre att beräkna ärmhålsdjupet. Men även i detta fall förekommer ändringar vid halsen.

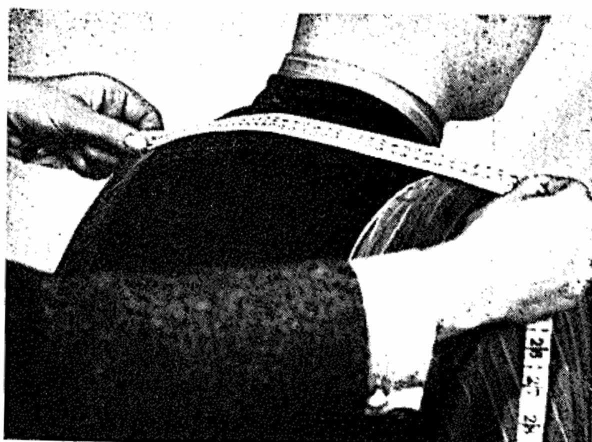
Hur uppstår nu dessa fel. Varför stämmer det inte efteråt trots noggranna måttagningar och uträkningar?

För det första har man kanske tagit måttet fel. För det andra är måttet beräknat efter en svängd kropp men när så mönstret ritas upp har man allting plant och det uppstår alltså delvis överföringsfel. Tillika vet man ju inte hur pass svängd eller böjd kroppen var enligt det tagna måttet.

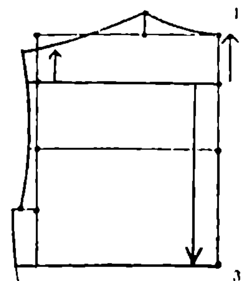
Genom praktiska studier har man kunnat konstatera att ärmhålsdjupet i verkligheten består av två mått: Halsens längd samt längden från axeln till ärmhålets djupaste punkt. Man har ytterligare genom otaliga praktiska prov fastställt att teorin håller streck i verkligheten. För kontrollen är endast ett mått nödvändigt, vilket man tar på följande sätt:

Lägg ett måttband från den vänstra till den högra axelns högsta punkt. Se fig 1. Måttbandet får inte röras i mitten utan endast sträckas från axel till axel. I ryggmitten, d. v. s. nedanför nackpunkten, blir det nu en viss skillnad mellan måttbandets *övre* kant och nackpunkten. Vid normal halslängd är detta 5 cm. för en man och 3½ cm för en kvinna. Är nu skillnaden t. ex. 6 cm så säger oss måttet att figuren drar 1 cm mera längd på ryggen vilket därför naturligtvis tillägges upptill. Skulle man nu ha gjort på det gamla vanliga sättet hade man varit tvungen att flytta upp ryggen vilken därigenom hade blivit för kort i midjan och vad farligare varit — framstycket hade därigenom kommit i obalans.

Är måttskillnaden endast 4 cm så visar måttet att halsen är för kort. Man sänker alltså ryggen i detta fall, motsvarande samma mått som man höjde i det förra d. v. s. 1 cm. Man slipper då sänkningen av kragen efteråt, "nypningen" vid axelsömmen m. m. Vid rationaliseringen av skrädderiet har detta kontrollmått stor betydelse, man kan i detta fall göra första provningen med färdigsydda axlar och sidsömmar.

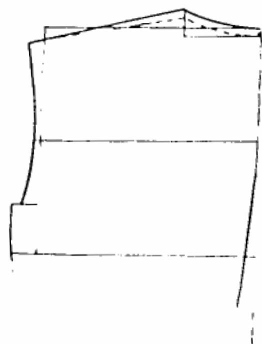
Figur 1.

Figur 2.

Fig. 2 visar ärmhålsdjupet enligt denna teori:
1 = nackpunkten.
2 från 1 = 5 cm för normal halslängd.
3 från 1 = ärmhåldjupet som vanligt.
Från punkt 2 vinkellinje framåt.

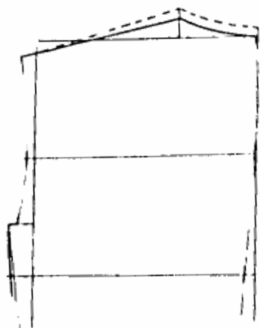
Vid axelspetsen får man nu en längd utöver denna linje med — efter dagens mode — omkring 4 cm. För söm och rörlighet kan man räkna 2 cm., resten är tillägg för axelvaddar. Föreskriver nu modet rundare och lägre axlar, så blir naturligtvis höjden mindre, men halslängden berörs inte av detta.

Figur 3.

Vi antar nu ett fall där kontrollmåttet visar en halslängd av 4 cm. Ändringen göres enligt fig 3., man sänker alltså 1 cm vid nackpunkten och drar från den nya punkten nacklinjen. Därifrån mätes nackbredden inåt som vanligt och halsspetsen mätes uppåt. Från den nya halsspetsen jämnas ut till axeln.

Fig. 4 visar ändringen för en figur med lång hals. Kontrollmåttet utvisar här en längd av 6 cm. I detta fall måste man höja, d. v. s. förlänga ryggen med 1 cm. Just här är det lätt att konstatera hur viktigt och värdefullt detta kontrollmått är. Att ryggen var för kort hade kanske inte utan kontrollmåttet blivit upptäckt, man hade i stället fått de störande tvärvecken mot ärmhålet och sidsömmen, hela plaggets balans hade för övrigt blivit lidande. Glöm ej att motsvarande kontroll för kvinnlig figur är 3½ cm. Se fig. 5.

Figur 4.

Figur 5.

Man har nu en noggrann kontroll för längden mellan ärmhålsdjup och hals men man vet inte ryggens form. Även detta är viktigt. Det händer nämligen ofta att kontrollmåttet för halslängden utvisar normal längd men ryggen kan trots detta vara rak eller böjd. Det är då nödvändigt att rikta den bakre mittsömmen därefter samt även korta respektive förlänga ryggen.

Figur 6.

Fig. 7 visar kontrollen för ryggens böjning. Lägg en vinkel mellan skulderbladen på ryggens mitt. Från nackpunkten till vinkelns kant blir nu ett visst avstånd, vilket för en normal figur skall vara — för en man 7 cm och för en kvinna 5½ cm. Avståndet mätes nu från nackpunkten till vinkelns kant. Är nu avståndet för en man 7 cm och för en kvinna 5½ cm, är ryggens form normal. Är avståndet mellan nackpunkten och vinkeln större är ryggen böjd, således mindre än om det är fråga om en rak rygg.

Ändringarna utföras på följande sätt:

Vid tillskärningen av herrkläder: Hälften av skillnaden mellan det normala och det uppmätta avståndet tillägges, respektive fråndrages i längden och hälften mätes respektive inåt eller utåt.

Som praktiskt exempel tages ett fall där avståndet är 10 cm. Som normalt gäller ju 7 cm. I detta fall är alltså avståndet 3 cm mera än normalt. Hälften, d. v. s. 1½ cm, tillägges på ryggen, fig. 8. För att få en verkligt bra passform behöver dock ryggen en mera böjd mittlinje, avståndet till vinkeln säger detta. Hälften av tillägget, ¾ cm, mäter man därför inåt. Från denna nya punkt drages nu uppställningslinjen varefter uppställningen göres som vanligt. Höjden vid axel beröres inte av ändringen.

Fig. 9 visar en rygg där avståndet mellan vinkeln och nackpunkten endast är 5 cm. Här sänker man nackpunkten med 1 cm, d. v. s. hälften av skillnaden med det normala, vilket ju var 7 cm, och mäter samtidigt hälften av sänkningen utåt. Ryggen blir nu, ovanför halva ärmhålsdjupet antingen något bredare eller något smalare. Detta utjämnas vid axelspetsen där antingen tillägg eller avdrag göres.

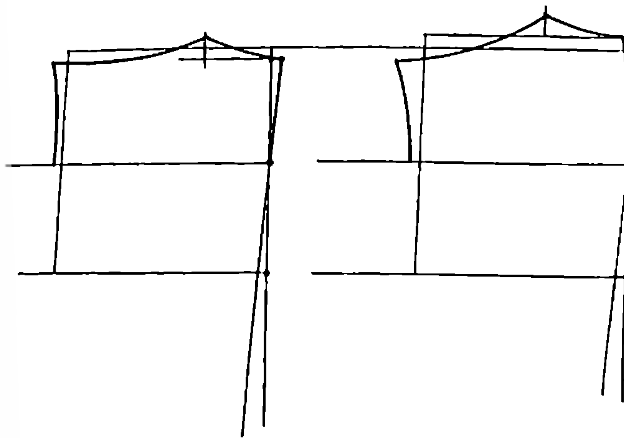
Vid tillskärning av damkläder gäller samma sak, man får dock inte glömma att normalavståndet mellan vinkeln och nackpunkten här skall vara 5½ cm.

Överplagg ändras på samma sätt.

Dessa två kontrollmått tar endast någon minut att ta. I praktiken ha de visat sig att slå perfekt, med resultatet att passformen i ryggen blir felfri.

Figur 7.

Figur 9. *Figur 8.*

Proportionsberäkning

1. Ryggen eller bakre ärmhålsdjupet:

1/10 bröstvidd, ¼ midjevidd + 1½ cm.

2. Midjelängden:

¼ kroppslängd ./. 2 cm.

3. Totallängden på olika plagg:

Dräkt: ½ kroppslängd ./. 10—12 cm.
Kappa: ½ kroppslängd + 30—32 cm.
Ulster: ½ kroppslängd + 32—34 cm.

4. Halsvidden:

4/10 bröstvidd ./. 1 cm.
För uppställningen tillägger man för sportplagg 3 cm. och för ulster eller liknande 4—5 cm.

5. Ärmhålsdjupet:

Främre ärmhålsdjupet från nackpunkten till ärmföreträdeslinjen. Rygghöjden + 1/10 bröstvidd + 2½ cm.

6. Bysthöjden:

Från bröstlinjen nedåt normalt 1/10 av halva bröstvidden + ½—1 cm. För fyllig byst 1/10 av halva bröstvidden + 3½—4 cm.

7. Ryggbredden:

Intill 84 cm. bröstvidd 2/10 bröstvidd + 1½ cm.
Intill 90 cm. bröstvidd 2/10 bröstvidd + 1 cm.
Intill 94 cm. bröstvidd 2/10 bröstvidd + ½cm.
Intill 98 cm. bröstvidd 2/10 bröstvidd.
Intill 102 cm. bröstvidd 2/10 bröstvidd./. ½ cm.
Intill 106 cm. bröstvidd 2/10 bröstvidd ./. ¾ cm.
110 cm. bröstvidd och uppåt 2/10 bröstvidd ./. 1 —1½ cm.

8. Ärmhålsdiametern:

1/10 bröstvidd + 4—4½ cm.

9. Bröstbredden:

2/10 bröstvidd + 2 cm.

10. Livbredden:

¼ midjevidd (inräkn. 3—4 cm. uttag för uppskärningen).

11. Bystbredden:

Bröstvidden + ¼ av överskottet enl. följande uträkning:

Bröstvidden 96 cm.

Bystbredden 104 cm.

Överskott 8 cm.

¼ därav = 2 cm., som tillägges vid uppställningen.

12. Höfthöjden:

Halva midjelängden från midjelinjen nedåt.

13. Höftpunkten.

⅓ höftvidd från höftpunkten bakåt ./. ryggens bredd.

14. Ärmlängden:

Midjelängden + 1—1½ cm

15. Midjevidden å kjol:

3—4 cm. mindre än midjevidden på dräktjackan.

16. Sidlängden å kjol:

Halva kroppslängden ./. 9—10 cm.

17. Främre längden å kjol:

Normalt sidlängden ./. 2 cm. Vid kraftiga höfter kan skillnaden vara 3—4 cm.

18. Bakre längden på kjol:

Sidlängden ./. 1 cm.

19. Höfthöjd för långbyxor:

¼ höftvidd + 2 cm.

20. Sidlängd för långbyxor:

Höfthöjden + 2 ggr midjelängden.

21. Knäpunkten:

Från höften nedåt 1½ ggr midjelängden.
110 cm. bröstvidd och uppåt 2/10 bröstvidd ./. 1 —1½ cm.

Förklaringar

Ärmhålsdjupet = längden från nackpunkten till en tänkt linje parallellt med ärmhålets djup.

Midjelängden = längden från nackpunkten till midjan.

Man utgår alltid från den normala midjelängden eller den naturliga. Föreskriver modet någon gång "lång" midja, så göres extra tillägg vid uppställningen.

Hela längden = den längd beklädnadsplagget skall ha i färdigt skick.

Nackbredden eller halsringen = den bredd som räknas från mitten på ryggen till axelsömmens början.

Ryggbredden = bredden från ryggmitten över skulderbladen till en punkt, där ryggen och armen mötas.

Axelbredden = bredden från axelsömmens början vid halsringen till axelspetsen vid ärmhålet.

Ärmhålsdiametern eller ärmhålsbredden = sträckan under armarna.

Ärmföreträdeslinjen = den antagna vinkellinjen, som går från främre ärmpunkten rakt ned till höften och rakt upp mot axeln.

Ett bättre namn för ärmföreträdeslinjen är främre balanslinjen.

Främre ärmhålsdjupet = avståndet från bröstlinjen till axelspetsen.

Bröstlinjen = vinkellinjen som går i höjd med bakre ärmhålsdjupet framåt.

Axelspetsen = den punkt på axelsömmen, som ligger närmast halsen.

Halsgropen eller främre mitten = mittpunkten frampå halsen.

Bröstbredden = bredden från främre balanslinjen till mitten på bröstet.

Höfthöjden = punkten i höjd med höften från midjan räknat.

Främre längden på kjolen = från midjan mitt fram nedåt.

Sidlängden på kjolen = längden från midjan över höften rakt ned.

Bakre längden = från midjan bak över stussen rakt ned.

Modebildens uträkning

För modebildens uträkning använder man ett måttband eller vinkel med centimetermåttet intecknat i 1/4 skala.

De flesta modetecknare utgår från en midjelängd av 40 cm. Från detta mått bör man alltså utgå och inte från längden i övrigt, då de flesta tecknare bruka försköna sina figurer, och rita dem med avsevärt längre ben än en normalfigur i allmänhet har.

Man mäter alltså med det förminskade måttbandet på modebilden, från midjan till halsgropen eller, om det är ryggen, från midjan till nackpunkten.

Det mått man får divideras med 40, vilket var det mått tecknaren antagit.

Ett exempel:

Midjelängden, enligt det förminskade måttbandet, blev 13. Detta mått dividerat med 40 blir 3,3. För enkelhetens skull räknar man alltid med hela mått, i detta fall 3. Med det förminskade måttbandet mäter man alla avstånd på modebilden, t. ex. knappavstånd, krag- och skärpbredd, sömavstånd, bredden mellan veck o. dyl. Alla dessa uppmätta mått multipliceras så med 3 när man ställer upp mönstret för att få de rätta, verkliga måtten.

Exempel: Midjelängden 13 x 3 = 39 (här föll 1 cm. bort vid divideringen, vilken åter tilläggs för midjelängden, i de andra fallen spelar denna centimeter ingen roll).

Knappavstånd 2 x 3 = 6 cm.

Kragbredd 1½ x 3 = 4½ cm.

Skärpbredd 1 x 3 = 3 cm.

Bredd mellan vecken 5 x 3 = 15 cm.

Svensk-, dansk-, norska fackuttryck:

	svenska		*danska*		*norska*
1	bröstvidd	1	Brystvide	1	Brystvidde
2	uppåt	2	apad	2	oppover
3	nedåt	3	nedad	3	nedover
4	korsning	4	krydsning	4	kryssning
5	axeln	5	skulder	5	skulder
6	måttlig	6	mådeligt	6	måtelig
7	främre	7	foreste	7	fremste
8	bakre	8	bagerste	8	bakerste
9	balans	9	Balance	9	balance
10	halsspetsen	10	halsspids	10	halsspiss
11	mät eller mått	11	mål	11	mål
12	midja	12	Talje	12	Talje
13	armhålsdjupt	13	Ermehullsdypet	13	ermhullsdypet

Grunduppställning för jacka

Beräkningarna för detta system äro upplagda så, att de passa för den praktiska förarbetningen, en dräktjacka till exempel förarbetas i dag mest som en herrkavaj. Den s. k. tailor-made modellen skäres alltså till på samma sätt som herrkavajen, med alla sömmar inräknade. Även kappan skäres till på samma enkla sätt, endast för extra delningssömmar måste tillägg göras.

Viktigt är att noggranna mått tages. Innan man försöker skära till bör man kunna taga felfria mått. Kom ihåg följande: Tag alltid bröstvidden tillräckligt stor, mät vidden bak över nedre delen av skulderbladen och fram rakt ovanför bysten. Endast för s. k. fyllig byst mäter man även den s. k. stora bröstvidden d. v. s. måttbandet föres fram även över bysten. Man kan alltså skilja mellan lilla och stora bröstvidden eller bröst- och bystvidden.

Midjevidden bör tagas något hårt, då flertalet kvinnor önska "känna" kläderna i midjan.

Att taga höft- eller sätesvidden riktig är en stor konst. Även där använder sig en del system av en liten och en stor sätesvidd, den första tagen omkring 15 cm nedanför midjan, den andra c:a 30 cm från midjan. Detta system använder sig endast av en sätes- eller höftvidd, nämligen vidden över sätets största punkt. Det är inte lätt att taga ärmhålsdjupet riktigt. (Se Kontrollmått!) Är man inte fullt säker på detta mått, så bör detsamma beräknas.

Beräkningsformeln är:

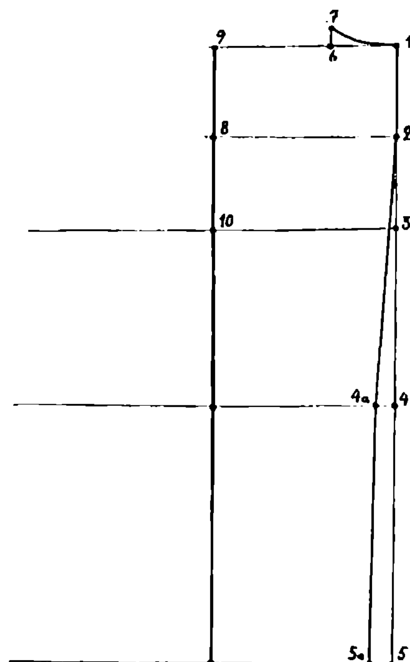
1/10 bröstvidd

+ 1/4 midjelängd

+ 1½ cm för dräkt: för kappa därutöver plus ½—1 cm

Obs. Alla beräkningar utgå ifrån lilla bröstvidden. Den stora bröstvidden eller bystvidden använder vi endast för beräkning av bröstbredden.

Systemet är uppbyggt på tiondedels beräkningen, som är lätt att räkna samt ger de bästa anatomiska resultaten. Planläggningen av snittet är indelad i tre delar d. v. s. ryggens bredd, ärmhålets diameter samt bröstbredden var för sig. Liten eller stor ryggbredd får därigenom ingen inverkan på proportionerna i övrigt och man undviker några av de mest vanliga felkällorna i modern tillskärning. Systemet har med stor framgång använts överallt i Skandinavien.

Figur 1.

GRUNDUPPSTÄLLNINGEN

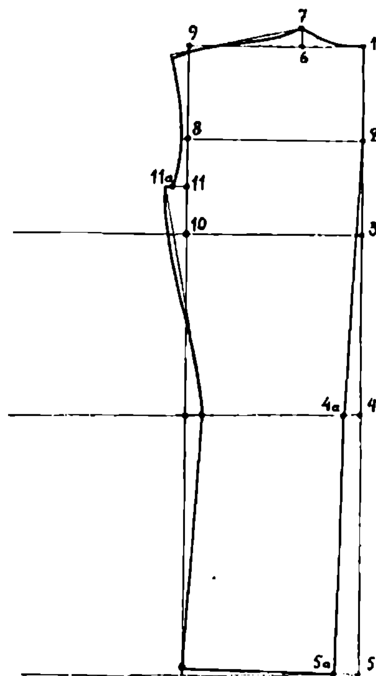
För att lära sig tillskärning rationellt är det nödvändigt att behärska grunduppställningen. Ur grundmodellen modellerar man sedan de olika plaggen.

Uppställningen: Fig. 1.

1 vinkellinje framåt och nedåt
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet
3 från 1 = hela ärmhålsdjupet
4 från 1 = midjelängden
5 från 1 = hela längden
Från 2 kort och från 3 och 5 långa vinkellinjer framåt
Linjen från 1 framåt = ryggens grundlinje
Linjen från 2 framåt = ryggbreddslinjen
Linjen från 3 = bröstlinjen
Linjen från 4 = midjelinjen
Linjen från 5 = nedre grundlinjen.

Ryggens uppställning: Fig. 2.

4 a från 4 = 2—2½ cm
5 a från 5 = alltid ½ cm mera än 4 a—4.
Förbind 5 a med 4 a och punkt 2
6 från 1 = 1/10 bröstvidd ./. 2½ cm

Figur 2.

Kort vinkellinje uppåt

7 från 6 = normalt 2¼ cm, för kraftiga skulderblad 2½—3 cm.

Rita nu halsringen från 7 till 1.

8 från 2 = ryggbredden plus tillägg för drape (se även ryggbreddens beräkning)

Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt

9 = korsningen med övre grundlinjen

10 = korsningen med bröstlinjen, se fig 1.

11 från 10 = hälften mellan 8—10 ./. ½ cm kort rak linje utåt

11 a från 11 = 1½ cm

Axellinjen går vid punkt 9 ¾ cm nedanför grundlinjen samt 2 cm utanför densamma.

Drag hjälplinje till punkt 7

Teckna något innanför denna hjälplinje, den nya modelinjen går något nedanför hjälplinjen vid punkt 9.

Mät vid 11 a för sidsömmen ytterligare ¾ cm utåt

I midjan gör man 2— 2½ cm innanför grundlinjen genom 8 nedåt. Hjälplinje från midjan till 11 a

Rita sidsömmen från midjan till 11 a.

Nedtill kortas sidsömmen 3—4 millimeter.

För att slippa rita framstycket in i ryggen flyttar man uppställningen något.

Framstyckets uppställning: Fig. 3.

12 från 10 = omkring 5 cm

12 a från 12 = samma höjd som 10—11

13 från 12 = ärmhålsdiametern som beräknas med 1/10 bröstvidd + 4½ cm

Vinkellinje genom 13 uppåt och nedåt. Denna linje kallas ofta för ärmföreträdeslinjen, ett bättre namn är dock främre balanslinje

14 från 13 är normalt sträckan 1—3 på ryggen + 2½ cm.

För figurer med rak hållning räknar man + 3 cm

För figurer med böjd hållning + 2 cm

Vinkellinje från 14 framåt

15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1 cm

Kort vinkellinje nedåt

14 a från 14 = 2 cm

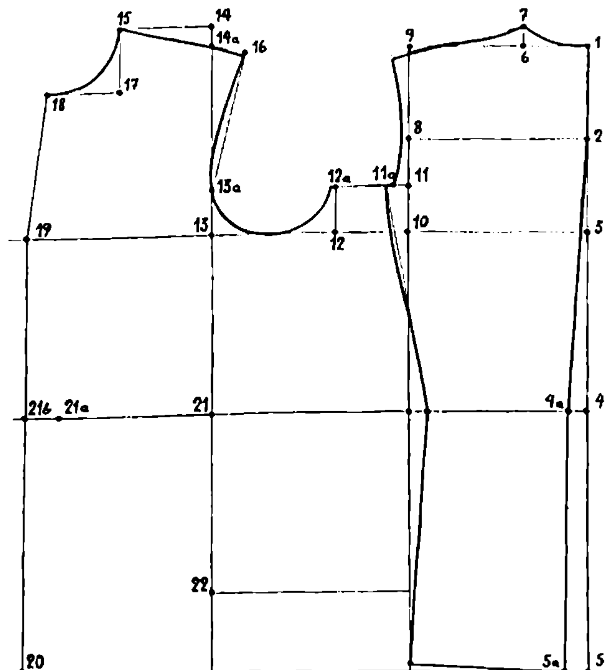
Hjälplinje från 15 över 14 utåt.

16 från 15 = ryggens axelbredd ./. 1 cm för hållning

13 a från 13 = 5 cm fast mått. Denna punkt användes för ärmhålskurvans rätta läge samt som märke vid ärminsättningen.

Hjälplinje 13 a till 16.

Dela till hälften och mät där ½ cm inåt

Figur 3.

Rita ärmhålskurvan färdig (16—13 a—12 a)

Mellan 14 a och 16 går axellinjen ½ cm nedanför hjälplinjen

17 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen

Kort vinkellinje framåt

18 från 17 = 15—17 + 1 cm

Rita halsringen från 18 till 15

Avståndet från 17 skall vara omkring 3½ cm.

19 från 13 = bröstbredden som beräknas med 2/10 bröstvidd + 2 cm (för kamgarnstyger och för sporttyger + 2½ cm)

Vinkellinje från 19 nedåt

20 = korsningen med nedre grundlinjen

21 = korsningen av främre balanslinjen med midjan

21 a från 21 = ¼ midjevidd

21 b = korsningen med linjen 19—20

Skillnaden mellan 21 a och 21 b är viddöverskott som uttages genom bröst- eller bystuppskärningen.

22 från 21 = 20 cm för normal höft- eller sätes-höjd

För långa personer mäter man 21—22 cm och för korta 18—19 cm

Vinkellinje från 22 bakåt

Färdig-teckning: Fig. 4.

23 från 22 = ⅓ höft- eller sätesvidd minus ryggens bredd i samma höjd

I det praktiska arbetet gör man sålunda:

Mät ryggens bredd, lägg det funna måttet mot 22 och mät bakåt ⅓ höftvidd. Skall plagget arbetas av tweed eller dylikt tillägger man extra 1 cm

Hjälplinje 23 till 12

I midjan svänger man lika mycket som på ryggen

Rita midjan måttligt insvängd till 12 a

Korta framstyckets sidsöm efter ryggens, samt gå nedtill något innanför hjälplinjen

24 från 21 = ¼ midjelängd ./. 2 cm

Tillägg vid punkt 20 1½ cm för små och 2 cm för större storlekar o. förbind med sidsömmen

Detta tillägg är nödvändigt för balansen

Drag genom 24 parallellt med nedre kanten fickans linje framåt och bakåt

13 b från 13 = 4 cm

Vinkellinje till nedre kanten

13 c från 13 b = ½ cm

26 = korsningen av linjen från 13 b med ficklinjen

Fickan börjar 1 cm bakom punkt 26

25 från 26 = fickans bredd omkring 13—14 cm

Från 25 kort vinkellinje uppåt

Uppskärningen slutar c:a 1—2 cm över mitten mellan bröst och midjelinjen. Lägg alltid uppskärningen efter den normala bysthöjden även för figurer med låg byst. (En skicklig tillskärare måste även vara beklädnadskonstnär! Låg byst får aldrig synas.)

Uttag nu i midjan på sträckan 21 a—21 b + 1 cm.

Vid fickan uttager man endast skillnaden mellan 21 a—b

Se teckningen

27 från 26 = samma som uttaget i fickan

Rak linje nedåt

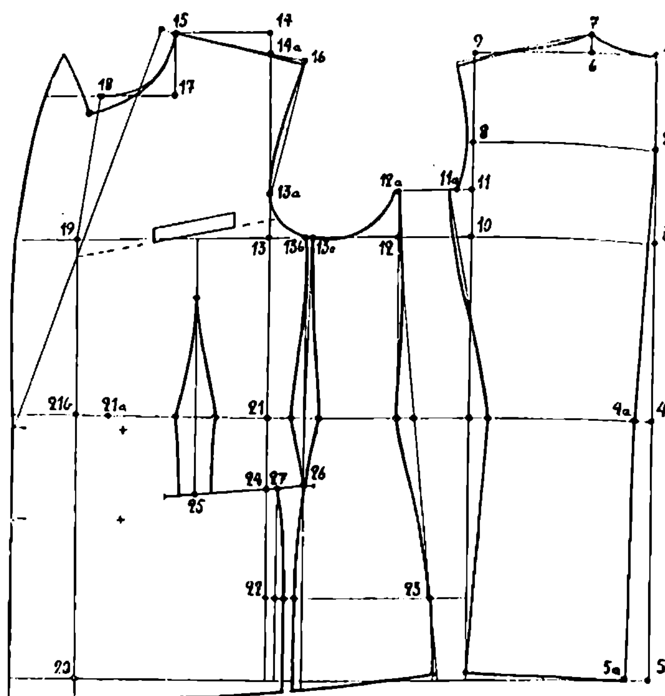
Vid korsningen med höfthöjdslinjen mäter man 1½ cm utåt. Förbind med nedre kanten

I midjan vid sidstycket uttager man vardera 1½ cm

Förbind med ficklinjen och 13 b

Hjälplinje 26—13 c

Sväng i midjan lika mycket inåt som på framstycket

Figur 4.

Vid höfthöjdslinjen går man för framstycket 1½ cm framåt.

Efter nuvarande modet 1949 mäter man för överslaget på en tvåradig jacka 6—7 cm framåt

Översta knappen sitter 1½ cm nedanför midjan

Mät vid punkt 15 1½ cm utåt och drag rak linje till översta knappen. Korsningen med halsringen blir slagbråkten. Slagets bredd = omkring 10½ cm

Mät vid 18 2 cm nedanför och förbind med 15

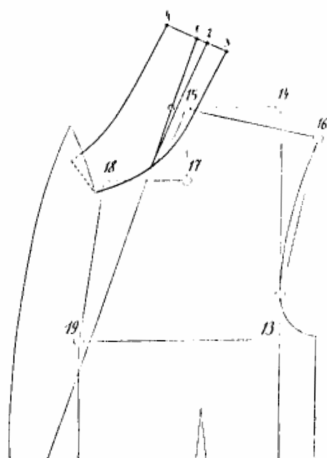
Slagspetsen börjar 1 cm framför linjen 18—19 den går c:a 4 cm ovanför linjen 17—18

Mät för knapparnas placering alltid 2 cm mindre inåt än tillägget var från mitten framåt.

Bröstfickans placering:

Mät vid 13 2 cm uppåt och vid 19 2 cm nedåt

Fickans bredd omkring 10 cm, bröstuppskärningen skall helst peka på fickans mitt.

Kraguppställningen.

Förläng först slagbråktslinjen uppåt.

1 från linjen 14—15 är sträckan 1—6 på ryggen.

Lägg vinkeln mot slagbråktslinjen och drag en kort vinkellinje bakåt.

2 från 1 = 1 1/2 cm. för normal figurtyp.

2 från 1 endast 1 cm. för lång hals.

2 från 1 2—3 cm. för kort hals.

3 från 2 = kragavståndet 2 ½ cm.

Hjälplinje från 2 till slagbråkten.

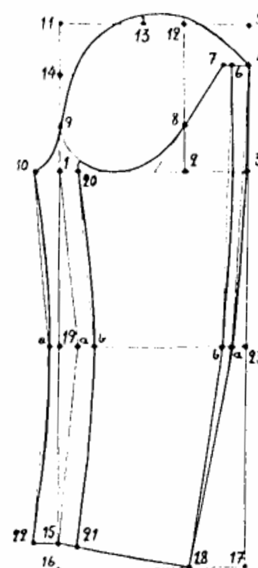
Förbind 3 enligt teckningen med slagbråkten.

4 från 2 = kragens bredd = 4—6 cm.

Förbind därefter med slagspetsen.

För att ha någon marginal tillsätter man på en 2-radig krage något utanför slagspetsen.

Se de prickade linjerna!

Ärmens uppställning.

Börja med vinkellinje från 1.

2 från 1 = ärmhålets bredd.

3 från 2 = hälften av sträckan 1—2.

1 från 3 = halva ärmhålsdjupet + 1 cm.

5 från 4 = 4½ cm.

Kort vinkellinje från 5 och från 4 framåt.

6 från 4 = 2 cm.

7 från 6 = 1 cm.

8 från 2 = hälften sträckan 3—4.

Hjälplinje från 7 över 8 nedåt.

Vid korsningen med grundlinjen går underärmen 1½ cm ovanför.

9 från 1 = 5 cm.

10 från 1 = 3 cm.

11 = korsningen av linjen från 5 och genom 1.

12 = korsningen av linjen från 5 och linjen fr. 2.

13 från 12 = sträckan 5—4.

14 = hälften mellan 11 och 9.

Överärmskullen ritas från punkt 4 1 cm. utöver 12 och 13, 1½ cm innanför punkt 14 till punkt 9 och därigenom måttligt svängd till 10.

15 från 1 = den främre ärmlängden.

Man kan även mäta efter den bakre ärmen, man lägger då den uppmätta ryggbredden mot punkt 4 och mäter ärmlängden mot punkt 17.

16 från 15 = 3½ cm.

17 = korsningen med den bakre vinkellinjen.
18 från 15 = ärmens handvidd + 1 söm.
19 från 15 = hälften av sträckan 1—15 + 1 cm.
19 a från 19 = 2 cm.
Förbind 19 a med 1 och punkt 15.
20 från 1 = 2 cm.
19 a till 19 b = 2 cm.
21 från 15 = 2 cm.
Förbind 21 med 19 b och punkt 20.
19 a till 19 c = 3 cm.
22 från 15 = 3 cm.
Förbind 22 med 19 c och punkt 10.
Obs. linjen från 15 till 22 går alltid vinkelrätt mot linjen till 15.
23 = korsningen av den bakre grundlinjen med armbågen.

Lärftbearbetning

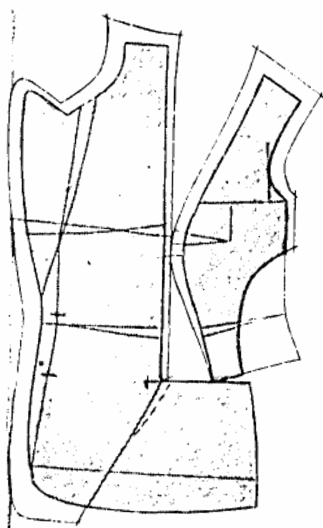
Inom damskrädderiet brukar man i allmänhet skära lärften efter framstyckets utformning. Är det alltså genomgående sömmar ända upp till axeln, bör man skära lärften därefter o. s. v. Vi återgiva här fyra utprovade modeller, som äro synnerligen lämpliga, när det gäller fylliga storlekar.

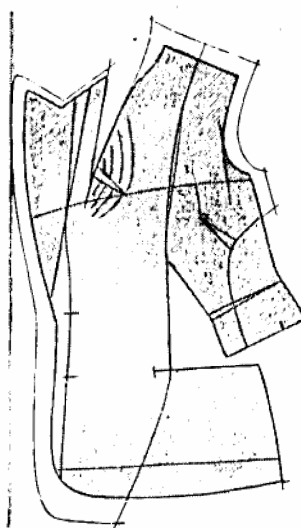
Fig. 1 är den mer eller mindre vanliga uppskärningen. Denna går från axeln, över bröstet ned till fickan. I höjd med bysten gör man två små inklipp i lärften, som sys ihop. Sedan syr man ihop mittsömmen som vanligt. Denna uppskärning är alldeles utmärkt för normala storlekar, även om det gäller vanliga uppskärningar, alltså endast från fickan uppåt. Just inklippet nedanför bysten gör en mycket bra passform. Arbetet är också enkelt och tidsbesparande.

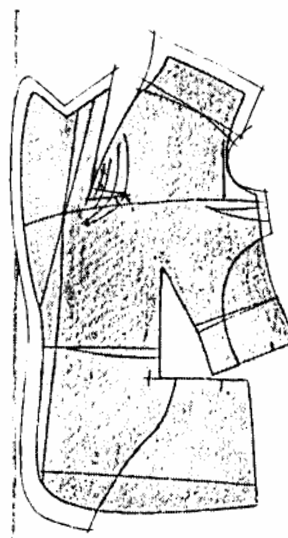
Fig. 2 visar en mera komplicerad uppskärning. Man gör alltså samma klipp som bröstuppskärningen samt från ärmhålet framåt eller, i fall modellen har ett inklipp under slagbrokten, klipper man även detta i lärften, samt ett litet inklipp strax ovanför bröstlinjen. Se teckningen. Tack vare detta inklipp får man ett bra slut vid halsen och framkanten. Vi ha även klippt upp själva axeln och därigenom får man den lös och ledig dels vid halsen och dels vid ärmhålet. Skulle modellen ej ha något inklipp under slaget, så kan man gott och väl göra detta i själva lärften. Denna lärftförarbetning passar mycket bra, när det gäller en bred och fyllig byst.

Fig. 3 är gjord efter samma idé som fig. 2, men från bröstuppskärningen uppåt får man sömmen vidare ända upp till axeln. Genom en uttagning ovanför själva bröstlinjen får man den nödvändiga svängningen över nyckelbenet. Bröstuppskärningen under slagbråkten placeras helt efter behov, för en låg byst placeras den mer snett nedåt och tvärtom.

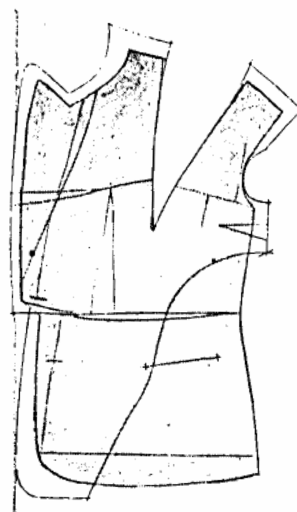
Fig. 4. Denna lärftuppskärning är gjord för en synnerligen fyllig och bred byst, en s. k. hängbyst. som tillhör de svåraste i förarbetningsväg. Man gör då så, att man klipper av pappersmallen i midjan och viker i sär över bystlinjen. Uppskärningen över axeln till bysten göres som van-

Figur 1.

Figur 2.

Figur 3.

ligt och är det fråga om särskilt stora mått, göres även ett inklipp från midjan, cirka 10 cm innanför framkanten, och spetsar detta ut till till bröstlinjen. Detta inklipp är mycket bra, då det hjälper till att få framkanten kort vid midjan, vilket annars är nästan omöjligt att åstadkomma. Man ser alltså att man genom en riktig placering av uppskärningarna i lärften kan skapa så att säga grunden för ett välpassande plagg, som utjämnar anatomiska fel.

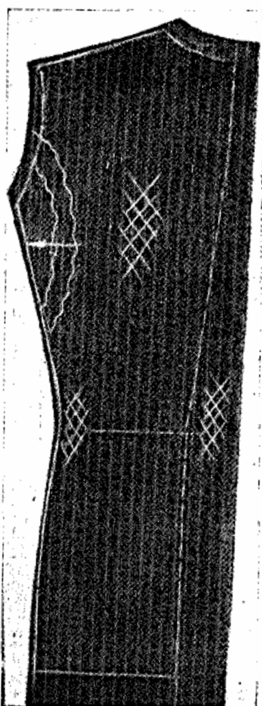

Figur 4.

Dräktjackans dressyr

Genom att sömmarna läggas mer anatomiskt rätt i nutida tillskärningssystem och pappersmodellen bearbetas med vikningar, erfordras endast obetydlig dressyr.

Ryggen (se fig. 1) sträckes något i midjan, vid sidsömmen och vid inlägget i ryggsömmen. Över skulderbladen tänjes något och vid ärmhålen göres inpressning. Det senare ej nödvändigt för personer med rak rygg och normala skulderblad.

Framstycket (se fig. 2) sträckes något över bröstet och pressas kort vid ärmhålen samt sträckes i halsringningen som fig. 3 visar. Själva axelsömmen sträckes ej.

Problemet fyllig byst

Alla uppställningar äro baserade på bröstvidden. Detta mått kallas även lilla bröstvidden. Stora bröstvidden eller bystvidden tages över bystens högsta punkt. Detta mått tages dock endast om man anser bysten högre än normalt. Som norm gäller att bystvidden är 4 cm. större än bröstvidden. Är den mindre, mäter man endast det första måttet. Ett exempel:

bröstvidd 100
bystvidd 112
överskott 12 cm.

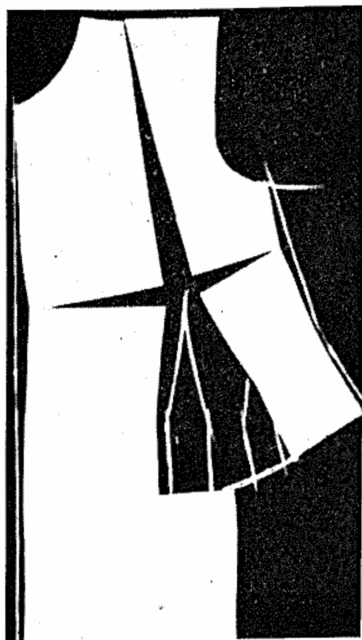
Avgår normal vidd 4 cm. Resten, 8 cm., måste fördelas. Man gör på följande sätt:

8 cm. överskott, ¼ av detta = 2 cm.

Framstycket lägges därför 2 cm. isär över bysten. Kräver bysten mera vidd, fordrar den även mera längd, för det mesta lika mycket merlängd som vidd.

Det är även bra att mäta merlängden över bysten direkt. Man lägger då måttbandet mot nackpunkten och mäter över bystens högsta punkt ned till midjan. Midjan markeras då med ett band eller dylikt. Uträkna därefter hur mycket mervidden blir och klipp isär mönstret så mycket som behövs.

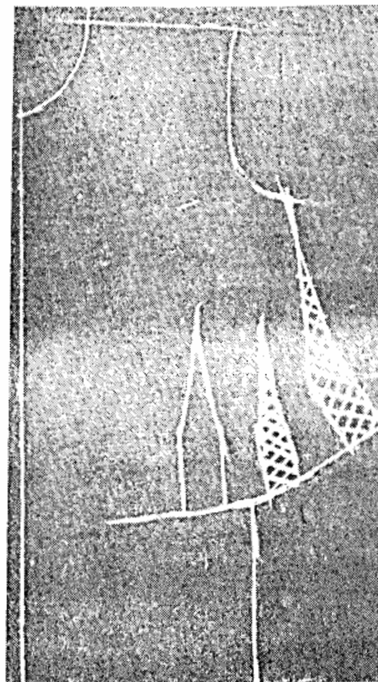
Fig. A visar en modellutläggning av 2 cm. i såväl längd som vidd.

Figur A.

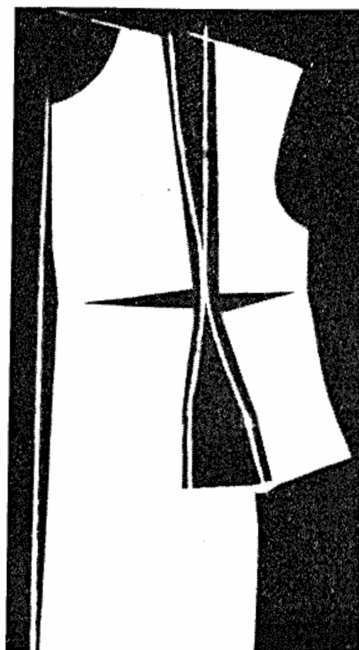
Inbuktningen i framkanten utjämnas.

Genom denna omställning får man ett relativt stort uttag, passande till en eller två uppskärningar. Önskar man mindre vidd i uttaget kan man taga bort det överflödiga vid sidan.

Figur B.

Skall modellen arbetas med genomgående söm, fördelar man uppskärningen åt båda hållen. Se fig. C. Utjämna i framkanten som vanligt. Föreskriver modellen endast en upp-

Figur C.

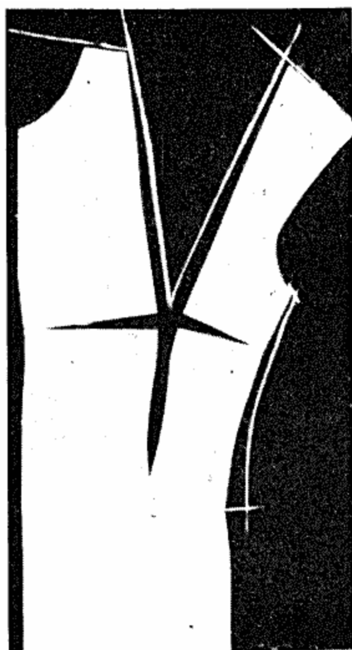
skärning från axeln till bysten lägger man mönstret 1 cm. över vid fickuttaget. Vid sidan tilläggcs viddförlusten.

Vid framkanten utjämnas som vanligt (se fig. D).

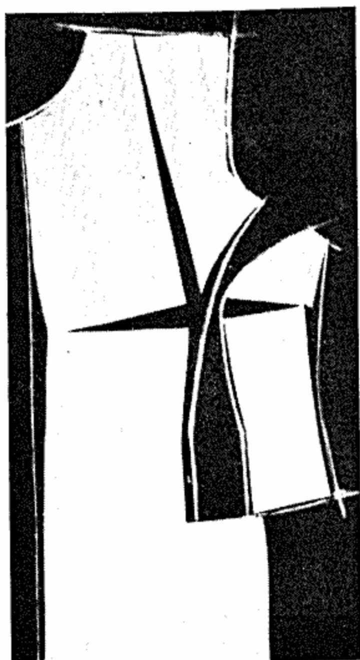
Den bästa lösningen är dock att fortsätta bystuppskärningen till ärmhålet.

Särskilt nödvändigt blir detta i ett fall där kontrollmåttet visar en större mervidd än 2 cm.

Man får även ett mycket vackert ärmhål genom denna metod, se fig. E. Framkanten utjämnas som vanligt.

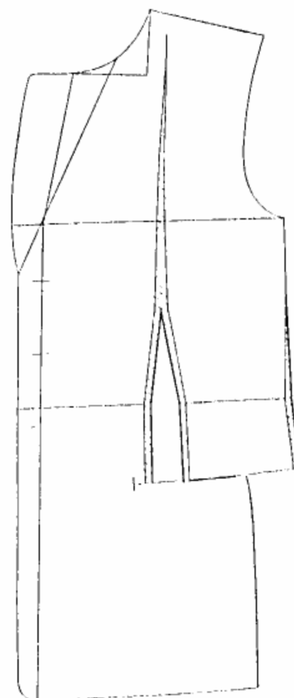

Figur D.

Figur E.

Modellens uppställning för större drape

Önskar man större drape (mervidd) över bröstet skär man upp bröstuppskärningen mot axeln och lägger sedan delarna, vid fickan, c:a 4 cm isär eller passande efter rändernas bredd. Sömmarna ritas till innanför. På detta sätt får man ett mycket vackert fall över bröstet.

Dräkt, "Schweizer modell"

1 vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = halva ärmhalsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhalsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = hela längden.

6 från 1 = halv bröstvidd + $2\frac{1}{2}$ cm.

7 från 6 = $2\frac{1}{4}$ cm.

Rita halsringen som vanligt.

8 från 2 = ryggbredden + 1 cm.

Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt.

9 = korsningen med axellinjen.

Mät där för axeln $\frac{1}{2}$–1 cm. nedåt, rita axellinjen som vanligt samt gå 2 cm utanför vid axelspetsen.

10 = korsningen med bröstlinjen.

11 = hälften mellan 10–8 minus $\frac{1}{2}$ cm.

11a från 11 = $1\frac{1}{2}$ cm.

12 från 10 = ärmhalsbredden, en tiondels bröstvidd + 4 cm.

Drag genom 12 främre balanslinjen.

13 från 12 = bakre ärmhalsdjupet + $2\frac{1}{2}$ cm.

Vinkellinje framåt.

14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

15 från 13 = 2 cm.

Rak linje från 14 över 15 utåt.

16 från 14 = ryggens axelbredd minus $\frac{3}{4}$ cm.

17 från 12 = 5 cm.

Hjälplinje 17 till 16.

Rita nu ärmhålet som vanligt.

12a från 12 = hälften av ärmhalsbredden + 1 cm.

Från 14 kort rak linje nedåt.

18 från 14 = sträckan 1–6 på ryggen.

19 från 18 = föregående sträcka + 1 cm.

Rita halsringen från 19 till 14, se teckningen.

20 från 12 = 2 tiondelar av bröstvidden + $2\frac{1}{2}$ cm.

Förbind 19 med 20.

Drag vinkellinje från 20 nedåt.

21 = korsningen av främre balanslinjen med midjan.

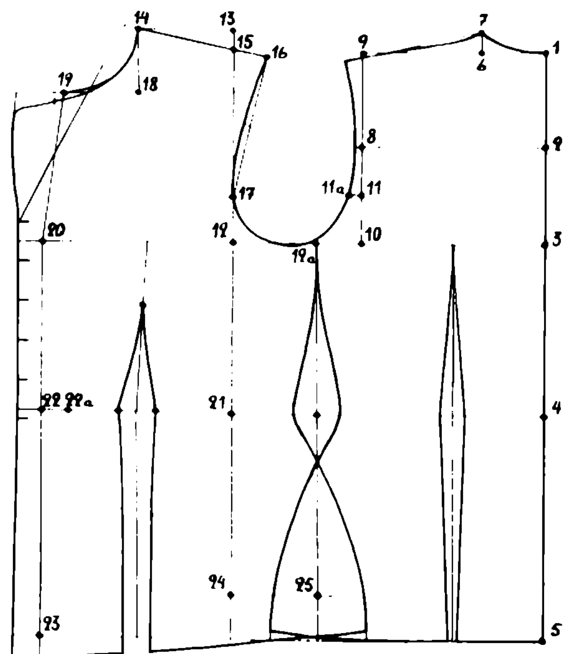
22 = korsningen med främre kanten.

22a från 21 = $\frac{1}{4}$ midjevidd.

23 = korsningen nedtill.

För överslaget tilläggs 4 cm, översta knappen sitter 3 cm ovanför bröstlinjen.

Rita bystuppskärningen som vanligt samt uttag där samma mått som sträckan 22–22 a + 1 cm. Vid nedre kanten uttages endast sträckan 22–22 a.

På ryggen uttager man c:a 6–8 cm från bakre mitten.

Hjälplinje från 12a nedåt.

I midjan uttager man på vardera sidan 1/10 av skillnaden mellan bröst och midjevidd.

24 från 21 = 20 cm.

Kort linje bakåt.

25 = korsningen med linjen från 12a.

Mät för ryggen, vid 25 4–5 cm framåt samt för framstycket lika mycket bakåt.

Allt annat framgår genom teckningen.

Dräkten bäres med s. k. midjekorsett.

Kjolens uppställning.

1 Vinkellinje framåt–nedåt.

2 från 1 = främre längden.

3 från 1 = 1/4 midjevidd + 4 cm för uppskärningarna bak.

Kort linje upp och nedåt.

Tillägg vid 1 skillnaden mellan främre och bakre längden.

3a från 3 = så mycket mera som sidlängden överstiger främre längden.

Tillägg vid 1 skillnaden mellan främre och bakre längden.

Kort linje utåt.

4 från 3 = 20 cm.

5 från 4 = för modeller med rynkor, omkr. 4 cm.

6 från 2 = 5 cm vidare än sträckan 5–bakre mittlinjen.

Förbind 6 med 5 och 3–3a.

Korta sidsömmen 1 cm. och förbind med 2.

7 från 3 = 1/3 av sträckan 3–1.

8 från 7 = 4 cm. uttag.

9 = 12–14 cm. från grundlinjen.

Från 9 klippes därefter upp ända ned och lägges isär för rynkningen omkring 8 cm.

10 från 5 = 10 cm.

Förbind 10 med 6.

Från 10 kort linje inåt.

11 från 10 = samma som 4–5.

Kort vinkellinje uppåt.

12 = korsningen med grundlinjen.

12a från 12 = samma som 3–3a.

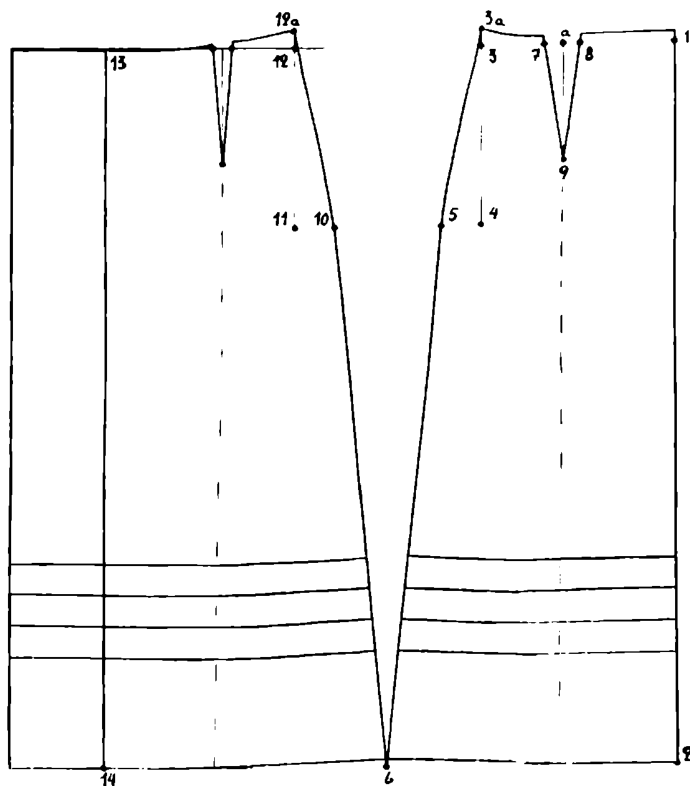
13 från 12 = 1/4 midjevidd + 3 cm.

6–8 cm. framför punkt 12 uttages 2 cm.

Vinkellinje från 13 nedåt.

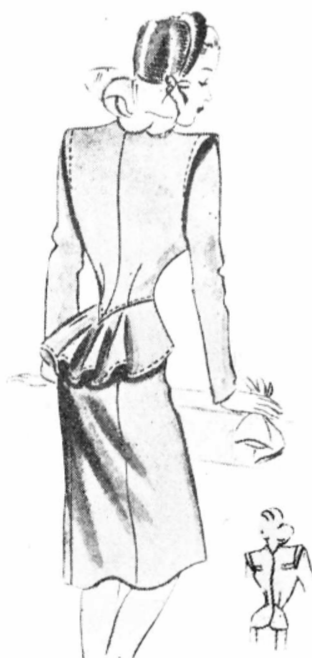
14 = korsningen nedtill.

Tillägg framför linjen 13–14 c:a 8 cm för rynkningen.

JACKA,

Fransk modell

33 från 31 = omkring 5 cm.

34 från 30 = omkring 10 cm.

35 ligger vid sidsömmen 1 cm nedanför midjelinjen.

35a från 35 = 2 cm.

Förbind 35a över 33 med 34.

Förbind även 35 med 33.

36 från 35 = 18 cm.

37 från 36 = 5– 6 cm.

Förläng ryggen vid punkt 5 med 1 1½ cm.

38 från 35a = samma mått som 34– 5.

Rita sömmen enligt teckningen.

Framstycket arbetas avskuret i midjan till uppskärningarna.

Förläng framstycket i sidan, lika mycket som ryggen.

39 från framstyckets sidsöm uttaget i midjan plus tillägg för sömmar.

39a från 39 = 1½ cm.

40 från 39 = samma mått som 35a 36.

Förbind 37 med 39a.

41 från 39a = samma mått som 35 38.

Jackans längd fram är sträckan 39a 41 + 2 cm.

För att få det rätta "skörtfallet" uppklipper man ryggmönstret efter de streckade linjerna och lägger för varje inklipp isär omkring 6 8 cm.

Grunduppställningen är den vanliga.

13 från 12 = 2 3 cm. fördjupning.

13a från 13 = halva ärmhålsbredden + 1 cm.

Vinkellinje från 13a till midjan.

Vid axelspetsarna tilläggs för omvikningen 2 3 cm.

Bröst- och siduttagningarna göres som vanligt.

25 = korsningen av linjen från 13a med midjan.

26 från 25 = ¼ midjevidd.

27 från 21 = halva bröstbredden + 1 cm.

28 från 27 = bysthöjden, normalt 1/10 halv bröstvidd.

Rak linje från 27 nedåt.

29 = korsningen i midjan.

Uttag där samma mått som 24 22.

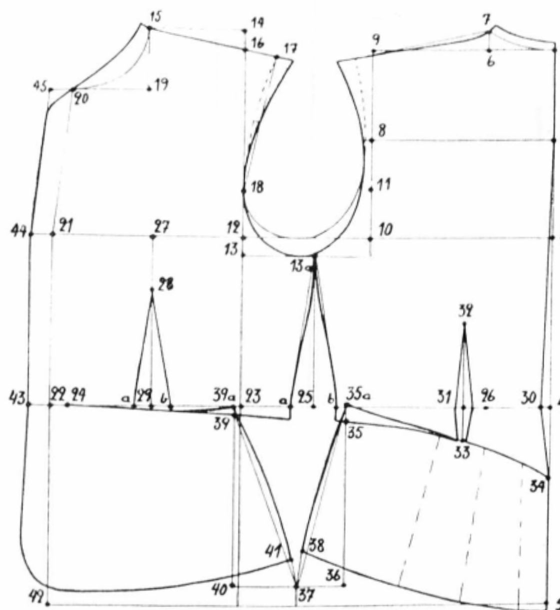
30 från 4 = 2 cm.

Förbind 30 med 2.

31 från 26 = 3 cm.

Uttag vid 31 sammanlagt 2 cm.

32 från 31 = 10 12 cm.

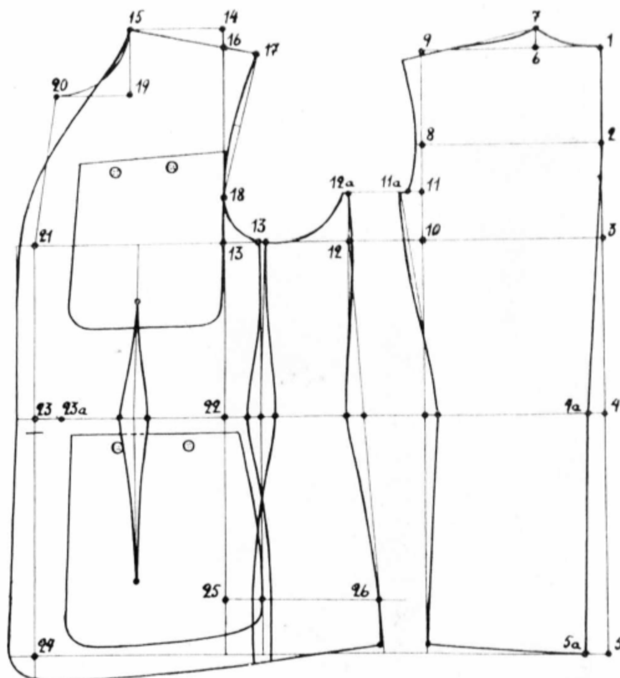

Dräktjacka utan slag och krage

1 Vinkellinje som vanligt, framåt och nedåt.
2 från 1 = halva ärmhalsdjupet.
3 från 1 = hela ärmhalsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 = hela längden.
Vinkellinjer från alla punkter.
6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3/4 cm.
7 från 6 = 2 1/4 cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = ryggbredden + 1 1/2 cm.
Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt.
9 = korsningen med övre grundlinjen, mät där för axeln 1–1 1/2 cm nedåt samt gå 2 cm utanför.
Rita axelsömmen som vanligt.
10 = korsningen med bröstlinjen.
11 = mitten mellan 10–8 minus 1/2 cm.
11a från 11 = 1 1/2 cm.
4a från 4 = 2 1/2 cm.
5a från 5 = 3 cm.

Förbind 5a med 4a och punkt 2.
Rita bakre ärmhalskurvan som vanligt.
Mät vid 11a ytterligare en söm utåt.
I midjan svänger man 2 cm inåt.
Drag hjälplinje till punkten utanför 11a och utjämna mot nedre kanten.
Korta sidsömmen knappt en halv cm.
Förläng linjen från 11a framåt.
12 från 10 omkring 5 cm.
12a från 12 = samma mått som 10–11.
13 från 12 = 1/10 bröstvidd + 4 1/2 cm.
Vinkellinje uppåt och nedåt.
14 från 13 = sträckan 1–3 på ryggen + 2 1/2 cm.
Vinkellinje framåt.
15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.
16 från 14 = 2 cm.
Drag rak linje från 15 över 16 utåt.
17 från 15 = ryggens axelbredd minus 3/4 cm.
18 från 13 = 5 cm.
Hjälplinje från 18 till 17. Rita ärmhålet som vanligt.
19 från 15 = samma mått som 1–6 på ryggen.
20 från 19 = föregående sträcka + 1 cm.
Rita halsringen som vanligt.
21 från 13 = 2/10 bröstvidd + 2–3 cm.
Förbind 20 med 21 och drag därifrån vinkellinje nedåt.
22 = korsningen i midjan.
23 = korsningen av framkanten med midjan.
24 = korsningen nedtill.
23a från 22 = 1/4 midjevidd.

Skillnaden mellan 23 och 23 a uttages som bröstuppskärning.

Vid punk 24 tillägges 2 – $2^1/_2$ cm.

Hjälplinje fran 13 a (pa teckningen har a bortfallit), som ligger 4 cm fran 13, till nedre kanten. Uttag vid 13 a $^1/_2$ cm mellan fram- och ryggstycke, i midjan uttager man sammanlagt 3 – 4 cm.

25 fran 22 – 20 cm höfthöjd.

Vinkellinje bakat.

Se vidare grunduppställning för dräkt.

Sportdräkt, *Engelsk modell*

Jackan arbetas med två bröstuppskärningar, bystuppskärning fran axeln, kjolen har två djupa motveck. Uppställningen skiljer sig inte från grundmodellen, i stället för en göres två bröstuppskärningar, bystuppskärningen skäres upp efter de streckade linjerna, därefter skäres modellen upp fran framkanten på bröstlinjen till den streckade linjen fran axeln. Vrid främre mönsterhalvan sa mycket utat att linjen 21 – 20 blir vinkelrätt mot linjen fran 23 – 24, öppningen vid axeln blir bystuppskärningen. Man kan även fa bystuppskärningen i en direkt konstruktion enligt följande:

Förläng linjen fran 14 framat

21 fran 13 – bröstbredden som vanligt

Vinkellinje fran 21 uppat

Mät fran korsningen av denna linje med linjen fran 14 nedat sträckan 1 – 6 på ryggen

Vinkellinje inat

19 fran vinkellinjen fram = sträckan 1 – 6 + 1 cm

Bystuppskärningen lägges nu omkring 4 cm från punkt 15 rakt nedåt. Uttaget blir allt efter modell – omkring 4 – 5 cm

Vad som uttages där måste därefter tilläggas vid axelspetsen

Mät från 13 4 cm bakåt och drag därifrån vinkellinje nedåt.

Vid korsningen i midjan går man för fram- och sidstycket vardera $1^1/_2$ cm inåt.

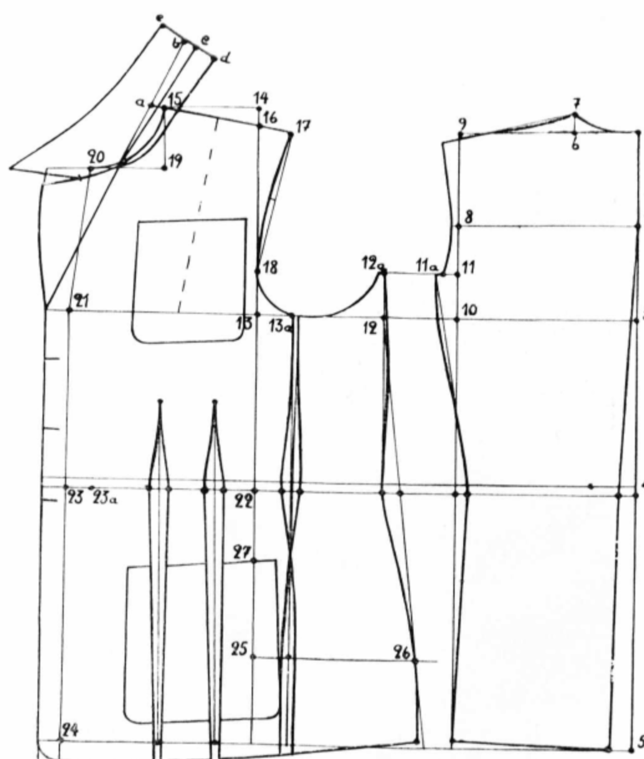
Vid ärmhalet uttages mellan fram- och sidstycket $^1/_2$ cm.

25 från 22 = 20 cm normal höfthöjd.

Kort vinkellinje bakåt.

Vid korsningen med sidstyckets linje mäter man 1 cm framåt och bakåt (framåt för sidstycket och bakåt för framstycket).

Mät ryggens bredd i höjd med linjen 25—26, lägg det funna måttet mot 25 och mät bakåt 1/3 höftvidd + 1 cm.

26 = det uppmätta måttet.

Rak linje 26 till 12.

Fasonera i midjan motsvarande som på ryggen.

Vid punkt 12 går sidsömmen något böjd utanför denna punkt.

Korta sidsömmen motsvarande ryggens söm.

Vid 24 tillägegs 2½ cm.

Förbind med sidsömmen.

För framkanten tilläggs vid 24 3½ cm, vid 23 3 cm och vid bröstlinjen 2½ cm.

Rita från bröstpunkten till hakspetsen.

Knappens och fickornas läge framgår av teckningen.

Kragens uppställning

Förläng slagbråktslinjen

Förläng även axellinjen (14—15) utåt

Korsningen = a

b från a = sträckan 1—6 på ryggen + 1 cm

Vinkellinje från c utåt

Förbind med slagbråkten

d från c = kragståndet 2½ cm

e från c = kragens bredd 3½—4 cm

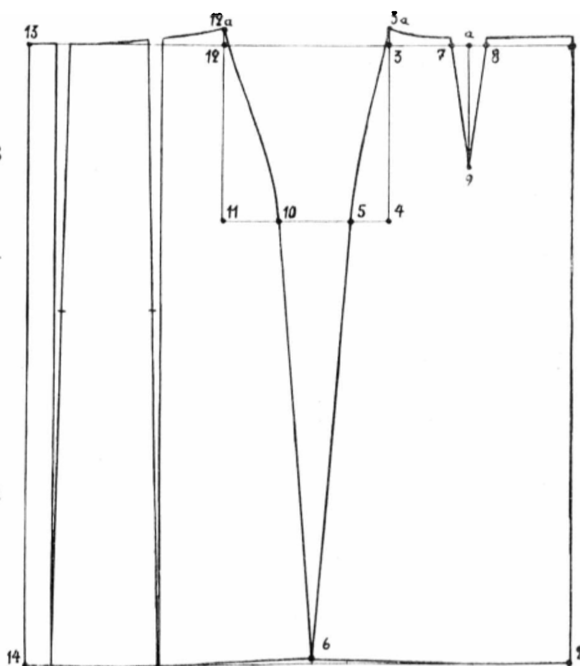
Rita kragen enligt teckningen färdig.

Kjolens omställning

Se kjolens grunduppställning sid. 41

12—13 = ¼ midjevidd + 4 cm för motveckens snedställning

Tilläggen för själva vecken blir dessutom omkring 14—16 cm för varje framvådshälften.

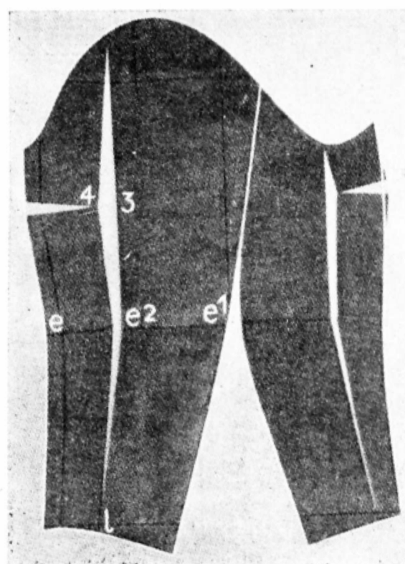

Omställning för kraftig överarm

Koppulenta damer ha ofta så kraftiga överarmsmuskler, att en vanlig ärm, trots tillräcklig vidd, blir obekväm. Muskelns kraftigaste ställe ligger på överärmens främre tredjedel. För att få ärmen tillräckligt vid, klippes modellen upp som figuren utvisar.

Vid 3—4 drages delarna c:a 1—1½ cm. ifrån varandra. I inklippet som går till 4 drages delarna isär 1 cm. vid främre ärmsömmen. Detta inklipp är viktigt, ty för en kraftig muskel behövs icke endast bredd utan också längd.

På underärmen drages icke mönsterdelarna fullt så mycket isär.

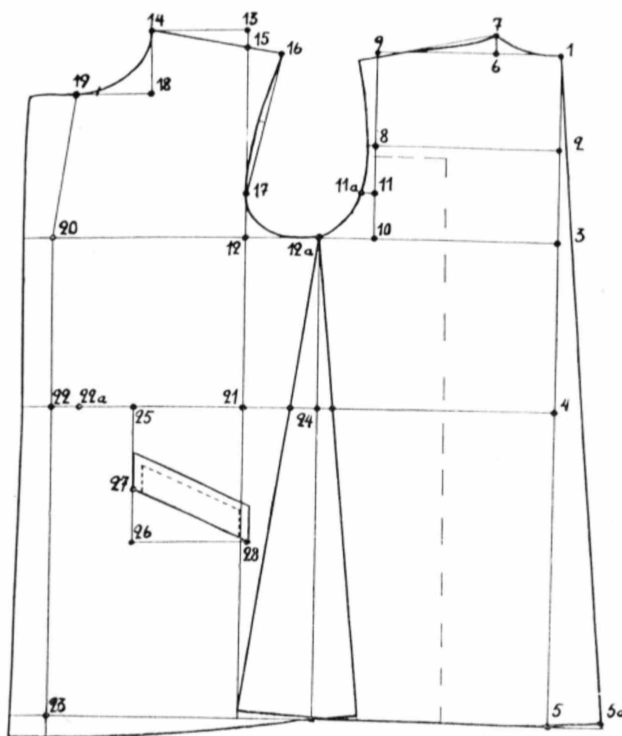

Jacka

med uppstående krage, amerikansk modell

Börja som vanligt vid punkt 1.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 = hela längden.
5a från 5 = 5 6 cm.
Förbind med 1
6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3 cm (för denna modell).
7 från 1 = 2½ cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = ryggbredden + 2 cm.
Genom 8 vinkellinje.
9 = korsningen med övre grundlinjen.
Mät där för axelsömmen 1 cm nedät samt 2 cm utåt, rita enligt teckningen.
Punkterna 10 11 och 11 a beräknas som vanligt.
Rita bakre ärmhålskurvan enligt teckningen.
12 från 10 för denna modell 1/10 bröstvidd + 5 cm.
Vinkellinje genom 12 uppåt och nedåt.

Ärmhål, axeln och halsringen räknas som vanligt.
20 från 12 = bröstbredden, 2/10 bröstvidd + 3 cm.
Förbind 20 med 19 och drag även vinkellinje nedåt.
21 = korsningen i midjan.
22 = korsningen i midjan fram.
23 = korsningen längs ner.
22a från 21 = ¼ midjevidd.
För denna modell spelar dock uträkningen ingen roll då jackan faller vid och lös.
Drag vinkellinje från 12a nedåt.
24 = korsningen i midjan.
Mät för ryggen, från punkt 24 3 cm. framåt.
Drag över denna punkt från 12a rak linje nedåt.
Mät ryggens längd från 3 till 5 och överför detta mått från 12a längs nedåt.
Mät därefter för framstycket, vid punkt 24, 2 cm utåt.
Drag nu från 12 a över denna punkt, en rak linje nedåt.

Överför ryggens mått i sidan på framstycket.

Fickan placeras antingen som snedficka eller enligt följande:

25 = omkring mitten mellan 22—21.

26 från 25 = 12—14 cm.

27 = hälften mellan 25—26.

Kort vinkellinje från 26 bakåt.

28 = korsningen med främre balanslinjen.

För överslaget tillägger man:

längs ner 5 cm, i midjan 3—4 cm, vid punkt 19 6—7 cm.

Ärmen förarbetas som vanligt, c:a 40—44 cm vid handen.

Kragens uppställning

Mät från halsspetsen 1½ cm. utåt = 1a.

Rak linje från 1a till bröstlinjen, se teckningen.

1 = korsningen med halsringen = slagbråkten.

2 från 1a ½ sträckan 1—6 på ryggen.

Lägg nu vinkeln mot slagbråktslinjen och drag kort linje utåt.

3 från 2, för denna modell 3—4 cm.

4 från 3 = kragståndet 2½ cm.

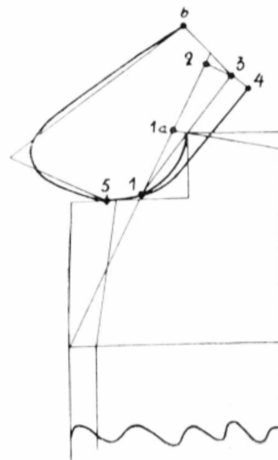
Hjälplinje 3—1.

Lägg vinkeln mot denna linje och drag från 3 kort linje uppåt.

Förbind 4 med 1 enligt teckningen.

6 från 3 = 7—9 cm.

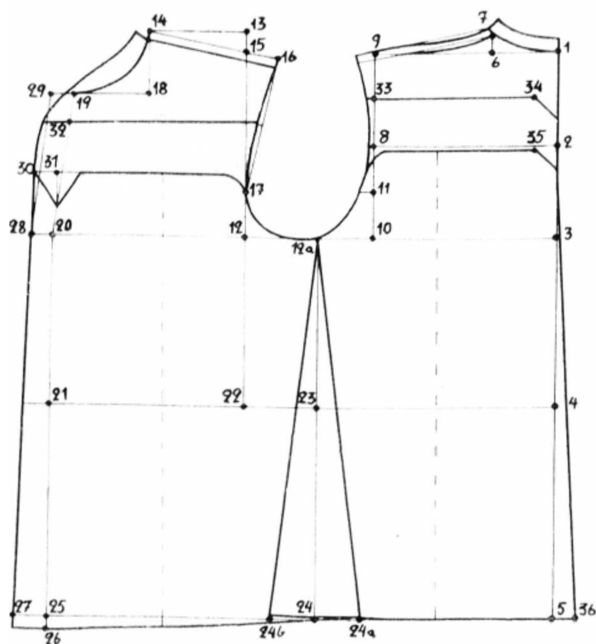
Rita kragen enligt teckningen färdig.

Pälsbesatt vid jacka

Börja med vinkellinje framåt nedåt.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 från 1 = hela ärmhalsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 = hela längden.
Vinkellinjer som vanligt.
6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 2¾ cm.
7 från 6 = 2½ cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = ryggbredden + 2 cm.
Vinkellinje till bröstlinjen och uppåt.
9 = korsningen med linjen från 1, mät för axelsömmen 1½ cm nedåt.
Rita axelsömmen som vanligt, gå vid 9, 2 cm utanför grundlinjen.
10 = korsningen med bröstlinjen.
11 från 10 = mitten 10—8.
Mät vid 11 1½ cm utåt och rita bakre ärmhålskurvan 12 från 10 = 1/10 bröstvidd + 4—5 cm.
Vinkellinje uppåt och nedåt.
13 från 12 = bakre ärmhålsdjupet = sträckan 1—3 på ryggen + 2½ cm.
Kort vinkellinje framåt.
14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.
15 från 13 = 2 cm.
Drag från 14 över 15 linje utåt.
16 från 14 = ryggens axelbredd minus ¾ cm.
17 från 12 = 5 cm.
Hjälplinje 17—16.
Rita ärmhålet som vanligt.
18 från 14 = sträckan 1—6 på ryggen.
19 från 18 = samma mått som 14—18 + 1 cm.
Rita halsringen 19—14.
20 från 12 = 2/10 bröstvidd + 3 cm.
Förbind 20 med 19, drag därefter vinkellinje från 20 nedåt.
21 = korsningen med midjan.
22 = korsningen av främre balanslinjen med midjan.
Kort vinkellinje från 12a nedåt.
23 = korsningen i midjan.
24 = korsningen nedtill.
24a från 24 = omkring 7—8 cm.
24b från 24 = samma mått som föregående.
Förbind 24a och b med 12a.
25 = korsningen av främre mitten med nedre grundlinjen.
26 från 25 = 2—2½ cm.
27 från 25 = omkring 4 cm.
28 från 20 = omkring 3 cm.
29 från 19 = omkring 3 cm.
30 från 28 = omkring 6 cm.
Förbind 28 med 29.
30 ligger c:a 1 cm utanför denna linje.
31 från 30 = 3 cm.
Mät från 31 4 cm nedåt, rita därefter delningssömmen efter modellen, linjen går c:a 1½ cm ovanför punkt 17 och går sedan i en båge mot denna punkt.

32 från 31 = omkring 5 cm.

Vid ärmhålet kommer delnings-sömmen 6½ cm ovanför punkt 17.

Rita även denna delningssöm.

På framstycket borttager man 1 cm från axelsömmen, på ryggens axelsöm tillägger man lika mycket, se teckningen.

Mät nu vid 14 2 cm utåt och rita framkanten färdig.

Samma tillägg 2 cm göres också vid punkt 7 och 1 på ryggen.

33 från den nya axelsömmen = samma mått som från den gamla axelsömmen på framstycket till första delnings-sömmen.

34 ligger ½ cm närmare grundlinjen från 1 än punkt 33. Rita efter modellen.

35 ligger ½ cm nedanför halva ärmhålsdjupet, se teckningen.

36 från 5 = 3 cm., förbind med punkt 2.

Ärmens uppställning

Rita först ärmen som vanligt, därefter omställer man den för mittsöm under armen.

Ärmen arbetas med genomgående söm från axeln.

Klipp ut fram- och ryggstyckets delar som vanligt och lägg dessa mot ärmkullen enligt följande:

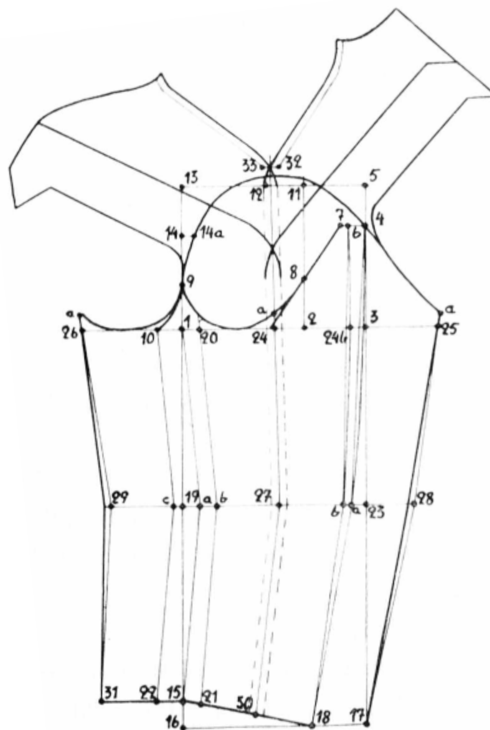
Utgångspunkten är grundlinjen från 5—13.

12 från 11 = som vanligt 4 cm.

Mät från 12 cm 2 cm uppåt, punkterna 32 och 33 ligger i samma höjd men 2 cm från varandra, så att plats för 2 sömmar finnes, se teckningen.

Lägg därefter de avdelade styckena mot punkten på axeln samt mot punkt 9 på framstycket samt 4 på ryggen.

Därefter klippes isär för den andra delningssömmen, se teckningen. (Se även uppställningen av raglanärm).

Ridjacka

1 vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = hela längden.

Vinkellinje från alla punkter framåt.

4 a från 4 = 2½ cm.

5 a från 5 1½ cm.

Förbind 5 a med 4 a och med 2.

6 från 1 = 1/10 bröstvidd – 2½ cm.

Kort linje uppåt.

7 från 6 = 2½ cm.

Rita halsringen från 7–1.

8 från 2 = ryggbredden + 1 cm.

Vinkellinje genom 8 uppåt och ned till bröstlinjen.

9 = korsningen av denna linje och linjen från 1.

10 = korsningen av denna linje och bröstlinjen.

För axelsömmen mäter man nu från punkt 9 1 cm nedåt.

Hjälplinje till 7.

För den moderna axellinjen går därefter sömmen något nedanför denna uppmätta punkt.

För axelbredden mäter man 2 cm. utåt.

11 från 10 = hälften mellan 10–8 ½ cm.

11 a från 11 = 1½ cm.

Rita den bakre ärmhålskurvan färdig.

12 från 10 = 1/10 bröstvidd + 4 cm.

Vinkellinje genom 12 uppåt.

13 från 12 = sträckan 1—3 på ryggen + 2½ cm.

14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

13 a från 13 = 2 cm.

Kort linje från 14 över 13 a uppåt.

15 från 14 = ryggens axelbredd – ½ cm.

Den moderna axellinjen går ½ cm nedanför 15.

12 b från 12 = 5 cm fast mått.

Hjälplinje 12 b till 15.

Rita ärmhålet från 15 över 12 b till 11 a och ryggens axelspets.

Kort vinkellinje från 14 nedåt.

16 från 14 = 1—6 på ryggen.

Kort vinkellinje framåt.

17 från 16 = sträckan 14–16 + 1 cm.

Rita halsringen från 17–14.

18 från 12 = 2/10 bröstvidd + 2 cm.

19 = korsningen av främre balanslinjen med midjelinjen.

20 från 19 = 20 cm.

Kort vinkellinje bakåt.

Vinkellinje från 18 nedåt.

21 = korsningen av denna linje med midjan.

22 = korsningen med linjen från 5.

21 a från 19 = ¼ midjevidd.

Skillnaden mellan 21 och 21 a får upptagas som bröstuppskärning.

12 a från 12 = hälften mellan 12–10 + 2 cm.

Rak linje till midjan.

Där uttages för vardera 2–2½ cm.

Mät ryggens bredd i höjd med punkt 20.

Lägg det funna måttet mot 20 och mät bakåt ⅓ av höftvidden + 1 cm.

20 a från 19 omkring 9 cm.

Rak linje från 20 a rakt framåt och bakåt.

Vid korsningen av denna hjälplinje med framstyckets sidsöm mäter man omkr. 5 cm nedåt.

Drag därefter den snett uppåtställda hjälplinjen för fickan.

Fickans bredd är omkr. 14–16 cm.

Bröstuppskärningen går 2½ cm innanför fickan

Anatomisk ärmhålspassform

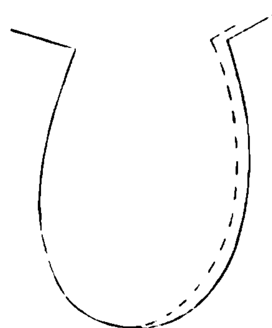
Det är en stor konst att konstruera ett anatomiskt riktigt ärmhål och även att ställa upp den därtill passande riktiga ärmen. Endast samstämmigheten mellan ärmhål och ärmkonstruktion ger ett bekvämt ärmhål och en välsittande ärm. Den gamla föreställningen, att blott ett stort ärmhål ger en välsittande och bekväm ärm är absolut felaktig och man blir förvånad, när man än i dag ser, att denna uppfattning är rätt så allmänt utbredd.

Skulle denna idé vara riktig, så skulle man ju ernå ett bekvämt ärmhål genom att ringa en kavaj eller dräktjacka lika mycket som en väst!

Detta går inte, men man når det åsyftade resultatet genom att konstruera ärmhålet så, att dess diameter och djup har de rätta proportionerna och att bredden och höjden äro väl fördelade.

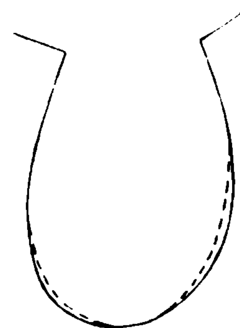
Ärmhålsbredden har avgörande inverkan på passformen. Det rätta förhållandet är ju att ärmhålets bredd är 1/4 mindre än halva ryggbredden. Vi ge här några exempel på hur en felaktig ärmdiameterkonstruktion kan förstöra ett helt plaggs passform. Fig. 1 visar ett ärmhål, som har gjorts 1 cm smalare än normalt. Verkan blir omedelbart en mycket spetsigare form varigenom ryggen och framstycket komma att dragas mot ärmhålet med resultat att plagget ej kan ligga riktigt vid halsen. Vid en slarvig uppställning kan det naturligtvis vara nödvändigt att förminska ärmhålsdiametern. Denna förminskning måste dock genomföras fram och bak alltså mot framstycket och mot ryggen. Vår fig. 2 visar den genomförda ändringen. Vid främre ärmhålskurvan tillägger man omkring hälften av det mått som förminskningen skulle omfatta. Den andra halva cm tillägger man på ryggens nedre ärmhålskurva. Man får därgenom ärmen lika bred vid axlarna och den anatomiska formen är så gott som densamma.

Sådana ändringar böra dock kunna undvikas, om man gör en noggrann uppställning. Enligt våra uppställningar blir ärmhålsdiametern 1/10 av bröstvidden +4½ cm för en damdräkt, för en klänning 1/10+3 cm. Denna beräkning har visat sig alldeles utmärkt för själva bredden.

Figur 1.

Plaggen ligga alltid riktigt vid ärmföreträdeslinjen, varför en fram- eller bakåtflyttning samt ringning ej äro nödvändiga. En urringning är över huvud taget förkastlig, ärmhålet måste ligga perfekt efter tillskärningen och får ej rubbas ur detta läge.

Figur 2.

Grunduppställning av kjol

1 vinkellinje framåt och uppåt.
2 från 1 = främre längden.
Vinkellinje framåt.
3 från 1 = ¼ midjevidd + 4 cm för uppskärningen.
Vinkellinje nedåt och ett stycke uppåt.
3 a från 3 = skillnaden mellan längden fram och sidlängden.
4 från 3 = 20 cm normal höfthöjd.
Obs.! För korta personer 18—19 cm, för långa 21—22 cm.
5 från 4 = bakvådens höftpunkt som beräknas enligt följande:
Midjevidden frándrages höftvidden.
¼ av höftviddens överskott ./. 3 cm mätes från punkt 4—5.

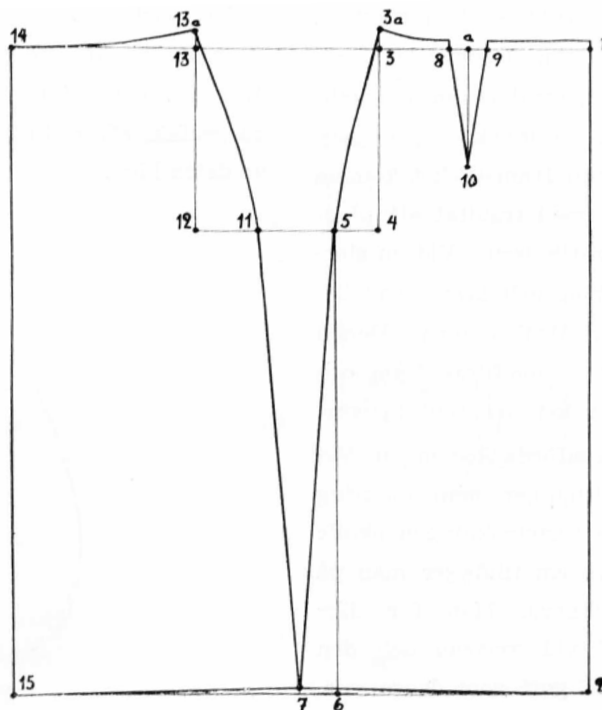
Till exempel:

Höftvidd	102 cm
midjevidd	70 cm
skillnaden	32 cm

¼ därav = 8 cm.
Avdrag med 3 cm göres för de tidigare tillagda 4 cm för uppskärningen där dessutom 1 cm borträknas för bättre balans vid höften.
Förbind 3 a med 5 och därefter 5 med 7.
Sidsömmen kortas vid 7 med ¾ cm.
8 från 3 = ⅓ av sträckan 1—3.
9 från 8 = uttaget för uppskärningen 4 cm.
Hjälplinje a—10, avståndet är omkr. 14—15 cm.
Förbind 10 med 8 och 9 och drag linjerna något utöver dessa punkter.
Mät vid 1 så mycket uppåt som den bakre längden är längre än den främre.
Obs.! Vissa figurer kan ha sådan hållning att den bakre längden är kortare, i ett sådant fall slutar kjolens midjelinje parallellt eller till och med under punkt 1.
Förbind den bakre kjolpunkten med 3 a.
Framvåden.
Vinkellinje från 4 framåt.
11 från 5 = två gånger sträckan 6—7.
12 från 11 = ¼ av skillnaden mellan höft- och midjevidd ./. 1 cm.
Vinkellinje från 12 uppåt.
13 = = korsningen med midjelinjen.
13 a från 13 = 3—3 a.
Förbind 13 a med 11 och 7.
14 från 13 = ¼ midjevidd + 1 cm.
Vinkellinje från 14 nedåt.
15 = korsningen med linjen från 2.
Vid 7 kortas sidsömmarna ¾ cm.
Utjämna linjen till 15 och 2.

Kjol med motveck

Lägg kjolmodellen så långt ifrån bräckten som veckets bredd skall vara när kjolen är färdig. Efter hopsyningen klippes det överflödiga tyget bort över magen.

Kjol utan sidsömmar
(Doriannekjol)

Börja uppställningen vid 1.

2 från 1 = 20 cm höfthöjd.

3 från 1 = främre längden.

Vinkellinje från alla punkter.

4 från 2 = halva höftvidden + 1 cm.

5 från 2 = hälften av sträckan 2–4 + 1 cm.

Vinkellinje genom 4 till 5.

Mät sidlängden och bakre längden som vanligt.

Da denna kjol arbetas utan sidsöm, gå delningssömmarna på framväden, och i sömmen inarbetas en 13 cm bred ficka. På bakvåden går delningssömmen genom uppskärningarna rakt ned.

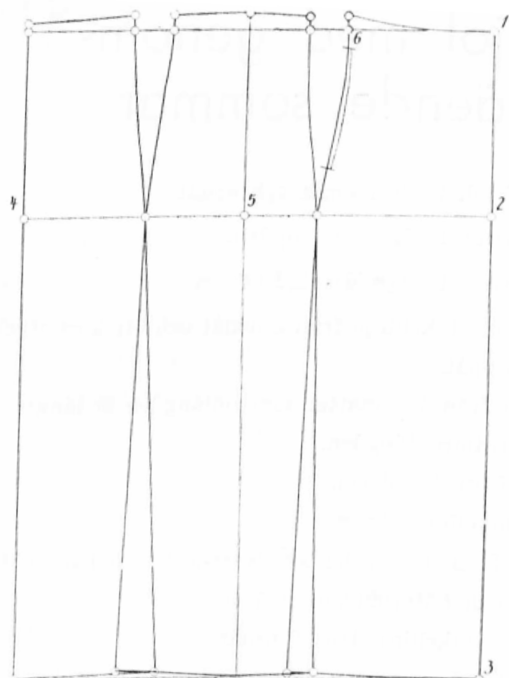
6 från 1 är omkring ¼ midjevidd ./. 4–5 cm.

Uttag där för normal storlek omkring 4 cm.

Är ett större upptag nödvändigt, kontrollerar man detta senare genom kontrollmätningen mellan höft- och midjevidden.

Den bakre uppskärningen ligger omkr. 12–14 cm från den bakre mittlinjen. Uttag där omkr. 1 cm mer än på framvåden.

För nedan går bakvåden cirka 4–5 cm och framvåden något mindre över varandra. Kontrollmät nu midjevidden.

Den skall nu innehålla halva midjevidden + 2–3 cm, som inhålles genom spänsbandet eller ett midjeband av samma tyg.

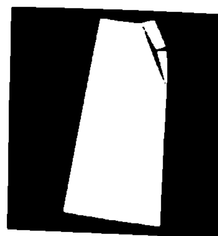
Utjämna därefter sidlängden mot den främre och den bakre längden. I framvåden kan mycket lätt inläggas ett motveck, som börjar strax nedanför höftpunkten och nedtill är omkr. 12 cm djupt.

Allt annat framgår av teckningen.

Olika höfter

Det händer ofta, att en figur har olika höftbredd eller höftlängd. Mest typiskt för sådana figurer är att kjolen står ut på ena sidan samt att ett motveck mitt fram alltid står i sär. Bästa sättet att gardera sig för ett sådant fel är att taga sidlängden på båda sidor. Ofta är högra sidan kraftigare, beroende på att höger axel hos de flesta människor är lägre. Man kan konstatera, att en låg axel och en mera utstående höft nästan alltid har ett visst samband med varandra.

Visar den ena sidlängden, alltså längden över höften, mera längd, fordras även mera vidd över höften. Man ritar då först kjolen som vanligt, därefter ändrar man modellen för den ena sidan enligt följande: klipp upp mönstret i höjd med höften. Mönstret klippes pa längden och på bredden. Se teckningen! Lägg isär mönstret så mycket i längd som det är nödvändigt enligt det tagna måttet. Omkring ¾ av tillägget för längden lägger man isär som extra tillägg för vidden. Därigenom uppnår man, att den kraftigare höften blir osynlig.

Kjol med genomgående sömmar

1 Vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = främre längden.

3 från 1 = 1/4 midjevidd + 6 cm.

Kort vinkellinje från 3 nedåt och ett kort stycke uppåt.

3 a från 3 = måttet som sidlängden är längre än främre längden.

4 från 3 = 20 cm.

Vinkellinje framåt.

5 från 4 = 1/4-del av överskottet mellan midje- och höftvidd minus 5 cm.

6 = vinkellinje från 5 nedåt.

Förbind 5 med 3a.

7 från 6 = 4–5 cm.

Förbind 7 med 5.

Sträckan 3–1 indelas nu i 3 delar.

Mellan a–b uttages vardera 3 cm.

Nedtill går våderna mellan punkterna a–b c:a 5–6 cm över varandra, se teckningen.

Förläng linjen från 4–5 framåt.

8 från 5 = 10 cm.

9 från 8 = samma mått som 4–5.

Kort vinkellinje från 9 uppåt.

10 = korsningen med midjan.

10a från 10 = samma mått som 3–3a.

Förbind 10a med 8 och 7.

11 från 10 = 1/4 midjevidd + 8 cm.

Vinkellinje från 11 nedåt.

12 = korsningen med linjen från 2.

Uttag vid 11 1 cm och gå vid 12 3 cm utanför vinkellinjen.

Därefter indelas framvåden på samma sätt som bakvåden.

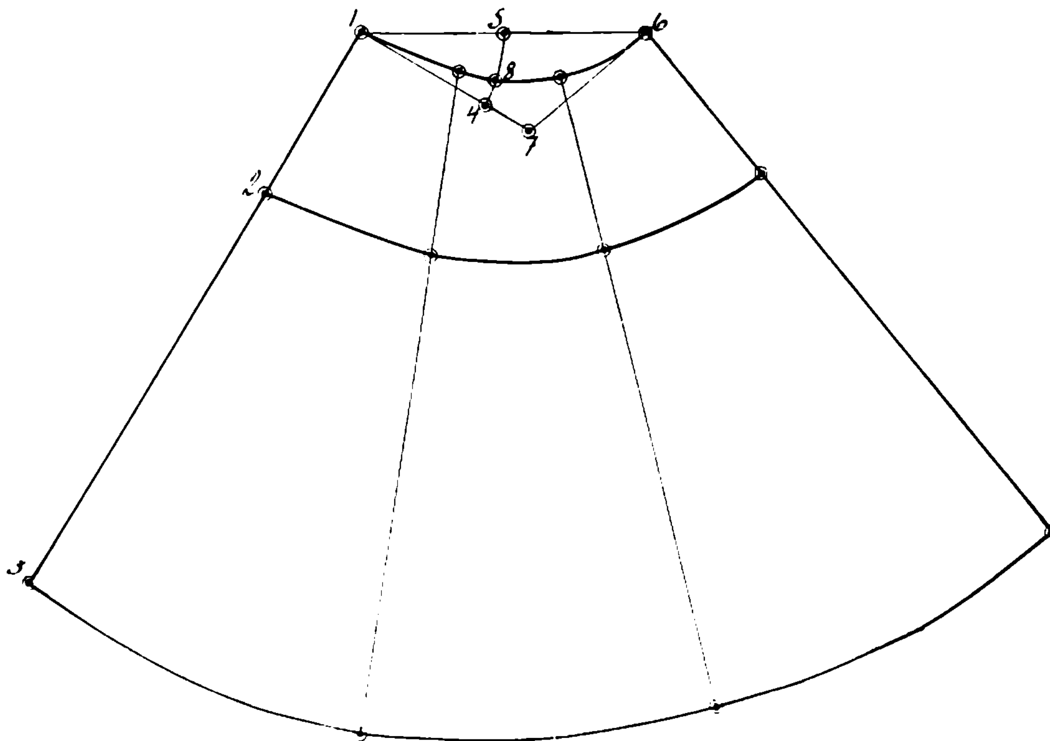
Vid klockkjol

Uppställningen är gjord enligt följande mått:
midjevidd 72 cm.
höftvidd 96 cm.
främre längden 71 cm.
sidlängden 73 cm.
bakre längden 72 cm.

För uppställningen är ett grundmått nödvändigt, vilket beräknas sålunda:
halva midjevidden 36 cm plus halva höftvidden 48 cm = 84 cm: 4 = 21 cm:s grundmått.

Uppställningen

1 vinkellinje.
2 från 1 höfthöjden c:a 20 cm.
3 från 1 främre längden.
4 från 1 beräknat grundmått minus 5 cm.
Cirkelslag uppåt från 4 med fäste vid 1.
5 från 4 = 2/3 av sträckan 1—4.
Hjälplinje bakåt från 1 över 5.
6 från 5 = sträckan 1—4.
7 från 4 = 1/3 av sträckan 1—4.
Förbind 7 med 6.
Lägg vinkeln mot denna linje och drag från punkt 6 vinkellinje nedåt.
8 = 1/3 av sträckan 4—5.
Rita midjeringningen färdig enl. teckningen.
Midjevidden mätes i ringningslinjen.
Förbind höfthöjslinjen från 2, med övriga punkter på lika avstånd från midjan.
Dela midje- och höftringningen i tre lika delar.
Drag från midjepunkterna vinkellinjer över höftpunkterna nedåt.
Från 8 mätes kjolens sidlängd rakt ned och från 6 bakre längden.
Förbind dessa punkter med 3 och rita kjolen färdig enligt teckningen.

Klockkjol med veck

Modellen är uppställd enligt följande mått:
Livvidd 72 cm
Höftvidd 100 cm
Främre längd 70 cm
Längd över höften 72 cm
Bakre längd 71 cm

Modellen ställes upp efter den vanliga klockkjolen och vecken indelas efter uppställningen. För att få en så bra passform och så bra fall av vecken som möjligt skall våderna skäras snett på tyget. Då är det utan betydelse om kjolen arbetas med en eller två sidsömmar.

Uppställning

För att dela upp en klockkjol gör man på enklaste sätt så, att man först räknar ihop livvidden och höftvidden. Dela därefter i 8 delar. Man får då ett s. k. grundmått i detta fall 21.5 cm. För uppställningen av en modern klockkjol använder man sig av grundmåttet ./. 5 cm.

Drag vinkellinje vid punkt 1 framåt och bakåt.

2 från 1 = grundmått ./. 5 cm (alltså 21.5 cm ./. 5 cm = 16.5 cm).

Drag från punkt 2 kort cirkelslag uppåt med fäste vid punkt 1.

3 från 2 är $\frac{2}{3}$ av sträckan 1—2. Lägg vinkeln mot 1 och mot 3 och drag vinkellinje uppåt.

4 från 3 = sträckan 1—3.

5 fran 2 = hälften av sträckan 2—3.

Förbind 5 med 4.

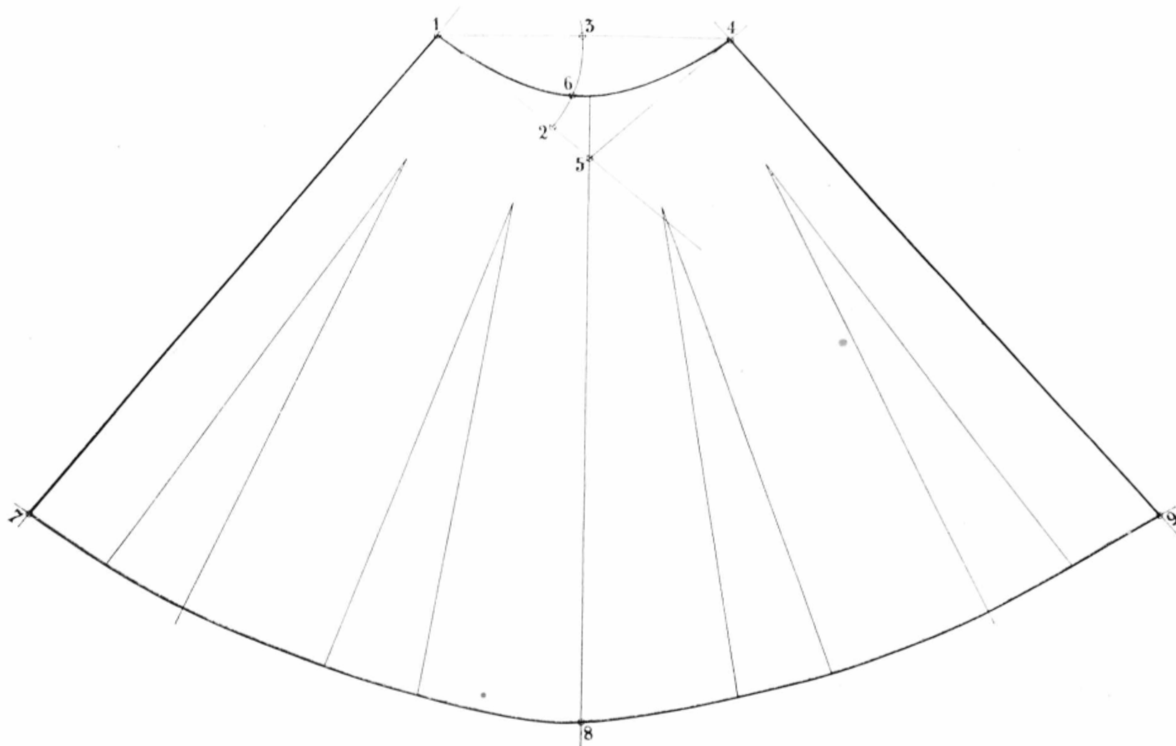
Lägg vinkeln mot linjen 5—4 mot punkt 1 och drag vinkellinje nedåt.

6 från 2 = $\frac{1}{3}$ av sträckan 2—3.

Rita linningen från 4 över 6 till 1.

Dela därefter linningen på hälften och drag från denna hälft genom punkt 5 en delningslinje nedåt. Denna linje blir sidsömmen.

7 från 1 = främre längden.

8 från linningen = sidlängden.
9 från 4 = bakre längden.
Förbind nu 9 med 8 och med 7.

Indelning av vecken

Vecken börjar i höjd med höften och sys fast c:a 10 cm. Först därefter falla de upp.

Avståndet fram mellan vecken är upptill c:a 6—7 cm från främre mitten och nedtill 2 cm. mera. Mät därefter sträckan 7—8. 2/10 av denna uttages för vecket.

Avståndet till nästa veck är alltid knappt det dubbla från främre mitten till första vecket.

Uttaget nedtill är precis detsamma.

Även vecken på bakväden delas in på samma sätt och uttagen äro desamma.

Kjolen förarbetas med en extra linning i samma tyg. Linningen skäres rakt och göres c:a 2.8 cm bred. och bör gå c:a 6—7 cm över blixtlåset, Den överskjutande delen av linningen förses med knapphål och en knapp placeras något stramt, så att denna håller vidden. Nedtill bör man vid en sådan kjol göra en omvikning endast 1 cm bred. Man får då ett mycket bättre fall.

Kjolen kan även arbetas utan veck, klocken faller då mera utåt runtomkring.

Sportkjol med motveck

Uppställ först grundmodellen.

10 = omkring 12 cm nedanför övre grundlinjen.

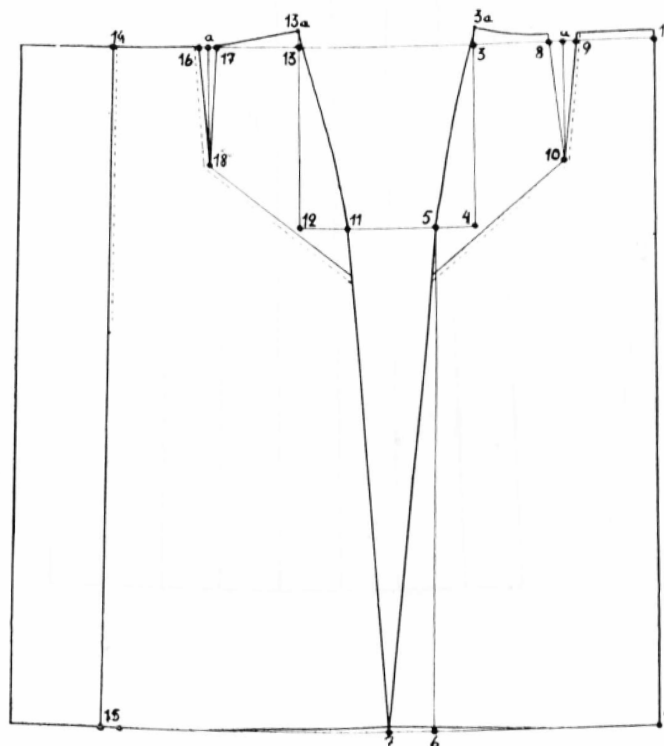
Delningssömmen går c:a 5—6 cm nedanför punkt 5 resp. 11 till sidsömmen.

Uttagningen på framvåden mellan 16—17 måste tilläggas vid uppställningen.

Vid punkt 14 och 15 tillägges för motvecket c:a 12 cm.

Motvecket stickas omkring 30 cm nedåt.

Allt annat framgår av teckningen.

Helveckad kjol

Följande mått äro antagna.

Midjevidd 76 cm.

Höftvidd 100 cm.

Främre längd 70 cm.

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = 20 cm.

3 från 1 = främre längden.

Vinkellinjer från alla punkter bakåt.

4 från 1 halva midjevidden och halva höftvidden delat med 4.

Cirkelslag från 1 över 4 uppåt.

5 från 4 = 1/10 av sträckan 1 4 minus 1 cm.

Drag vinkellinje från 1 över 5 bakåt.

6 från 5 = sträckan 1 5.

7 från 2 = halva höftvidden plus 1 cm.

Lägg vinkeln mot linjen 1—5—6 och mot 7 samt drag den bakre grundlinjen.

Korsningen upptill är punkt 8 och för nedan punkt 9.

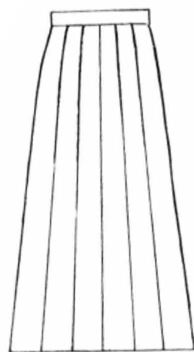
Dela sträckan 4 5 till hälften och förbind denna punkt med 1 och 8.

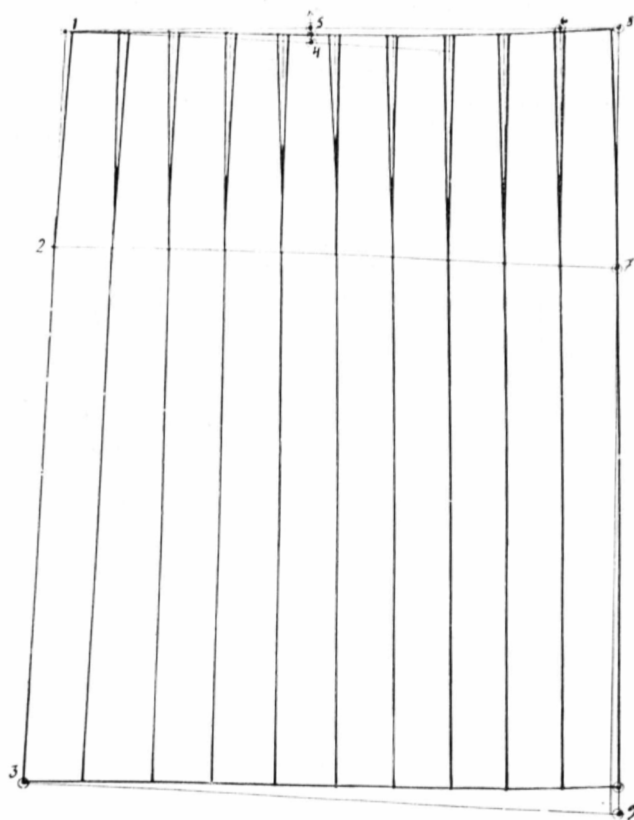
Vecken fördelas. Indela sträckan 2—7 i samma avstånd (omkring 5 cm. från varandra) och drag raka linjer.

Överskottet i midjan uttages genom små uppskärningar (se teckningen).

Den bakre längden jämnas med den främre.

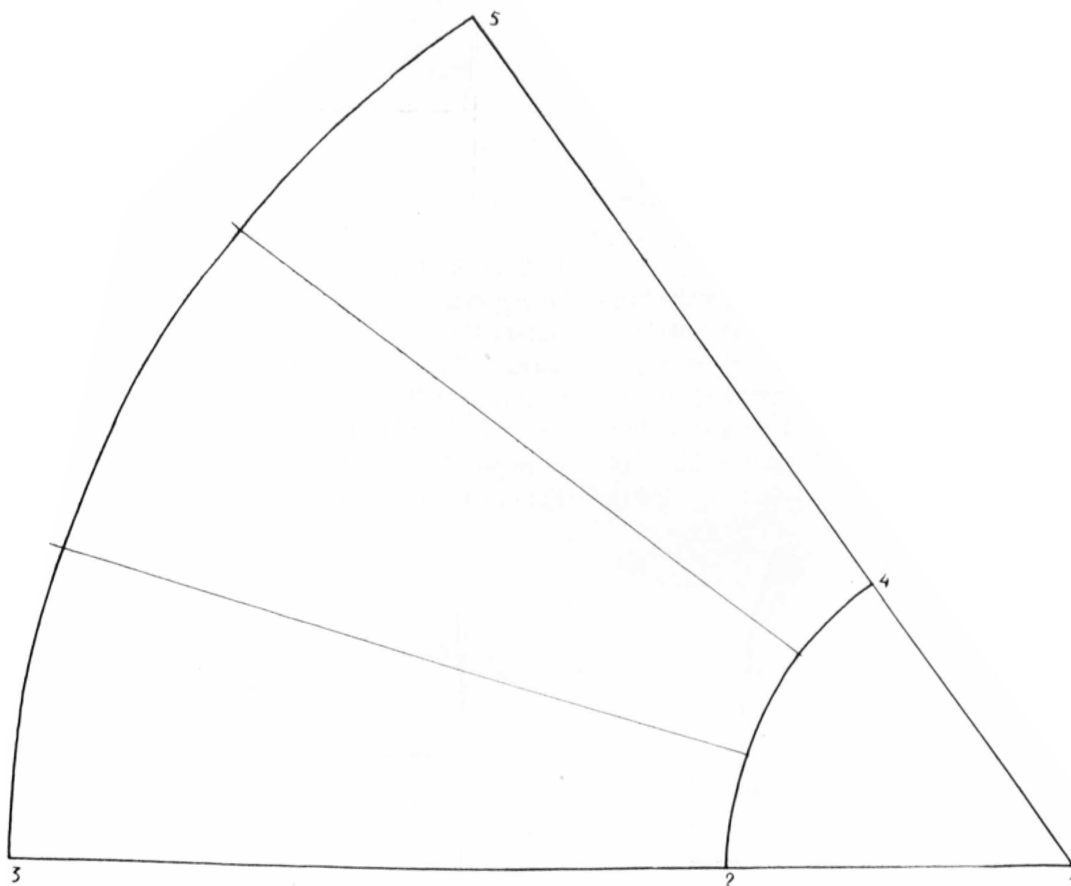
För att kunna lägga vecken skäres därefter modellen upp efter linjerna och lägges, allt efter veckdjupet, 4 6 cm. ifrån varandra.

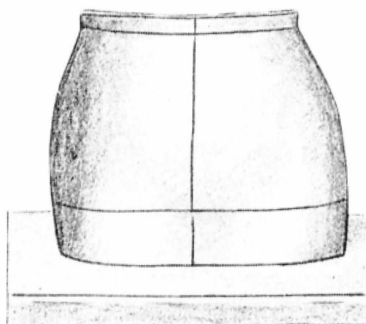
Förenklad uppställning av swingkjol

1 = vinkellinje.
2 från 1 = ½ sidlängd.
3 från 2 = hela sidlängden.
Cirkelslag från 1 över 2 och över 3 bakåt.
4 från 2 längs cirkellinjen = halva midjevidden + 1 cm.
Rak linje från 1 över 4 nedåt.
5 = cirkelslagslinjen från 3.
Arbetas kjolen med flera våder intecknas dessa enligt teckningen.

Kjoltillskärning för oproportionella figurer

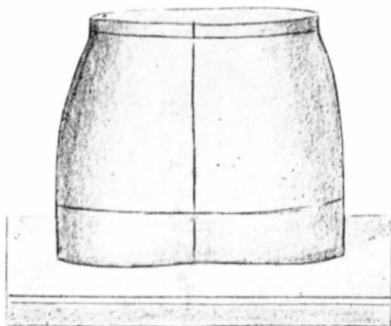
Med hjälp av våra moderna tillskärningssystem är det synnerligen enkelt attt ställa upp en normal modell för kjolar. Svårare blir det dock om det är fråga om mera oproportionella figurer, alltså framskjuten mage, olika breda höfter m. m. I samband härmed kan man påpeka, att våra tillskärningsberäkningar nog äro bra, när det gäller normala modeller, men man har ingen möjlighet att genom beräkningar få en anvisning var en omställning är nödvändig. Man vet alltså, att själva höftvidden t. ex. är 106 cm men man kan ej säga var de olika viddelarna ligga. alltså hur mycket som behövs från främre mitten till höftbredden o. s. v. Sömmarna böra ligga

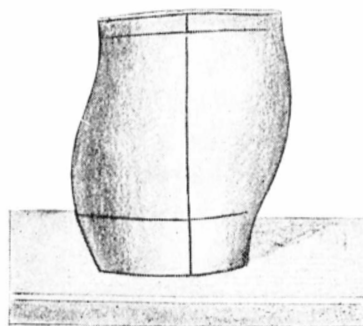
Figur 1.

på högsta punkten av höften då de därigenom få den mest idealiska passform utan vare sig hållning eller dressyr.

Man kan räkna med, att tillskärningstekniken utvecklas mer och mer, och att man så småningom får fram en ny beräkningsmetod, som använder sig av diameter och omfångsberäkningar. Detta praktiska exempel, som vi nu återge, har följande vidder: midjevidd 78 cm och höftvidd 108 cm. Högra höften från främre till bakre

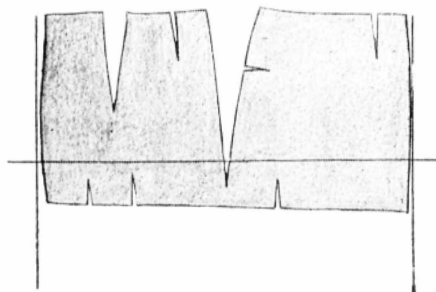

Figur 2.

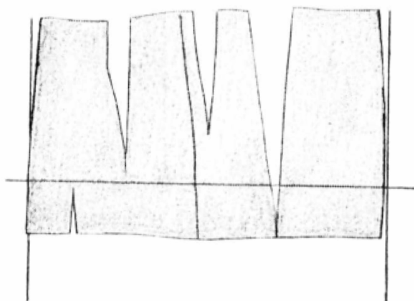
Figur 3.

mitten mätt över höften är 4 cm bredare än den vänstra. Figur 1 visar figuren efter avformningen sedd framifrån, figur 2 sedd bakifrån och figur 3 från sidan. Man ser alltså klart och tydligt den avsevärt kraftigare högra sidan samt det framskjutande magpartiet, som kan anses

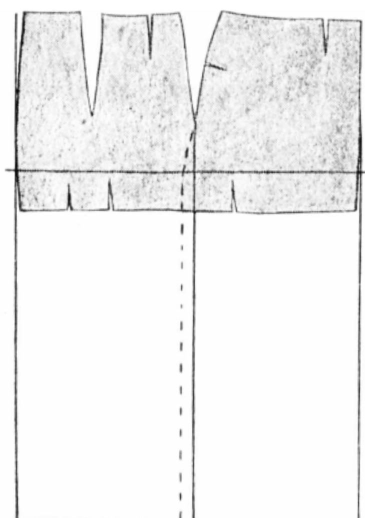

Figur 4.

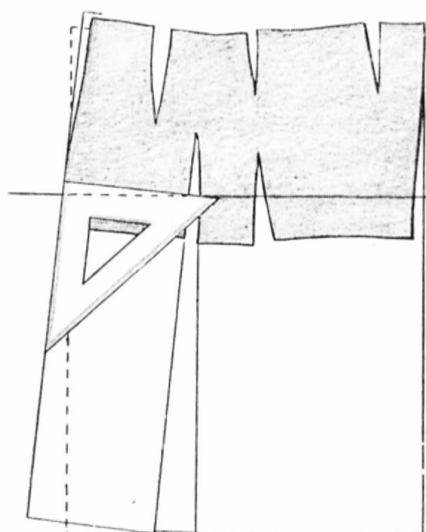
1—2 cm kraftigare än normalt. Om vi nu planlägger denna avformning uppnår vi följande resultat: Vänstra höften (figur 4) kan anses som normal. Vid främre mitten är en liten uppskärning nödvändig och på grund av den bakre kraftiga insvängningen lägger man uppskärningen mera mot bakre mitten än vid normala storlekar. Figur 5 visar högra höftpartiet. Här är avsevärt

Figur 5.

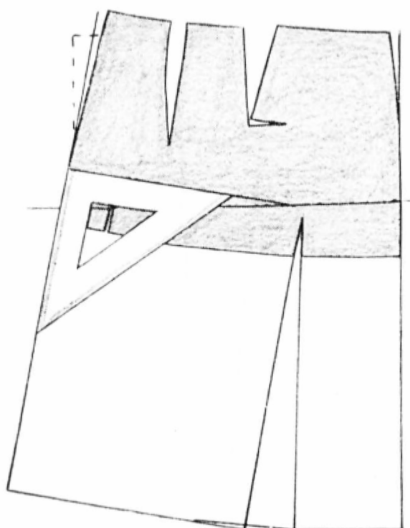

Figur 6.

Figur 7.

större och kraftigare uppskärning nödvändig för att få en felfri passform. I praktiken lägger man därefter, om det är nödvändigt, uppskärningen på ett sådant sätt, att det blir sömmar och därigenom utjämnas helhetsbilden. Figur 6 visar den normala uppskärningen av kjolen. Oavsett om det gäller en avformning eller en direkt uppställning är idén densamma, alltså ett större uttag av själva höften, ett mindre för den vänstra uppskärningen, samt, om så är nödvändigt, en liten uppskärning intill främre mitten eller på bakvåden intill delningssömmen. Figur 7 visar den praktiska omläggningen för vår figur. Ett kraftigt höftparti fordrar även mera "gångvidd" och det är synnerligen viktigt att denna preciseras så, att den ligger just där, varest den som mest behövs. Man lägger alltså om själva vinkellinjen. Om grundmodellen är färdigritad lägger man sömmen så nära den vanliga som figuren tillåter. Figur 8 visar samma omställning men mera "normal". Man placerar vidden alltså mera bakåt och utjämnar därefter så att vidden nedtill är densamma för båda halvorna.

Figur 8.

Byxkjol

Lägg vinkellinjen ett gott stycke inåt på pappret så att utrymmet räcker till för vecket samt själva byxan.

1 = vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = främre kjollängden.

3 från 1 = ¼ midjevidd + 4 cm för uppskärningen bak.

3 a från 3 = skillnaden mellan främre längden och sidlängden eller normalt 2½ cm.

Vid punkt 1 mäter man så mycket ovanför som den bakre längden är längre än den främre.

Förbind med 3 a.

Kort vinkellinje från 3 a nedåt.

4 från 3 = 20 cm normal höfthöjd.

5 från 4 = ¼ av skillnaden mellan höft- och midjevidd minus 3 cm.

Vinkellinje från 5 nedåt.

6 = korsningen med linjen från 2.

7 från 6 = 4—5 cm.

Förbind 7 med 5 och med 3 a (se teckningen).

Vid punkt 7 korta sidsömmen ½ cm.

Förbind 7 med 2.

8 från 3 = ⅓ av sträckan 1—3.

9 från 8 = 4 cm uttag för uppskärningen bak.

Detta uttag göres cirka 13 till 14 cm djupt.

10 från 1 = 12 cm tillägg för de för en byxkjol nödvändiga vecken.

Vinkellinje från punkt 2 bakåt.

Vinkellinje från 10 nedåt.

11 = korsningen med linjen från 2.

12 från 10 = sitt- eller höfthöjden som antingen mätes eller beräknas.

Beräkningsformeln är ¼ av höftvidden + 2½ cm.

Kort vinkellinje utåt.

13 från 12 = ¼ av halva höftvidden + 2 cm.

Vinkellinje från 13 nedåt.

14 = korsningen med linjen från 2.

15 från 14 = 2—3 cm.

Byxan kortas där 2 cm då den i annat fall skulle bli synlig utanför kjolen.

Hjälplinje 13 till 10.

16 från 13 = ⅓ av sträckan 10—13.

17 från 16 = hälften av sträckan 12—16 ÷ 1 cm.

Förbind 10 med 17 och 13 (se teckningen).

Vinkellinje från 4 till 5 förlänges framåt.

18 lägges på denna linje i bra avstand från 5 (cirka 20 cm).

Vinkellinje från 18 uppåt.

19 = korsningen med linjen från 1.

19 a från 19 = samma sträcka som från 3 till 3 a.

20 från 18 = ¼ av skillnaden mellan midje- och höftvidden minus 1 cm.

Vinkellinje från 20 och nedåt.

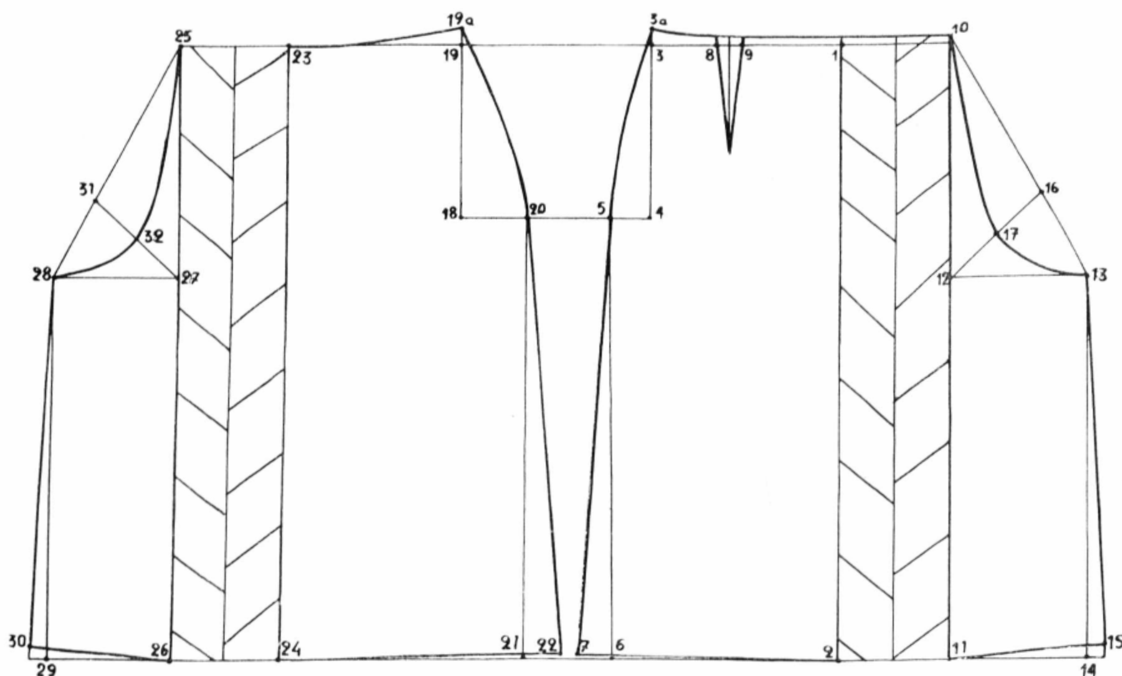
21 = korsningen med linjen från 2.

22 från 21 = samma sträcka som 6—7.

Förbind 22 med 20 och 19 a.

23 från 19 = ¼ midjevidd + 1 cm.

Vinkellinje från 23 nedåt.

24 = korsningen med linjen från 2.
25 från 23 = samma mått som 1 till 10.
Vinkellinje från 25 nedåt.

Bakvåden

Grunduppställningen är den vanliga.
10 från 1 = tillägg för motveck omkring 12 cm
11 från 2 = tillägg för motveck omkring 12 cm
12 från 10 = höfthöjden antingen efter kundens mått eller efter beräkning: 1/4 höftvidd + 2 cm.
Vinkellinje från 12 utåt
13 från 12 = 1/10 höftvidd + 5—6 cm
Hjälplinje 13—10
Vinkellinje från 13 nedåt
14 = korsningen med linjen från 2
15 ligger 2 cm ovanför och 2—3 cm utanför 14
Förbind 15 med 13
16 från 13 = 1/3 av sträckan 13—10
17 från 16 = hälften mellan 12—16 + 1 cm
Förbind 15 med 11.

Framvåden

25 från 23 = samma mått som 1—10
26 från 24 = samma mått som 11—14
27 från 25 = samma mått som grundlinjen bak = 12.
28 från 27 = sträckan 12—13 ./. 1½ cm
Vinkellinje från 28 nedåt
29 = korsningen med grundlinjen
30 ligger 2 cm ovanför och 2—3 cm utanför 29
Förbind 30 med 28
Hjälplinje 28 med 25
31 från 28 = 1/3 av sträckan 28—25
32 från 31 = hälften av sträckan 31—27 ./. 1 cm
Rita färdigt från 28 över 32 till 25.
Motvecken faststickas till ungefär hälften mellan 25—27 resp. 10—12.
26 = korsningen med linjen från 2.
27 från 25 = sträckan 10—12.
Vinkellinje framåt.
28 från 27 = sträckan 12—13 minus 1 cm.
Vinkellinje nedåt.
29 = korsningen med linje från 2.
30 från 29 = 2—3 cm.
Korta även kjolen lika mycket som mellan 14 och 15.
Förbind 30 med 28.
Hjälplinje 28—25.
31 från 28 = 1/3 av sträckan 28 till 25.
32 från 27 = hälften av sträckan 31—27 minus 1 cm.
Förbind 28 över 32 med punkt 25.

Kjolens förarbetning

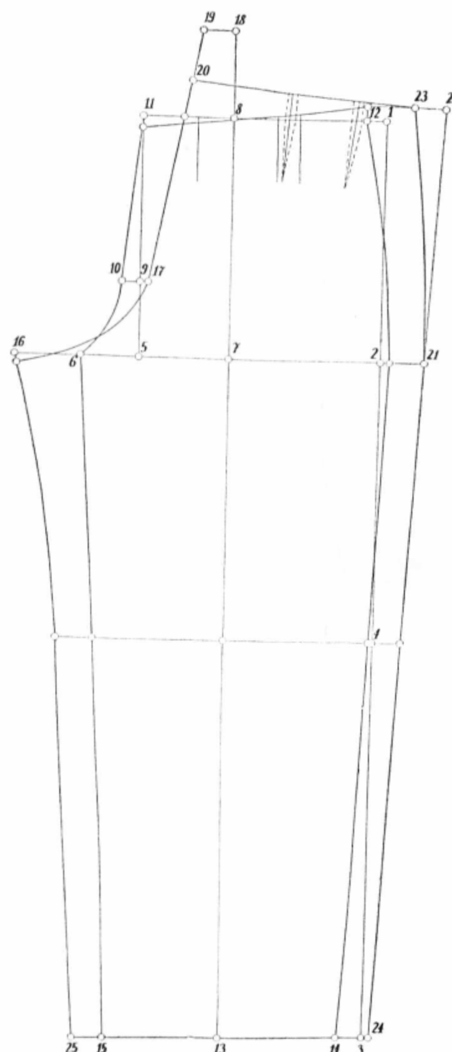
Vecken tråcklas från 1 till en söm innanför 10 och likaså från 23 till 25.
Vecken faststickas till omkring 5 cm ovanför punkt 12 respektive 27.

Byxor

Långbyxor

Uppställningen är gjord efter följande mått:
Midjevidd 72 cm
Höftvidd 102 cm
Höftlängd 27 cm
Sidlängd 102 cm

Börja uppställningen vid 1.
2 från 1 = sitthöjden 27 cm.
3 från 1 = hela sidlängden.
4 från 3 = hälften av sträckan 2 till 3 + 6 cm.
Vinkellinje från alla punkter.
5 från 2 = 2/10 höftvidd + 5 à 6 cm.
6 från 5 = 2/10 av sträckan 2 till 5 + 1½ cm.
7 = hälften mellan 6 till 2.
Drag vinkellinje genom 7 uppåt och nedåt.
8 = korsningen av denna linje med vinkellinjen från 1.
Drag nu vinkellinje från 5 uppåt.
9 från 5 = sträckan 5 till 6 + 2 cm.
Kort vinkellinje utåt.
10 från 9 = 2 cm.
11 = korsningen av linjen 1 till vinkellinjen från 5.
Rita framlängd från 6 till 10 och därifrån till 11.
Mät nu från 11 bakåt 1/4 av midjevidden + 7 cm tillägg för 2 motveck.
12 från 11 = 1/4 midjevidd + 7 cm.
Vid 11 sänker man livhöjden 1—1½ cm och vid 12 höjer man densamma 1½—2 cm.
13 = korsningen av pressveckslinjen med vinkellinjen från 3.
14 från 13 = 1/4 fotvidd minus 1 cm.
15 från 13 = föregående mått.
Drag vinkellinje från 6 till 15 och från 12 1 cm utanför 2 samt därifrån i vinkel till 14.
Förläng nu alla vinkellinjer för bakbyxans uppställning.
16 från 6 = sträckan till 5 + 1 cm.
17 från 9 = 1 cm.
Gå nu för grensöm 1 cm nedanför 16, 1 cm ovanför 6 och i en kurva till 17.
18 från 8 = 1/10 höftvidd.
19 från 18 = 3½ cm.
Drag hjälplinje 19 till 17.
20 är hälften mellan 19 och vinkellinjen från punkt 1 minus 1 cm.
21 från 2 = sträckan 6 till 5 minus ½ cm.
Mät för yttersömmen vid 4 3½ cm utåt och drag därifrån genom 21 en vinkellinje uppåt.
Håll därefter måttbandet fast vid 4 och drag från höftpunkten ovanför 12 ett cirkelslag utåt.
22 är korsningen av cirkelslaget och linjen från 21.
23 från 20 = samma mått som 11 till 12 på frambyxan.
Rita från 28 till 21.
24 från 14 = 3½ cm.
Rita sidsömmen färdig.
25 från 15 = 3½ cm.
För innersömmen tilläggs vid knäet 4 cm och förbindes med 25.
Därefter ritar man till 16.

Slalombyxor

1 vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = höfthöjden, som säkrast beräknas enl. följande formel: ¼ av höftvidden + 2½ cm.

3 från 1 = hela sidlängden.

Vinkellinje från 2 och 3 framåt.

4 från 2 = 2/10 höftvidd + 6 cm.

5 från 4 = 1/10 av sträckan 4 — 2 + 4 cm.

6 = mitten mellan 2 — 5.

Vinkellinje genom 6 uppåt och nedåt.

7 = korsningen med linjen från 1.

8 = korsningen med linjen från 3.

Vinkellinje från 4 uppåt.

9 = korsningen av denna linje med grundlinjen från 1.

10 från 9 = ¼ av midjevidden + 7 cm för 2 veck.

Av tillägget för vecken tar man 4 cm för mittvecket och 3 cm för sidvecket.

Sänk vid punkt 9 1 cm samt höj vid punkt 10 1½ cm.

Rita från punkt 10 till en punkt 1—1½ cm utanför punkt 2.

Från punkt 10 går man i böjd linje till en punkt som ligger 1—1½ cm utanför 2.

Fördelning av ankelvidd.

Ankelvidden för moderna slalombyxor = omkring 25—26 cm.

För att få ett vackert fall gör man på fram- och bakbyxan en liten uppskärning.

Mät alltså från punkt 8 utåt och inåt 1 cm.

Från de nya punkterna fördelar man nu fotvidden.

11 från punkten innanför 8 = ¼ av halva ankelvidden.

12 från 8 = samma mått som 8—11.

Rak linje från 12 till punkt 5 samt från 11 till punkten utanför 2.

För att få en viss ledighet över knäet svänger man där på båda sidorna 1 cm utanför grundlinjen. Se teckningen!

4a från 4 = sträckan 5 — 4 + 2 cm.

Mät där 2 cm utåt och drag julplinjen från 5—9 Se teckningen.

Bakbyxans uppställning.

Förläng alla vinkellinjer utåt samt linjen från 7 uppåt.

13 från 7 = 1/10 höftvidd.

Kort vinkellinje framåt.

14 från 13 = 3 cm.

Rak linje från 14 till 4a.

15 från 14 = hälften mellan 14 till grundlinjen från 1 + 1 cm.

Drag från punkten ovanför 10, den s. k. höftpunkten, en kort rak linje utåt.

Mät från punkt 15 mot den nyssdragna linjen ¼ av midjevidden + 6 cm.

16 = den uppmätta punkten.

Hjälplinje 16—15.

17 från 5 = sträckan 4 — 5 + 1 cm.

Rita nu baksömmen från ½ cm nedanför punkt 17 1 cm ovanför punkt 5—4a.

18 från 2 = sträckan 5—4.

Förbind 18 med 16.

19 från 11 = 3½ cm.

20 från 12 = samma mått.

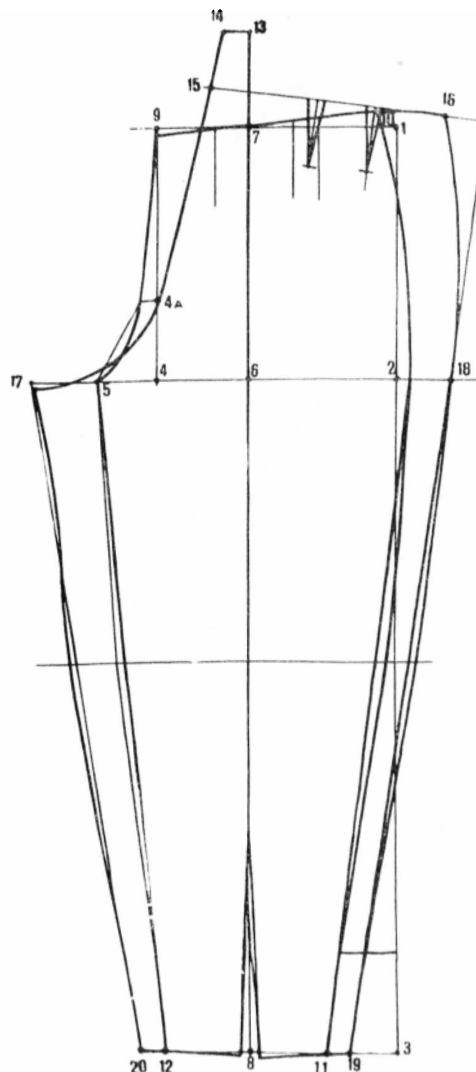
Drag nu hjälplinje 20—17 och 19—18.

För innersömmen går man först något svängt inåt och därefter 1 cm utanför knälinjen.

För yttersömmen går man 1 cm utanför knälinjen.

Slitsen vid sidsömmen gör man omkring 8—10 cm hög.

Allt annat framgår av teckningen.

Jodhpurs

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = höfthöjden.

3 från 1 = hela sidlängden.

4 från 3 = hälften av sträckan 3—2 + 6 cm.

5 från 4 = 6 cm.

6 från 5 = ⅓ av sträckan 3—4.

Vinkellinjer från alla punkter.

7 från 2 = 2/10 av höftvidden + 5 cm.

8 från 7 = 1/10 av sträckan 7—2 + 4 cm.

Kort vinkellinje från 7 uppåt.

9 från 7 = sträckan 8—7 + 2 cm.

10 från 9 = 2 cm.

11 = korsningen av linjen från 7 med grundlinjen från 1.

Rita främre mittsömmen från 11 över punkt 10—8.

12 = mitten mellan 8—2.

Vinkellinje genom 12 uppåt och nedåt.

13 = korsningen med grundlinjen från 1.

För ett framveck mätes nu från 13 4 cm framåt.

Mät från 11 ¼ av midjevidden bakåt + 4 cm.

14 ligger 1½ cm ovanför denna punkt.

Drag mittlinjen från 14 1 cm nedanför 11.

Hjälplinje från 14 till en punkt 1 cm utanför 2.

Korsningen av mittlinjen från 12 nedåt blir:

vid knäet 4 a

vid punkten under knäet 5 a

vid vaden 6 a

längst ner 3 a.

Vid 5 a, 6 a och 3 a mätes nu 1½ cm utåt.

Hjälplinje från en punkt utanför 5 a till punkten utanför 2.

15 = mitten av denna hjälplinje.

16 från 15 = omkring 5—6 cm.

Gå nu vid punkt 2 ytterligare 1cm utåt och jämna ut mot punkt 14.

Gå därefter i en båge till punkt 16, fortsätt delvis innanför hjälplinjen till punkten utanför 5 a.

Se teckningen!

Normala vidden för jodhpurs är vid knäet, vaden och nedtill omkring 36 cm.

Detta gäller för storlek 42 eller en höftvidd av omkring 100—102 cm.

Man måste dock ta hänsyn till kundens personliga mått, som ibland kan kräva en vidd av 40 cm.

Vidden under knäet är i vanliga fall något mindre.

För praktiskt bruk har det dock visat sig att det är mera fördelaktigt att ta samma vidd under knäet men öka något över knäet.

Från 4 a, 5 a, 6 a och 3 a mäter man nu ¼ av den antagna vidden utåt.

Hjälplinje från knäpunkten till 8.

Sväng först något innanför denna hjälplinje men gå därefter i 1 cm böjning utanför knäet.

Bakbyxans uppställning.

Förläng linjen från 13 uppåt.

17 från 13 = 1/10 *halv* höftvidd.

Hjälplinje 17 till 9.

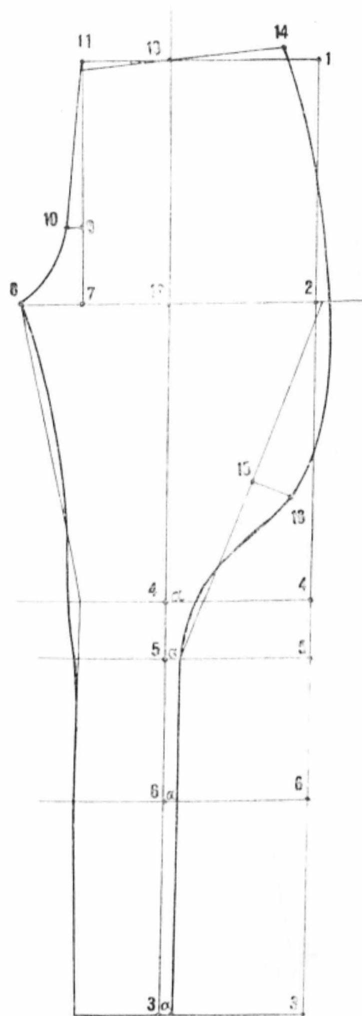
18 från 8 = sträckan 7—8 + 1½ cm.

Gå vid 18 ½ cm nedanför och drag grenlinjen från 9½ cm ovanför 8 till 9.

Förläng linjen från 14 utåt.

Mät från 17 mot linjen från 14 utåt, ¼ av midjevidden + 5 cm.

19 = den uppmätta punkten.

20 från 2 = sträckan 8—7.

Förbind 20 med 19 något svängd.

21 från 16 = sträckan från frambyxans välvning utanför 2 till 20.

Förbind 20 med 21 i samma välvning som frambyxan.

För innersömmen tillägges nu vid alla punkter från knäet och nedåt 1½ cm för söm.

22 ligger 1 cm ovanför linjen 5 a—5 på bakbyxan.

23 = mitten mellan 5 a och 4 a.

Rak linje från 22 till 23 utåt.

Hjälplinje 22—18.

Sväng först innanför 18 ett stycke nedåt och gå därefter i böjd linje till punkt 22.

Mät frambyxans bredd vid knäpunkt, alltså vid 5 a (Obs. hela frambyxbredden).

Lägg det funna måttet mot bakbyxans innersöm och mät utåt hälften av den önskade vidden + 3 cm.

24 = den uppmätta punkten.

Drag först från 24 vinkellinje nedåt och böj därefter något över vaden.

Fortsätt linjen från 24 rakt upp tills den träffar linjen från 22 över 23 utåt.

25 = korsningen.

Mät från 23 2 cm nedåt och drag över denna punkt från 22 till 25 bakbyxans delningssöm vid knäet.

Mät vid 23 2½ cm uppåt och drag från 22 över denna punkt till punkt 24. Se teckningen!

Förbind 21 med 24.

Utjämna därefter vid punkt 21.

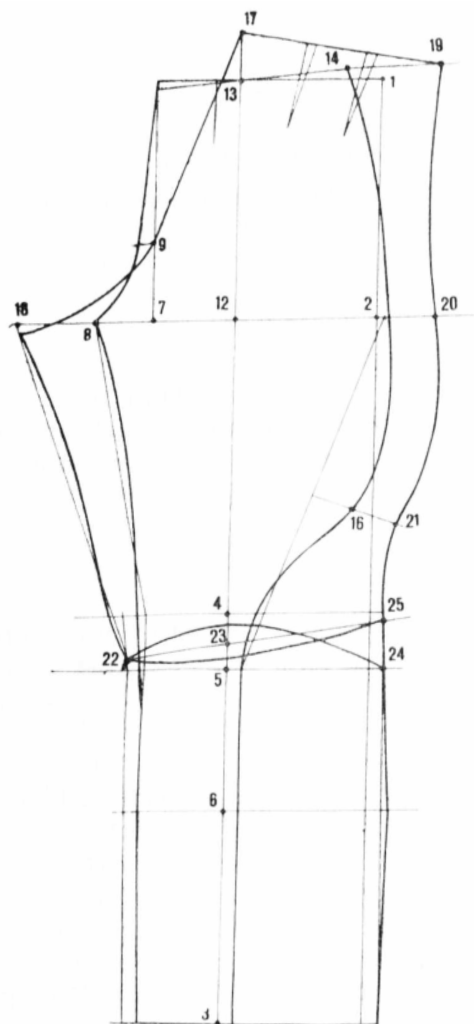
Vid foten tillägges som vanligt för uppslag.

Bakbyxan förarbetas med 2 uppskärningar.

I varje uppskärning får ½ cm uttagas.

Gör inte uppskärningarna för djupa.

Den första uppskärningen ligger något innanför punkt 14, den andra mellan denna uppskärning och baksömmen.

Västar

Uppställning av väst...

1 vinkellinje framåt och bakåt.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden.

5 från 1 = 5—7 cm.

Vinkellinjer från alla punkter.

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 2½ cm.

7 från 6 = 2 cm.

Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + 1—1½ cm.

Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt.

9 = korsningen med övre grundlinjen.

Mät vid 9 1½ cm. nedåt.

Rita axellinjen som vanligt, gå för axelspetsen 1½ cm. utanför.

10 = korsningen med bröstlinjen.

11 = mitten mellan 8—10.

Mät vid 11 1¼ cm utanför och rita bakre ärmhålshälften.

12 från 10 = 1/10 bröstvidd + 4 cm.

Vinkellinje uppåt-nedåt.

13 från 12 = sträckan 1—3 på ryggen + 2½ cm.

Kort vinkellinje framåt.

14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

15 från 13 = 2 cm.

Rak linje från 14 över 15 bakåt.

16 från 14 = ryggens axelbredd minus ½ cm.

17 från 12 = 5 cm.

Rita ärmhålet enligt teckningen, fördjupningen = omkring 2—3 cm.

18 och 19 bestämmes som vanligt.

20 från 12 = 2/10 bröstvidd = 2 cm.

Rak linje från 19 över 20 nedåt.

21 = korsningen med midjelinjen.

22 = korsningen av främre balanslinjen med midjan.

23 från 22 = ¼ midjevidd.

Skillnaden mellan 21—23 uttages genom bröstuppskärningen.

12a från 12 = mitten på ärmhålet plus 1 cm.

Vinkellinje nedåt.

24 = korsningen med midjan.

Vid 24 uttages vardera en tiondedel av skillnaden mellan bröst- och midjevidd.

25 från 24 = ¼ midjevidd.

26 från 24 = mitten mellan 24—4.

Uttag där 2—3 cm.

Önskas västen mycket atsittande svänger man vid punkt 24 ytterligare 2 cm inåt.

Sammanlagt får man dock inte uttaga mera i sidan, vid uppskärningen och bak, än sträckan 25—4.

27 från 20 = hälften mellan 20 och 12 + 1 cm.

Från 27, parallellt med främre mitten, rak linje till midjan.

28 från 27 = sträckan 1—6 minus 2 cm.

29 = korsningen i midjan.

Uttag där sträckan 21—23, se teckningen.

Fortsätt linjen från 28 till mitten på axeln.

31 och 32 = 3 cm. från främre mitten.

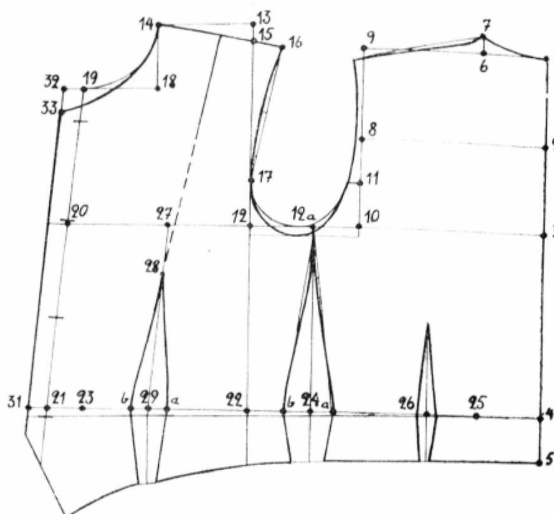
33 från 32 = 3 cm.

Västspetsens längd från 31 = omkr. 11—12 cm.

Vid bystpunkten, punkt 28, skär man upp mönstret och viker av vid framkanten och vid sidsömmen en halv cm över.

Därigenom öppnar sig västen vid axeln och man får tillräcklig vidd.

Allt annat framgår av teckningen.

Cassakväst

Västuppställningen skiljer sig inte fran grundmodellens uppställning, endast sömförlängning är nödvändig.

1 = midjan.

2 från 1 = 2½ cm midjeinställning.

3 från 1 = längden nedanför midjan d. v. s. omkring 17—18 cm.

Axeln och ärmhålet beräknas som vanligt.

För bröstbredden måste tilläggas 1 cm till söm då modellen arbetas med söm mitt fram.

I midjan uttages som vanligt 1/10 av skillnaden mellan bröst och midjevidd.

Vid den avkortade höftpunkten går linjerna för sidsömmen intill varandra.

Kontrollmätning är dock nödvändig, mät alltså först ryggens bredd, lägg det funna måttet mot den främre balanslinjen och mät bakåt 1/3 av höftvidden.

Västens framstycke går något utanför ärmhålet.

Vid nacken och vid framstyckets halsspets tillägger man 1½ cm.

Uttaget för bysten beräknar man som vanligt.

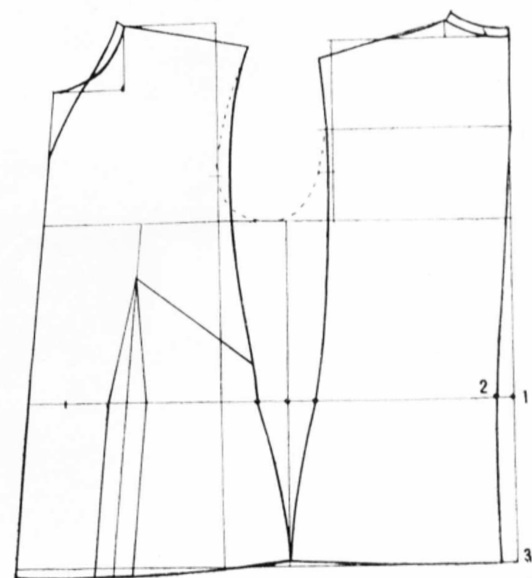
Modellen visar dock endast en uppskärning från sidan mot bysten, en modellomläggning är därför nödvändig. Detta gör man enligt följande:

Skär upp bröstuppskärningen och skär även in bystuppskärningen från sidan.

Denna börjar cirka 4 cm ovanför midjan och går snett uppåt mot bysten.

Lägg uppskärningen nedtill intill varandra, därigenom får man öppningen för siduppskärningen.

Överskott i midjan uttages i sidan, även vid främre mitten kan en insvängning i midjan göras ifall det är enfärgat tyg. I annat fall spelar detta lilla viddöverskott ingen som helst roll.

Kappor

Redingot (dampaletå)

Uppställningen kan även användas som grundberäkning för vanliga kappmodeller.

Ryggens uppställning:

1 vinkellinje framat och bakåt.

2 från 1 = halva ärmhalsdjupet + ½ cm.

3 från 1 = hela ärmhalsdjupet + 1 cm.

(tillägget göres för kappor).

4 från 1 = midjelängden + 1 cm.

5 från 1 = hela längden.

Vinkellinjer framåt från alla punkter

6 från 1 = 1/10 bröstvidd − 2¼ cm.

7 från 6 = 2½ cm.

Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + 1 cm.

Kort vinkellinje genom 8 uppåt och nedat.

9 = korsningen av denna linje med grundlinjen från 1.

Axelsömmen gar 1 cm nedanför punkt 9 samt 2½ cm utanför grundlinjen.

Förbind med punkt 7.

10 = korsningen av linjen genom 8 med bröstlinjen.

11 = hälften mellan 8—10.

11a från 11 = 1½ cm.

I midjan urtager man 2 cm.

Ryggens bredd nedtill = omkring 4—5 cm mera än i midjan.

Ryggens delningssöm för denna modell ligger c:a 1/10 bröstvidd ./. 3 cm. från punkt 4.

Uttaget där blir 1/10 av skillnaden mellan bröst- och midjevidden.

Nedtill går sömmarna c:a 3—4 cm över varandra, och vid skulderbladen 1 cm. Vid axelsömmen uttager man ½ cm som senare tillägges vid ärmhålet. (Se teckningen).

12 pa bröstlinjen omkring 5—6 cm från ryggen.

12a från 12 = samma sträcka som 10—11.

13 fran 12 = 1/10-dels bröstvidd + 5 cm.

14 från 13 = sträckan 1—3 pa ryggen + 3 cm.

Vinkellinje framat.

15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

16 från 14 = 2—2½ cm.

Rak linje från 15 över 16 utåt.

17 fran 15 = ryggens axelbredd ./. ¾ cm.

18 från 13 = 5 cm. fast mått.

Hjälplinje 18 till 17.

Mät för ärmhalskurvan, pa mitten av denna hjälplinje ¾ cm inåt och rita ärmhålet enligt teckningen.

19 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen.

Kort vinkellinje framåt.

20 från 19 = 15—19 + 1 cm.

Rita halsringen från 20—15.

21 från 13 = 2/10 bröstvidd + 2½ cm.

Förbind med 20.

Vinkellinje från 20 nedåt.

22 = korsningen av främre balanslinjen (14—13 nedåt) med midjan.

23 = korsningen av linjen från 21 med midjan.

24 = korsningen med linjen från 5.

23a från 22 = ¼ midjevidd.

Skillnaden mellan 23 och 24 a uttages genom bröstuppskärningen.

13a från 13 = 4 cm.

Vinkellinje nedåt.

25 från 22 = 20 cm. normal höfthöjd.

Vinkellinje bakåt.

26 från 25 = $\frac{1}{3}$ höft- eller sätesvidd + 1 cm minus ryggens bredd.

I midjan, vid siduppskärningen, svänger man vardera 1 cm. inåt.

Förbind 26 med 12.

Framstyckets sidsöm svänges lika mycket i midjan som ryggen.

Tillägg vid 24 för främre längden 2 cm.

Förbind med sidsömmen, kontrollera ryggens längd med framstycket.

Fickans avstånd från punkt 22 = $\frac{1}{4}$ midjelängd ./. 1 cm.

Kappan förarbetas med genomskuret sidstycke.

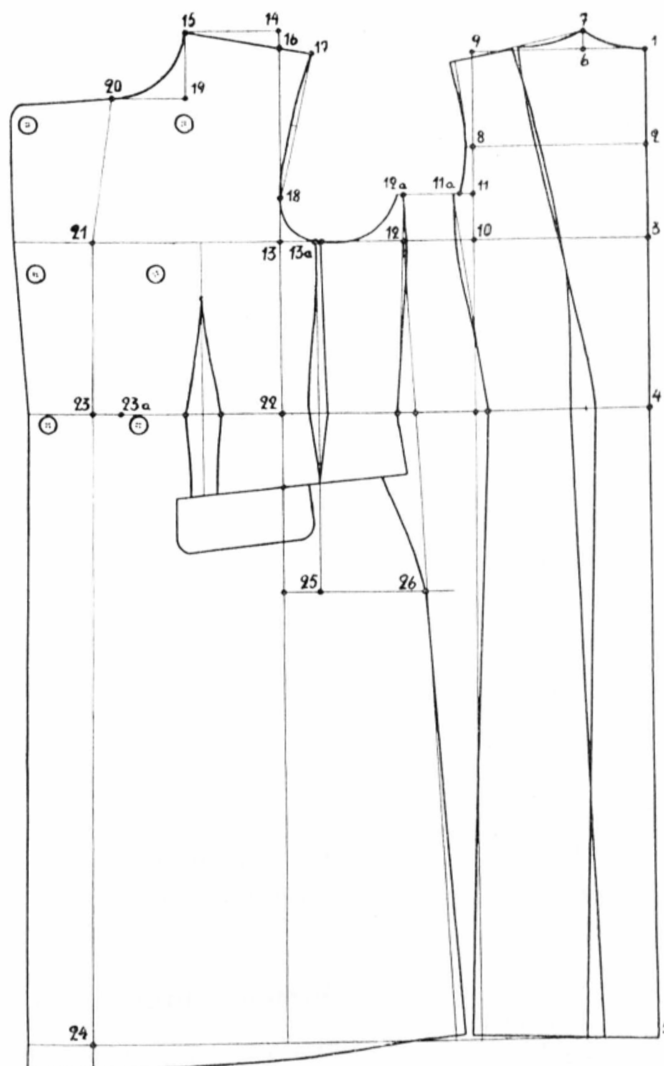
Mät därför lika mycket inåt, vid ficklinjen, som uttaget vid bröstuppskärningen.

Förbind med 26.

Vid framkanten tilläggcs för denna modell:

vid punkt 23 omkring 8 cm.

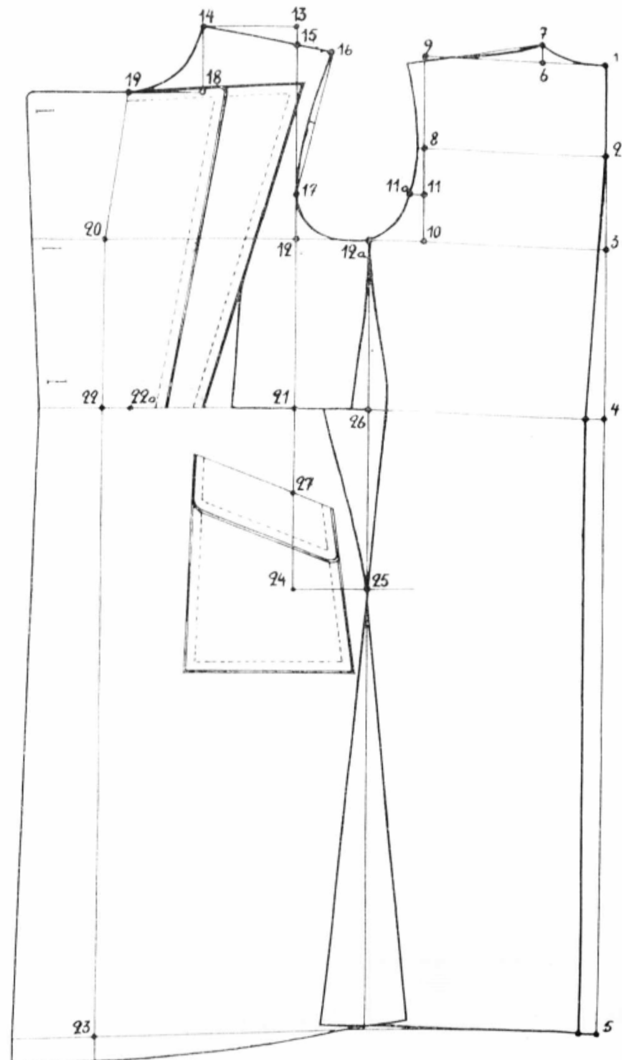
vid punkt 21 omkring 11—12 cm.

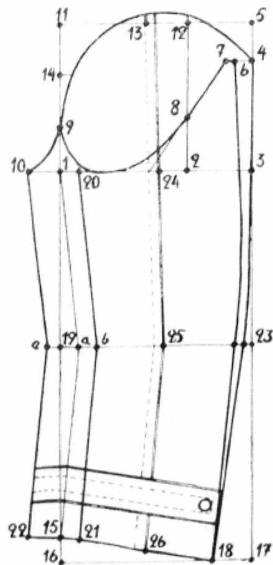

Engelsk ulster

Kappa av ulstertyp

För framkanten tillägger man vid 22 7—8 och vid 20 10—12 cm.

Rita först grundmodellen.

I ryggmitten går man vid 1—2 cm inåt.

Vid sidsömmen i midjan lika mycket.

Framstycket klippes upp från sidsömmen till bystuppskärningen. Uttaget blir som vanligt skillnaden mellan 22—22 a.

Utjämna bystuppskärningens uttag mot sidsömmen.

27 från 21 = ¼ av midjelängden.

Ärmens uppställning

Denna är lik grundmodellens uppställning.

Delningssömmen lägges på ärmmitten, alltså på hälften mellan punkterna 1—3

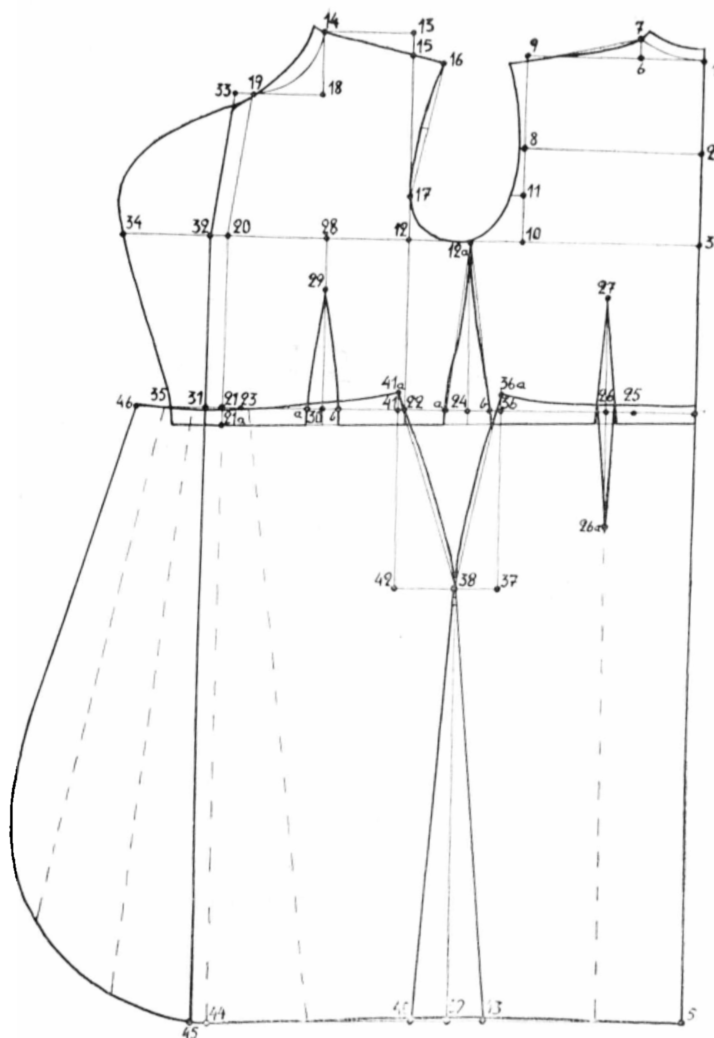
25 är mitten mellan 19 a och 23

26 är mitten mellan 15 och 18

Ärmspännet ligger c:a 5 cm ovanför ärmkanten

Fantasikappa

Kappan förarbetas med avskuren midja, överdelen uppställes som vanligt.

Vid 24 uttag som vanligt en tiondedel av skillnaden mellan bröst och midjevidden.

25 från 24 = 1/4 midjevidd.

26 från 25 = 3–4 cm.

Rak linje genom 26 uppåt och nedåt.

27 från 26 = c:a 14 cm.

26a från 26 = samma mått som 27–26.

Uttag där sammanlagt 2 cm.

28 från 20 = hälften mellan 20–12 + 1 cm.

Vinkellinje från 28 nedåt.

29 från 28 = bysthöjden som beräknas med en tiondedel halva bröstvidden.

30 = korsningen av denna linje.

Uttag där midjeöverskottet som vanligt.

För vänstra sidan tillägges vid 31 4 cm och samma mått vid punkterna 32 och 33.

För högra sidan tillägges:

35 från 31 = 6 cm.

34 från 32 = 10–11 cm.

Vid 14 går man för ståndkragen (som pälsbesättes) 2 cm framför.

Tillägg nu för ryggen på överdelen 1 cm., för framstycket vid sidan 1 cm., vid framkanten 2 cm.

Kjolen uppställes som vanligt.

36 = korsningen i midjan intill ryggen.

36a från 36 = 2 cm. höfthöjd.

Hjälplinje nedåt 37 från 36 = 20 cm höfthöjd.

Kort vinkellinje framåt.

38 från 37 = 1/4 av höftviddens överskott minus 2 cm (frandrag midjevidden, resten blir överskottet).

Vinkellinje från 38 nedåt.

39 = korsningen med linjen från 5.

40 från 39 = 5—6 cm.

Förbind 40 med 38 och 36.

41 från framstyckets sidsöm = samma sträcka som bröstuppskärningen.

41a från 40 = 2 cm.

Vinkellinje nedåt.

42 från 41 = 20 cm.

Mät bakvädens vidd från bakre mitten till 38, lägg det funna måttet mot 42 och mät bakåt ⅓ höftvidd.

Förbind det uppmätta måttet med 41.

43 från 39 = samma mått som 39—40.

Förbind 43 med höftpunkten.

44 = korsningen av främre mitten med framkanten.

45 från 44 = 3—4 cm.

46 från 31 = 11—12 cm.

Klipp upp mönstret enligt de streckade linjerna, isärlägg mönstret för vecken c:a 10 cm.

Bakvåden klippes likaså upp enligt de streckade linjerna, lägg ihop uppskärningen som vanligt.

Uppställning av slipon

S. k. centimeteruppställning för storlek 42

Uppställningen är gjord efter den s. k. centimeteruppställningen, alltså man fastställer en utgångspunkt och mäter därifrån från punkt till punkt enligt de på teckningen angivna avstånden.

Ryggen

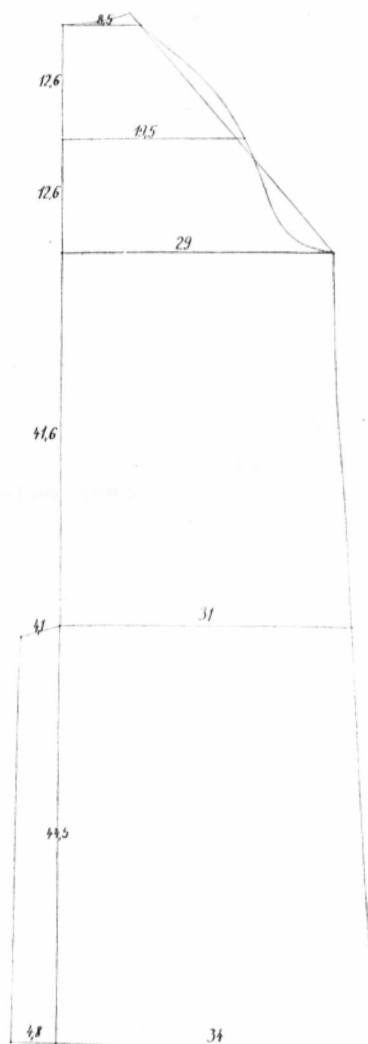
Drag rak linje för ryggmitten och mät på denna nedåt 12,6 cm + 12,6 cm. därefter ytterligare 41,6 cm, 44,5 cm. Drag vinkellinjer från alla punkter. Mät nu från första punkten, ovanifrån räknat, 8,5 cm, räknat från nästa punkt 19,5 cm, från nästa 29 cm, därefter 31 cm och slutligen 34 cm.

För slitsen tillägges i bredd 4—5 cm.

Drag sidsömmen enligt teckningen och rita därefter från sidsömmen vid ärmhålet hjälplinje till halsspetsen.

Från punkt 8,5 cm mätes 2 cm uppåt.

För raglansömmen går man vid övre halvan av ärmhålsdjupet 2 cm utanför och vid nedre halvan av ärmhålsdjupet 3 cm innanför. Se teckningen.

Framstycket

Mät från A nedåt först 1,5 cm, därefter 3 cm, sedan 9,2 cm, 13,8 cm, 19,3 cm, 16,8 cm, 50,5 cm och slutligen 2 cm.

Drag tvärlinjer från alla punkter.

Mät nu från första punkten framåt 1,3 cm, bakåt 3,1 cm.

Från andra punkten framåt 6,7 cm + 4,5 cm samt bakåt 2,8 cm, 1,8 cm + 3,8 cm.

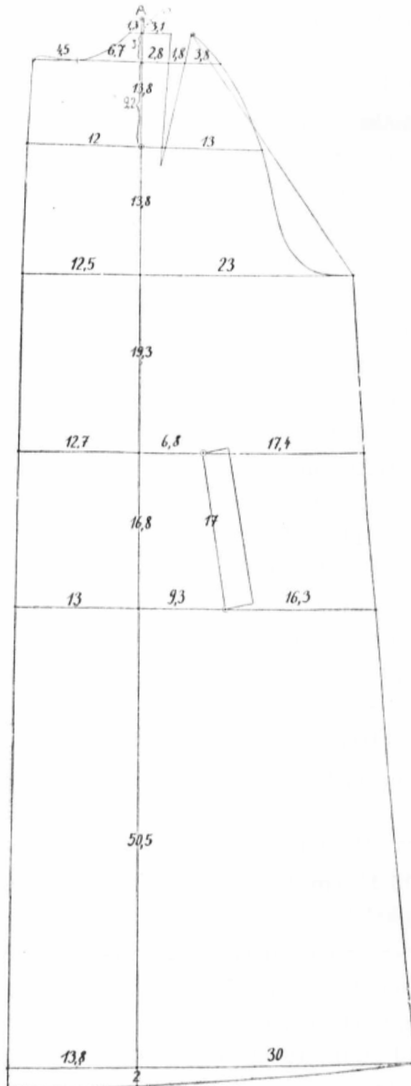
Från tredje punkten framåt 12 cm, bakåt 13 cm.

Från fjärde punkten framåt 12,5 cm, bakåt 23 cm.

Från femte punkten framåt 12,7 cm, bakåt först 6,8 cm för fickans början, därefter ytterligare 17,4 cm.

Från nästa tvärlinje framåt 13 cm och bakåt först 9,3 cm till fickans början, därefter ytterligare 16,3 cm.

Längst ned mätes framåt 13,8 och bakåt 30 cm.

Förläng med 2 cm och rita färdigt enl. teckningen. Rita även sidsömmen färdig och drag hjälplinje från sidsömmen till raglanspetsen. Se teckningen. Raglansömmens utformning framgår klart genom teckningen. Vid ärmhålets nedre kant går man c:a 4 cm innanför hjälplinjen. Upptill 1 cm utanför hjälplinjen. Fickan har en längd av 17 cm.

Ärmarna

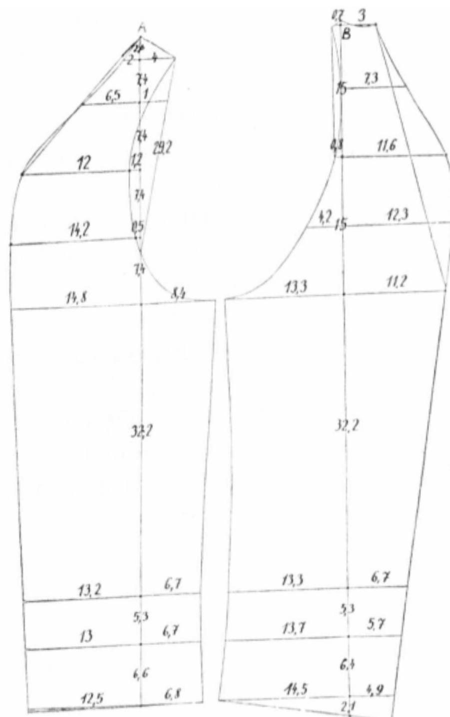
Börja vid främre ärmhalvan och drag från A en linje nedåt. Mät därefter nedåt 2,6 cm, 7,4 cm, ytterligare 7,4 cm, 7,4 cm, 7,4 cm, 32,2 cm, 5,3 cm och slutligen 6,6 cm.

Drag vinkellinjer från alla punkter framåt och bakåt. Vid första punkten mäter man framåt 2 cm och bakåt 4 cm, därefter 6,5 cm framåt och 1 cm bakåt, 1,2 cm framåt och därefter ytterligare 12 cm framåt, därefter 0,5 cm framåt, ytterligare 14,2 cm framåt. Därefter 14,8 cm framåt och 8,4 cm bakåt.

Därefter 13,2 cm framåt och 6,7 cm bakåt, 13 cm framåt och 6,7 cm bakåt samt slutligen 12,5 cm framåt och 6,8 cm bakåt.

Drag hjälplinjer i likhet med teckningen och förbind alla punkter.

Bakre ärmhalvan: Drag vinkellinje från B nedåt och mät därifrån först 15 cm nedåt, ytterligare 15 cm, 32,2 cm, 5,3 cm, 6,4 cm och till sist 2.1 cm.

Raglan

Börja med vinkellinje vid 1.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet + ¾ cm.
3 = hela ärmhålsdjupet + 1—1½ cm.
(Obs. felaktigt angivet med 1).
4 = midjelängden + 1 cm.
5 = hela längden.
Vinkellinjer framåt från alla punkter.
6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 3 cm.
7 från 6 = 2½ cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = ryggbredden + 1 cm.
Hjälplinje till bröstlinjen.
9 = korsningen med linjen från 1.
Gå för axeln 1 cm nedanför 9 och förbind med punkt 7.
Axeln går därefter 2 cm utanför.
10 = korsningen med bröstlinjen.
11 = hälften mellan 10—8 ./. ½ cm.
Mät där 1½ cm utåt och drag den bakre ärmhålskurvan.
12 från 10 = halva ärmhålsbredden ./. 1 cm d. v. s. ärmhålsbredden beräknas med 1/10 bröstvidd + 5 cm. Hälften därav ./. 1 cm mätes från 10—12.
Vinkellinje från 12 till midjan. Det blir 12 a.
Mät midjan vid 4 2 cm inåt. Lägg vinkeln emot 2 och drag över 4 en rak linje nedåt.
Lägg därefter vinkeln mot denna linje och mot linjen från 5 och vinkla framåt.
Vid 12 a mätes därefter 2 cm utåt.
Lägg vinkeln mot 12 och punkten 2 cm utanför 12 a och drag rak linje nedåt.
Om så önskas kan man därefter svänga in 3/4 cm och förbinda med 12 och nedre kanten.
Inteckning av raglansömmarna:
För att få en utjämning mellan framstycksspetsarna tillägger man på ryggens axelsöm 1 cm. Se teckningen.
Mät vid 7 1 cm nedåt och det blir 7 a.
Drag hjälplinje till punkten utanför 11.
Sträckan 7 a—punkten utanför 11 delas därefter på hälften.
8 a är den uppmätta punkten.
8 b från 8 a är för denna modell som har högt lagda raglansömmar 5 cm.
Rita sömmarna enligt teckningen färdiga.
12 b från 12 = omkring 4—5 cm.
Vinkellinje från 12 b till midjan.

Mät där 1½ cm utåt och drag från 12 b över denna punkt rak linje nedåt.
Gar man in på ryggen bör man även gå in lika mycket på framstycket.
13 från 12 b = halva ärmhålsbredden + 1 cm.
14 från 13 = sträckan 1—3 på ryggen + 3 cm.
15 från 14 = 1/10 bröstvidd + 1½ cm.
Mät vid 14 2 cm nedåt och drag från 15 hjälplinje bakåt.
Mät axelbredden på ryggen och överför detta mått ./. 1 cm från 15 utåt.
16 = den uppmätta punkten.
13 a ligger 5 cm ovanför 13.
Hjälplinje från 13 a till 16.
Ärmhålet tecknas därefter en knapp cm innanför denna hjälplinje.
Förbind 16 med 13 a och med 12 b enligt teckn.
17 från 15 = sträckan 1—6 på ryggen.
18 från 17 = föregående sträckan + 1½ cm.
Rita halsringen mellan 18—15.
19 från 13 är 2/10 bröstvidd + 3 cm.
Förbind 18 med 19. Lägg därefter vinkeln mot 19 och vinkla nedåt.
Korsningen med midjan är 20.
Korsningen i midjan med ärmföreträdeslinjen är punkt 21.
Mät nu ryggens sidsöm från midjan nedåt. Lägg det funna måttet mot framstyckets sidsöm och mät där samma mått.
Lägg därefter med detta mått mot 20 och mät nedåt + 2½cm.
22 är den uppmätta punkten.
Förbind 22 med framstyckets sidsöm
För framkanten lägges till 6 cm.
Översta knapphålet ligger omkring 4—5 cm. nedanför bröstlinjen och knappavståndet är 13—14 cm.
Drag därefter från 19 linje uppåt.
Skillnaden mellan denna linje och punkt 18 kan antingen uttagas genom en uppskärning eller genom att man viker ihop mönstret där.
Gå vid 15 1½cm. framåt och förbind med översta knapphålet.
Korsningen med halsringen är slagbräckten.
Slagets bredd får man för en sådan modell genom överslaget fram.
Sänk vid punkt 18 1½ cm. och vid yttersta kanten höjer man c:a 2 cm. Se teckningen.

Ändring för raglanssömmarna

Den cm. som har tillagts på ryggen drages nu ifrån på framstycksaxeln.

15 a från 15 blir alltså 3 cm. men i verkligheten endast 2 cm., då ju den andra cm. bortklippts.

Hjälplinje från 15 a till 13 a.

15 b är hälften mellan sträckan 15 a—13 a.

Mät från 15 b lika mycket uppåt som sträckan 8 a till 8 b på ryggen och rita raglansömmarna enligt teckningen.

Fickornas placering.

Fickorna äro påstickade och börja omkr. 3—4 cm. nedanför midjan.

De ha en bredd av c:a 16 cm. och ett djup av 22—24 cm.

Allt annat framgår av teckningen.

Uppställning av raglanärm

Börja med vinkellinje vid 1.

2 från 1 = ärmhålets bredd.

3 från 1 = hälften mellan 1—2.

Vinkellinjer från 1 uppåt och nedåt, från 2 uppåt och från 3 uppåt och nedåt.

4 från 3 är alltid halva ärmhålsdjupet + 1 cm.

5 från 4 = 2 cm.

6 från 5 = 1 cm.

7 från 2 = hälften av sträckan 3—4.

Rak linje från 6 över 7 till grundlinjen.

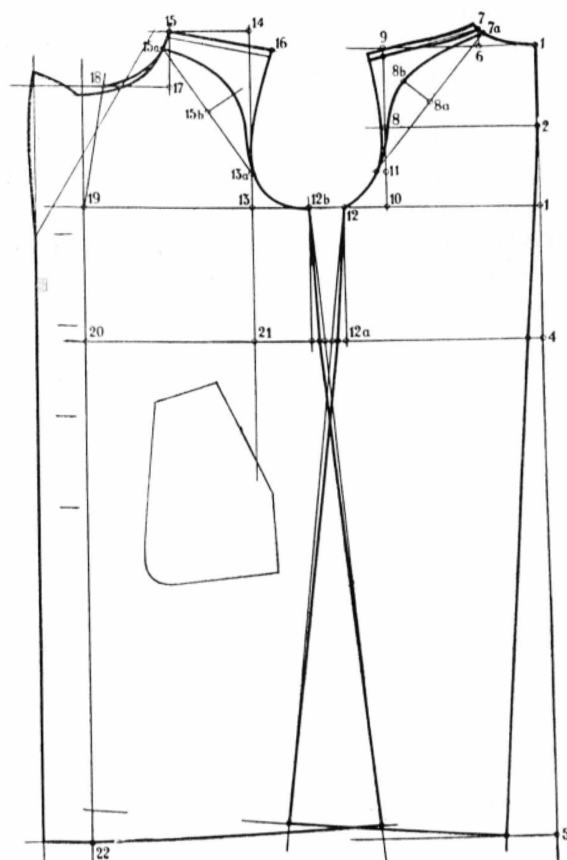
8 från 4 = 4 cm.

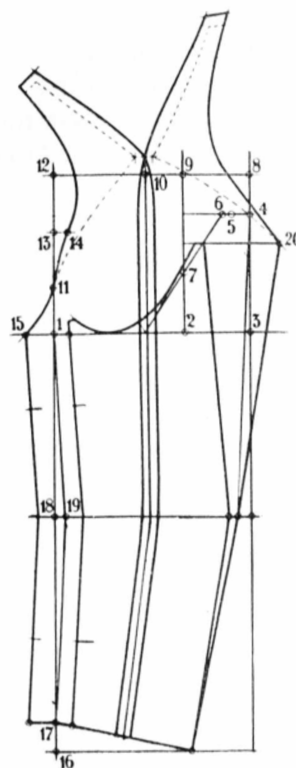
Från 8 kort vinkellinje framåt.

9 är korsningen av linjen från 2.

10 från 9 = sträckan 8—4.

11 från 1 = alltid 5 cm.

12 = korsningen med linjen från 8 och linjen genom 1.

13 är hälften mellan 11—12.

14 från 13 = 1½ cm.

I normala fall, alltså när det gäller vanliga ärmar, ritar man ärmen från 4¾ cm. ovanför punkt 9, lika mycket ovanför punkt 10, därefter till punkt 14 och punkt 11 och slutligen till punkt 15 som är 3 cm. framför punkt 1.

För raglanärmar är det dock inte nödvändigt att rita in ärmkullen.

Mät ärmens längd som vanligt, varifrån drages vinkellinje.

16 är det uppmätta måttet.

17 från 16 är 3½ cm.

Mät från 17 snett utåt mot linjen från 16 halva handvidden på ärmen + söm, c:a 15—16 cm.

Från 17 går man rakt ut och mäter där 3½ cm. utåt.

Dela nu sträckan 1—17 till hälften + 1 cm. Nedre hälften skall vara längre.

18 är den uppmätta punkten.

Vinkellinje genom 18 bakåt och framåt.

19 från 18 är för en kappa 1½ cm och för en vanlig dräktjacka 2 cm.

Förbind 17 med 19 och med 1.

Underärmen ligger 2 cm. innanför 1, 10 och 17.

Överärmen ligger i mitten, alltså från 19 3 cm framåt. Förbind med 15 och med punkten utanför 17.

Mät sträckan mellan ärmens handvidd och vinkellinjen. ¼ av denna sträcka mätes för armbågen inåt på linjen från 18.

För underärmen går man ytterligare 1 cm. inåt.

Dela därefter ärmen till hälften, d. v. s. fr. o. m. punkt 10 rakt ned drager man en mittlinje och lägger där till för sömmarna, alltså 1 cm.

Påläggning av raglanspetsarna

Klipp nu ut de intecknade raglanspetsarna.

Framstycksaxeln lägges då 1 cm ovanför kullen samt 1 cm. ifrån densamma. Se teckningen. Därefter vrider man spetsarna så att dess nedre del pekar direkt på punkt 11. Se de tecknade spetsarna.

Fram gör man ej tillägg för sömmarna, men på axeln måste ett tillägg göras på bredden och även på längden.

Man måste komma precis i mitten ovanför punkt 10.

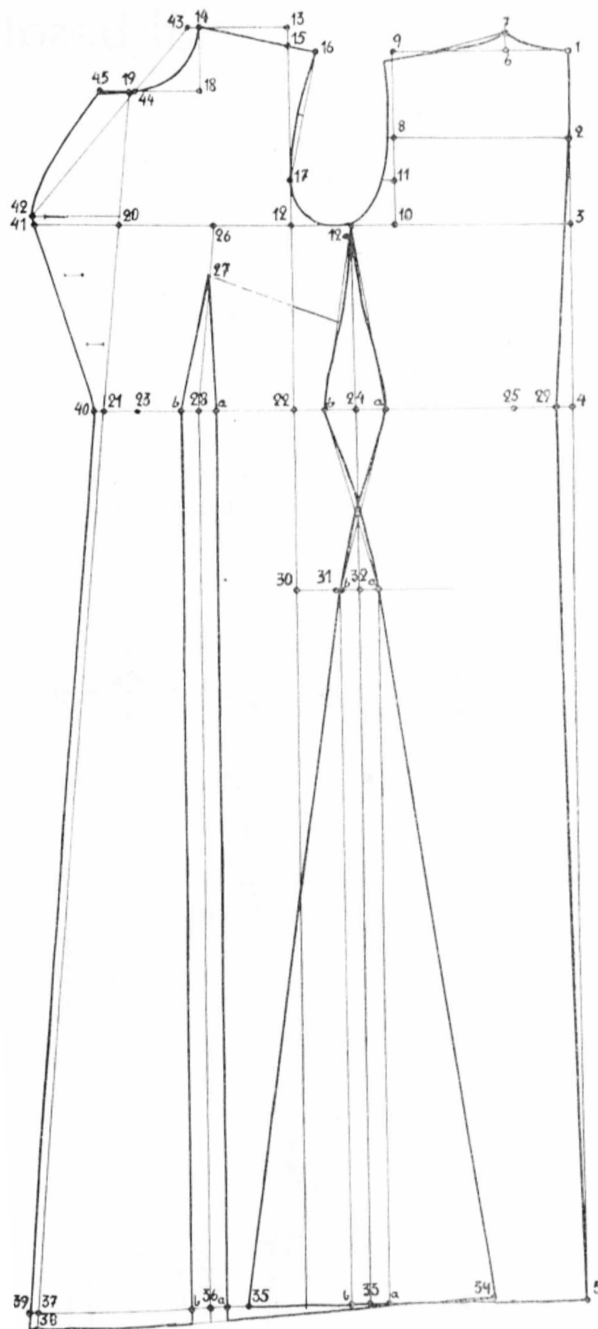
Ryggen lägges på samma sätt, alltså mot axelspetsen. Vrid därefter så långt tillbaka att ärmhålskurvan pekar mot punkt 4. Gör därefter ett tillägg för sömmar vid axeln.

20 blir den nya punkten. Från 20 drager man en vinkellinje framåt tills man träffar underärmen. Där går man ytterligare en söm fram och därmed är underärmen färdig.

Förbind 20 med ärmbågen samt likaså med underärmsspetsen.

Morgonrock med schalkrage

Grundmodellens ändring göres på följande sätt:

12 a från 12 = halva ärmhålsbredden + 1 cm. Vinkellinje nedåt.

24 = korsningen med midjan.

32 = korsningen med höftpunkten.

I midjan uttages 1/10 av skillnaden mellan bröst- och midjevidd + 1 cm.

Ryggens sidsöm går 1½—2 cm framför punkt 32.

29 från 4 = 2½ cm rygginställning.

Förbind 29 med punkt 2 och 5.

Mät nu bakre längden från 29 till 5 och överför samma mått på sidsömmen.

Sidsömmen ritas på följande sätt:

Lägg vinkeln mot 24a och drag över punkten utanför 32 en rak linje nedåt.

35 = den uppmätta punkten.

Höftvidden mätes som vanligt.

26 från 20 = halva bröstbredden + 1 cm.

27 från 26 = bysthöjden, beräknas med 1/10 bröstvidd + 3 cm.

Skillnaden mellan 21—23 uttages vid 28 lika på båda sidor eller man drar ihop överskottsvidden. Bystuppskärningssömmarna kan nedtill gå över varandra, allt efter önskad vidd i kjolen.

40 från 21 = 2—3 cm.

41 från 20 = 11—12 cm.

42 = 1 cm ovanför bröstlinjen.

43 från 14 = 2 cm.

Drag slagbråktslinjen från 43 till 42.

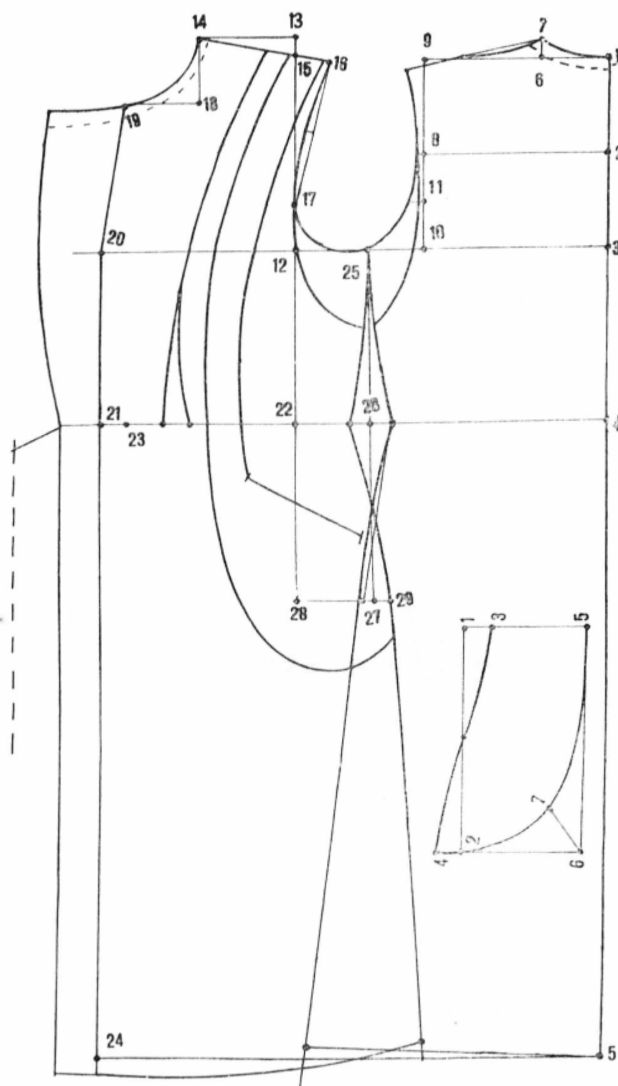
44 = slagbråkten.

45 från 44 = slagbredden omkring 5 cm med söm.

I stället för sömmen från punkt 27 nedåt, kan man sy rocken med uppskärning från sidsömmen mot bysten. Se teckningen.

Pälsbesatt kappa

1 = vinkellinje framat och nedåt.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 = hela längden.
Vinkellinjer från alla punkter.
6 från 1 = 1/10 bröstvidd . . 2½ cm.
7 från 6 = 2 cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = ryggbredden.
Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt.
9 = korsningen av denna linje med linjen från 1
Axelsömmen går 1 cm nedanför denna punkt och 2 cm utanför grundlinjen.
Hjälplinje till 7.

Axelsömmen går något böjd innanför denna linje, se teckningen.
10 = korsningen av linjen fr. 8 med bröstlinjen.
11 = mitten mellan 10 och 8.
Mät där 1½ cm utåt och rita bakre ärmhålskurvan färdig.
12 från 10 = ärmhålets bredd, vilket beräknas med 1/10 bröstvidd + 4½ cm.
Vinkellinje genom denna punkt uppåt och nedåt.
13 från 12 = sträckan 1—3 på ryggen + 3 cm.
Vinkellinje framåt.
14 från 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.
15 från 13 = 2 cm.
Hjälplinje från 14 över 15 utåt.
16 från 15 = ryggens axelbredd . . ½ cm. Ryggen måste hållas ½ cm över axeln.
17 från 12 = 5 cm fast mått.
Hjälplinje till 16.
På mitten mellan 17—16 mäter man ¾ cm inåt och ritar ärmhålet enligt teckningen.
Kort vinkellinje från 14 nedåt.
18 från 14 = sträckan 1—6 på ryggen.
Kort vinkellinje framåt.
19 från 18 = sträckan 14—18 + 1 cm.
Rita halsringen från 19 till 14.
20 från 12 = 2/10 bröstvidd + 2½ cm.
Förbind 19 med 20 och drag vinkellinje nedåt.
21 = korsningen med midjan.
22 = korsningen av midjelinjen med linjen genom 12 nedåt.
23 från 22 = ¼ midjevidd.
Skillnaden mellan 23 och 21 får uttagas som bröstuppskärning.
24 = korsningen av linjen från 20 nedåt med linjen från 5.
Tillägg där 2 cm för den främre längden.
25 från 12 = hälften mellan 12—10 + 1 cm.
Kort vinkellinje nedåt.
26 = korsningen med midjelinjen.
Där uttages för vardera fram- och ryggstycket 2—2½ cm.
Förläng linjen från 26 nedåt.
27 från 26 = 20 cm.
Kort vinkellinje framåt.

Ryggens sidsöm går vid 27 1–$1\frac{1}{2}$ cm framför denna punkt och därifrån nedåt.

Mät ryggens längd från 4–5 och överför samma mått på ryggens sidsöm. Förbind med punkt 5.

28 = korsningen av linjerna 27 och 22.

Mät ryggens bredd i höjd med linjen 27–28 och lägg det funna måttet mot punkt 28.

Mät därifrån bakåt $\frac{1}{3}$ av höftvidden + 1 cm.

29 = det utmätta måttet.

Drag från 29 en linje nedåt och förbind med midjelinjen.

Mät sidsömmens längd efter ryggen och förbind med punkten nedanför 24.

För framkanten tillägger man 4–5 cm och för vänstra halvan ytterligare 5 cm.

Slagets bredd från 19 framåt är omkring 8 cm.

För att få ett vackrare fall på kragen mäter man en sömsmån innanför halsringen.

Skinnbesättningen uppritas efter modebilden, se teckningen.

Framstycket uppklippes i midjan från sidsömmen till bröstuppskärningen.

Kragens uppställning:

1 = vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = modellens halsvidd.

3 från 1 = 3 cm.

4 från 2 = 3 cm.

5 från 3 = kragbredden.

Kort vinkellinje framåt.

6 = korsningen med linjen från 2.

7 från 6 = 5–6 cm.

Rita kragen färdig enligt teckningen.

Ärmens uppställning:

1 = vinkellinje framåt och bakåt.

2 från 1 = ärmhålets bredd.

3 från 2 = hälften av sträckan 1–2.

Vinkellinje från alla punkter uppåt och från 3 nedåt.

4 från 3 = alltid halva ärmhålsdjupet, d. v. s. sträckan 2 till 3 på ryggen + 1 cm.

Kort vinkellinje från 4 inåt.

5 från 4 = 2 cm.

6 från 5 = 1 cm för söm.

7 från 2 = hälften av sträckan 3 till 4.

Vinkellinje från 6 över 7 nedåt.

8 från 1 = 5 cm fast mått.

Rita underärmen från 6 över 7, $\frac{1}{2}$ cm från hjälplinjen, till punkt 8.

9 från 4 = 4 cm fast mått.

Vinkellinje framåt.

10 = korsningen med denna linje och linjen fr. 2.

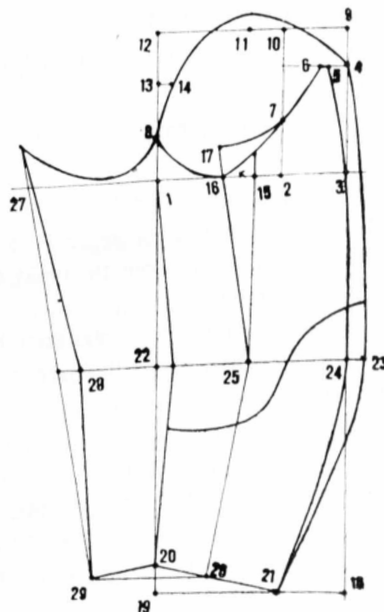
11 från 10 på samma linje = 4 cm.

12 = korsningen med linjen från 1 och linjen från 9.

13 = hälften mellan 8 och 12.

14 från 13 = alltid $1\frac{1}{2}$ cm.

Rita nu överärmen från 8 över 14, 1 cm över 11 och 10, till 4.

För denna modell är en delning av främre ärmhalvan nödvändig på grund av kappans fördjupade ärmhål. I vanliga fall delar man upp underärmen i två lika delar. Denna ärm har dock en välvning från armbågen nedåt vilket är omöjligt att få fram med en vanlig uppläggning. Man måste alltså ha en söm under ärmarna för att få fram den nödvändiga mervidden, vilken behövs för att kunna höja underärmen så att ärmen i sin helhet inte blir obekväm.

15 = mitten mellan 1 3.

Mät ut ärmhålet som vanligt och därefter med fördjupningen.

Allt efter fördjupningens storlek får man nu en mervidd. Hälften därav tillägges vid punkt 15 framåt.

16 = den uppmätta punkten.

17 från 16 = hälften av ärmhålets fördjupning.

Förbind 17 med 7.

18 från 4 = ärmens längd.

Vinkellinje från 18 framåt.

19 = korsningen av denna linje med linjen fr. 1.

20 från 19 = 3 cm.

21 från 20 = ärmens handvidd, för denna modell omkring 14 cm.

Förbind 20 med 21.

22 från 20 = hälften av sträckan 20--1 + 1 cm

Vinkellinje bakåt.

23 ligger på denna linje och för denna modell 1½ cm utanför linjen 4—18. I vanliga fall går överärmen innanför denna linje.

Förbind 23 med 4, måttligt böjd, samt därefter till 21. Mellan dessa båda punkter är en kraftig böjning, se modebilden.

24 ligger på grundlinjen 4—18.

Förbind 24 med 21 och 5. Obs. de kraftigt böjda linjerna.

Mät vid punkt 22 för ärmens svängning 2 cm inåt.

Förbind den nya punkten med 1 och 20.

25 från den nya punkten är omkring 7—8 cm.

Drag från punkt 25 linje över 16 uppåt till 17.

26 från 20 = omkring 6 cm.

27 från 1 = sträckan 1—15 + sträckan 16--15

28 från 22 = sträckan 25— till ärmens svängning innanför 22.

Rak linje från 26 utåt.

29 från 20 = sträckan 20-26.

Obs. att 29 ligger på linjen från 26 utåt.

Förbind 29 med 20 och därefter 28 med 27.

Mät från 27 sträckan 16—17 uppåt och förbind med 8.

Skinnbesättningen börjar cirka 6-8 cm ovanför armbågen och går därifrån enligt skissen. Allt annat framgår av teckningen.

Uppställning av pälsmössa

Vik först ihop mönsterpapperet på så sätt att grundlinjen blir den vikta kanten. Man behöver då endast rita den ena sidan.

1 = vinkellinje uppåt och bakåt.

2 från 1 = halva huvudvidden.

3 från 2 = 2½ cm.

Kort vinkellinje uppåt.

4 från 1 = 4 cm fast mått.

Hjälplinje 4—2.

På mitten av denna linje svänger man 1 cm uppåt, se teckningen.

Denna linje blir nedre grundlinjen.

5 från 4 = mössans ståndbredd omkr. 11--12 cm.

6 från 3 = samma bredd som 4—5.

Förbind 6 med 2, hjälplinje 6—5.

Lika mycket som man svängde innanför linjen 2-4 går man nu utanför linjen 5-6.

7 från 5 = samma sträcka som 6-5.

Hjälplinje 7—6.

8 från 5 = ⅓ av sträckan 5—7 + 1½ cm.

Vinkellinje från 8 bakåt.

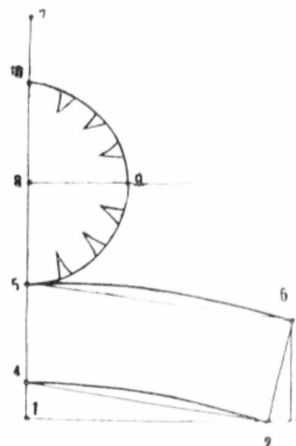
9 från 8 = samma mått som 5—8.

Cirkelslag från 9 med fäste vid 8 uppåt och ned till 5.

10 = korsningen med linjen från 8 uppåt.

Varje hälft förses nu med tre inklipp, vardera 2½ cm djupa, samt med ett uttag av 1 cm.

Allt annat framgår av teckningen.

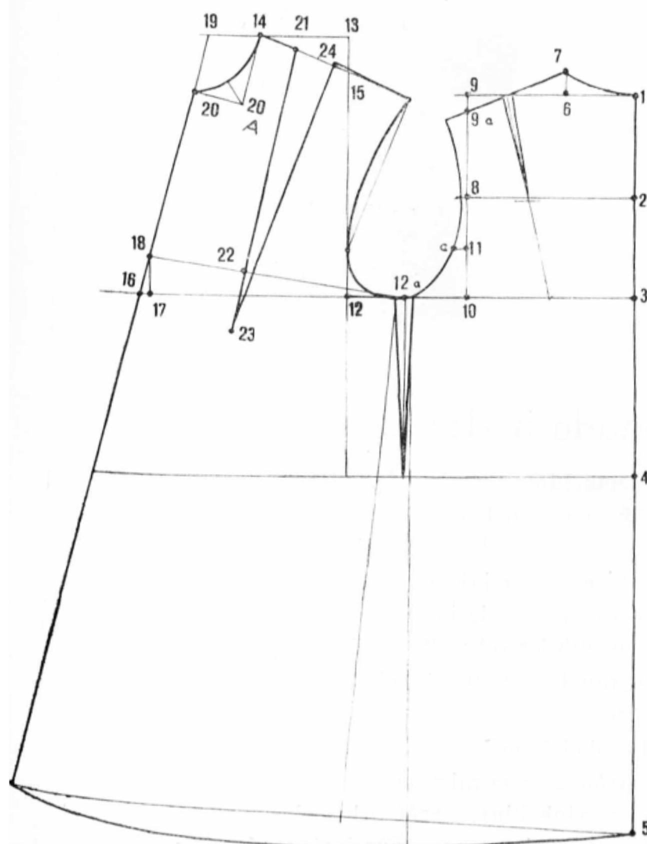
Pälstillskärning

Systemets uppbyggnad.

Beräkningarna äro så utarbetade att de kunna användas till vilket mått som helst. Det skiljer sig alltså avsevärt från de s. k. centimeteruppställningarna vilka endast kunna användas för ett visst mått och sedan omständigt måste graderas upp eller ned. Genom några enkla kontrollmått är en utmärkt passform lätt att uppnå. Beräkningarna äro så uppbyggda att en provning — när det gäller beställda plagg — givetvis är en bra kontroll men skall inte vara nödvändig. Uppställningarna äro gjorda efter ett 10-delssystem som ger anatomiskt bättre passform och är lätt att räkna ut.

Till uppställningen behöver man följande mått:

Midjelängden.
Hela längden.
Halva ryggbredden.
Hela ärmlängden.
Bröstvidden.
Midjevidden.
Höftvidden.

Som kontroll- eller hjälpmått användes halslängden, längden över bysten, samt bystvidden.

Bröstvidden tages normalt rakt under armarna och ovanför bysten. Endast om det är fråga om fyllig byst, tar man bystvidden. Detta mått tages likaledes över ryggen och under armarna, men går fram över bysten.

Till uppställningen behöver man även det s. k. ärmhålsdjupet, alltså måttet från nackpunkten bak till en punkt mitt på ryggen, parallellt med ärmhålets djupaste punkt. Det har i praktiken visat sig att en beräkning av detta mått är mycket säkrare och ger även anatomiskt sett ett bättre resultat.

Beräkningsformeln är följande:

1/10 bröstvidd + ¼ midjelängd + 2½ cm.

Uppställningen:

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 hela längden.
Vinkellinje från alla punkter.
6 från 1 = 1/10 bröstvidd + 2½ cm.
7 från 6 = 2¼ cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = den uppmätta eller beräknade ryggbredden.
För den moderna vidden kan ett tillägg av ½–1 cm göras.
Vinkellinje genom 8 uppåt och nedåt till bröstlinjen.
9 = korsningen av denna linje med linjen från 1.
9 a från 9 = 1½ cm.
Hjälplinje från 9 a till halsspetsen samt något utanför 9 a.
Mät därpå linjen från 9 a 2½ cm utåt = axelspetsen.
Vid 8 går ärmhålslinjen ½ cm utåt.
10 = korsningen av linjen genom 8 med bröstlinjen.
11 = mitten mellan 10 och 8.
11 a från 11 = 1 cm.
Rita nu ärmhålet till 11 a.
12 från 10 = 1/10 bröstvidd + 3 cm.
Vinkellinje uppåt och nedåt till midjelinjen.
13 från 12 = sträckan 1—2 på ryggen + 6 cm.
Kort vinkellinje framåt.
14 från 13 = 1/10 bröstvidd.
15 från 13 = 3½ cm.
Rak linje från 14 över 15 utåt.

16 från 12 = 2/10 böstvidd + 3 cm.
17 från 16 = 1/4 av överskottsvidden vid sidsömmarna, d. v. s. för att få det rätta fallet behöver en päls mera vidd över själva höften samt nedtill.
Normalt kan man tillsätta 6—10 cm, allt efter modell.
1/4 av denna överskottsvidd mäter man alltså från 16 inåt.
Denna omställning göres endast för en uppställning utan sidsömmar.
Arbetas pälsen med sidsömmar är denna omställning ej nödvändig, utan man ritar sidsömmarna som vanligt.
Kort vinkellinje från 17 uppåt.
18 från 17 = halva överskottsvidden.
Lägg vinkeln mot 18 och 16 och drag därifrån en rak linje nedåt och uppåt.
12 a = mitten mellan 10—12.
Hjälplinje från 12 a till 18.
Mät längden från bröstlinjen på ryggen, alltså 3 till 5.
Överför måttet + 2 cm från 18 nedåt.
Förläng nu linjen 14—13 framåt.
19 = korsningen av denna linje med linjen från 16—18 uppåt.
20 från 19 = sträckan 1—6 på ryggen ./. 1 cm.
Kort linje parallellt med främre kanten bakåt.
20 a = korsningen av denna linje med linjen från 14.
Förbind 20 med 14.
21 från 14 på axellinjen = 4 cm.
Hjälplinje från 21 parallellt med främre mitten nedåt till brösthöjden.
22 = korsningen av denna linje med linjen 12 a—18.
23 från 22 = 1/10 bröstvidd ./. 3 cm.
24 från 21 = normalt 4—5 cm uttag.
Mät längden från 21—23 och överför detta mått från 23 mot 24.
Längden blir då i regel något mera.
För att uppnå den rätta passformen lägger man en liten uppskärning i ryggen.
Dela ryggens axelsöm till mitten och drag först hjälplinje till mitten mellan 3—10.
Uppskärningen blir 11—12 cm. djup, och uttaget sammanlagt 1 cm.
Mät nu axelbredden på ryggen ./. uttaget och överför samma mått på framstycksaxeln.
Lägg mot 24 den uppmätta sträckan mellan 14—21 och mät utåt axelbredden ./. uttaget på ryggen.

Mät från 12 5 cm uppåt och drag hjälplinje till axelspetsen.
Ärmhålskurvan går 1 cm böjd innanför denna linje.
Vid ärmhalsmitten insätter man en 2—3 cm bred kil till midjan.
Förarbetar man pälsen med sidsöm så drar man först hjälplinje från 12 till midjan. För ryggen mäter man därefter från 12 a vid ärmhålet 1—1½ cm framåt och från midjan, allt efter modell, 3—4 cm. Önskar man ryggen med klockig vidd skär man upp pappersmodellen nedifrån till rygginsnittet och lägger det nedtill så mycket isär som man önskar.
För framstycket mäter man också från 12 a 1—1½ cm utåt och i midjan ½ cm mindre än på ryggen.
Förbind därefter dessa punkter med punkterna i midjan och drag raka linjer nedåt. Kontrollmät sidsömmarnas längd med den bakre längden 3—4.

Modern dampäls

1 vinkellinje framåt och nedåt.
2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.
3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.
4 från 1 = midjelängden.
5 från 1 = hela längden.
Vinkellinjer från alla punkter framåt.
6 från 1 = 1/10 bröstvidd ./. 2½ cm.
7 från 6 = 2 cm.
Förbind 7 med 1.
8 från 2 = ryggbredden.
Kort vinkellinje uppåt och nedåt.
9 = korsningen av denna linje med linjen från 1.

Förbind med 7.

10 = korsningen av linjen genom 8 med bröstlinjen.

11 från 10 = 1/10 bröstvidd + 2½ cm.

Vinkellinje uppåt och nedåt.

12 från 11 = sträckan 1—3 på ryggen + 4 cm

Kort vinkellinje framåt.

13 från 12 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

14 från 12 = 2½ cm.

Rak linje från 13 över 14 utåt.

15 från 13 = ryggens axelbredd.

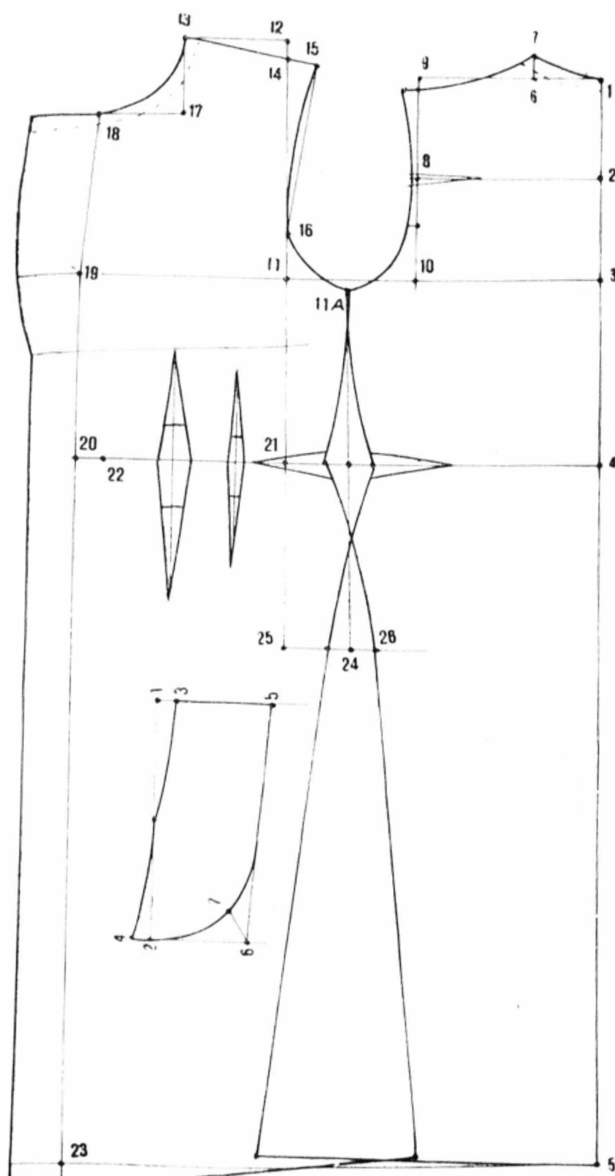
16 från 11 = 5 cm fast mått.

Hjälplinje till 15.

På mitten av denna linje böjer man för ärmhålskurvan 3/4 cm inåt.

Rita ärmhålet enligt teckningen.

Från 13 kort vinkellinje nedåt.

17 från 13 = sträckan 1—6 på ryggen.

Kort vinkellinje framåt.

18 från 17 = sträckan 13—17 + 1 cm.

19 från 11 = 2/10 bröstvidd + 2½ cm.

Förbind 19 med 18 och rita halsringen till 13.

Vinkellinje från 19 nedåt.

20 = korsningen med midjelinjen.

21 = korsningen av linjen från 11 med midjelinjen.

22 från 21 = ¼ midjevidd.

Skillnaden mellan 20 och 22 = överskottsvidd i midjan vilket uttages genom uppskärningar.

Förläng vinkellinjen från 20 nedåt.

23 = korsningen med linjen från 5.

11 a från 11 = mitten mellan 11—10.

Vinkellinje från denna punkt nedåt.

I midjan uttages 2½—3 cm på vardera sidan.

24 på denna linje = 20 cm från midjan.

Kort linje framåt och bakåt.

Vid punkt 24 går ryggens sidsöm, allt efter höftvidden, 1—1½ cm utanför.

Rita från denna punkt till midjan och därifrån till 11 a. Obs. den nya modelinjen fordrar denna linjeföring.

25 = korsningen av linjen 11 nedåt och linjen från 24.

Mät ryggens bredd från sidsömmen till den bakre linjen.

Lägg det funna måttet mot punkt 25 och mät bakåt ½ av höftvidden + 1½ cm.

26 är det uppmätta måttet.

Förbind 26 med midjan och rita samma böjning som på ryggen.

Nedtill är skillnaden mellan ryggens sidsöm och framstyckets omkring 15 till 16 cm, allt efter modell kan denna vidd ökas eller minskas.

Mät sträckan 4—5 och överför samma mått på sidsömmen, alltså från midjan nedåt.

Överför samma mått på framstyckets sidsöm.

Vid 23 tilläggs för den främre längden 2 cm. Förbind med sidsömmen.

För framkanten tilläggs omkring 5 cm.

För schalkragens bredd mäter man från 18 omkring 8 cm utåt.

Utjämna enligt teckningen.

För att få ett bättre fall på schalkragen borttager man vid halsringen, på både rygg- och framstycket, 1½ cm.

Samma mått tillägger man på kragen.

Pälsen förarbetas med 2 uppskärningar i midjan, den största uppskärningen ligger på halva sträckan mellan 20 och 21.

Uttaget är där lika mycket som mellan 20 och 22.

Fastsyningen göres dock endast några cm. Mellan uppskärningen och 21 göres en mindre sådan med endast 1 cm uttag.

Dessa två uppskärningar äro fullt tillräckliga. Ingen axelinskärning är nödvändig.

Kilar insättes i midjan, se teckningen.

Vid punkt 8 göres en liten uppskärning.

Axellinjen går 1—1½ cm nedanför 9 och 1 cm utanför grundlinjen.

Ärmens uppställning:

Ärmen beräknas efter en ny metod, ärmhålets bredd efter bredden på ärmen och ärmhålets höjd som grund för kullens höjd. Därigenom uppnår man en utmärkt passform.

1 = vinkellinje framåt—uppåt och nedåt.

2 från 1 = ärmhålsbredden + 2 cm.

Vinkellinje uppåt.

3 från 2 = hälften av sträckan 1—2.

Vinkellinje uppåt.

4 = mitten mellan 1—3.

5 från 1 = sträckan 1—4.

6 från 3 = sträckan 4—3.

7 från 3 = halva ärmhålsdjupet, alltså sträckan 2—3 på ryggen + 1 cm.

8 från 7 = 6 cm fast mått.

Vinkellinje framåt.

9 = korsningen med linjen från 2.

10 = korsningen med linjen från 1.

11 = mitten mellan 9—10.

12 från 1 = 5 cm fast mått.

Drag nu på mitten mellan 10—11 en hjälplinje till 12.

Rita ärmkullen från 5 till 12, delvis längs hjälplinjen, fortsätt till 11.

Mellan 11 och 9 går linjen ½ cm ovanför grundlinjen, därefter genom punkt 7 måttligt svängd till 6.

Mät ut ärmhålsomfånget och överför samma mått på ärmen, överskottsvidden uttages genom en uppskärning mellan 9 och 11, se modellen.

Vinkellinje från 5 och 6 nedåt.

13 från 6 = ärmlängden.

Ärmlängden måste dock mätas från 7 rakt ned, eller från 1 nedåt.

Vinkellinje från 13 framåt.

14 = korsningen med linjen från 1.

15 från 14 = 3 cm.

Mät från 13 samma sträcka inåt som sträckan 15 till främre linjen.

16 är det uppmätta måttet.

Drag hjälplinje 16 till 15.

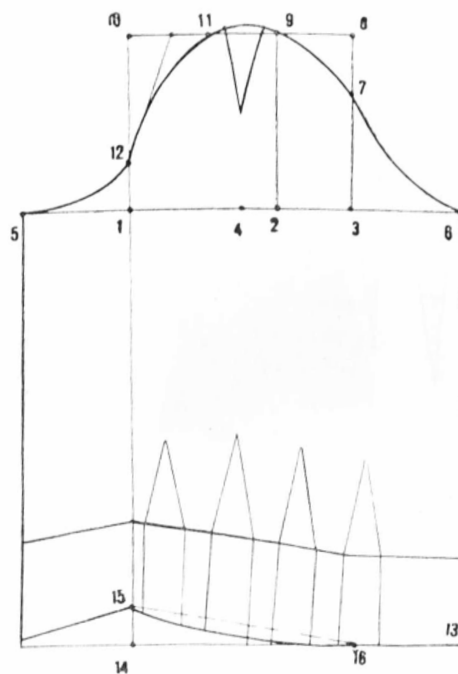
Ärmen arbetas med kraftiga uppskärningar.

Då man genom dessa uppskärningar förlorar i längd tillägger man mellan 15 och 16 omkring 1½ cm och utjämnar linjen till punkterna.

Linjen från 15 framåt slutar 1 cm ovanför vinkellinjen 16—14.

Ärmisättningspunkter:

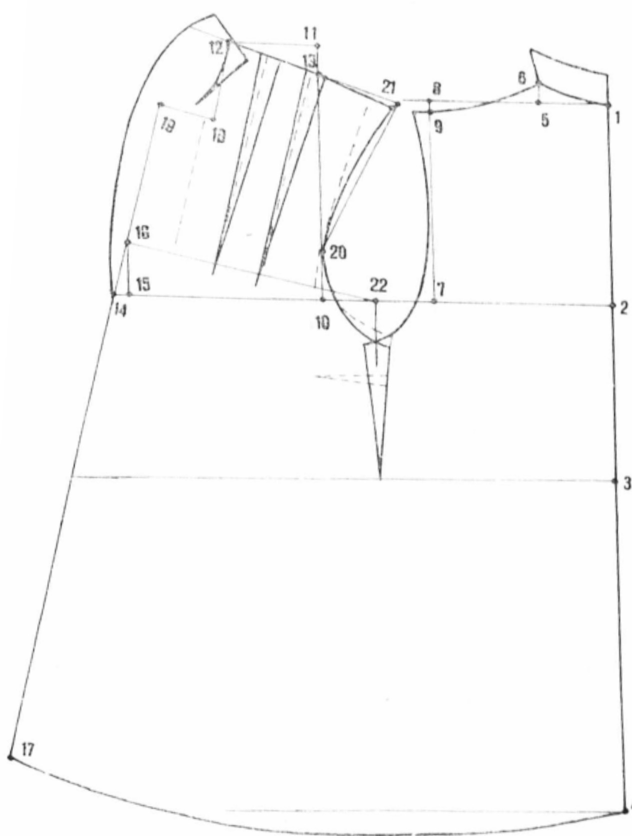
Punkt 12 på ärmen skall komma exakt på punkt 16 på framstycket.

Kraguppställningen se sid. 73.

Nertzjacka

1 = vinkellinje framåt och nedåt.

2 från 1 = ärmhålsdjupet (22 cm).

3 från 1 = midjelängden (41 cm).

4 från 1 = hela längden (76 cm).

Vinkellinje från alla punkter framåt.

5 från 1 = 1/10 bröstvidd — 2½ cm.

6 från 5 = 2 cm.

Förbind 6 med 1.

7 från 2 = ryggbredden.

Vinkellinje uppåt.

8 = korsningen av denna linje med linjen från 1.

9 från 8 = 1½ cm.

Förbind 9 med 6.

Mät vid 9 1 cm utanför grundlinjen.

10 från 7 = ärmhålsbredden som beräknas med 1/10 bröstvidd + 2½ cm.

Vinkellinje uppåt.

11 från 10 = sträckan 1—2 + 6 cm.

Vinkellinje från 11 framåt.

12 från 11 = 1/10 bröstvidd + ½ cm.

13 från 11 = 3 cm.

Hjälplinje från 12 över 13 utåt.

14 från 10 = 2/10 bröstvidd + 3 cm.

15 från 14 = balanspunkten för vidden nedåt, normalt cirka 2—2½ cm.

Vinkellinje uppåt.

16 från 15 = 4 gånger mera än sträckan 15 fr. 14.

Lägg vinkeln mot 16 och drag över 14 rak linje uppåt och nedåt.

17 på denna linje = sträckan 2—4. Mät från 16 2 cm nedåt.

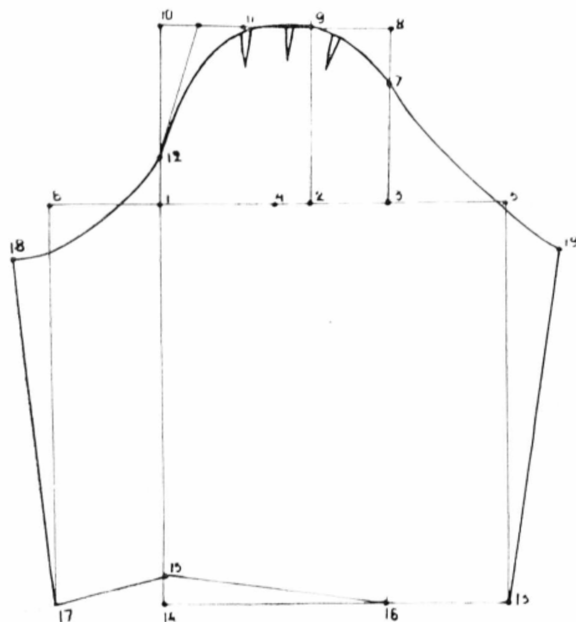
Drag parallellt med linjen 14—16 uppåt en kort linje nedåt från punkt 12.

18 från 12 = sträckan 1—5 + 1 cm.

19 från 18 = sträckan 1—5.
20 från 10 = 5 cm.
21 från 12 = ryggens axelbredd + uttagen för bystuppskärningen, som utspetsas (se teckningen).
22 = måttet mellan 7—10.
Sänk ärmhålet 5—6 cm. där.
Kilen, som insättes i omkring 3 cm. bredd, utjämnas mot midjan.
Tillägg för kragen:
Vid halsringningen på ryggen tilläggs c:a 4 cm.
Vid punkt 19 mäter man omkring 3 cm. utåt för schalkragen.

Ärmens uppställning.

1 = vinkellinje framåt—uppåt och nedåt.
2 från 1 = ärmhålsbredden + 2 cm.
Vinkellinje uppåt.
3 från 2 = hälften av sträckan 1—2.
Vinkellinje uppåt.
4 = mitten mellan 1—3.

5 från 3 = sträckan 1—4.
6 från 1 = sträckan 1—4.
7 från 3 = halva ärmhålsdjupet + 1 cm.
8 från 7 = 6 cm fast mått.
Vinkellinje framåt.
9 = korsningen med linjen från 2.
10 = korsningen med linjen från 1.
11 = mitten mellan 9—10.
12 från 1 = 5 cm fast mått.
Drag nu på mitten mellan 10—11 en hjälplinje till 12.
Rita ärmkullen från 5 till 12, delvis längs hjälplinjen, fortsätt till 11.
Mellan 11 och 9 går linjen ½ cm ovanför grundlinjen, därefter genom punkt 7 måttligt svängd till 5.
Mät ut ärmhålsomfånget och överför samma mått på ärmen, överskottsvidden uttages genom små uppskärningar mellan 9 och 11, se modellen.
Vinkellinjer från 5 och 6 nedåt.
13 från 5 = ärmlängden.
Ärmlängden måste dock mätas från 7 rakt ned, eller från 1 nedåt.
Vinkellinje från 13 framåt.
14 = korsningen med linjen från 1.
15 från 14 = 3 cm.
16 från 15 = ärmens vidd c:a 20 cm.
17 från 15 = halva ärmvidden.
Mät samma mått från 16 bakåt = 15.
Mät nu ärmhålets fördjupning samt uträkna den nödvändiga mervidden.
18 från grundlinjen = hälften av den nödvändiga vidden.
19 från bakre grundlinjen samma mått.
Fördjupa ärmsömmen lika mycket som ärmhålets. Se teckningen.

Pellerin

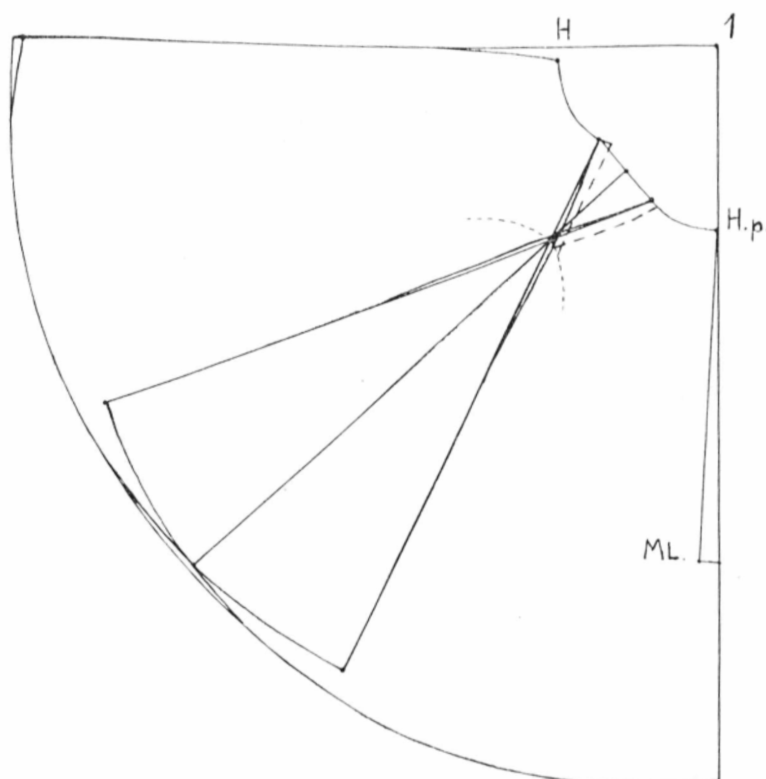
Gör en vinkellinje vid 1 framåt och nedåt. Då pellerinen enklast uppställes efter en dräktmodell, förfar man på följande sätt.

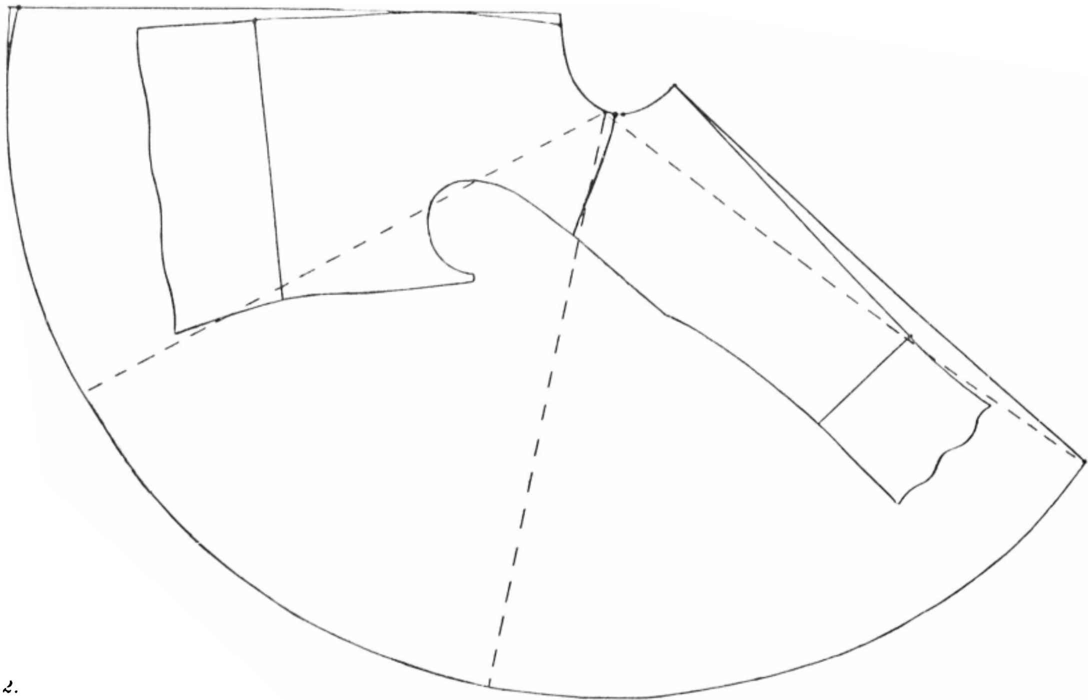
Lägg först framstycksmönstret mot den främre vinkellinjen så att halspunkten ligger 1½ cm innanför denna. Därefter tilläggs för ryggens axel 1 cm och motsvarande tages bort på framstycksaxeln. Sedan skall ryggen balanseras så intill framstycket, att den har plats innanför vinkellinjen. Vid midjelängden skall ryggmönstret ligga 3 cm innanför vinkellinjen. Därigenom bildas mellan fram- och ryggstycket en skillnad vid halsen, som delas till hälften. Vid själva axeln går fram- och ryggstycket intill vartannat. Drag nu en vinkellinje från halsmittpunkten över axelmittpunkten rakt ned. Från denna punkt göres därefter från halsmittpunkten ett cirkelslag framåt och bakåt. Lägg därefter vinkeln mot ryggens halsspets och drag över axelpunkten en vinkellinje nedåt. Korsningen med cirkelslagslinjen blir ryggens sidsöm. Se teckningen. Gör sedan likadant med framstycket. Detta går också från framstyckets halspunkt över axelpunkten rakt ned. Sedan svänger man över axelpunkten, så att man får en vacker linje för axeln. Därefter syr man antingen en söm från axlarna rakt ned eller endast en uppskärning på själva axlarna. Längden kontrolleras genom att mäta den bakre längden och överföra denna fram + 2 cm. Utjämna sedan med cirkelslagpunkterna. Se fig. 1.

Fig. 2 visar en pellerin av ännu vidare utformning. Här lägger man axelpunkterna alldeles intill varandra och får därigenom en mycket större vidd. En närmare förklaring är knappast nödvändig.

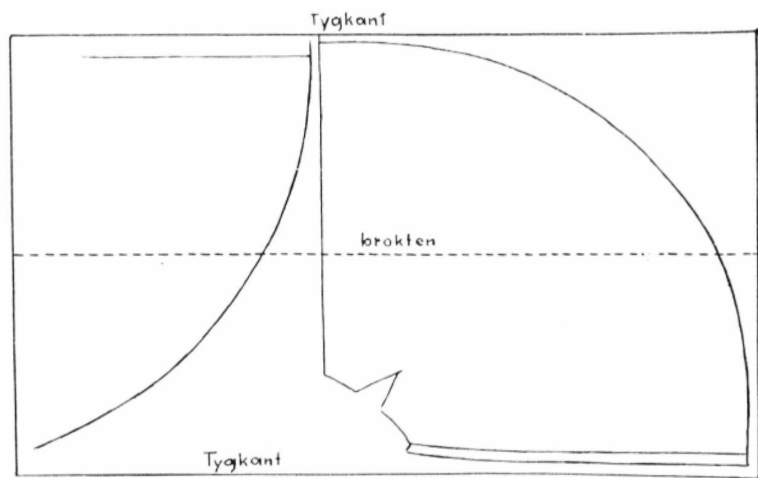
Fig. 3 visar samma idé, om man skulle klippa isär rygg- och framstycket och fördelar den klockade vidden runt omkring.

Fig. 4 slutligen visar en uppställning av en populär pellerin.

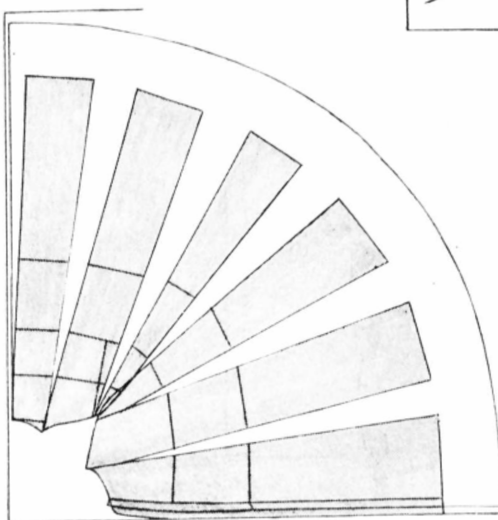

Figur 2.

Figur 4.

Figur 3.

Kapuschong

(med eller utan axelsöm).

Drag en rak linje och markera på denna punkt 1 enl. teckningen. 2 från 1 = 1/4 av bröstvidden + 6—7 cm.

Lägg ryggmodellen mot punkt 1 och vid punkt 2 3 cm. från denna, och teckna ryggens axelsöm i modellen (se de streckade linjerna), därefter lägges framstycket på ett avstånd av 1 cm. från ryggen, varefter halsringen tecknas färdig till punkt 3 vilken motsvarar främre mitten vid halshålet på vanlig grunduppställning.

Drag i vinkel mot linjen 1—2 en kort linje utåt och inåt.

Punkt 4 avsättes 2 cm från 3.

Skall kapuschongen skäras utan axelsöm, tecknas från 3 en linje till halsringen på ryggen. I övrigt är uppställningen lika för modell med eller utan axelsöm.

Punkt 5 ligger i halsringen 1 cm. utanför framstyckets axelsöm.

7 från 2 = 3 cm. 6 = 5—6 cm. från 1

Lägg vinkeln mot den streckade ryggmodelllinjen och drag från punkt 7 en vinkellinje inåt samt vidare till 1—2 linjen.

Mät på denna linje från 2—8 samma bredd som 1—2.

6—9 = samma bredd som 2—8 minus 3—4 cm.

9—10 = 1/3 av sträckan 6—9.

Drag hjälplinje från 5—10.

Cirkelslag från 5 med fäste vid 10 uppåt—inåt.

5—11 = 3 cm.

Hjälplinje från 11—10.

Cirkelslag från 4 med fäste vid 10 uppåt-inåt.

12 från 4 = 6—7 cm.

Förbind 8 med 9. Drag hjälplinje från 9—12.

Vid mitten mellan dessa punkter ritas en lång båge 2—3 cm utanför hjälplinjen.

Axelsömmen tecknas färdig enl. teckningen.

Kapuschongen arbetas med tygtillägg av 2—3 cm:s bredd i halsringen.

För påknäppning göres knapphålen i tygstrimeln med knappar i kragen.

Önskas kapuschongen med rund kurva i stället för spets göres en uppskärning vid 2.

Drag i så fall från 2 i riktning mot 9 en linje och mät på denna, allt efter storleken, 10—12 cm. = punkt 13.

Punkterna 14 och 15 ligga vardera 7—8 cm. från punkt 2.

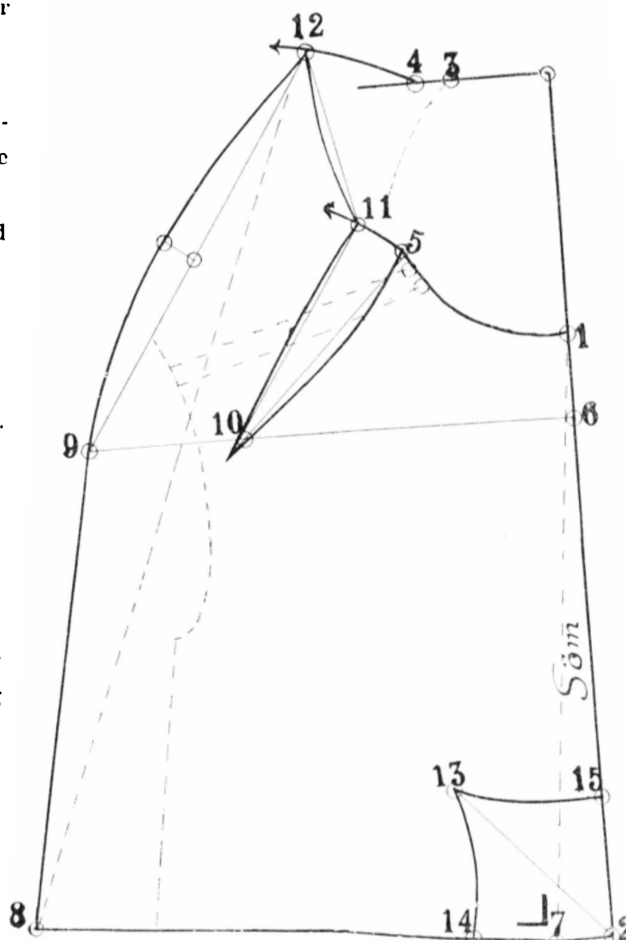
Förbind 14 och 15 med 13 genom något böjda linjer.

För en mer åtsittande kapuschong drages direkt linje från 12—8.

Kapuschongen blir därigenom även kortare i sidorna.

Förarbetning:

Kapuschongen skäres så att linjen 2—8 ligger i bräckten. 2—1 sys med söm. Kapushongen fodras och fälles utåt.

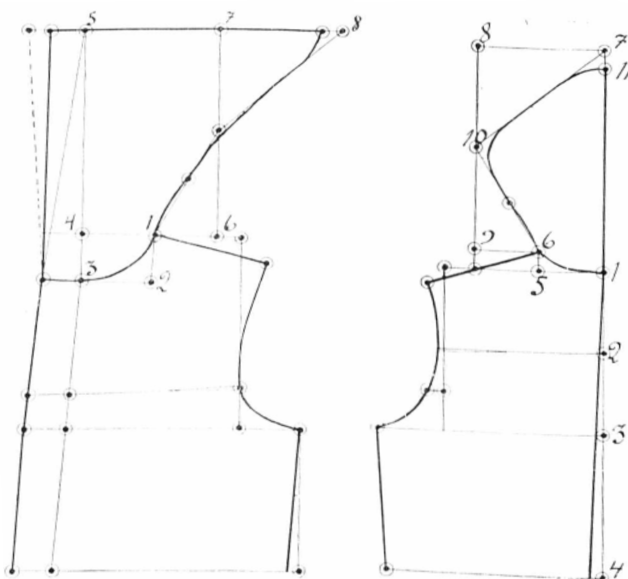

Kapuschhong

(dirket skuren).

I denna direktuppställning äro kapuschong, rygg och framstycke skurna i ett. Härigenom skulle åtgå mer tyg, men detta kan motverkas genom att rygg och framstycke arbetas med besparing.

För uppställningen kan vilken grundmodell som helst användas; för bättre åskådliggörande är uppställningen ritad med grundmodellen.

Ryggen.

Vinkellinjer vid 1.

2 från 1 halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 midjelängden.

Mät från 4 1 2 cm. inåt och drag bakre linjen som vanligt.

5 från 1 = 1/10 halv bröstvidd plus 3 cm.

6 från 5 = 2½ cm., kort linje inåt.

Besparingen i ryggen = halva ärmhålsdjupet.

Vid ärmhålet uttages ½ cm.

Rita ryggen färdig som vanligt.

7 från 1 allt efter storleken 28 34 cm eller ¾ av midjelängden.

8 från 7 ryggbredden minus 3 cm.

Vinkellinje från 7 till grundlinjen från 1.

9 = korsningen av linjerna från 8 och 6.

10 = mitten mellan 8 och 9.

Hjälplinje från 6 -10 -7.

11 från 7 = 2--4 cm.

Rita kapuschongen färdig enl. teckningen.

Framstycket.

Uppställningen är den vanliga med undantag för halsurringningen.

1 = halsspetsen.

2 från 1 = sträckan 1- -5 på ryggen minus 2 cm.

3 från 2 = sträckan 1—5 på ryggen plus 1 cm.

För överslaget i framkanten tillägges 4 6 cm.

Besparingen ligger vid ärmföreträdeslinjen 3 5 cm. ovanför bröstgrundlinjen och sänkes något mot framkanten. Vid ärmhålet kan ½ cm. urtagas.

Kapuschongen.

Förläng linjen från 1 framåt.

Från 3 och från framkanten vinkellinjer uppåt.

4 = korsningen mellan linjerna frå 3 och 1.

5 från 4 sträckan 8 9 på ryggen, förbind 5 med framkanten.

6 från 1 = sträckan 6 9 på ryggen.

Vinkellinje från 6 uppåt. 7 är denna linjes korsning med linjen från 5.

8 från 7 = sträckan 7 8 på ryggen.

9 är punkten på mitten mellan 6 och 7 (ej siffermärkt).

Drag hjälplinje från 1 9 8.

Från 8 avsättes framåt samma sträcka som mellan 7 11 på ryggen.

Hur stort överslag som tillägges, spelar ingen roll, då därigenom endast vikningen framtill på kapuschongen blir bredare. Ett extra tillägg kan även göras på kapuschongen för att få en bredare vikning respektive överslag.

Kapuschongens tvärsöm sys först och pressas ut. Samtidigt med framstyckets kantförarbetning göres kapuschongens främre kant färdig. För avfodringen användes mest rutigt tyg eller foder.

Samtidigt med syningen av axelsömmarna sys kapuschongens sidsömmar ihop.

Pingvinärmens uppställning

Genom det nya modet har grundformen för pingvinärmen i viss mån ändrats.

1. Pingvinärm med fördjupat ärmhål

Denna grundmodell förutsätter en söm längs ärmhålet.

Uppställ först ryggen som vanligt. Fig. 1.

1 = korsningen av den översta grundlinjen med ryggbreddslinjen.

2 från 1 = 2½ cm. enligt dagens mode.

3 från 1 = 5 cm.

Lägg vinkeln mot halsspetsen och drag från punkt 3 hjälplinje nedåt.

4 = mitten på ärmhålsdjupet.

5 = korsningen av bröstlinjen med ryggbreddslinjen.

6 från 5 = halva ärmhålsbredden.

Hjälplinje från 6 till midjan.

7 = korsningen med midjelängden.

8 från 7 = insvängningen i midjan vilken beräknas enligt följande: Drag midjevidden från bröstvidden, tag av det återstående 1/10 och mät detta mått från 7 till 8 inåt.

Rita så sidsömmen från 6 till 8 enligt teckningen.

9 på sidsömmen = hälften mellan 6–8.

Allt efter modellen kommer denna punkt högre eller lägre.

Rita det fördjupade ärmhålet från 9 till axelsömmen.

Vid punkt 2 går linjen 2 cm. utanför grundlinjen, vid punkt 4 1 cm.

Rita axelsömmen till halsspetsen.

10 från 9 = alltid hälften av fördjupningen.

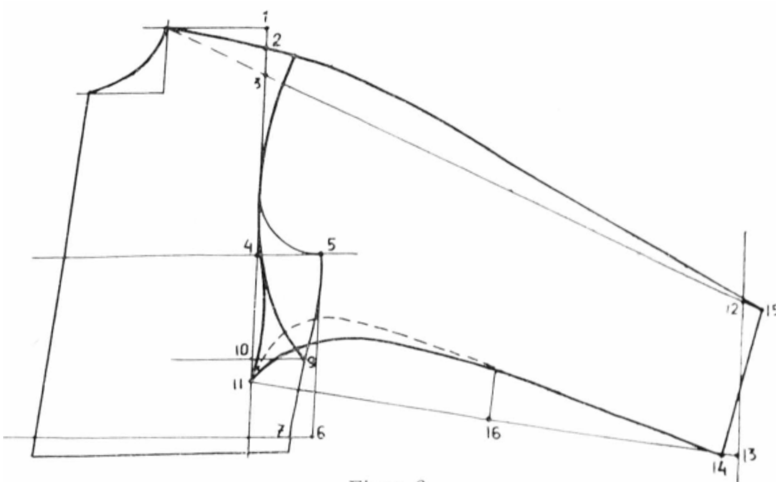
Drag linjen, vackert svängd, från 10 upp mot ärmhålet.

Sträckan mellan 9 och 10 verkar nu som en slags isättning och skapar den nödvändiga längden för ärmen utan att någon trekant behöver isättas.

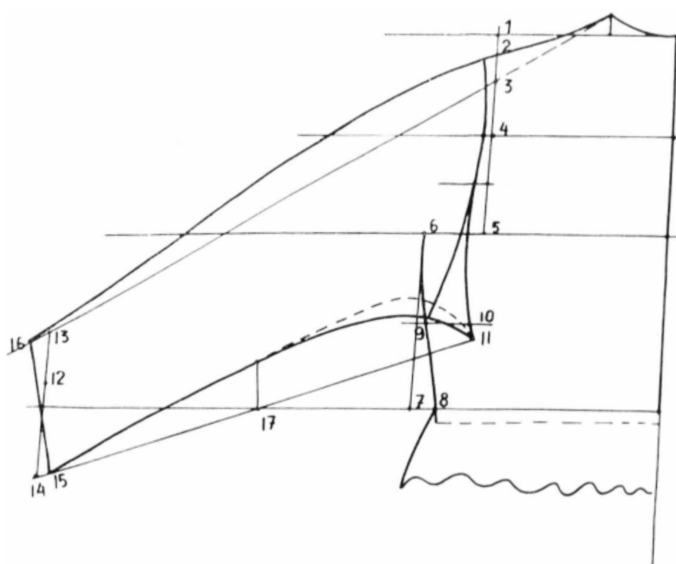
11 från 10 = 2 cm. (tillägg för hållning och den nödvändiga merlängden).

Lägg måttbandet framför punkt 4 och mät därifrån ärmlängden parallellt med linjen 3 – nedåt.

12 = den uppmätta punkten. Vinkellinje genom 12 uppåt och nedåt.

Figur 2.

Figur 1.

13 = korsningen med hjälplinjen från 3.

14 från 13 = halva handvidden + två sömmar.

Hjälplinje från 14 till 11.

15 från 14 = 1 cm.

16 från 13 = 2 cm.

Förbind 16 med 2 enligt teckningen.

17 från 15 = hälften mellan 15–11.

Mät vid 17, allt efter ärmens vidd, 2–4 cm. uppåt.

Rita ärmen färdig enligt modellen.

Svängningen från punkt 11 uppåt bestämmes av modellen och kan därför vara olika, se de streckade linjerna.

Uppställ framstycket som vanligt. Fig. 2.

1 = korsningen av främre balanslinjen med linjen till halsspetsen.

2 från 1 = 2½–3½ cm. enligt dagens mode.

3 från 1 = 5 cm.

Hjälplinje från halsspetsen över punkt 3 nedåt.

4 = ärmföreträdespunkten (korsningen av den främre balanslinjen med bröstlinjen).

5 från 4 = halva ärmhalsbredden.

Hjälplinje nedåt.

6 = korsningen med midjan.

7 från 6 = samma sträcka som 7—8 på ryggen.

Rita sidsömmen från 7 till 5 enligt teckningen.

9 från 5 = samma avstånd som 9—6 på ryggen.

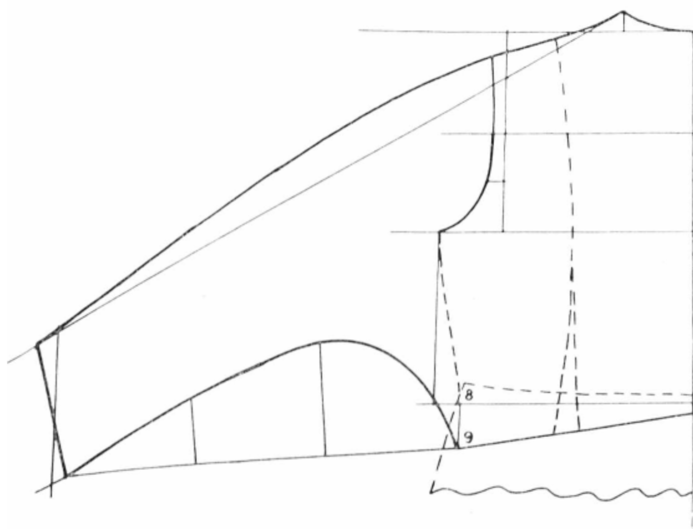
Rita ärmhålsfördjupningen på samma sätt som på ryggen.

Kort vinkellinje framåt.

10 från 9 = hälften av sträckan 5—9.

11 från 10 = 2 cm.

Mät ärmlängden på ryggen från axelpunkten (2 cm. utanför punkt 2) till punkt 13.

Figur 3.

Överför detta mått från framstyckets axelpunkt ned mot hjälplinjen från 3.

12 = den uppmätta punkten.

Rak linje från 12 nedåt.

13 från 12 = ärmens handvidd, densamma som på ryggen.

Hjälplinje 13 till 11.

14 från 13 = 1 cm.

15 från 12 = 2 cm.

Förbind 15 med 14.

Förbind även 15 med axeln.

16 = hälften mellan 11—14.

Rita den främre ärmhalvan lika mycket svängd som den bakre halvan, se teckningen.

2. Pingvinärm med hela fram- och bakstycken

Uppställningen är lika som pingvinärmen med fördjupat ärmhål.

Skillnaden är endast följande: Från midjepunkten, punkt 8, drages rak linje nedåt.

9 från 8 = 1/4 av skillnaden mellan bröst- och midjelinjen. Fig. 3.

Modellen förutsätter avskuren midja.

Svängningen från 9 mot handen göres alltid i enlighet med modellen, se teckningen.

Skall modellen arbetas med delad rygg, se de streckade linjerna, så har detta ingen inverkan på själva uppställningen. Man tillägger endast sömsmån.

Främre ärmen uppställes lika som den bakre ärmhalvan.

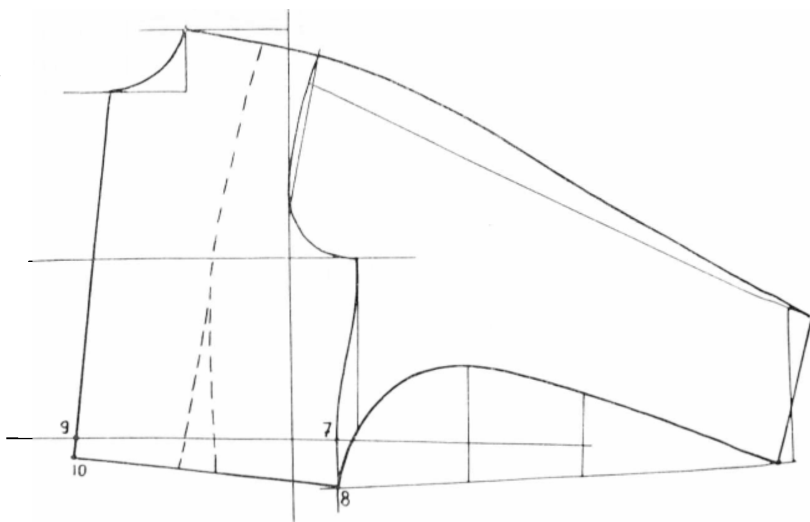
7 = insvängningspunkten i midjan. Fig. 4.

8 från 7 = samma sträcka som 8—9 på ryggen.

9 = korsningen av den främre mitten med mittlinjen.

Förbind 10 med 8.

Delningssöm, se de streckade linjerna, ändrar inte uppställningen utan fordrar endast tillägg för sömsmån. Allt annat framgår av teckningen.

Figur 4.

Uppställning av fyrkantiga ärmhål

Ryggens uppställning: Fig. 1.

Mät först ut sömmarnas läge enligt modebilden.

Uppställningen går att göra efter vilket sömläge som helst.

Sträckan 1—2—3 är den intecknade sömmen på ryggen. Det spelar ingen roll om sömmen vid punkt 3 går högre upp mot ärmhålet eller längre ned mot midjan. Om linjen 1—2 går mera mot ryggmitten eller mot ärmhålet spelar heller ingen roll.

4 från 3 = alltid 1/4 av sträckan ärmhålets grundlinje till 3, d. v. s. 1/4 av ärmhålets extra fördjupning.

Mät sträckan 3—2 och överför måttet från 2—4.

5 från axelvinkellinjen nedåt = 5 cm.

Lägg vinkeln mot halsspetsen, märk 6, och drag från 5 vinkellinje nedåt.

7 från 5 = ärmlängden + 1 cm.

Utjämna från 7 till axellinjen i en vacker böjning.

Vinkellinje från 7 nedåt.

8 från 7 = halva handvidden allt efter modellen.

Gå vid 7 1 1/2 cm utanför och vid 8 1 1/2 cm innanför vinkellinjen.

Hjälplinje 8—4.

Dela linjen på mitten och böj, allt efter ärmvidden, 1—2 cm uppåt.

Sömmarna för ryggens delning måste tilläggas.

Framstyckets uppställning: Fig. 2.

Rita in sömmarnas läge enligt modebilden.

1 = ärmhålets fördjupning.

2 = sömmens främre kant.

3 från 1 = 1/4 av ärmhålsfördjupningen.

Förbind 3 med 2. Mät sträckan 2 till 1 och överför samma mått från 2 till 3.

4 = ärmföreträdeslinjens högsta punkt.

5 från 4 = 5 cm.

Lägg vinkeln mot halsspetsen, märkt 6 och drag över punkt 5 en rak linje nedåt.

7 = den uppmätta ärmlängden, vilken skall uppmätas efter ryggens ärmhalva.

Förbind 7, vackert böjd, med axeln.

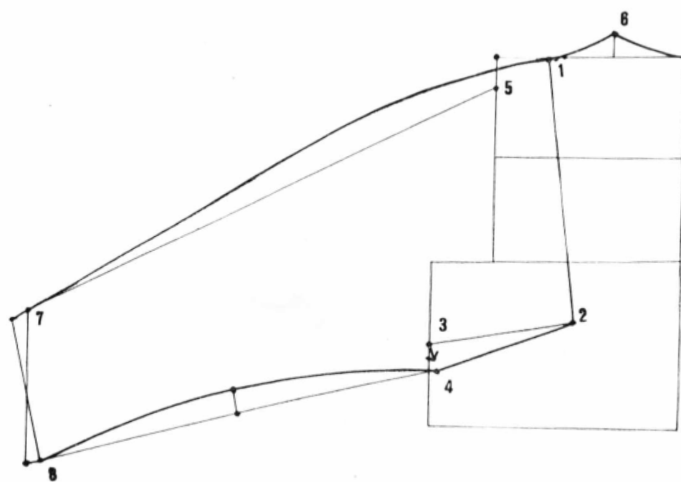
Vinkellinje från 7 nedåt.

8 från 7 = samma ärmvidd som på ryggen.

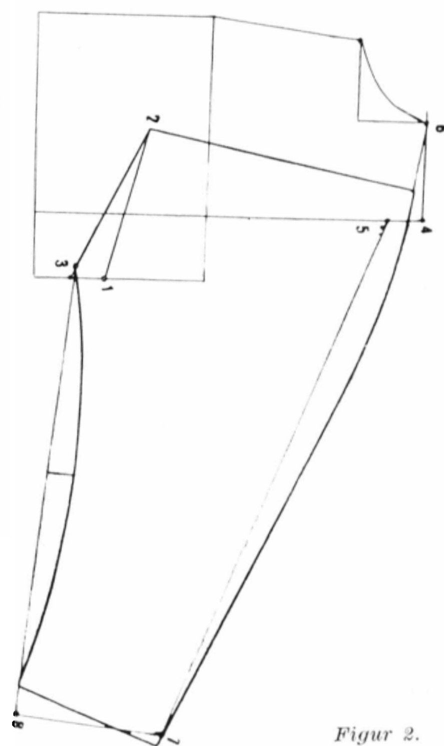
Vid 8 går man inåt och vid 7 1 1/2 utåt.

Hjälplinje från 8 till 3.

I mitten mellan båda punkterna går man 2—3 cm uppåt eller lika mycket som ryggens ärmhalva.

Figur 1.

Figur 2.

23 a från 23 = 1/4 av sträckan 18 till 17.

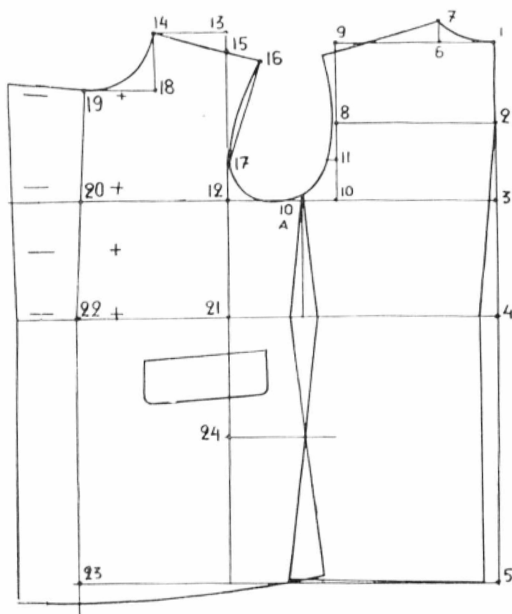
23 b från a = 1 cm.

Förbind båda punkterna med 18.

Underärmen ritas därefter måttligt svängd till punkt 6 och överärmen till punkt 4.

Allt annat framgår av teckningen.

Uppställning av pojkrock

Beräkna ärmhålsdjupet enligt följande:

1/2 midjelängd + 2½ cm.

Alla mått tages på skjortan.

Uppställningen:

1 vinkellinje framåt och nedat.

2 från 1 = halva ärmhålsdjupet.

3 från 1 = hela ärmhålsdjupet.

4 från 1 = midjelängden + 1 cm.

5 från 1 = hela längden.

Drag vinkellinjer från alla punkter.

6 från 1 = 1/10 halv bröstvidd + 2½ cm.

7 från 6 = 2 cm.

Förbind 7 med 1.

8 från 2 = ryggbredden + 2 cm.

Vinkellinje genom 8.

9 = korsningen med linjen från 1.

Mät där 1½ cm. nedat för axeln samt lika mycket utåt.

10 = korsningen av linjen genom 8 med bröstlinjen.

11 = mitten mellan 8–10. Mät där 1½ cm. utåt.

Rita bakre ärmhålskurvan.

12 fran 10 = ärmhålets bredd som beräknas med 1/10 bröstvidd + 4 cm.

Vinkellinje genom 12 uppat och nedat.

13 från 12 = sträckan 1–3 på ryggen + 1 cm.

Kort vinkellinje framåt.

14 fran 13 = 1/10 bröstvidd + 1 cm.

15 från 13 = 2 cm.

Drag fran 14 över 15 rak linje utåt.

16 från 14 = axelbredden på ryggen minus 3/4 cm.

17 fran 12 = 4 cm.

Hjälplinje till 16, rita ärmhålet enligt teckningen.

18 från 14 = sträckan 1–6 på ryggen.

Vinkellinje framåt.

19 från 18 = sträckan 14–18 + 1 cm.

Rita halsringen från 19 till 14.

20 från 12 = 2/10 bröstvidd + 2½ cm.

21 = korsningen av midjelinjen med linjen genom 12.

22 från 21 = 1/4 midjevidd.

10 A från 10 = 4–5 cm.

Vinkellinje till midjan.

Uttag där för vardera fram- och ryggstycke 1½ cm.

Rita ryggen nedtill c:a 3 cm. bredare än i midjan.

Uppställning av flickkappa

Ryggens uppställning:

Tillägg för ryggbredden 1½ cm., i midjan uttager man 2–3 cm.

Sömmens avstånd i midjan från grundlinjen = omkring 5 cm.

Ärmhålsbredden beräknas med 1/10 bröstvidd + 3½ cm., i midjan uttager man 2–3 cm., nedtill går sömmarna rätt kraftigt över varandra (omkring 20 cm.). Fickan sitter strax nedanför midjan.

För enkelhetens skull går vänsterhalvan utan inklippning under högra halvan, som förarbetas enligt teckningen.

Överslagets bredd från mittlinjen = omkring 5–6 cm.

Glöm ej: ärmhålsdjupet beräknas enligt följande: ½ midjelängd + 2–3 cm.

Ärmens uppställning:

Är densamma som den vanliga tvådelade ärmen.

Vid punkt 4 svänger man ryggmitten 2 cm. inåt, likaså nedtill vid 5, utjämna till punkt 2.

Förbind 19 med 20 och 22.

Vinkellinje från 22 nedåt.

23 = korsningen med linjen från 5.

Tillägg där för nedre kanten 2 cm.

24 från 21 = 13–15 cm.

Vinkellinje bakåt.

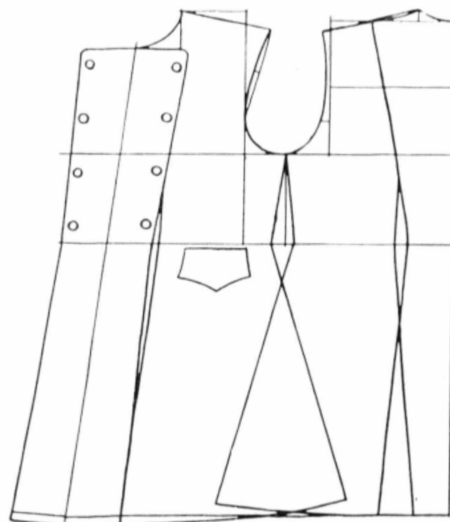
Mät nu ryggens bredd i höjd med denna vinkellinje, lägg det funna måttet mot punkt 24 och mät bakåt 1/3 höft- eller sätesvidd + 1½ cm.

Drag från midjan över denna punkt sidsömslinjen nedåt.

För framkanten tillägger man vid punkt 22 och 23 omkring 7–8 cm .

och 23 omkring 7–8 cm. vid punkt 19 2 cm. mera.

Fickan sitter 4–5 cm. nedanför midjan och går parallelt med nedre kanten.

Gradering

Graderingen, d. v. s. förstoringen eller förminskningen av en modell är ett praktiskt sätt att spara tid och absolut nödvändigt att kunna för tillskärare inom konfektionen.

Även för en beställningsskräddare är graderingen till stor nytta. Man sparar inte enbart tid utan man lär sig mycket bättre förstå tillskärningen i sin helhet. Man har även fördelen att lätt anskaffa modeller och kan på detta sätt bätre förbereda arbetet för säsongen.

Liksom det finnes olika tillskärningssystem finnes det även olika sätt att gradera. Ett villkor är dock alltid att mönstren skola stämma lika bra efter graderingen som före. Minskningen och förstoringen måste ske lika. De flesta fel vid graderingen göres vid tillägget i midjan.

Bästa sättet för en gradering är en förminskning eller förstoring av 4 storlekar, d. v. s. två mindre och två större modeller.

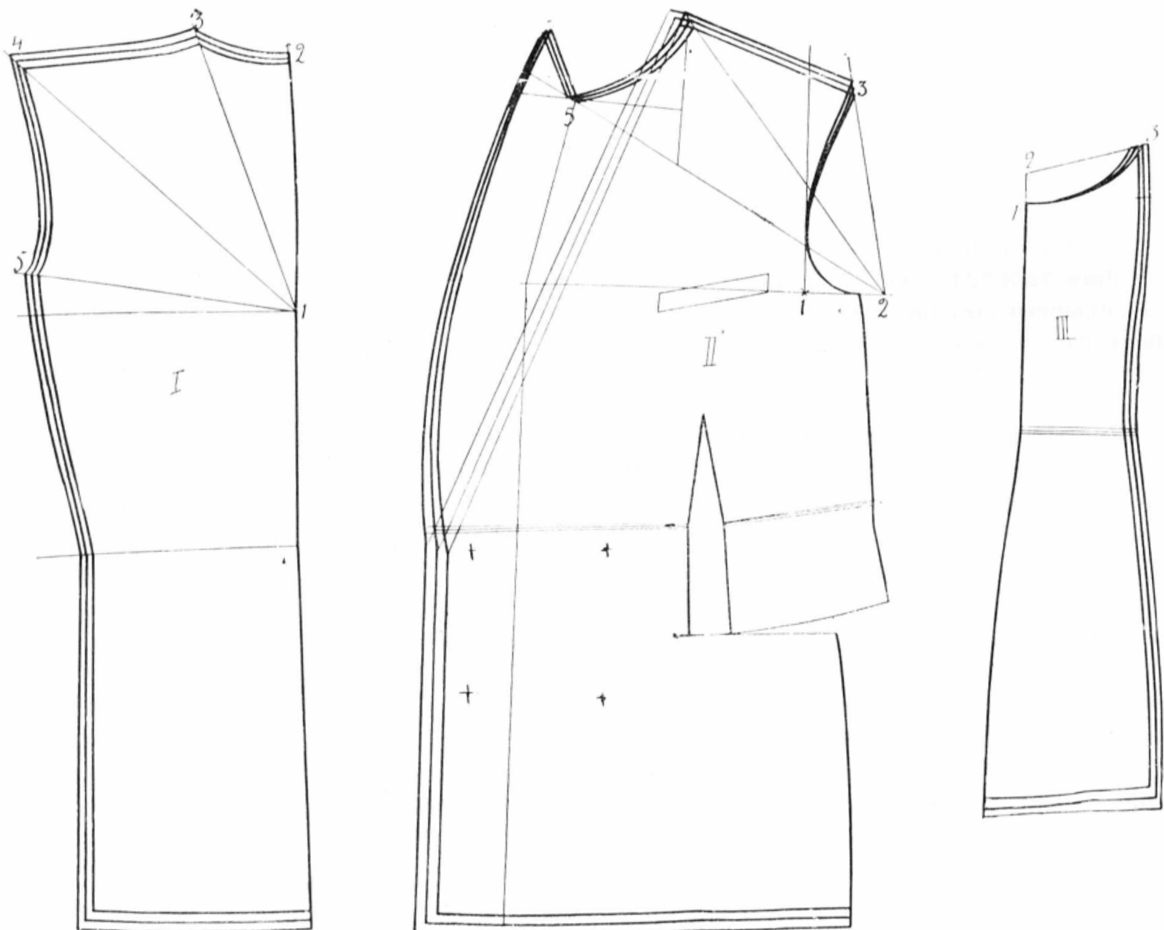
Gradering av dräktjacka

Ryggen.

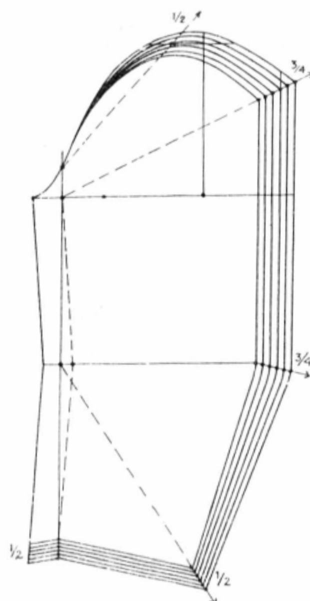
Drag vinkellinje från 1 genom punkterna 2, 3, 4 och 5.

Förminska eller öka vid punkt 2 5 mm., vid 3 och 4 7 mm. och vid punkt 5 5 mm.

Nertill förlänges eller förminskas med 10 mm.

Framstycket

Mät från 1 vid ärmföreträdeslinjen 7 cm. åt höger = punkt 2.

Drag från punkt 2 genom 3 axelspetsen, genom 4 halsspetsen och genom 5 halsmitten raka linjer.

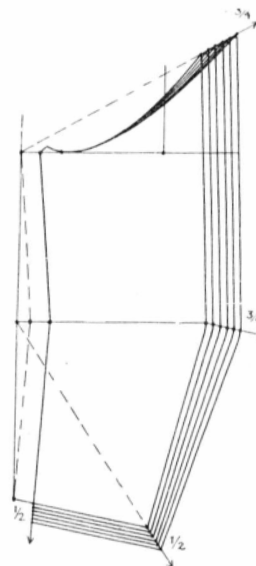
Vid 3 ökas 7 mm. Vid 4 7 mm. och vid 5 6 mm.

Vid framstycket ökas över bröst och midja 10 mm. och nertill förlänges likaså 10 mm.

Midjan sänkes eller höjes 2 mm. Fickan 1 mm.

Slagbrakten bestämmes sålunda. Drag från resp. axelspetsar en kort rak linje fram och mät på denna 1½ cm. utåt. Drag från denna punkt en hjälplinje till översta knapphålet. Mät därefter från korsningen med halsringningen slagbräkten framåt och utjämna enligt teckningen.

Sidstycket

Drag vid punkt 1 3 cm. uppåt = 2. Drag därifrån över punkt 3 en hjälplinje uppåt. Vid punkt 3 höjes eller sänkes, göres bredare eller smalare 5 mm. och drag fortsättningen längs hela sidsömmen. Nedtill göres likadant som på framstycket.

Ärmens gradering

För överärmen drages graderingslinjen enligt teckningen och förstoras eller förminskas: över kullen med ½ cm, vid kullen bak med ¾ cm, vid armbågen ¾ cm och nedtill ½ cm.

För underärmen är utgångspunkten densamma som för överärmen, också förstoringen eller förminskningen blir densamma.

Gradering av kjol

Framvåden

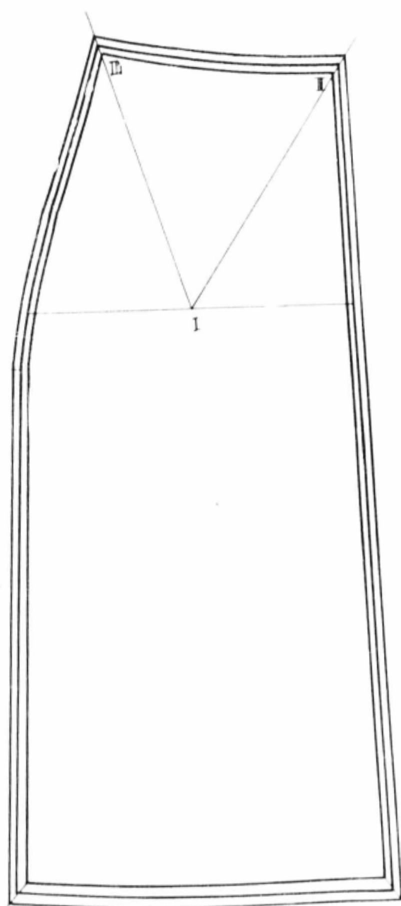
Dela kjolen på mitten i höjd med höften, d. v. s. 20 cm. nedanför midjan. Märk punkt I.

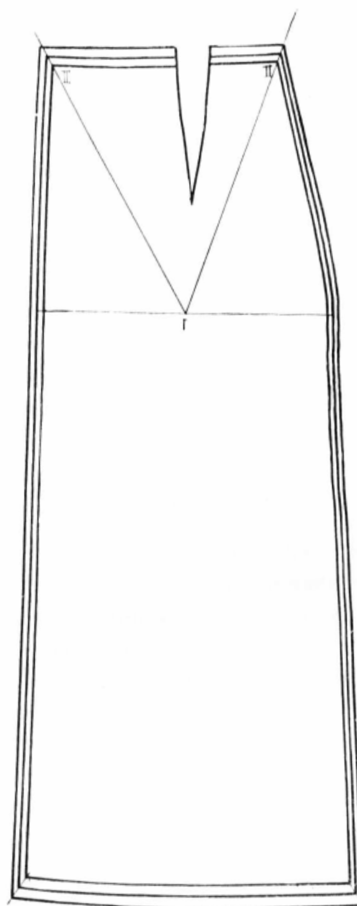
Drag därifrån hjälplinje över punkt II och III. Från skärningspunkten mätes när det gäller en förstoring 7 mm. uppåt och när det gäller en förminskning 7 mm. nedåt. Därefter förbindes de olika punkterna med varandra. Kjolen blir därigenom 7 mm. längre i midjan och 5 mm. bredare i midjan och höften, sammanlagt alltså 1 cm. på framvåden.

Nedtill förlänges eller förkortas därefter mönstret alltefter modell och mode. I genomsnitt omkring 1 cm.

Bakvåden

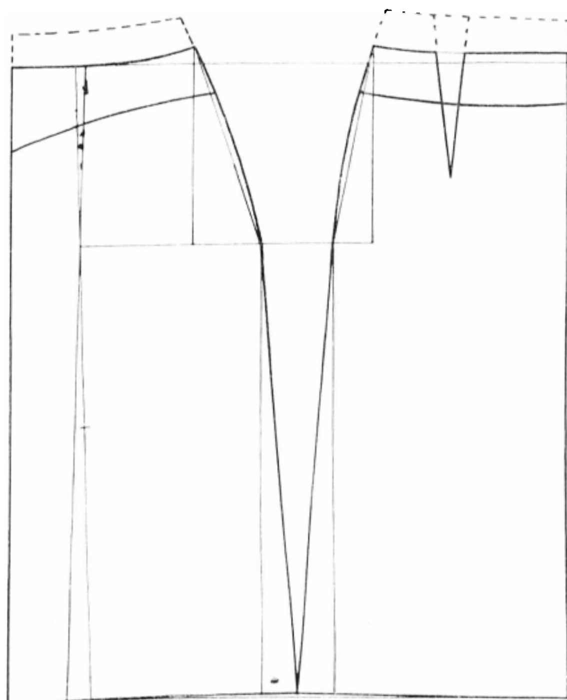
Göres precis lika som framvåden.

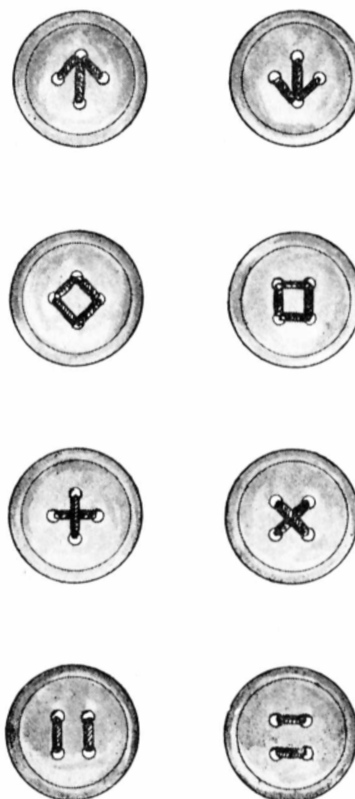
Bra sätt att förlänga kjolar

Den nya kjollängden har gjort att nästan alla dräktkjolar måste fällas ned. Finns det inlägg så är detta för det mesta för litet eller kanten är så nött att en förlängning nedtill ändå inte går. Det är då mera praktiskt att göra förlängningen i midjan. För det första kan man sätta på ett midjeband av tyget 5—6 cm brett eller man förser kjolen med besparing. Denna kan man då göra så bred som man önskar för den nya längden. Gör gärna besparingen något längre mitt fram, utseendet förhöjes därav. För en sådan förlängning är det ofta nödvändigt att också ändra höfthöjden då höjdpunkten genom förlängningen ju kommer att ligga längre nedåt än förut.

Dekorativ knapp-isyning

Knappar isys vanligen efter den mer konservativa rakt över- eller rakt nedmetoden. När det gäller dam- och barnplagg kan isyningen dock göras vackrare så att man samtidigt erhåller en viss dekorativ verkan. Vår teckning visar hur en sådan isyning kan utföras, alltså antingen med korsstygn, i kvadratform eller pilform.

Konfektionsfabrikantföreningens måttabell

För damer har ett nytt beteckningssystem införts, som giver en avsevärt större möjlighet att variera de olika storleksbeteckningarna. Man skiljer på följande figurtyper:

Slanka höfter
Normala höfter
Kraftiga höfter
Mycket kraftiga höfter samt

Normal kroppslängd
Kortare kroppslängd än normalt.

Storlek 42. Man kan alltså tillverka en dels för de olika höftvidderna dels för de två längderna. Härigenom vinnes stora möjligheter att tillgodose passform för figurtyper, som tidigare ej kunde använda konfektion. Vi återgiva härmed den nya tabellen:

FIGURTYPERNA

betecknas som tidigare med bokstäver och bokstavskombinationer: (övervidd och höftvidd = omkretsarna vågrätt mätta kring bystens resp. höftens fylligaste parti).

Figurtypens kännetecken	Höftvidden överstiger övervidden med	Figurtypens bokstavsbeteckning	
		Normal kroppslängd	Kortare kroppslängd än normal
Slanka höfter	c:a 4 cm	B	B K
Normala höfter	c:a 8 cm	A	A K
Kraftiga höfter	c:a 12 cm	F	F K
Mycket kraftiga höfter	c:a 16 cm	F F	F F K

GRUNDMÅTTEN (Figurmått i centimeter).

Storlek:	36	38	40	42	44	46	48	50	52	54
Övervidd, lika för alla snitt	82	86	90	94	98	102	106	110	114	118
Höftvidd:										
B-snitt	86	90	94	98	102	106	110	114	118	122
A-snitt	90	94	98	102	106	110	114	118	122	126
F-snitt	94	98	102	106	110	114	118	122	126	130
FF-snitt	98	102	106	110	114	118	122	126	130	134

Normaltabell för damstorlekar

Jacka

Storlek	Övervidd	Midjevidd	Höft- el. stussvidd	Ärmh.-djup	Midjelängd	Hel längd	½ ryggbredd	Ärmlängd	Halsvidd *)
36	82	60	90	19	38	64	17½	54	30
38	86	64	94	20	38½	67	18	55½	31
40	90	68	98	20½	39½	69	18½	56½	32
42	94	72	102	21	40	70	19	57½	32½
44	98	76	106	21½	40½	72	19½	58½	33½
46	102	80	110	22	41	73½	20	59½	34
48	106	84	112	23	41½	74½	20½	60½	35

Storlek	Kjol		Långbyxor					Kapp-längd
	Midje-vidd	Sid-längd	Midje-vidd	Höft- el. stussvidd	Höft-höjd	Sid-längd	Fot-vidd	Hel längd
36	58	73	58	90	24	97½	52	114
38	62	76	62	94	26½	99	53	116
40	66	78	66	98	27	100½	54	110
42	70	80	70	102	27½	102	54	120
44	74	83	74	106	28½	103½	55	122
46	78	85	78	110	29	105	55	124
48	82	87	82	112	29½	106½	55	126

MÅTTABELL *för flickkappor*

Storlek	Ärmhåls-djup	Midje-längd	Längd	Ryggbr. m. söm	Främre ärmlängd	Över-vidd	Liv-vidd	Höft-vidd
0	12½	21	40	12¾	18	56	56	62
1	13	22	42	13	19½	56	56	64
2	14	23	45	13½	21	58	58	66
3	14½	24	50	14	22½	60	60	68
4	15	25	55	14½	24	62	62	70
5	15½	26½	60	15	26	64	64	72
6	16	28	65	15½	28	66	64	74
7	16½	29½	70	16	30	68	64	76
8	17	31	75	16½	32	70	66	78
9	17½	32½	80	17	34	72	66	80
10	18	34	85	17½	35½	74	66	82
11	18½	35½	92	18	37	76	68	84
12	18½	36½	98	18½	38	78	68	86
13	18½	37	100	19	40	80	69	88
14/36	19	37½	102	19½	40	82	69	90
15	19½	38	104	20	41	84	70	92
16/38	20	39	106	20	41½	86	70	94

MÅTTABELL *för damskrädderi.*

Alla mått i cm.

Bröst midje el. höft vidd	Hals ring	Ärm hals djup	Midje längden	Rygg bredd	Ärm hals dia meter	Axel ställ ning	Bröst bredd	1/4 midje vidd	1/4 höft vidd
60								15	
62								15,5	
64								16	
66								16,5	
68								17	
70								17,5	
72								18	
74	6,1	18,4	37,5	16,6	11,9	8,4	16,8	18,5	24,6
76	6,2	18,6	37,5	16,8	12,1	8,6	17,2	19	25,3
78	6,3	18,8	38	17	12,3	8,8	17,6	19,5	25,9
80	6,4	19	38,5	17,2	12,5	9	18	20	26,6
82	6,5	19,2	38,5	17,4	12,7	9,2	18,4	20,5	27,3
84	6,6	19,4	39	17,6	12,9	9,4	18,8	21	28
86	6,7	19,6	39	17,8	13,1	9,6	19,2	21,5	28,6
88	6,8	19,8	39,5	18	13,3	9,8	19,6	22	29,1
90	6,9	20	39,5	18,2	13,5	10	20	22,5	29,8
92	7	20,2	40	18,4	13,7	10,2	20,4	23	30,5
94	7,1	20,4	40	18,8	13,9	10,4	20,8	23,5	31,2
96	7,2	20,6	40	19,2	14,1	10,6	21,2	24	31,9
98	7,3	20,8	40,5	19,6	14,3	10,8	21,6	24,5	32,6
100	7,4	21	40,5	20	14,5	11	22	25	33,3
102	7,5	21,2	40,5	20,3	14,7	11,2	22,4	25,5	34
104	7,6	21,4	41	20,6	14,9	11,4	22,8	26	34,7
106	7,8	21,6	41	20,9	15,1	11,6	23,2	26,5	35,4
108	7,9	21,8	41	21,2	15,3	11,8	23,6	27	36
110	8	22	41,5	21,5	15,5	12	24	27,5	36,6
112	8,1	22,2	41,5	21,8	15,7	12,2	24,4	28	37,2
114	8,2	22,4	41,5	22,1	15,9	12,4	24,8	28,5	37,9
116	8,3	22,6	42	22,3	16,1	12,6	25,2	29	38,6
118	8,4	22,8	42	22,6	16,3	12,8	25,6	29,5	39,3
120	8,5	23	42	22,9	16,5	13	26	30	40

Ärmhålsdjupet kan även beräknas med 1/10 av hela bröstvidden + 1/4 midjelängd + 1,5 cm.

Midjelängden är 1/4 av hela kroppslängden minus 2—3 cm.